

MEKTUBATTAN SEÇMELER

(Bu yazı serisi, MÜJDECİ MEKTUBLAR kitabından derlenmiştir)

İkinci bin yılın yenileyicisi 26.6.2003

İmâm-ı Rabbânî hazretleri, Müceddî-i Elf-i Sâni'dir. Yâni hicrî ikinci bin yılının müceddi yani yenileyicisidir. Eski ümmetler zamanında, her bin senede yeni din getiren bir Resûl gönderilirdi, yeni din önceki dîni değiştirir, bazı hükümleri kaldırır. Her yüz senede de bir Nebî gelir, din sâhibi peygamberin dînini değiştirmez, kuvvetlendirir.

Hadîs-i şerîfte, bu ümmete ise her yüz yıl başında İslâm dînini kuvvetlendiren bir âlim geleceği haber verilmektedir. Peygamber efendimizden sonra peygamber gelmeyeceğine göre, kendisinden bin sene sonra, İslâm dînini her bakımdan ihyâ edecek, dîne sokulan bid'atleri temizleyip, asr-ı saâdetteki temiz hâline getirecek, din ve fen ilimlerinde tam vâris, âlim ve ârif bir zatın olması lâzımdır. Hadîs-i şerîfler bunu bildirmektedir.

Bu mühim hizmeti **İmâm-ı Rabbânî** hazretleri yapmıştır. Bütün İslâm âlimleri bu zâtın o olduğunda ittifak etmişlerdir. Peygamber efendimizden tam bin sene sonra ilim ve irşâd kürsüsüne mutlak olarak oturup, cihânı Resûlullah'ın nurları ile aydınlattı, bid'atleri temizleyip İslâm dînini ihyâ etti. Birçok yanlış anlaşılma meseleleri gayet açık bir şekilde izah ederek insanların zihinlerini ve kalplerini yanlış ve bozuk inanışlardan, bid'atlerden temizledi; hakkı bâtıldan ayırıp, Peygamber efendimizin, hak, doğru yol olduğunu haber verdiği Ehl-i sünnet itikâdını her yere yaydı.

Zamanın âlimleri İmâm-ı Rabbânî hazretlerine "**Sıla**" ismi ile hitap ettiler. Sıla, birleştirici demektir. Çünkü o, tasavvufun İslâmiyetten ayrı bir şey olmadığını İslâmiyete uygun bir şey olduğunu ispat ederek, ahkâm-ı İslâmiyye ile tasavvufu vasletmiş, birleştirmiştir. Bir mektubunda da; "**Beni iki deryâ arasında silâ yapan Allahü teâlâyâ hamd olsun.**" diye duâ etmiştir. Hadîs-i şerîfte; "**Ümmetinden Silâ isminde biri gelir. Onun şefâati ile çok kimseler Cennete girer.**" buyrulur, onun geleceği haber verilmiştir. Bu hadîs-i şerîf, İmâm-ı Süyûtî'nin Cem'ül-Cevâmî kitabında vardır.

Zamanının pâdişahlarını, vâli, kumandan, âlim ve hâkimlerini çok tesirli nasihat mektupları ile dîne, sünnet-i seniyyeye teşvik ediyor, çok âlim ve evliya yetiştiriyordu. Allahü teâlâ ona öyle bir ilm-i bâtin ihvan etmişti ki, kendine mahsus olan ilimleri de cihâna yaydı.

İmâm-ı Rabbani hazretlerinin bu kıymetli mektuplarından, nasihatlarından istifade etmek ve bereketlenmek için bundan böyle siz değerli okuyucularımıza kesitler sunmak istiyorum.

Zehirli tohum 27.6.2003

Bu dünya âhîretin tarlasıdır. Burada tohum ekmeyip, yaratılıştaki bulunan, toprak gibi yetiştirici kuvvetini işletmeyenler, bundan faydalanmayanlar ve amel, ibâdet tohumlarını elden kaçıranlar çok zarar etti. Toprak gibi yetiştirici kuvveti işletmemek, oraya birşey ekmemekle veya zararlı, zehirli tohum ekmekle olur. Bu ikincisinin zararı, bozukluğu, birincisinden kat kat daha çoktur. Zehirli bozuk tohum ekmek, dîni, din derslerini, dinden haberi olmayanlardan öğrenmek ve din düşmanlarının kitaplarından okumaktır. Çünkü, bunlar, nefesine uyar, keyfi peşinde koşar. Dîni, işine geldiği gibi söyler. Karşısındakinin de nefisini azdırır ve kalbini karartır.

Din cahilleri de, din dersi verirken, din kitabı yazarken, İslamiyete uygun olmayanı uygun olandan ayıramaz. Gençlere neleri ve nasıl anlatmak lâzım geldiğini bilemez. Kendi gibi, okuyanı da cahil yetiştirir. Birçok şeyler okuyup ezberlemekle, başka ilim kollarında söz sahibi olmakla, fen ve sanat şubelerinde ihtisâs kazanmakla insan din adamı olamaz, din kitabı yazamaz ve din bilgisi veremez.

Bir din âlimi, gençlere din öğreteceği zaman, bunlara önce, dinsizler, İslâm düşmanları ve cahil din adamları tarafından şırına edilen, yanlış propagandaları, iftirâları anlayıp, anlatıp, onların temiz ve körpe kafalarını bu zehirlerden temizler. Zehirlenen ruhlarını tedavi eder. Sonra, yaşlarına, anlayışlarına göre, İslamiyeti ve meziyetlerini, faydalarını, emirlerindeki ve menlerindeki hikmetleri, incelikleri ve insanlığı saadete ulaştırdığını, onlara yerleştirir.

Böylece gençlerin ruh bağçelerinde dertlere deva, ruhlara gıda olan nefis çiçekler yetişir. Böyle bir din âlimini ele geçirmek, en büyük kazandır. Onun bakışları, ruhlara işler. Sözleri, kalblere tesir eder. Dîn-i islâmı, hazır lokum gibi yutmak, susuz kalmış iken, soğuk şerbet içip ciğerlerine kadar serinliyelemek, ancak böyle bir Allah adamının sunması ile mümkündür.

İslamiyetin yasak ettiği şeyler, şiddetli zehirdir. Allahü teâlâ, insanları yarattığı vakit onlara faydalı olan şeyleri emir etmiş, zararlı olan şeyleri yasak etmiştir.

Faydası kat'î olanların yapılmasını, lüzum-i zarûrî ile emir etmiştir. Bunları yapmak, "Farz" olmuştur. Faydalı şeylerden, yapılması, lüzum-i gayr-ı zarûrî olanlar da, (Sünnet) olmuştur. Zararı kat'î olanları terk etmek, lüzum-i zarûrî olup, bunlar (Haram) olmuştur. Terk edilmesi, lüzum-i gayr-ı zarûrî olanlar, (Mekruh) olmuştur. Bazı işlerin yapılıp yapılmaması, kulların ihtiyârına bırakılmıştır ki, bunlara (Mubah) denir. Mubahlar, iyi niyet ile yapılırsa, sevâb verilir. İyi niyet ile yapılmazsa, günâh olur.

Önce farz sonra nâfile 28.6.2003

İnsanı Allahü teâlanın rızasına, sevgisine kavuşturacak işler, farzlar ve nâfileler olmak üzere ikiye ayrılır. Farzların yanında nâfilelerin hiç kıymeti yoktur. Bir farzı vaktinde yapmak mesela vakti geçmiş ise, hemen kaza etmek, bin sene nâfile ibâdet yapmaktan daha çok faydalıdır.

Hangi nâfile olursa olsun, ne kadar hâlis niyet edilirse edilsin, ister namaz, oruc, zikir, fikir olsun, ister başka nâfileler olsun, hep böyledir. Hatta, farzları yaparken, bu farzın sünnetlerinden bir sünneti ve edeblerinden bir edebi gözetmek de, böyle çok faydalıdır.

Hazret-i Ömer sabah namazını cemaat ile kıldıktan sonra, cemaate baktı, eshâbından birini bulamadı. "Filan kimse cemaatte yoktur" buyurdu. Orada bulunanlar, o kimse gecenin çok saatlerinde uyumaz, nâfile ibâdet yapar. Belki şimdi uykuya dalmıştır, dediler. Halîfe, "Eğer bütün gece uyuyup da sabah namazını cemaat ile kılsaydı daha iyi olurdu" buyurdu.

Bundan anlaşılıyor ki: Bir edebi gözetmek ve tenzîhî olsa bile, bir mekruhdan sakınmak, zikirden ve fikirden ve murâkâbeden ve teveccühden daha faydalıdır. Tahrimî olan mekruhdan sakınmanın faydasını, artık düşünmelidir.

Evet, bu nâfile işler, farzları gözetmek ile ve haramlardan, mekruhlardan sakınmak ile birlikte yapılırsa, elbette daha güzel, çok güzel olur. Fakat böyle olmazsa, pek zararlı olur. Meselâ zekât olarak bir bir gram gümüşü bir Müslüman fakire vermek, nâfile olarak dağlar kadar altın sadaka vermekten ve hayrat, hasenat ve yardımlar yapmaktan kat kat daha iyidir, kat kat daha çok sevaptır.

Bu bir bir gram gümüş zekâtı verirken, bir edebi gözetmek, meselâ, akrabadan bir fakire vermek de, nâfile iyiliklerden kat kat daha faydalıdır. Bundan anlaşılıyor ki, yatsı namazını gece yarısından sonra kılmak ve böylece gece namazı sevabını da kazanmayı düşünmek, çok yanlıştır.

Çünkü, Hanefî mezhebindeki imâmlara göre yatsı namazını gece yarısından sonra kılmak mekruhdur. Çünkü, yatsı namazını gece yarısına kadar kılmak mubah demişlerdir. Gece yarısından sonra kılmak mekruh olur buyurmuşlardır. Mubahın karşılığı olan mekruh ise, tahrimen mekruhdur. İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe hazretleri, namaz abdestinin edeblerinden bir edebi terk ettiği için kırk senelik namazı kaza etmiştir.

Amelsiz evliya olunamaz 29.6.2003

Evliyalık halleri, amelleri dürüst olan ve ibâdetleri hakkı ile yapan kimselerde hâsıl olur. Bu hâller, birçok şeyleri öğrenmelerine sebep olur. Amellerin, ibâdetlerin düzgün olabilmesi için, bunları tanımak, herbirinin nasıl yapılacağını bilmek lâzımdır

Bu bilgiler, İslamiyetin ahkâmını yani emirlerini ve yasaklarını, meselâ, namazın, orucun ve bunlardan başka farzların ve alış verişlerin ve nikâh, talâk gibi muâmelâtın bilgileridir.

Kısaca, Allahü teâlanın insana emir ettiği şeylerin bilgileridir. Bu bilgiler, öğrenilmekle elde edilir. Bunları öğrenmek, her Müslümana elbette lâzımdır. Herşeyi öğrenmeden önce ve öğrendikten sonra birer cihâd vardır.

Birincisi, ilmi aramak, bulmak ve elde etmek için çalışmak cihâddır. İkincisi, ilmi elde ettikten sonra yerinde kullanabilmek için yapılan cihâddır.

Bunun için, toplantılarda, tasavvuf kitapları okunulduğu gibi, fıkıh kitaplarının da okunması ve öğrenilmesi lâzımdır. Hattâ tasavvuf kitapları okunmasa da, zararı olmaz; çünkü, tasavvuf bilgileri hâl ile, zevk ile, tadını tadarak elde edilir. Okumakla, dinlemekle anlaşılır. Fıkıh kitaplarını okumamak ise, zararlı olabilir.

Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, "**Allahü teâlânın çok sevdiği kimse, dînini öğrenen ve başkalarına öğretendir. Dîninizi islâm âlimlerinin ağızlarından öğreniniz!**"

İslâm âlimi, Ehl-i sünnet âlimleridir. Dört mezhebin âlimleri, Ehl-i sünnet âlimleridir.

Hakîkî âlim bulamıyan, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarından öğrenmeli ve bu kitapların yayılmasına çalışmalıdır.

İlim, amel ve ihlâs sâhibi olan Müslümana (İslâm âlimi) denir. Bu üçünden biri noksan olup da, kendini âlim tanıtana (kötü din adamı, yobaz) denir. İslâm âlimi, insanı, saadet

kapılarını açan sebeblere kavuşdurur, dînin bekçisidir. Yobaz, insanı, felâkete sürükleyen sebeblerin içine düşürür, şeytânın yardımcısıdır.

(Şimdi de, fıkıh kitaplarında, haram olduğu bildirilen birçok şeyleri Avrupalılar, Amerikalılar yaptığı için, bunların haram olmadığını, âyet ile, hadîs ile isbâta uğraşan Amerikan hayranlarını görüyoruz. İslamiyeti, kâfirlerin âdetlerine, tapınmalarına çevirmeğe uğraşan, bozuk kitabları okumamalıyız. Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarında gösterilen, doğru yoldan ayrılmamalıyız. Din düşmanlarının, âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler ile süsledikleri, yaldızlı yeni fetvâlara, kitablara, dergilere ve gazetelere aldanmamalıyız.

Alimlerin lekesi 30.6.2003

Âlimlerin dünyayı sevmesi ve ona düşkün olması, güzel yüzlerine siyâh leke gibidir. Böyle olan ilim adamlarının, insanlara faydası olur ise de, kendilerine olmaz. Dîni kuvvetlendirmek, İslamiyeti yaymak şerefi, bunlara âid ise de, ba'zan kâfir ve fâsık da, bu işi yapar.

Nitekim, Peygamberlerin efendisi "aleyhi ve alâ âlihissalevâtü vetteslîmât" kötü kimselerin de, dîni kuvvetlendireceğini haber vermiş ve "**Allahü teâlâ bu dîni, fâcir kimselerle de, elbette kuvvetlendirir**" buyurmuştur.

Bunlar, çakmak taşına benzer. Çakmak taşında enerji vardır. İnsanlar bu taştaki kudretten ateş yapar, istifâde eder. Taşın ise, hiç istifâdesi olmaz. Bunların da ilimlerinden kendilerine fayda olmaz. Hattâ, bu ilimleri, kendilerine zararlıdır. Çünkü, kıyâmet günü, bilmiyorduk, günâh olduğunu bilseydik yapmazdık diyemezler.

Hadîs-i şerîfde buyuruldu ki, "Kıyâmet gününde, en şiddetli azâb görececek kimse, Allahü teâlânın kendi iliminden, kendisini faydalandırmadığı âlimdir". Allahü teâlânın kıymet verdiği ve herşeyin en şerefli olan ilmi, mal, mevki kapmağa ve başa geçmeğe vesîle edenlere, bu ilim zararlı olmaz mı?

Hâlbuki, dünyaya düşkün olmak, Allahü teâlânın hiç sevmediği birşeydir. O hâlde, Allahü teâlânın kıymet verdiği ilmi, Onun sevmediği yolda harc etmek, çok çirkin bir iştir. Onun kıymet verdiğini kötölemek, sevmediğini de kıymetlendirmek, yükseltmek demektir. Açıkçası, Allahü teâlâyâ karşı durmak demektir. Ders vermek, va'z etmek ve dînî yazı, kitab, dergi çıkarmak, ancak, Allah rızası için olduğu vakit ve mevki, mal ve şöhrat kazanmak için olmadığı zaman faydalı olur.

Böyle hâlis, temiz düşünmenin alâmeti de, dünyaya düşkün olmamaktır. Bu belâyâ düşmüş, dünyayı seven din adamları, hakîkatda dünya adamlarıdır. Kötü âlimler bunlardır. İnsanların en alçağı bunlardır. Din, îman hırsızları bunlardır.

Hâlbuki bunlar, kendilerini din adamı, âhiret adamı ve insanların en iyisi sanır ve tanıtır. Süre-i Mücâdelede, "**Onlar, kendilerini Müslüman sanıyor. Onlar son derece yalancısıdır. Şeytan onlara musallat olmuştur. Allahü teâlâyı hatırlamaz ve ismini ağızlarına almazlar. Şeytana uymuşlar, şeytan olmuşlardır. Biliniz ki, şeytana uyanlar ziyan etti. Ebedî saadeti bırakıp sonsuz azâba atıldı**"(18.19) meâlindeki âyet-i kerîme bunlar içindir.

Şeytanın vekilleri 1.7.2003

Büyüklerden biri şeytanı boş oturuyor, insanları aldatmakla uğraşmıyor görüp, sebebini sorar. Şeytan cevâb olarak, (Zamanın din adamı geçinen, kötü âlimleri, insanları yoldan çıkarmakta, bana o kadar yardım ediyor ki, bu mühim işi yapmama lüzum kalmıyor) demiştir.

Doğrusu, zamanımızda İslamiyetin emirlerini yapmaktaki gevşeklikler ve insanların dinden yüz çevirmesi, hep din adamı perdesi altında söylenen sözlerden, yazılardan ve bu adamların bozuk niyetlerinden dolayıdır.

Din adamları üç kısımdır: Akıl sâhibi, ilim sâhibi, din sâhibi. Bu üç sıfatı da birlikde taşıyan din adamına (Din âlimi) denir. Bir sıfatı noksan olursa, onun sözüne güvenilmez. İlim sâhibi olmak için, akıl ve nakil ilimlerinde mütehassıs olmak lâzımdır.

Dünyaya gönül kapdırmıyan, mal, mevki, şöhrat kazanmak, başa geçmek sevdâsında olmiyan din âlimleri, âhiret adamlarıdır. Peygamberlerin "aleyhimüsselâm" vârisleri, vekilleridir. İnsanların en iyisi bunlardır.

Kıyâmet günü, bunların mürekkebi, Allahü teâlâ için canını veren şehîdlerin kanı ile dartilacak ve mürekkeb, daha ağır gelecektir. "**Âlimlerin uykusu ibâdetdir**" hadîs-i şerîfinde medh edilen, bunlardır. Ahiretteki sonsuz nimetlerin güzelliğini anlıyan, dünyanın çirkinliğini ve kötülüğünü gören, âhiretin ebedî, dünyanın ise fanî geçip tükenici olduğunu bilen onlardır.

Bunun için kalıcı olmayan, çabuk değişen ve biten şeylere bakmayıp, bâkî olana, hiç bozulmıyan ve bitmiyen güzelliklere sarılmışlardır. Âhiretin büyüklüğünü anlıyabilmek, Allahü teâlânın sonsuz büyüklüğünü görebilmekle olur. Âhiretin büyüklüğünü anlıyan da, dünyaya hiç kıymet vermez.

Çünkü, dünya ile âhiret birbirinin zıddıdır. Birini sevindirirsen öteki incinir. Dünyaya kıymet veren âhireti gücendirir. Dünyayı beğenmeyen de, âhirete kıymet vermiş olur. Her ikisine birden kıymet vermek veya her ikisini aşağılamak olamaz. İki zıd şey bir araya getirilemez.

Tasavvuf büyüklerinden bazısının işlerine bakıp, dünyayı seviyor, istiyorlar sanılır. Hâlbuki, içlerinde hiç dünya sevgisi, arzusu yoktur. Sûre-i Nûrda, “**Bunların ticâretleri, alışverişleri, Allahü teâlâyı hâtırlamalarına hiç mani’ olmaz**” meâlindeki âyet-i kerîme bunlar içindir. Dünyaya bağlı görünürler. Hâlbuki, hiç bağılıkları yoktur. Hâce Behâeddîn-i Nakşibend Buhârî “kuddise sirruh” buyuruyor ki, “Mekke-i mükerremede Minâ pazarında, genç bir tâcir, aşağı yukarı, ellibin altın değerinde alışveriş yapıyordu. O esnâda, kalbi, Allahü teâlâyı bir an unutmuyordu”.

Kalbi bozuk olanlar 2.7.2003

Allahü teâlânın var olduğu ve bir olduğu, Muhammed aleyhisselâmın, Onun resûlü olduğu ve onun getirdiği her emirin ve haberlerin, doğru olduğu, ona inanmayanın Müslüman olamayacağı; dolayısıyla Yahudilerin ve Hıristiyanların ebedi olarak Cehennemde kalacağı güneş gibi meydandadır. Düşünmeğe, isbât etmeğe hiç lüzum yoktur.

Kalbin bunlara inanması için, kalbin bozuk olmaması, manevî hastalığı bulunmaması lâzımdır. Kalb hasta ve bozuk olunca, kalbin inanması için, akıl ile düşünmek, incelemek lâzım olur. (Basîret)den yani kalb gözünden manevî perde kalkarsa, bunlara seve seve inanılır. Meselâ, safrası bozuk kimse, şekerin tadını duymuyor. Şekerin tatlı olduğunu ona anlatmak, isbât etmek lâzım olur. Fakat, safra hastalıktan kurtulunca, isbât etmeğe lüzum kalmaz. Hastalıktan dolayı isbât etmek lâzım olması, şekerin tatlılığına bir kusûr vermez.

Şaşı olan, bir şeyi iki görür ve iki kişi var sanır. Şaşıdaki göz hastalığı, karşısındaki bir şeyin, iki olmasını îcâb ettirmez. O iki gördüğü hâlde, görünen yine birdir. Bunun bir olduğunu isbât etmek çok zordur.

Din bilgilerini, akıl ile isbât ederek kalbe inandırmak, kolay değildir. Yakînî, vicdanî bir îman elde etmek için, isbât yoluna gitmektense, kalbi hastalıktan kurtarmak lâzımdır. Nitekim, safra hastasını, şekerin tatlı olduğuna inandırmak için, isbât etmeğe kalkışmaktansa, onu hastalıktan kurtarmak lâzımdır. Safrası bozuk olan hastaya şekerin tatlı olduğu, ne kadar isbât edilirse edilsin, yakîn hâsıl edemez. Çünkü, şeker ağzına acı gelmekte, vicdanı acı olduğunu bilmektedir. Nefis, yaratılışta ahkâm-ı islâmiyyeye düşmandır. Kalbin hasta olması, nefse uyması demektir, yani İslamiyete uymak istememesidir.

Dünyaya düşkün olmak, kalbdeki îmanı zayıflatır. Bir kimse, nefislerinin esîri olan gâfil insanların sohbetlerinden, sözlerinden, yazılarından, kitaplarından uzaklaşırsa ve nefsi (tezkiye) olursa, yani inkâr hastalığından kurtulursa, bu dâhilî ve hâricî düşmanlardan kalbe hastalık gelmez.

Mevcûd hastalık da, İslamiyete uyarak, (istigfâr okuyarak) tasfiye edilince, kalb hakîkî îmana kavuşur. Nefsin cibillî hastalığından tezkiyesi ve kalbin hâricden gelen hastalıktan tasfiyesi, mürşid-i kâmilin sohbetinde bulunmakla, kitaplarını okumakla ve ahkâm-ı islâmiyyeye uymakla nasîb olur. Mürşid-i kâmil, bütün sözleri, bütün işleri, İslamiyete uygun olan, Ehl-i sünnet âlimi demektir. İslamiyeti iyi bilmesi, derin âlim olması lâzımdır.

Kalbin temizlenmesi için 3.7.2003

İnsanlarda bulunan nefis, dine inanmaz. İnsanı küfre, inançsızlığı teşvik eder. Bunun için, İslamiyete uymak, nefse acı gelmekte, ona uymak istememektedir. Kalb ise, yaratılışında temizdir, sâlimdir. Fakat, nefsin İslamiyete uymak istememesi hastalığı, kalbe sirâyet ederek, kalb de İslamiyete uymak istemiyor. İslamiyete inanıyor ise de, uyması acı geliyor.

İslamiyetin doğruluğunu isbât için, ne kadar uğraşılırsa uğraşılsın, hasta olan kalbde buna yakîn hâsıl olması, çok güç olur. Kalbde yakîn hâsıl olması için, dâhilden ve hâricden hastalık gelmemesi, gelmiş olanın da tasfiyesi lâzımdır. Bunun için, nefsi (tezkiye) etmekten, yani cibillî olan inkâr hastalığından ve kalbi şeytandan ve fenâ arkadaşdan kurtarmaktan başka çâre yoktur.

Nefsi terbiye, ahkâm-ı islâmiyyeye uymakla, sonra, kelime-i tevhîdi çok söylemekle, sonra bir Velînin sohbeti ile, sonra râbitası ile, sonra hayat hikâyesini okumakla olur. Kalbin tasfiyesi, ibâdet yapmakla, bilhâssa farz namazları kılmakla ve çok istigfâr okumakla olur.

İnsanın çevresindeki kimseler İslamiyete, ahlâka muhâlif ise, bunların kötü arkadaş oldukları anlaşılır. Kalb, bu üç düşmanın yani nefsin, şeytanın, kötü arkadaşın şerrinden, hücumundan kurtulunca, (tasfiye) bulur, yani haramları sevmek hastalığından kurtulur. Allah sevgisi, kendiliğinden yerleşir. Suyu boşalan şişeye havanın dolması gibi olur. Veşşemsi sûresi dokuzuncu âyetinde meâlen, “**Nefsini tezkiye eden kurtuldu. Nefsini günâhda, cehâlette, dalâletde bırakan, ziyan etti**” buyuruldu.

Nefsin kötülükleri, pislikleri demek, İslamiyetin beğenmediği, haram ettiği şeyler demektir. Şimdi bazıları, Allahü teâlanın fenâ dediği, yasak ettiği şeylere, moda, asrîlik, ilerçilik diyor. Allahü teâlanın beğendiği, emir ettiği şeylere gerçilik, cahillik diyor. Haram işleyenlere sanatkar, aydın, ilerici insan, Müslümanlara mürteci, yobaz, gerici diyenler oluyor. Bunlara aldanmamalı. Dîni, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarından öğrenmelidir.

Görülüyor ki, bu açık, parlak İslamiyete ve temiz, doğru yola inanmayan kimsenin kalbi, şekerin tadını anlıyamayan safralı gibi, hastadır. Bir kimse, kör ise, güneşin suçu ne?

Bekara sûresinde, "**Kalblerinde hastalık vardır**" meâlindeki dokuzuncu âyet-i kerîmede bildirilen hastalık tedavi edilmedikçe, hakîkî îman ele geçmez.

Alimler milletin kalbidir 4.7.2003

İslâm âlimi, milletin yanında, bedendeki kalb gibidir. Kalb, temiz, iyi olunca, beden iyi işler yapar. Kalb bozuk olunca bütün uzuvlar, hep kötü iş yapar. Bunun gibi, âlimler iyi ise, millet de iyi olur. İleriye gider. Onlar, bozuk olursa, millet de bozulur. Felâkete gider.

İslamiyete yardımın en kıymetlisi ve önemlisi, Ehl-i sünnet itikadını ve dinin emir ve yasaklarını meydana çıkarmak, fitne ve fesâd ateşini söndürmektir. Bunu yapacak olan, ancak, doğru yolda olan âlimlerdir. Böyle âlimler siyâsetle uğraşmaz. Dîni, siyâsete, mal, sandalye ve şöhret kazanmağa âlet etmez. Kendilerine din adamı ismini verip Kur'an tercemeleri, din kitapları yazan, mal ve makâm âşıkları, âhîret âlimi değil, dünyalık toplayıcılarıdır. Bunların kitapları, dergileri, sözleri zehirdir. Dîni, îmanı bozar ve millet arasına fitne, fesâd sokar.

Her devirde, Müslümanların başına gelen belâlara hep kötü din adamları, dinsizler sebep olmuştur. Müslüman ismi altında, yanlış yolda gidenlerin başları, hep bu kötü din adamları olmuştur.

Din âlimi tanınmayan bir kimse, yoldan çıkarsa, bu sapıklığı, başkalarına bulaşmaz veya nâdiren bulaşır. Zamanımızın din adamları da, Müslümanları doğru yoldan çıkarıyor. Bunlar da, sahte din adamlarının yazıları gibi, gençlerin dîninin, îmanının bozulmasına sebep oluyor.

Her Müslüman, elinden gelen yardımı yapmalıdır. İslamiyete yardımı esirgeyen her Müslüman ahirette mes'ûl olacaktır.

İslamiyet, Allahü teâlanın emirleridir. Hâkim, Allahü teâlâdır. Emiri de, Kur'an-ı kerîmdir. Allahü teâlâ, Kur'an-ı kerîmi, yalnız okumak için göndermedi. Amel için, din âlimlerinin, anlayıp fıkıh kitaplarında bildirdiklerini, yapmak için gönderdi. Bunları yapacak, yaptırarak da hakîkî din âlimleridir. Bunlara (Ehl-i sünnet âlimi) denir. Müslümanlık, ilim üzerine kurulduğundan, ilim ve âlim kalmayınca, İslamiyet bozulur. Bulut olmayınca, yağmur beklemek, mu'cize istemek olur. Allahü teâlâ, bunu yapabilir. Fakat, âdeti böyle değildir. İslâm âlimi yetişebilmesi için, islâm ilimleri meydana çıkıp, yayılıp, yüz sene geçmesi lâzımdır.

Ehl-i sünnet âlimleri çok kıymetlidir. Bunlara uymayanlar kıymetsizdir. Çünkü bunlar bildirdiklerini, Eshâb-ı kirâmın ve Selef-i sâlihînin eserlerini inceliyerek elde etmişlerdir. O hidâyet yıldızlarının ışıkları ile parlamışlardır. Bunun için, ebedî kurtuluş bunlara mahsûs oldu. Sonsuz saadete bunlar kavuştu. Allah yolunda giden kâfile bunlar oldu. Kurtuluş, ancak Allah yolunda bulunanlar içindir.

Kurtuluş yolu 5.7.2003

Kıyâmet günü herkese İslamiyetten sorulacaktır. Cennete girmek, Cehennemden kurtulmak, ancak İslamiyete uymakla olur. İnsanların en iyileri, seçilmişleri olan Peygamberler "salevâtüllahi teâlâ ve teslîmâtühü aleyhim", herkesi İslamiyete çağırılmışdır. Kurtuluş yolu İslamiyettir. O büyükler, İslamiyeti bildirmek için gönderildi.

O hâlde en kıymetli ibâdet, insanlara yapılacak en büyük iyilik, İslamiyetin öğrenilmesine, yapılmasına çalışmaktır ve İslamiyetin bir emirini meydana çıkarmaktır. Hele, din düşmanları, azgınca, dîne saldırarak, islâm kitaplarını yok ettikleri, Müslüman yavrularını aldattıkları bir zamanda, Allahü teâlanın emirlerinden bir danesinin yapılmasına sebep olmak, binlerle, milyonlarla lira sadaka vermekten daha sevâbdır.

Çünkü, bu ufak iş, Peygamberlere uymak, onların vazîfesine ortak olmaktır. Hâlbuki, ibâdetlerin en kıymetlisi, sevapların en çoğu onlarıdır. Milyonla sadaka vermek, hayrât, hasenât yapmak ise, herkese müyesser olabilir. İslamiyetin meydana çıkmasına çalışmak, nefsin istemediği şeydir. Buna çalışsan, nefsi ile cihâd etmiş olur. Hayrât yapmak ise, nefsin hoşuna gidebilir. Fakat, İslamiyetin öğrenilmesi, yapılması için para sarf etmek, şübhesiz çok kıymetlidir.

İlim öğrenen kimse, nefsine uymakla kendine zarar yaparsa da, herkes onun ilminden faydalanır. Kendini yakarsa da, başkalarının kurtulmasına sebep olur. İslamiyet, insanların saadetine çalışanları, kendini kurtarmağa çalışanlardan, daha üstün tutmaktadır.

İslamiyetin öğretilmesine çalışmak, îman edilecek şeyleri, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarında bildirdikleri gibi yaymak ile ve ahkâm-ı islâmiyyeyi, yani Allahü teâlanın emir ve yasak ettiği şeyleri, fıkıh kitaplarına uygun olarak bildirmek ile olur. Böyle çalışanlara, beden ile hizmet edenler ve mâl ile, söz ve yazı ile ve düâ ile yardım edenler de, bu sevâba kavuşurlar.

Hayırlı, faydalı yerde kullanılmayan mal hakîkatte ise, öldürücü zehirdir. İşe yaramaz bir maldır. Ona bağlananlara, tutulanlara, kurtuluş yoktur. Dünya yaldızlanmış pislik gibidir. Şeker kaplanmış zehir gibidir. Akıllı olan, bu bozuk mala gönül kapdırmaz. Âlimler buyuruyor ki, **“Bir kimse, ölürken malının zamanın en akıllısına verilmesini vasiyyet etse, zâhîde vermek lâzımdır”**. Çünkü zâhid, dünyaya rağbet etmez, özenmez, üzerine düşmez. Dünyaya, yani zararlı şeylere düşkün olmaması, aklının çok olduğunu gösterir.

Nefsin hedefi ilah olmaktır 6.7.2003

İnsanların nefsi, mevki almak, başa geçmek sevdâsındadır. Onun bütün arzusu, amir olmak, herkesin, kendisine boyun bükmesidir. Kendinin kimseye muhtac olmasını, başkasının emiri altına girmesini istemez. Nefsin bu arzuları, ilah olmak, ma'bûd olmak, herkesin kendine tapınmasını istemek demektir. Allahü teâlâyâ şerîk, ortak olmağı istemektir. Hattâ nefis, o kadar alçaktır ki, ortaklığa râzı olmayıp, âmir, hâkim, yalnız kendi olsun, herşey, yalnız onun emiri ile olsun ister. Hadîs-i kudsîde, Allahü teâlâ buyuruyor ki: **“Nefsine düşmanlık et! Çünkü nefsin, benim düşmanımdır”**.

Demek oluyor ki, nefsi kuvvetlendirmek, onun, mal, mevki, rütbe, herkesin üstünde olmak, herkesi aşağı görmek gibi isteklerini yapmak, Allahü teâlanın bu düşmanına yardım ve onu kuvvetlendirmek olur ki, bunun ne kadar fecî, korkunç bir suç olduğunu anlamalıdır. Allahü teâlâ, hadîs-i kudsîde buyuruyor ki: **“Büyüklik, üstünlük, bana mahsûstur. Bu ikisinde, bana ortak olmak isteyen, büyük düşmanımdır. Hiç acımadan, onu Cehennem ateşine atarım”**.

Mal, mevki, rütbe, amirlik gibi dünya zînetlerini, nefse uyarak değil, Allahü teâlanın emirlerini yapmak ve yaptırmak için ve millete, Müslümanlara hizmet etmek için istemelidir. Bu niyet ile istemek ve bunları yapmak ibâdet olur.

Allahü teâlanın zararlı dünya isteklerine düşman olması, dünyanın bu kadar alçak olması, nefsi isteklerine kavuşdurduğu, nefsi kuvvetlendirdiği içindir. Allahü teâlanın düşmanı olan nefse yardım eden de, elbette Allahın düşmanı olur. Peygamberimiz fakirlikle öğünmüştür. Çünkü, fakirlik, nefsin isteklerini yapdırmaz. Onu dinlemez. Burnunu kırar. Peygamberlerin gönderilmesi ve İslamiyetin emirleri, yasakları, hep, nefsi kırmak, ezmek içindir. Onun taşkınca isteklerini önlemek içindir. İslamiyete uyuldukça, nefsin istekleri azalır. Bunun içindir ki, İslamiyetin bir emirini yapmak, nefsin isteklerini yok etmekte, kendi düşüncesi ile yapılan binlerle senelik riyâzet ve mücâhededen daha kuvvetli tesir etmektedir.

Meselâ, İslamiyetin emir ettiği zekâtın bir kuruşu, İslamiyetin gösterdiği yere vermek, kendiliğinden, binlerce altın sadaka vermekten, hayrât yapmaktan, katkı ziyâde, nefsi tahrîb eder. İslamiyet emir ettiği için, bayram günü, oruc tutmayı yiyip içmek, kendiliğinden, senelerle oruc tutmaktan daha faydalıdır. İki rek'at sabâh namazını cemaat ile kılmak sünnettir. Bu sünneti yapmak, gece sabâha kadar, nâfile namaz kılarak, sabâh namazını cemaatsiz kılmaktan daha iyidir.

Saadet âlimlerin elinde 7.7.2003

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki: Din adamları içinde, mevki, makam maaş arzusunda olmıyan, yalnız İslamiyetin yayılması ve yalnız İslamiyetin kuvvetlenmesi için uğraşan, hemen hemen yok gibi olmuştur. Mevki almak, koltuk kapmak arzusu araya karışınca, din adamlarından herbiri, ayrı yol tutup, kendi üstünlüğünü göstermek ister. Birbirinin sözlerini beğenmez olurlar. Bu sûretle gözünüze girmeğe çalışırlar. Maalesef din işi ikinci derecede kalır.

Her zaman Müslümanların başına çöken her belâ din adamı geçinen kimseler yüzünden gelmiştir. Göze girmek için, uydurma Kur'an tercemeleri, yanlış fetvâlar, Ehl-i sünnet âlimlerinin sözlerine uymıyan din kitapları yazdılar. Din düşmanları da, din adamı şekline girip, istedikleri gibi yazdı. İslamiyeti, akla, fenne ve ilerlemeğe uymuyormuş gibi gösterdiler.

Müslümanlar, şimdi de, böyle belâdan korkmakdayız. Dînin ilerlemesi nerede? Yine yıkılmasından endişe duyuyoruz. Allahü teâlâ Müslümanları bu sahte din adamlarının şerrinden korusun!

Dînini seven bir âlim bulup, seçmeniz yetişir ve büyük bir nimet olur. Çünkü, âhreti düşünen âlimin sözleri, yazıları, aklı, vicdanı olan herkesi yola getirir. Kalblere tesir eder. Fakat, şimdi böyle bir âlim nerede? Bunu bulamazsanız, diğerleri içinden, zararı en az olanı bulmağa çalışınız. (Bir şeyin hepsi ele geçmezse, hepsini de elden kaçırmamalıdır), sözü meşhûrdur.

İnsanların saadeti, âlimlerin elinde olduğu gibi, insanları felâkete, Cehenneme sürükleyenler de, din adamı şeklinde görünen, din düşmanlarıdır. Din adamlarının iyisi, insanların en iyisidir. Dîni dünya isteklerine âlet eden, herkesin îmanını bozan din adamı da, dünyanın en kötüsüdür.

İnsanların saadeti ve felâketi, doğru yola gelmesi ve yoldan çıkmaları din adamlarının elindedir. Büyüklerden biri, şeytanı boş oturuyor görüp, sebebini sormuş. Şeytan demiş ki: (Bu zamanın din adamları, bizim işimizi görüyor. İnsanları yoldan çıkarmak için, bize iş bırakmıyorlar).

Bunun için, çok düşünerek hareket etmelidir. Her fırsatta İslamiyeti yaymaya çalışmalıyız. Fırsat elden çıkınca, bir daha gelmez.

Din adamı görünüp, dünya toplıyan kimse,
Kendi sapıtmış yolu, gayra nasıl göstere?

İlim,amel ve İhlas 8.7.2003

Sonsuz kurtuluşa kavuşabilmek için, üç şey, muhakkak lâzımdır: İlim, amel, ihlâs. İlim de, iki kısımdır: Birisi yapılacak şeyleri öğrenmektir ki, bunları öğreten ilme (Fıkıh ilmi) denir. İkincisi, itikad edilecek, kalb ile inanılacak şeylerin bilgisidir ki, bunları bildiren ilme (İlm-i kelâm) denir.

İlm-i kelâmda Ehl-i sünnet vel cemaat âlimlerinin, Kur'an-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden anladığı bilgiler vardır. Cehennemden kurtulan, yalnız bu âlimlerdir. Bunlara uymıyan, Cehenneme girmekten kurtulamaz. Bu büyüklerin bildirdiği itikaddan kıl ucu kadar ayrılanın, büyük tehlike olduğu, Evliyanın keşfi ve kalblerine gelen ilhâm ile de anlaşılmalıdır. Yanlışlık ihtimâli yoktur.

Ehl-i sünnet âlimlerine uyanlara, onların yolunda bulunanlara müjdeler olsun. Onlara uymıyanlara, yollarından sapanlara, onların bilgilerini beğenmiyenlere ve aralarından ayrılanlara, yazıklar olsun!

Bu ana yoldan ayrıldılar, başkalarını da saptırdılar. Müminlerin Cennette Allahü teâlâyı göreceklerine inanmıyanlar oldu. Kıyâmet günü, iyilerin, günâhlılara şefâ'at edeceklerine inanmıyanlar oldu. Eshâb-ı kirâmın kıymetini ve yüksekliğini anlamıyanlar ve Ehl-i beyt-i Resûlü sevmiyenler oldu.

Ehl-i sünnet âlimleri diyor ki: Eshâb-ı kirâm kendileri arasında, en yüksek, hazret-i Ebû Bekr-i Sıddîk olduğunu sözbirliği ile söylemiştir. Ehl-i sünnet âlimlerinden, Eshâb-ı kirâm üzerindeki bilgisi çok kuvvetli olan, imâm-ı Muhammed bin İdrîs-i Şâfi'î, buyuruyor ki: Fahr-i âlem âhireti şereflendirdiği zaman, Eshâb-ı kirâm, aradı, taradı, yeryüzünde hazret-i Ebû Bekr-i Sıddîkdan daha üstün birini bulamadı. Onu halîfe yapıp emirine girdiler.

Bu söz, hazret-i Ebû Bekr-i Sıddîkın, Sahâbenin en üstünü olduğunda, müttefik olduklarını göstermektedir. Yani Eshâb-ı kirâmın en yüksek olduğunda icmâ-i ümmet bulunduğunu göstermektedir. İcmâ-i ümmet ise senedir, şüphe olamaz.

Ehl-i beyt için ise, **“Ehl-i beytim, Nûh aleyhisselâmın gemisi gibidir. Binen kurtulur, binmiyen boğulur”** hadîs-i şerîfi yetiştir. Büyüklerimizden bazıları buyurdu ki, Peygamberimiz, Eshâb-ı kirâmı yıldızlara benzetdi. Yıldıza uyan, yolu bulur. Ehl-i beyti de, gemiye benzetdi. Çünkü gemide olanın, yıldıza göre yol alması lâzımdır. Yıldızlara göre yürümezse, gemi sâhile kavuşamaz. Görülüyor ki, boğulmamak için, hem gemi, hem yıldız lâzım olduğu gibi, Eshâb-ı kirâmın hepsini ve Ehl-i beytin hepsini sevmek, saymak lâzımdır.

En sağlam doğru yol 9.7.2003

Hakiki bir din âliminin bir saat kadar sohbetinde bulunmak, yediyüz sene nafîle ibâdet etmekten daha hayrlıdır. Hazret-i Alî vasiyyetlerinden birinde diyor ki, Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim. Buyurdu ki, “Kırk gün içinde bir âlim meclisinde bulunmıyan bir kimsenin kalbi kararır. Büyük günâh işlemeğe başlar. Çünkü ilim kalbe hayat verir. İlmsiz ibâdet olmaz. İlmsiz yapılan ibâdetin faydası olmaz!”.

(Künûz-üd-dekâ'ik)daki hadîs-i şerîfte, “Âlimin yanında bulunmak ibâdetdir” ve “Fıkıh ilmi meclisinde bulunmak, bir senelik ibâdetden daha hayrlıdır” ve “Evliyâyı görünce, Allah hâtırlanır” ve “Herşeyin kaynağı vardır. Takvanın menba'ı, âriflerin kalbleridir” ve “Âlimin yüzüne bakmak ibâdetdir” ve “Onlarla birlikde bulunan kötü olmaz!” ve “Ümmetimin âlimlerine hurmet ediniz! Onlar yeryüzünün yıldızlarıdır” buyuruldu. Bu hadîs-i şerîfler gösteriyor ki, hayatta hakikî rehber islâm âlimleridir. İşte bunun için, Tâbi'înin en üstünü olan Veysel Karanî, Eshâb-ı kirâmın en aşağısının derecesine yetişememiştir. (Peygamberimizi îmanı var iken görenlere (Eshâb) denir. Göremiyan, fakat Eshâbdan birini görenlere (Tâbi'în) denir.)

Hiçbir üstünlük, sohbetin üstünlüğü kadar olamaz. Çünkü, sohbeta kavuşanların yani Eshâb-ı kirâmın îmanları, sohbetin bereketi ve vahyin bereketi sâyesinde, görmüş gibi kuvvetli

îman olur. Sonra gelenlerden hiçbir kimsenin îmanı, bu kadar yüksek olmamıştır. Ameller, ibâdetler, îmana bağlıdır ve yükseklikleri, îmanın yüksekliği gibi olur.

Eshâb-ı kirâm “aleyhimürrıdvan” arasındaki uygunsuzluklar ve muhârebeler iyi düşünceler ve olgun görüşler ile idi. Nefsin arzuları ile ve cehâlet ile değildi. İlim ile idi. İctihâd ayrılığından idi. Evet bir kısmı ictihâdda hatâ etmişti. Fakat, Allahü teâlâ, ictihâdda hatâ edene, yanılana da, bir sevâb vermektedir.

İşte, Eshâb-ı kirâm için, Ehl-i sünnet âlimlerinin tuttuğu yol, bu orta yoldur. Yani, taşkınlık da, gevşeklik de etmeyip, doğruyu söylemişlerdir. En sâlim ve sağlam yol da budur. Bazıları Ehl-i beyti sevmekte taşkınlık yaptılar. Ehl-i beyti sevmek için, üç halîfeyi ve bunlara bî'at eden Eshâbın hepsini “radıyallahü teâlâ aleyhim ecma'in” sevmemek, hepsine düşman olmak lâzımdır dediler. Hâriciler, yani Yezîdiler ise, bu sevgide gevşeklik yaptılar. Ehl-i beyte düşman oldular. Her meselede olduğu gibi bu meselede de yine en doğrusu, Ehli sünnet alimlerinin bildirdiği orta yoldur.

Peygamberler gönderilmeseydi? 10.7.2003

Allahü teâlâ, Peygamberler “aleyhimüsselâm” vâsıtası ile, insanlara, sonsuz kurtuluş yolunu göstermiş ve sonsuz azâptan kurtarmıştır. Eğer Peygamberlerin mubârek vücûdları olmasaydı, Allahü teâlâ zâtını ve sıfatlarını kimseye bildirmezdi. Kimsenin, Allahü teâlâdan haberi olmazdı. Kimse Ona yol bulamazdı. Allahü teâlânın emirleri ve yasakları bilinemezdi.

Allahü teâlâ ganîdir. Yani hiçbir şeye muhtac değildir. İnsanlara acıdığı için, insanlara iyilik ederek, emir ve yasakları göndermiştir. Emirlerin ve yasakların faydaları insanlardır. Allahü teâlâyâ hiç faydaları yoktur. Allahü teâlânın, bunlara ihtiyâcı yoktur.

Peygamberler olmasaydı, Allahü teâlânın beğendiği şeyler ve beğenmediği şeyler belli olmaz, birbirinden ayrılamazdı. O hâlde, Peygamberlerin gönderilmesi, pek büyük nimettir. Bu nimetin şükrünü hangi dil söyleyebilir. Kim, bu şükrü yapabilir? Bize nimetlerini gönderen, bizlere islâm dînini bildiren, bizleri Peygamberlere inanmak saadetine kavuşturan Rabbimize hamd ederiz.

Bütün Peygamberlerin dinlerinin aslı, temeli birdir. Başka başka değildir. Hep aynı şeyi söylemişlerdir. Allahü teâlânın zâtı ve sıfatları için, (Haşr), mezârdan kalkınca, arasat meydanında toplanmak ve (Neşr), hesâbdan sonra Cennete ve Cehenneme gitmek, dağılmak için ve Peygamberler için ve melek gönderilmesi için ve meleklerle kitaplar gönderilmesi için, Cennetin sonsuz nimetleri ve Cehennemin sonsuz azâbları için söyledikleri hep aynıdır. Sözleri birbirine uygundur. Halâl, haram ve ibâdetler için olan sözleri, yani fûrû'âta âid sözleri ise, başka başkadır, birbirine uymaz.

Allahü teâlâ, bir vakit, o vaktin insanları için, zamanlarına ve hâllerine uygun emirleri, bir ülül'azm Peygambere göndermiş ve o insanların, buna uymalarını emir buyurmuştur. Birçok sebepler, faydalar için, Allahü teâlâ, emir ve yasaklarında değişiklikler yapmaktadır. Çok defa, din sâhibi, aynı bir Peygambere, başka başka zamanlarda, birbirine uymıyan emirler göndermiştir. Yani, önceki emirleri, sonradan nesh etmiş, değiştirmiştir. En son olarak da Muhammed aleyhisselâmı göndermiştir.

Bütün Peygamberlerin, söz birliği ile söylediği hiç değişmeyen sözlerden biri, Allahü teâlâdan başka, bir şeye ibâdet etmemek, Allahü teâlâyâ şerîk, ortak yapmamaktır. Mahlûklardan bazısını, başkalarına rab, ma'bûd yapmamaktır. Bu sözü, yalnız Peygamberler söylemiştir. Onların yolunda gidenlerden başka, hiç kimse bu devletle şereflenmemiştir.

Peygamberler aynı şeyi söylemişler 11.7.2003

Her Peygamber aynı şeyi söylemiş;Yaratıcı birdir, demiştir. İbâdet olunacak, yalnız Odur demişlerdir. İbâdet olunmağa hakkı olan sadece O'dur. (Lâ ilâhe illallah) demek, ibâdet olunacak, Allahü teâlâdan başka hiçbir şey yoktur. İbâdet ancak Ona yapılır, demektir.

Bu büyüklerin birlikte söyledikleri ikinci söz, kendilerini, herkes gibi insan bilir, yalnız Hak teâlâyâ ibâdet olunur derler. Herkesi, yalnız Ona ibâdet etmeğe çağırırlar. Hak teâlâ, hiçbir şeyle birleşmemiştir. Hiçbir maddede yerleşmemiştir derler.

Peygamberlere inanmıyanlar ise, böyle söylememiş, hattâ, başta bulunanlar, kendilerine taptırmak istemiş, Hak teâlâ bize hulûl etti, bizdedir demişlerdir. Böylece, kendilerine ibâdet olunmak lâzım geldiğini, ilah olduklarını söylemekden sıkılmamışlardır. Kendileri, kulluk vazîfelerinden çekilerek, her dürlü çirkin, kötü şeyleri yapmışlardır. İlah oldukları için, kendilerinin sorumsuz olduklarını, herşeye tecâvüz edebileceklerini, kendilerine hiçbir şeyin yasak olmayacağını sanmışlardır. Her sözlerinin doğru olduğunu, hiç yanılmıyacaklarını, her istediklerini yapabileceklerini sanarak aldanmışlar, milleti de, aldatmışlardır.

Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” sözbirliği ile bildirdikleri birşey de, kendilerine melek geldiğini söylemişlerdir. Peygamberlere inanmıyanlardan hiçbiri, bu devlete kavuşmamıştır.

Melekler, muhakkak ma'sûmdur. Yani vazîfelerini elbette doğru yapar. Hiç yanılmaz ve hiç kötü, pis değildirler. Vahyi, değiştirmeden, unutmadan getirirler. Allahü teâlanın kelâmını taşırlar.

İşte, Peygamberlerin "aleyhimüssalevatü vetteslîmât" her sözü, Hak teâlâdır. Her getirdikleri emir, haber, hep Hak teâlâdır. İctihâd ettikleri her söz de, vahy ile sağlaştırmıştır. İctihâdlarında ufak şaşarsalar, Hak teâlâ, hemen vahy göndererek düzeltir. Hâlbuki, Peygamberlere inanmayıp, kendilerini ilah, tanrı tanıtan, sizi, biz yarattık, biz kurtardık, deyip kendilerine taptıran kâfirlerin her sözü kendilerindedir. Sözlerini doğru sanırlar. O hâlde, insâf edelim! Ahmak, cahil bir kimse, kendini ilah, tanrı sanıp, kendine tapınmasını emir eder, her kötü zararlı işi yaparsa, buna inanılır mı? Onun yolunda gidilir mi?

Bu kadar uzun anlatmamıza sebep, açıkça anlaşılacak içindir. Yoksa, hak bâtıldan, nür zulmetten ayırır. Nitekim Allahü teâlâ İsrâ sûresi seksen birinci âyet-i kerîmesinde meâlen, "**Hak gelince, bâtil gider, bâtil her zaman gidicidir**" buyuruyor.

Üç esas 12.7.2003

İyilik edene teşekkür lâzım olduğunu akıl da, İslamiyet de göstermektedir. Şükrün derecesi, gelen nimetlerin miktârına bağlıdır. Nimet, ne kadar çok ise, şükür etmek lüzumu da çok olur. Görülüyor ki, zenginlerin, zenginlik derecesine göre, fakirlerden daha çok şükür etmesi lâzımdır. Bunun içindir ki, bu ümmetin fakirleri, zenginlerinden beşyüz sene önce Cennete girecektir.

Allahü teâlâyâ şükretmek için, önce Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdiğine uygun bir itikad edinmek lâzımdır. Çünkü, Cehennemden kurtulan, yalnız bu firkadır. İtikadı düzelttikten sonra, İslamiyete uygun hareket etmelidir. İslamiyeti de, bu fırkanın müctehidlerinin kitaplarından öğrenmelidir. (Dinden haberi olmayan, reformculardan, dinsizlerin, gençleri aldatmak için gazetelerdeki, dîni medh eden, aldatıcı yazılarından öğrenmemelidir.)

Bundan sonra, Ehl-i sünnetten olan, tasavvuf büyüklerinin gösterdiği yolda kalbi tasfiye ve Nefsi tezkiyeye sıra gelir. Şükrün bu üçüncü kısmı, şart değilse de, faydası pek büyüktür. Fakat, iki önceki kısım şarttır. Çünkü, İslamiyetin aslı, temeli bu ikisidir. İslamiyetin kemâli, olgunlaşması ise, üçüncü kısım ile olur. Bu üç kısım, yani Ehl-i sünnet itikadı ve İslamiyetin emirleri ve tasavvuf büyüklerinin yolu dışında kalan herşey, sıkıntılı riyâzetler ve şiddetli mücâhedeler olsa dahî, hep günâhtır ve itâ'atsizliktir ve şükretmemektir.

Hind Berehmenleri ve eski Yunan felesofları, çok riyâzet ve mücâhede yaptı. Fakat, Peygamberlere "aleyhimüsselâm" uymadıkları için, Allahü teâlâyâ şükür değil, günâh oldu. Hiçbiri kabûl edilmedi. Kıyâmette Cehennemden kurtulamıyacaklardır. O hâlde, seyyidimizin, efendimizin, kurtarıcımızın ve günâhlarımızın afı için şefâ'atcimizin, kalblerimizi, ruhlarımızı tedavi eden mütehassısımızın, yani Muhammed Resûlullah "sallallahü aleyhi ve alâ âlihi ve sellem" efendimizin yoluna ve Onun dört halîfesinin yoluna yapışmalıyız. Onun dört halîfesi "rıdvanullahi teâlâ aleyhim ecma'in" hidâyete ulaştırıcı, saadete erdiricidir. Allahü teâlâ, bu yolda gidenlerden râzı olsun. (Allah, senden râzı olsun demek, bu hâl ile râzı olsun demek değildir. Allahü teâlâ, senin ahlâkını, işlerini ıslâh edip, seni, râzı olduğu hâlde soksun demektir).

İslamiyete uymakla zînetlenen bir kimse, dünyanın zararından kurtulmuş olur ve âhireti kazanır. Kur'an-ı kerîmde zem edilen, kötü denilen dünya, haramlar ve mekruhlardır. Mal kötülenmemiştir. Çünkü, cenâb-ı Hak, mala hayır adını vermektedir.

Dünya imtihan yeridir 13.7.2003

Bu dünya, imtihan yeridir. Dünyanın (haramların) görünüşü, yalancı yıldızlarla süslüdür. Su gibi görünen bir serâptir. Zehirlenmiş şeker gibidir. Aslı harâptir, elde kalmaz. Kendini sevenlere, arkasına takılanlara, hiç acımayıp, en kötü şeyleri yapar. Ona tutulan akılsızdır, büyülenmiştir. Âşıkları delidir, aldatılmıştır. Onun görünüşüne aldanan, sonsuz felâkete düşer. Tadına, güzelliğine bakan nihâyetsiz pişmanlık çeker. Server-i kâinât, "aleyhi ve alâ âlihissalevat vettehiyyât" buyurdu ki, "**Dünya ile âhiret birbirinin zıddıdır, birbirine uymaz. Birini râzı edersen, öteki gücenir**". Demek ki, bir kimse, dünyayı râzı ederse, âhiret ondan gücenir. Yani, ahirette, eline bir şey geçmez.

Dünya, insanı, Allahü teâlâdan uzaklaştıran şeyler demektir. Kadın, çocuk, mal, rütbe, mevki düşüncesi, Allahü teâlâyı unutturacak kadar aşırı olursa, dünya olur. Çalgılar, oyunlar, (Mâlâ-yani) ile, yani faydasız, boş şeylerle vakit geçirmek, (kumarlar, kötü arkadaş, kötü filmler, dergiler ve romanlar), hep bunun için dünya demektir.

Âhirete faydası olmayan ilimler, dersler de, hep dünyadır. Bunlar insanların hayrına, Allahü teâlânın gösterdiği yerlerde kullanılmazsa yani kâfirlerle mücâdele ve onlardan üstün olmak için ve insanlara hizmet etmek için kullanılmazsa bunlarla uğraşmak, boşuna vakit öldürmek olur ve dünya olur.

Bu bilgileri bütün derinliği ile, incelikleri ile okumak, yalnız başına işe yarasa, eski Yunan felsefecileri (ve son zamanlardaki Avrupalının, Amerikanın fen adamları, mütehasısları) saadet yolunu bulur, ahiretteki ebedî azâptan kurtulurlardı.

Okullarda, üniversitelerde okunan tecribî ilimler, yani fen bilgileri ve yabancı diller, İslamiyete ve mahlûklara hizmet etmek niyeti ile öğrenilirse ve bu yolda kullanılırsa, faydalı olur. Bunlara çalışmak lâzım olur ve sevâb olur.

Bunun içindir ki, ecdâdımız, Şâm, Bağdâd, Semerkand ve Endülüs Müslümanları her türlü fende ve güzel sanatta pek ileri gitmiş, dünya birinciliğini ellerinde tutmuşlardı. Avrupalının ilim ve fen adamları, asırlar boyunca, islâm fakültelerine gelip ihtisâs kazanırlar ve bununla öğrenülürdiler. Müslümanların o parlak medeniyetlerinin eserleri, bugün meydandadır ve dünya münevverlerini hayran bırakmaktadır.

Bugün okullarda okutulan ve insanın bütün gençlik hayatına mal olan bilgiler, Allahü teâlanın emirlerine uyarak kullanılırsa, faydalı olur ve dünya ve âhiretin kazanılmasına sebep olur.

Medeniyet nedir? 14.7.2003

İslamiyete göre, medeniyet demek, yalnız ilim ve fen demek değildir. İlim ve fen, medeniyet için, ancak bir âlet, bir vâsıta. İlimde, fende çok ileri olan milletlere, fen vâsıtalarını ne yolda kullandıklarını incelemeyen, medenî demek büyük gaflettir. Pek yanlıştır. Fabrikaların, motorlu vâsıtaların, gemi, uçak, atom cihazlarının çok olması, gözleri kamaştırıran yeni buluşların artması, medeniyeti göstermez. Bunları medeniyet sanmak, her silâhlıyı gâzi, mücâhid sanmağa benzer. Evet, mücâhid olmak için en yeni harb vâsıtalarına mâlik olmak lâzımdır. Fakat, bunlara mâlik olan, eşkıyâlık da yapabilir.

Medeniyet, ta'mîr-i bilâd ve terfîh-i ibâddır. Yani, beldeleri, memleketleri imâr etmek ve bütün insanları, ruh, düşünce ve beden bakımlarından rahat yaşatmaktır. Bu iki gâyeye vâsıl olmak, ancak ve yalnız islâmiyete, yani Allahü teâlanın emirlerine ve yasaklarına uymakla olur. İslamiyetten ayrıldıkça medeniyet geriler.

İşte bunun için öğrenilen bilgiler, bütün fen vâsıtaları, fabrikalar, ağır sanâyi, memleketleri imâr için, insanları rahat ettirmek için kullanılırsa, faydalı olur, sevâb olur. Memleketleri tahrib, insanların hürriyetini ellerinden almak, köle yapmak için kullanılırsa, faydasız olur, günâh olur.

Bunların faydalı olması, medeniyete hizmet etmesi ancak ve yalnız yaratıcının emirlerine uygun kullanılmakla olur. Avrupa, Amerika, asırlardan beri, islâm ahlâkını, islâm hukûkunu inceliyor. İslâm dîninin emirlerini, yasaklarını alıp, kendilerine mal ediyor. Onların bugünkü ilerlemesi, kanûnlarında bile yer verdikleri, islâmî kıymetler ve esâslar sâyesinde olduğu açıkça görülmektedir.

Demek ki, bir milleti, bir gemiye benzetirsek, islâm ahkâmı, yani Allahü teâlanın emirleri ve yasakları, bu geminin güverte ve kaptan teşkilâtıdır. Bütün ilimler, fen bilgileri, endüstri kolları, ağır sanâyi' de bu geminin, çarkçı, makinist kısmı demektir. Gemide kaptan da, makinist de lâzımdır. Biri bulunmazsa, gemi işe yaramaz, helâk olur.

O hâlde, dedelerimizin dünya çapındaki başarılarını, üstünlüklerini, yine elde etmek için, islâm bilgilerinin her iki kısmını, yani hem dînimizi iyi öğrenmemiz ve ona sarılmamız, hem de asrımızın bütün teknik buluşlarını öğrenmeğe ve en iyi şekilde yapmağa çalışıp, bunları islâm ahkâmına uygun olarak kullanmamız lâzımdır. Bunu başarınca, maddî, ma'nevî olgunlaşacak, bütün milletlere örnek olacak, bütün dünyaca sevilerek, hâkim ve hâmî seçileceğiz.

Sevilmemenin alâmeti 15.7.2003

Peygamberimiz "aleyhissalâtu vesselâm" buyurdu ki: **"Bir kimsenin mâlâ-yani ile, yani faydasız şeylerle uğraşması, boş vakit geçirmesi, Allahü teâlanın onu sevmediğine işârettir!"**

Her müminin, en önce, Ehl-i sünnet itikadını, kısaca öğrenmesi farzdır. Bundan sonra, iki şey öğrenmesi lâzım olur. Biri kalb için olan, ikincisi beden için lâzım olan bilgidir. Beden için olan bilgi de ikidir. Biri yapacağı emirler, ikincisi sakınacağı yasaklardır. Emirleri öğrenmek şöyle olur:

Sabâh vakti, yeni Müslüman olan kimsenin, öğle vakti gelince abdestin ve namazın farzlarını öğrenmesi, hemen farz olur. Sünnetlerini öğrenmesi de sünnet olur. Akşam olunca, akşam namazının üç rek'at olduğunu öğrenmesi farz olur. Ramazan gelince, orucun farzlarını öğrenmesi farz olur. Zengin olunca, bir sene sonra, zekâtı öğrenmesi farz olur. Haccı öğrenmesi, hacca gideceği zaman farz olur. İşte, herşeyi zamanı gelince öğrenmesi farz-ı ayn olur.

Meselâ evlenmek istediği zaman, nikâh bilgilerini, kadın, erkek haklarını, kadınların özür hâllerini öğrenmesi farz olur. Bir sanata, ticârete başlayınca, bunlardaki emir ve yasakları, fâizi

öğrenmesi lâzım olur. Hangi sanata başlayacaksa zamanın ona âid fen bilgilerini de mektebde öğrenmesi farz olur.

Meselâ tabîb olacaksa, liseyi ve tıp fakültesini bitirmesi farz olur. Her sanat, ticâret, zirâ'at da hep böyledir. Herkese kendi sanatını okuması, öğrenmesi farz olur. Başka sanat bilgilerini öğrenmesi farz olmaz. Harb zamanında da askerliği ve yeni silâhları yapmak, kullanmak, korunmak için, fen bilgilerini kısaca öğrenmek, her Müslümana farz-ı ayn, bunlarda ihtisâs kazanmak ise farz-ı kifâyedir.

Haramları öğrenmek de, herkese başka türlü farz olur. Meselâ, erkeklerin ipek giydiği bir yerde bulunanların, ipek giymenin haram olduğunu öğrenmesi ve bilenlerin bilmiyenlere öğretmesi farz olur. Alkollü içkiler içilen, domuz eti yinilen, başkasının hakkı, fâiz, rüşvet alınan, kumar oynanan yerde bulunanların, bunların haram olduğunu öğrenmesi farz olur.

Akıl baliğ olunca, kadın erkek örtmesi gereken yerlerini örtmesi farz olur. Bunun için Müslümanların, örtmesi farz olan yerlerini öğrenmeleri lâzımdır. Bu yerlerini açmak ve başkasının açık yerine bakmak günâh olduğu gibi, bunu bilmemek de ayrı günâhtır.

İlim öğrenmek farzdır 16.7.2003

Ahlâk ilmini öğrenmek, her erkeğe ve kadına farzdır. Meselâ yani kin bağlamamak, hased etmemek farzdır. Hased, başkasında bulunan nimetin onda olmayıp, kendinde olmasını istemektir. Onda olduğu gibi, kendisinde de olmasını istemek hased değildir. Buna (Gıpta) etmek, imrenmek denir ki sevâbdır.

Kibir, sû'î zan gibi kötü huyların haram olduğunu öğrenmek, her mümine farzdır. Kibir, kendini büyük bilmek, üstün görmektir. Kibirli olana karşı kendini büyük göstermek, kibir olmaz. Sadaka vermek gibi sevâb olur. Sû'î zan etmek yani iyi insanı fenâ bilmektir.

Görülüyor ki, îmanı, yani Ehl-i sünnet itikadını kısaca öğrenmek ve iyi ve kötü huyları öğrenmek, farz-ı ayndır. Yani, herkesin öğrenmesi farzdır.

Din bilgilerinden kendine lâzım olanları öğrenmek farz-ı ayndır. Bundan fazlasını öğrenmek ve fen bilgilerinden faydalı olanları öğrenmek farz-ı kifâyedir.

Bir âyet ezberlemek, herkese farz-ı ayndır. Fâtihayı ve üç âyet veya bir kısa sûre ezberlemek vâcibdir. Kur'an-ı kerîmin hepsini ezberlemek farz-ı kifâyedir. Kendine lâzım olmıyan fıkıh bilgilerini öğrenmek, hâfız olmaktan daha iyidir. Başkalarına öğretmek için ilim öğrenmek, kendi işlemesi için öğrenmekten daha sevâptir.

Mubahların fazlasından sakınmalıdır. Mubahları, lüzumu kadar kullanmalıdır. Bunları da, Allahü teâlâyâ kulluk etmek niyeti ile yapmalıdır. Meselâ, birşey yerken, Allahü teâlânın emirlerini yerine getirmek için kuvvetlenmeğe, giyinirken avret yerini örtmeğe ve soğuktan, sıcaktan korunmağa niyet etmeli ve her mubah için ve ders çalışırken de böyle gerekli niyetler yapmalıdır.

Mubahlardan dışarı çıkmamalı, haram ve şübheliye taşmamalıdır. Allahü teâlâ kullarına çok merhamet ve ikrâm ederek, mubah olan şeylerle zevklenmeğe izin vermişdir. Pekçok şeyleri mubah etmiştir. Halâl olan bu sayısız zevkleri, lezzetleri bırakıp da, haram edilen birkaç zevke sapmak, Allahü teâlâyâ karşı, ne kadar edepsizlik olur. Hem de, haram ettiği lezzetleri, daha fazlası ile mubahlarda da yaratmışdır. Halâl olan çeşit çeşit nimetlerin zevkleri bir yana, insanın işinden, Rabbinin râzı olmasından daha büyük zevk olur mu? Bir kimsenin işini, efendisinin beğenmemesinden daha büyük cefâ, sıkıntı olur mu? Cennette Allahü teâlânın râzı olması, Cennet nimetlerinin hepsinden daha tatlıdır. Cehennemdekilerden Allahü teâlânın râzı olmaması, Cehennem azâblarından daha acıdır.

İnsan niçin yaratıldı? 17.7.2003

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Biz kuluz. Sâhibimizin emrindeyiz. Başı boş değiliz. Her istediğimizi yapmağa serbest değiliz. İyi düşünelim! Uzağı gören akıl sâhibi olalım! Kıyâmet günü utanmaktan, pişman olmaktan başka, ele birşey geçmez. Gençlik çağı, kazanc zamanıdır. Merd olan, bu vaktin kıymetini bilip, elden kaçırmaz. İhtiyârlık herkese nasîb olmaz. Nasîb olsa da, rahat, elverişli vakit ele geçmez. Vakıt de bulunsa, kuvvetsizlik, hâlsizlik zamanında, yarar iş yapılamaz. Bugün, her vaziyet elverişli iken fırsat elde iken, güç kuvvet yerinde iken, hangi özür ile, hangi sebeble, bugünün işi yarına bırakılabilir? Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem", "**Yarın yaparım diyen helâk oldu, ziyan etti**" buyurdu. Eğer dünya işlerini yarına bırakırsan ve bugün hep âhîret işlerini yaparsan güzel olur. Fakat, bunun aksini yaparsan çok çirkin olur.

Gençlik zamanında, insanı üç din düşmanı olan, nefis, şeytan ve kötü insanlar aldatmağa uğraşmaktadır. Bunlar karşısında az bir ibâdet pek kıymetli olur. İhtiyârlıkta yapılan, bundan katkat fazla ibâdetlerin bu kadar kıymeti olmaz. Düşman hücum ettiği zaman, askerin ufak bir hareketi, çok kıymetli olur. Sulh zamanında yapılan büyük ta'lîmlerin, manevraların, bu kadar kıymeti olmaz.

Bütün varlıkların hülâsası, özü olan insan, eğlence için, oyun için, yiyip içmek, gezmek, yatmak, keyf sürmek için yaratılmadı. Kulluk vazifelerini yapmak için, Rabbine itaat, kuvvetsizliğini, ihtiyâcını göstermek, Ona sığınmak ve yalvarmak için yaratıldı. Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği ibâdetlerin hepsi, insanlara faydalı şeylerdir. İnsanlara yaradığı için emir edilmiştir. Yoksa, hiçbir ibâdetin Allahü teâlâyâ faydası yoktur. Candan teşekkür ederek, minnet ile ibâdet yapmalı. Tam teslim olarak, emirleri yapmağa ve yasaklardan kaçınmağa çalışmalıdır. Allahü teâlâ hiçbirşeye muhtac olmadığı hâlde, kullarını emir ve yasaklar vermekle şereflendirdi. Herşeye muhtac olan, biz kulların, bu büyük ihsana, bol bol teşekkür etmemiz, bunun için de, emirleri yapmağa, candan sarılmamız lâzımdır.

Dünyada biri, mevki, rütbe sâhibi olsa, emrinde bulunanlardan birine, mühim bir vazife verse, bu vazifenin yapılmasında, emir verene de fayda olduğu hâlde, bu işçi, bu vazifeye ne kadar çok önem ve kıymet verir. Bu vazifeyi, bana büyük bir zât verdi diye öğünür ve seve seve, zevk ile yapmağa çalışır değil mi? Yazıklar olsun! Allahü teâlânın büyüklüğü, yüksekliği, bu kimsenin büyüklüğü kadar değil midir de, islâm dîninin istediklerini yapmağa, böyle çalışılmıyor.

Emirler riçin yapılmaz? 18.7.2003

Allahü teâlânın emirlerini yapmamak, iki sebebden ileri gelir:

1- Allahü teâlânın emirlerine, yasaklarına inanılmamıştır. (Bu ibâdetler arablar içindir. Çöldeki insanların sağlam olması içindir. Bugün İsveç hareketleri, spor, fiziko-terapi, masaj, namazın işini görmekte, duşlar, banyolar, plâjlar, abdestden daha modern temizlemektedir denilmesidir.)

2- Allahü teâlânın emirlerine önem vermemektir. Bu emirlerin büyüklüğünü, mevki, kumanda sâhibi kimselerin büyüklüğünden aşağı görmektir.

Her iki sebep ile de, ibâdet etmemenin şenâ'atini, çirkinliğini düşünmemiz lâzımdır.

Yalancılığı çok defa görülmüş olan birisi, düşman bu gece, filan yerden baskın yapacak dese, idâreciler, akllılar, karşı koyma güçlerini düşünmez mi? O kimsenin yalancı olduğunu bildikleri hâlde, tehlike bulunan işlerde, ihtiyâtlı, tedbîrli, uyanık bulunmak lâzımdır demezler mi?

Muhbir-i sâdık, yani hep doğru söyleyici, doğruluğu ile şöhret bulmuş Resulullah efendimiz "aleyhissalâtü vesselâm", tekrâr tekrâr, açıkça, âhîretin sonsuz azâblarını bildiriyor. Buna inanmıyorlar. İnanılsa da, tedbîr, kurtulma çâresi düşünmüyorlar.

Hâlbuki, Muhbir-i sâdık, kurtuluş yolunu da, göstermektedir. O hâlde, Muhbir-i sâdıkın sözlerine, bir yalancının sözleri kadar kıymet vermemek, nasıl bir îmandır?

İmanım var demek, Müslümanım demek, insanı kurtarmaz. Kalbin inanması, yakîn hâsıl etmesi lâzımdır. Hâlbuki, yakîn nerede? Zan bile yok. Belki vehm bile değil. Çünkü, tehlikeli zamanlarda vehm edilen şeye karşı da, tedbîr almak, akıl îcâbidir.

Hucûrât sûresi, onsekizinci âyetinde meâlen, "**Allahü teâlâ, yaptıklarınızı hep görmektedir**" buyurulduğu hâlde, haramları, yapıyorlar.

Hâlbuki, herhangi bayağı bir kimse, bu çirkin işleri görecektir, belki görmek ihtimâli olsa, yapmakdan vazgeçerler. Bu hâlin iki sebebi olabilir:

Yâ, Allahü teâlânın verdiği habere inanmıyorlar. Yâhud da, Allahü teâlânın görmesine önem vermiyorlar. Haramları, bu iki sebep ile işlemek, îmanı mı gösterir, kâfir olmağı mı gösterir?

İlaç kullanılmadıkça faydası olmaz 19.7.2003

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Her ibâdeti seve seve yapmalıdır. Kul hakkına dokunmamağa, hakkı olanları ödemeğe, titizlikle çalışmalıdır. Üzerimizde kimsenin hakkı kalmamasına çok dikkat etmeliyiz! Hakkı dünyada ödemek kolaydır. Nezâket ile, yumuşaklıkla hakdan kurtulmak mümkün olur. Fakat, ahirette, iş böyle değildir. Orada, hak altından kurtulmak çok güçtür, çâresi bulunmaz.

Kâfirlerin haklarını da gözetmek lâzımdır. Kâfir memleketlerindeki kâfirlerin de mallarına, canlarına ve nâmûslarına saldırmamalıdır. Kâfirlerin kanûnlarına da karşı gelmemelidir.

İslamiyeti, dînini iyi bilen ve âhîreti düşünen doğru âlimlere sorup öğrenmelidir. Böyle mübârek insanların sözleri ve kitapları, tesirli olur. Bunların nefeslerinin bereketi ile, sözlerini yapmak kolay olur. Para kazanmak için, rey kazanmak, mevki almak için, din kitabı yazan, nutk söyleyen, Müslümanları aldatmak için yüzlerine gülen, din hırsızlarının yanından ve kitaplarından kaçmak lâzımdır.

Allahü teâlânın Peygamberi "sallallahü aleyhi ve sellem" lâzım olan nasîhatları, açıkça bildirmiş, söylenmedik birşey kalmamıştır. Fakat bu yavru, bize gelip, nasîhat ve yardım istemiş olduğu için, bu yavrunun nasıl, ne yolda bulunduğu sık sık kalbe gelmektedir. Bu bağıllık bu satırların yazılmasına sebep olmuştur.

Evet, bu yavrunun böyle sözleri çok işitmiş olduğumu biliyorum. Fakat, yalnız işitmekle, birşey kazanılmaz. Duyduklarını, öğrendiklerini yapmak lâzımdır. Bir hasta, ilâcını öğrenebilir. Fakat, ilâcı kullanmadıkça, iyi olamaz. İlâcı bilmek, onu iyi edemez. Bütün Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” ve âlimlerin “rahimehümlah” milyonlarca sözleri ve binlerle kitapları, hep işlemek içindir. Bilmek, kıyâmetde faydalı değil, şefâ’atçı değil, azâb yapılması için huccet ve şâhid olacaktır. Peygamber efendimiz buyurdu ki, “**Kıyâmet günü, azâbın en şiddetlisine, en kötüsüne düşecek olan, ilminin faydasını görmeyen, gidişi ilmine uymıyan âlimdir**”.

Yavrum, o zamanki tövbenin, bağlılığın bir nefice vermediğini sen de biliyorsun! Çünkü, Allahü teâlâyı seven ve unutmıyanlardan uzak kalman, o saadet tohumunun açılıp büyümesine mani’ oldu. Fakat, o tohumun çürümemiş olması, bu yavrunun yetişmeğe elverişli, nefis bir cevher olduğunu göstermektedir.. Her ne behâsına olursa olsun, Allah yolunda bulunanlara olan sevgiyi elden kaçırmayınız! Bunlara sığınmak, bunlarla berâber olmak iştiyâkını kalbinize yerleştiriniz!

Dinin direği 20.7.2003

Nasîhatların başı şudur ki, İslamiyetin sâhibine uymak lâzımdır. Resûlullahı uymıyanlar, ahirette azâptan kurtulamaz. Bundan sonra, dünyanın süslerine düşkün olmamak, varlığına ve yokluğuna aldırış etmemek lâzımdır. Çünkü, Allahü teâlâ dünyayı sevmez, ona kıymet vermez. Dünya malına güvenenlerin onlara fayda vermediğini ve elden çabuk çıktığını herkes bilmekte, hattâ görmektedir. Dünyanın malına, mevkiine düşkün olanların, bunlara kavuşmak için uğraşır da, ansızın hepsini bırakıp gidenlerin hâlini görerek ibret alınmalıdır. Allahü teâlâ, hepimizi Peygamberlerin en üstününe “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” uymakla şereflendirsin!

Dünya ve âhiret saadetlerine kavuşmak için, dünya ve âhiretin efendisine “aleyhi ve alâ âlihissalevâtü vetteslîmâtü etemmühâ ve ekmelühâ” uymak lâzımdır.

Ona uymak için, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdiklerine uygun olarak, önce itikadi düzeltmek lâzımdır. Bundan sonra, o büyüklerin Kur’an-ı kerîmden ve hadîs-i şeriflerden anlayıp bildirdikleri halâl, haram, farz, vâcib, sünnet, mendûb, mubah ve şübheli bilgilerini öğrenmek ve bütün işlerini bunlara uygun olarak yapmak lâzımdır.

Bu iki itikad ve amel kanadları elde edildikten sonra, eğer ezelde mes’ûd olmuş ise, mukaddes âleme uçmak nasib olur. Bu iki kanat olmadan yükselmek olamaz. Bu alçak dünya, arkasından koşmağa değmez. Bunun, malının, mevkiinin değeri yoktur ki özenilsin. Değerli, kıymetli şeyleri aramalıdır. Allahü teâlâ, herşeyi bir sebeple yarattığı, gönderdiği için, kendisine kavuşturan sebebi, o vesîleyi Ondan istemelidir.

Sûre-i Haşrin yedinci âyetinde meâlen, “**Resûlümün getirdiği emirleri alınız, itâ’at ediniz! Nehy, men’, yasak ettiği şeylerden sakınınız!**” buyuruldu. Görülüyor ki, dünyada felâketlerden, ahirette azâbdan kurtulmak için, iki şey lâzımdır: Emirlerle sarılmak, yasaklardan sakınmak! Bu ikisinden, en büyüğü, daha lüzumlu, ikincisidir ki, (Vera’) ve (Takovâ) denir. Resûlullahın yanında, birisinin çok ibâdet ettiğini, çok uğraştığını söylediler. Birisinin de, yasak edilen şeylerden, çok sakındığını söylediklerinde, “**Hiçbirşey, vera’ gibi olamaz!**” buyurdu. Yani, yasaklardan sakınmak, daha kıymetlidir buyurdu. Bir hadîs-i şerifde de, “**Dîninizin direği vera’dır**” buyurdu. İnsanların meleklerden daha üstün olabilmesi, vera’ sâyesindedir ve terakkî etmeleri, yükselmeleri bu sâyededir. Melekler de, emirlere itâ’at etmektedir. Hâlbuki melekler, yükselmiyorlar. O hâlde, vera’a sarılmak ve takvâ üzere olmak, herşeyden daha lüzumludur. İslamiyette en kıymetli şey takvâdir.

Haramlardan kaçmak 21.7.2003

Haramlardan kaçmak farzlara uymaktan önce gelir. Haramlardan tamamen kaçınabilmek için de mubahların fazlasından kaçınmalıdır. Mubahları, lâzım olduğu kadar, kullanmalıdır. Bir insan, mubah, yani İslamiyetin izin verdiği şeylerden, her istediğini yapar, taşkıncıca mubah işlerse, şübheli şeyleri yapmağa başlar.

Şübheliler ise, haram olanlara yakındır. İnsanın nefsi, hayvan gibi, kendine düşkündür. Uçurum yanında dolaşan, birgün uçuruma düşebilir. Vera’ ve takvâyı tam yapabilmek için, mubahları lâzım olduğu kadar kullanmalı, zarûret mikdârını aşmamalıdır.

Bu kadarını kullanırken de, kulluk vazîfelerini yapabilmek için kullanmağa niyet etmelidir. Böyle niyet etmeden, az kullanmak da, günâh olur. Azı da çoğu gibi zararlı olur. Mubahların fazlasından tamamen kaçınabilmek, her vakit ve hele bu zamanda, hemen hemen mümkün değildir. Hiç olmazsa, haramlardan kaçınmalı, mubahların fazlasından da elden geldiği kadar sakınmağa çalışmalıdır.

Mubahlar, lüzumundan fazla işlendikte, pişman olup tövbe etmelidir. Bu işleri, haram işlemeğe başlangıç bilmelidir. Allahü teâlâyı sığınmalı ve yalvarmalıdır. Bu pişmanlık, tövbe ve yalvarmak, belki mubahların fazlasından büsbütün sakınmak yerine geçerek, böyle işlerin

âfetinden, zararından korur. Büyüklerden biri buyuruyor ki, "Günâh işleyenlerin, boynunu bükmesi, bana, ibâdet edenlerin göğsünü kabartmasından daha iyi geliyor".

Haramlardan kaçınmak da, iki dürlüdür: Birinci kısmı, yalnız Allahü teâlanın haklarına dokunan günâhlardan kaçınmaktır. İkinci kısmı, insanların, mahlûkların hakları da bulunan günâhlardan kaçınmaktır. İkinci kısmı, daha mühimdir. Allahü teâlâ, hiçbirşeye muhtac değildir ve çok merhametlidir. Kullar ise, pekçok şeye muhtac oldukları gibi, hasîs ve alçaktır. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: "**Üzerinde kul hakkı olan, mahlûkların malına, ırzına dokunan, ölmeden önce halâllaşsın, ödesin! Zîrâ o gün altının, malın değeri olmaz. O gün, hak ödeninceye kadar, kendi sevaplarından alınacak, sevapları olmazsa, hak sâhibinin günâhları, buna yüklenecektir**".

Kıyâmet günü, hak sâhibi, hakkını af etmezse, bir dank hak için, cemaat ile kılınmış, kabûl olmuş yediyüz namazı alınıp, hak sâhibine verilecektir. Bir dank, dirhemden altıda biri, yaklaşık olarak, yarım gram gümüşdür.

Sonra yaparım diyenler 22.7.2003

Dünya ve ahiret saadetine kavuşmak, ancak gelmişlerin ve geleceklerin efendisi Resul aleyhisselama uymakla ele geçebilir. Bir kimse, kötü huylarını yok etmezse ve emirlere uyarak ve yasaklardan sakınarak kendini süslemezse, bu nimetin kokusunu bile duyamaz.

İslamiyetten kıl ucu kadar bile ayrılan bir kimsede harûkûlâda haller hâsıl olursa, bunlara istidrâc denir ki, onu dünyada ve ahirette rezîl olmağa sürükler. Allahü teâlanın sevgili Peygamberine ayak uydurmayan bir kimse, felâketlerden kurtulamaz.

Birkaç günlük dünya hayatını, Hak teâlanın râzı olduğu şeyleri yapmakla geçirmelidir. Bir kimsenin işlerinden, onun sâhibi râzı olmazsa, onun yaşaması nasıl olur? Hak teâlâ, onun büyük, küçük her yaptığını bilmekte ve görmektedir. Hazırdır ve nâzırdır.

Utanmak lâzımdır. Eğer bir kimsenin, onun çirkin ve kötü işlerini gördüğünü anlasa, onun gördüğü yerde bozuk birşey yapmaz. Ayıplarını, kusûrlarını onun gördüğünü istemez. Müslümanlara ne oldu ki, Hak teâlanın hazır olduğunu bilerek, Onun beğenmediği şeyleri yapmaktan sıkılmıyorlar? Bu nasıl Müslümanlıktır?

Hak teâlâyâ, kendi kusûrlarını gören bir kimse kadar kıymet vermiyorlar. Nefslerimizin kötülüklerinden ve işlerimizin bozuk olmasından Allahü teâlâyâ sığınırız. Hadîs-i şerîfde, "**Lâ ilâhe illallah diyerek îmanınızı tâzeleyiniz!**" buyuruldu. Şanı, şerefi çok büyük olan bu sözle her an, îmanı tâzelemeli. Uygunsuz işlerin hepsinden Allahü teâlâyâ tövbe etmeli, Ona yalvarmalıdır!

Belki, tövbe etmek için başka zaman ele geçmez. Hadîs-i şerîfde, "**Sonra yaparım diyenler helâk oldu**" buyuruldu. Yani, iyi işleri gecikdirenler, bu günün işini yarına bırakanlar aldı, ziyan etdi. Boş zamanı kıymetlendirmelidir. Bu zamanlarda, Allahü teâlanın beğendiği şeyleri yapmalıdır. Tövbe yapabilmek, Hak teâlanın büyük nimetlerinden biridir. Hak teâlâdan, her an bu nimeti istemelidir. İslamiyeti iyi bilen ve hakikat âleminden haberi olan Allah adamlarından yardım beklemeli, bunlardan imdâd istemelidir.

Böylece, Hak teâlanın lütfuna kavuşarak, Onun mukaddes tarafına çekilir. Ona karşı baş kaldıramaz olur. İslamiyetten kıl ucu kadar ayrılık bulundukça, kendini tehlikede bilmelidir. Bu ayrılıkların, uygunsuzlukların hepsini yok etmelidir.

Bütün dinlerin hülasası 23.7.2003

Allahü teâlâ, bütün isimlerinin ve sıfatlarının kemâllerini, üstünlüklerini, en sevgili kulu ve resûlü olan Muhammed aleyhisselâmda toplamıştır. Bütün bu üstünlükler, kula yakışacak şekilde Onda görünmektedir. Ona indirilmiş olan kitab, yani Kuran-ı kerîm, bütün Peygamberlere "aleyhimüsselâm" indirilmiş olan kitabların hepsinin hulâsasıdır. Hepsinde bildirilmiş olanlar, bunda da vardır.

Bu büyük Peygambere "aleyhissalâtü vesselâm" verilmiş olan din de, geçmiş dinlerin hepsinin süzölmüş kaymağı gibidir. Hak olan, doğru olan bu dînin bildirdiği her iş, geçmiş dinlerde bildirilen amellerden, işlerden seçilmiş, alınmıştır. Ayrıca meleklerin işlerinden de seçilmiş alınmıştır bulunmaktadırlar.

Meselâ, meleklerden bir kısmına rûkû' etmek emir olunmuştur. Birçoklarına secde etmek, başka meleklerle de kıyâm, yani ayakta ibâdet etmeleri emir edilmiştir. Bunun gibi, geçmiş ümmetlerden bazısına yalnız sabâh namazı emir edilmişti. Başkalarına, başka vakitlerin namazı emir olunmuştu.

Geçmiş ümmetlerin ve mukarreb meleklerin ibâdetlerinden, amellerinden süzölenleri, seçilenleri, bu dinde emir olundu. Bunun için, bu dîni tasdik etmek, inanmak ve bu dînin emirlerine uymak, geçmiş bütün dinleri tasdik etmek ve hepsine uymak olur.

Bu dîni tasdik edenler, ümmetlerin en hayırlısı, en iyileri olur. Bu dîne inanmayan, beğenmeyen, buna uymak istemiyen de, geçmiş dinlerin hepsine inanmamış, hiçbirine uymamış olur. Bunun gibi, insanların en üstünü, iyilerin seçilmişisi olan Muhammed aleyhisselâma inanmayan, o büyük Peygambere dil uzatan bir kimse, Allahü teâlânın isimlerinin ve sıfatlarının kemâllerine, üstünlüklerine inanmamış olur.

Resûlullaha inanmak, Onun üstünlüğünü anlamak da, bütün kemâlleri anlamak ve inanmak olur. Demek ki, bu yüce Peygambere inanmayan, Onun getirdiği dîni beğenmeyen kimse, ümmetlerin, insanların en kötüsü, en aşağısıdır. Ona tabi olan da getirdiği dinin emirlerine uyar günah işlemez.

Büyüklere biri, hep düâ eder, Allahü teâlâdan bir günlük âfiyet isterdi. Adamın biri, bu zâta, (Sen hergün âfiyette değil misin?) dedi. (Allahü teâlâdan öyle bir gün istiyorum ki, sabâhdan akşama kadar Allahü teâlâyâ hiçbir günâh işlemiyeyim. Âfiyetle geçen gün böyle olur) buyurdu. Cenâb-ı Hak, böyle âfiyetli günler ihsân eylesin!

Yetmiş üç fırka 24.7.2003

Hadîs-i şerîfde, Müslümanların yetmişüç fırkaya ayrılacakları bildirildi. Bu yetmişüç fırkadan herbiri, İslamiyete uyduğunu iddiâ etmektedir. Cehennemden kurtulacağı bildirilen bir fırkanın kendi fırkası olduğunu söylemektedir. Müminûn sûresi, ellidördüncü ve Rûm sûresi otuzikinci âyetinde meâlen, **“Her fırka, doğru yolda olduğunu sanarak, sevinmektedir”** buyuruldu. Hâlbuki, bu çeşitli fırkalar arasında kurtulucu olan birinin alâmetini, işâretini, Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” şöyle bildirmektedir:

“Bu fırkada olanlar, benim ve Eshâbımın gittiği yolda bulunanlardır”. İslamiyetin sâhibi kendini söyledikten sonra, Eshâb-ı kirâmı da “rıdvanullahi teâlâ aleyhim ecma’în”, söylemesine lüzum olmadığı hâlde, bunları da söylemesi, **“Benim yolum, Eshâbımın gittiği yoldur. Kurtuluş yolu, yalnız Eshâbımın gittiği yoldur”** demektir. Nitekim Nisâ sûresi, yetmişdokuzuncu âyetinde meâlen, **“Resûlüme itâ’at eden, elbette Allahü teâlâyâ itâ’at etmiştir”** buyuruldu.

Resûle itâ’at, Hak teâlâyâ itâat demektir. Ona “sallallahü aleyhi ve sellem” uymamak, Allahü teâlâyâ isyandır. Allahü teâlâyâ itâ’atin, Resûlüne itâ’atten başka olduğunu sananlar için nâzil olan, Nisâ sûresinin, **“Allahü teâlânın yolu ile, Resûlünün yolunu birbirinden ayırmak istiyorlar. Senin söylediklerinin bazısına inanırız, bazısına inanmayız diyorlar. İki arasında ayrı bir yol açmak istiyorlar. Bunlar, elbette kâfirdir”** meâlindeki yüz kırkdokuzuncu âyeti, bunların kâfir olduklarını bildiriyor.

Eshâb-ı kirâmın yolunda gitmeyip de, Peygambere “aleyhissalâtü vesselâm” uyduğunu söyleyen, yanılıyor. Ona “sallallahü aleyhi ve sellem” uymuş değil, isyan etmiş oluyor. Böyle yol tutan, kıyâmetde kurtulamıyacaktır. Mücâdele sûresinin, **“Doğru birşey yaptıklarını sanıyorlar. Biliniz ki, onlar yalancıdır, kâfirdir”** meâlindeki onsekizinci âyeti bu gibilerin hâlini gösteriyor. Eshâb-ı kirâmın “aleyhimürrıdvan” yolunda giden, hiç şüphe yok ki, Ehli-sünnet vel cemaat fırkasıdır. Allahü teâlâ, bu fırkanın yorulmadan, yılmadan çalışan büyüklerine, bol bol mükâfat versin! Cehennemden kurtulan fırka, yalnız bunlardır. Çünkü, Peygamberimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbına “aleyhimürrıdvan” dil uzatan, bunlara uymaktan, elbette mahrumdur. Mahrum kalmamak için, Ehli-sünnetin dört mezheb imamının bildirdiği gibi inanmak ve yaşamak şarttır.

Eshâb-ı kirâma saygı 25.7.2003

İmam-ı rabbanî hazretleri, Eshâb-ı kirâma dil uzatmak, Allahü teâlânın Peygamberine “sallallahü aleyhi ve sellem” dil uzatmak olur. “Eshâb-ı kirâma saygı göstermeyen, Allahü teâlânın Resûlüne îman etmemiştir” buyurdu. Çünkü, onların kötülenmesi, sâhiblerinin, efendilerinin “sallallahü aleyhi ve sellem” kötülenmesi olur. Böyle yanlış itikada düşmekten, Allahü teâlâyâ sığınmalıyız.

Kur’an-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden çıkan ahkâmı bizlere getiren, Eshâb-ı kirâmdır. Onlara dil uzatılınca, onların getirdiği şey de, kıymetten düşer. İslamiyeti bizlere getiren, Eshâb-ı kirâm arasından belli kimseler değildir. Bunda, herbirinin hizmeti, payı vardır. Hepsî adâlette, doğrulukta, öğretmekte müsâvîdir. Eshâb-ı kirâmdan herhangi birine dil uzatılınca, dîn-i islâm kötülenmiş, söğülmüş olur. Allahü teâlâ, bu çirkin hâle düşmekten hepimizi korusun!

Eshâb-ı kirâmı sevmeyenler, “Biz, yine Eshâb-ı kirâma uyuyoruz. Onların hepsine uymak, şart değildir. Hattâ mümkün değildir. Çünkü, sözleri birbirine uymuyor. Yolları başka başkadır” derse, bunlara denir ki: Eshâb-ı kirâmdan bazısına uymuş olmak için, hiçbirini inkâr etmemek lâzımdır. Bir kısmını beğenmeyince, başka kısmına uyulmuş olamaz. Çünkü, meselâ Emîr Alî “radiyallahü anh”, diğer üç halîfeyi büyük biliyor, hurmet ediyor ve uyulmağa lâyıf olduklarını

biliyordu. Bunlara, seve seve bî'at etmiş, hilâfetlerini kabûl etmişti. Diğer üç halîfeyi sevmedikçe, Hazret-i Emîre uyduğunu söylemek yalan olur, iftirâ olur.

Hattâ, Emîri beğenmemek, onun sözlerini, hareketlerini, kabûl etmemek olur. Allahü teâlânın arslanı Hz.Alî için, onları idâre ediyordu, yüzlerine gülüyordu demek, cahilce, ahmakca söz olur. Allahın arslanının, o kadar ilim ve kahramanlığı ile, tam otuz sene, üç halîfeye karşı düşmanlığını saklayıp, dost görüldüğünü ve onlarla yalandan arkadaşlık ettiğini hangi akıl kabûl eder? Hazret-i Ali'yi bu kadar küçülten, âciz, hileci ve münâfık yapan böyle sözlerin çirkinliğini anlamak lâzımdır. Allah göstermesin, Hz.Alinin böyle olduğunu, bir an kabûl etsek bile, Peygamber efendimizin bu üç halîfeyi medh etmesine, büyültmesine, bütün yaşadığı müddetçe, bunlara kıymet vermesine ne diyecekler? Peygamber efendimize de, iki yüzlü mü diyecekler? Hâşâ! Bu, hiç olamaz. Peygamberin doğruyu bildirmesi şarttır. İdâre ediyordu diyen zındık olur, dinsiz olur. Mâ'ide sûresi, yetmişinci âyetinde meâlen, **“Ey kıymetli Resûlüm! Rabbinden sana indirileni, herkese ulaştır! Bunları, doğru bildirmezsün, Peygamberlik vazifeni yapmamış olursun! Allahü teâlâ, seni, düşmanlık etmek isteyenlerden korur”** buyuruldu.

Birine dil uzatılırsa... 26.7.2003

Eshâb-ı kirâmdan birine dil uzatan kimse, hepsini lekelemiş olur. Çünkü, hepsinin îmanı, itikadı birdir. Birine dil uzatan, hiçbirine uymamış olur. Onlardan birini kötölemek, onun söylediklerine inanmamak olur. İslamiyeti bizlere bildiren, onların hepsidir. Onların herbiri âdildir, doğrudur. Herbirinin İslamiyette bildirdiği birşey vardır. Herbiri âyet-i kerîmeleri getirerek, Kur'an-ı kerîm toplanmıştır. Bir kısmını beğenmiyen, İslamiyeti bildireni beğenmemiş olur. Görülüyor ki, bu kimse, İslamiyetin hepsini yapmamış olur. Böyle olan da, Cehennemden kurtulabilir mi? Bekara sûresi, seksenbeşinci âyetinde meâlen, **“Kur'an-ı kerîmin bir kısmına inanıyorsunuz da, bir kısmına inanmıyor musunuz? Böyle yapanların cezâsı, dünyada, rezil, rüsvâ olmandır. Ahirette de, en şiddetli azâba atılacaklardır”** buyuruldu.

Kur'an-ı kerîmi Osman “radiyallahü anh” topladı. Hattâ, Ebû Bekr-i Sıddîk ile Ömer-ül Fârûk “radiyallahü anhümâ” topladı. Bu büyükleri kötölemek, Kur'an-ı kerîmi kötölemeğe kadar gider. Allahü teâlâ, bütün Müslümanları, böyle belâya düşmekten korusun! Şî'î alimlerinden birine sordular ki: Kur'an-ı kerîmi, Osman “radiyallahü anh” toplamıştır. Onun toplamış olduğu, bu Kur'an için ne dersiniz? Ona bir kusûr bulmakda, hiç fayda göremem. Çünkü, Kur'an-ı kerîme dil uzatılırsa, din yıkılır, dedi.

Aklı olan kimse, Peygamber efendimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât ettiği gün, Eshâb-ı kirâmın “radiyallahü teâlâ aleyhim ecma'in” hepsinin, yanlış bir kararda birleşeceklerini, elbette söyleyemez. Otuzüçbin Sahâbînin, yanlış bir işde, söz birliği yapması, olacak şey değildir. Nitekim, Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, **“Ümmetim yanlış bir iş üzerinde, söz birliği yapmaz!”** buyurmuştu.

Eshâb-ı kirâmın arasında olan ayrılıklar, nefsin isteklerinden, kötü düşüncelerden değildi. Çünkü onların mübarek nefsleri tezkiye bulmuş, tertemiz olmuştu. Emmârelikden kurtulmuş, itmînana yani doğruyu anlamağa, inanmağa kavuşmuştu. Onların bütün istekleri, İslamiyete uymaktı. Ayrılıkları, ictihâd ayrılığı idi. Doğruyu meydana çıkarmak içindi. Yanılanlarına da, Allahü teâlâ bir derece sevâb verecektir. Doğru olanlara, en az iki derece vardır. O büyüklerin hiçbirini, dilimizle incitmemeliyiz. Herbiri için hep iyi söylemeliyiz. Ehl-i sünnetin en büyük âlimlerinden imâm-ı Şâfi'î “rahmetullahi aleyh” buyurdu ki, “Allahü teâlâ, ellerimizi, o kanlara bulaştırmadı. Biz de dillerimizi bulaştırmayalım”.

“Elbette dînini yıkar!” 27.7.2003

İnsanın önce itikadını, îmanını düzeltmesi lâzımdır. Bundan sonra, sâlih, yarar işleri yapmak lâzımdır. İbâdetlerin hepsini kendinde toplayan ve insanı Allahü teâlâyâ en çok yaklaştıran yarar şey, namazdır. Peygamberimiz “aleyhissalâtü vesselâm”, **“Namaz dînin direğidir. Namaz kılan kimse, dînini kuvvetlendirir. Namaz kılmayan, elbette dînini yıkar”** buyurdu.

Namazı doğru dürüst kılmakla şereflenen bir kimse, çirkin kötü şeyler yapmaktan korunmuş olur. Ankebût sûresinin kırkbeşinci âyetinde meâlen, **“Doğru kılınan namaz, insanı fahşâdan ve münkerden (kötülüklerden) herhâlükârda uzaklaştırır”** buyuruldu.

İnsanı kötülüklerden uzaklaştırmayan bir namaz, doğru namaz değildir. Görünüşte namazdır. Bununla beraber, doğrusunu yapınca kadar, görünüşü yapmayı elden bırakmamalıdır. Büyüklerimiz, “Bir şeyin hepsi yapılamazsa, hepsini de elden kaçırmamalıdır” buyurdu. Sonsuz ihsan sâhibi olan Rabbimiz, görünüşü hakikat olarak kabûl edebilir. (Böyle bozuk namaz kılacağına, hiç kılma dememelidir. Bu sözü din düşmanları çıkarmıştır. Böyle bozuk kılacağına doğru kıl demelidir. Bu inceliği iyi anlamalıdır.)

Namaz ve diğer bütün ibadetler zorluklar içinde, sıkıntılar içinde yapılırsa ibâdetin kıymeti kat kat daha çok olur. Gençlerin ibâdet etmeleri de, bunun için daha kıymetlidir. Çünkü, nefislerinin kötü isteklerini kırmakta ve ibâdet etmek istememesine karşı gelmektedirler. Eshâb-ı Kehf, bir hicret yaparak din düşmanları arasından çıktıkları için şerefli oldular. Peygamberimiz bir hadîs-i şerîfde, **“Fitnenin, fesâdın çoğaldığı zamanda ibâdet etmek, hicret ederek benim yanına gelmek gibidir”** buyurdu.

Görülüyor ki, din düşmanlarının güçlük çıkarması, ibâdetlerin şerefini artırmakta, sevâbı katkat çoğalmaktadır. Zarar yapmak istemeleri, Müslümanlar için faydalı olmaktadır. Allah adamları ile görüşmekten sıkılmamalıdır. Dünyaya düşkün olanlardan uzak durmalıdır. Onlarla düşüp kalkmanın, insanı felâkete götüreceği bilinmelidir.

Onlarla beraber olmanın ahlâkı bozacağını düşünmelidir. Kötü arkadaşlardan kaçmalıdır. İnsanın dînine, îmanına saldıran tatlı dilli, güler yüzlü korkunç düşmanlara aldanmamak için, çok uyanık omalıdır. Sahîh olan hadîs-i şerîfde “alâ masdari-hessalâtü vesselâm”, **“Mal ve mevki sâhiblerine, malı için, makâmı için alçalan kimsenin dîninin üçte ikisi gider”** buyuruldu.

Fitne fesad zamanında 28.7.2003

İmam-ı Rabbanî hazretleri buyurdu ki:

Hadîs-i şerîfde, **“Yeryüzünü küfür kaplamadıkça ve her yerde küfür ve kâfirlik yapılmadıkça, hazret-i Mehdî gelmez”** buyuruldu. Bundan anlaşılıyor ki, hazret-i Mehdî çıkmadan evvel, küfür ve kâfirlik her tarafa yayılacak, islâm ve müslümânlar garîb olacaktır. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, âhır zamânda, müslimânların garîb olacağını haber vermiş ve **“Fitne zamânında yapılan ibâdet, (Mekken Medîneye) benim yanına hicret etmek gibidir”** buyurmuştur. Fitne ve fesâd zamânında, polisin, askerin ufak bir hareketi, râhatlık ve sükûnet zamânlarında yapacakları hareketlerinden katkat dahâ kıymetli olduğunu herkes bilir. Fitne yok olduğu zamân gösterecekleri kahramanlıkların kıymeti yoktur.

O hâlde ibâdetlerin en kıymetlisi ve kabûl olunanı, fitnelerin yayıldığı zamânlarda yapılanlardır. Kıyâmet günü, makbûl olanlardan, kurtulanlardan olmak istiyorsanız, Allahü teâlânın râzı olduğu, beğendiği iyi işleri yapınız! Sünnet-i seniyyeye, ya'nî Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yoluna sarılınız! Bu yola uymıyan hiçbirşey yapmayınız!

(Eshâb-ı Kehf) “rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma'în”, her tarafı fitne kapladığı zamân, bir hicret yapmakla, yüksek dereceye kavuştular. Biz, Muhammed aleyhisselâmın ümmetindeniz. Ümmetlerin en iyisi olan ümmetenyiz. Ömrümüzü lehv ve la'b ile, ya'nî oyun ve eğlence ile ziyân etmemeliyiz. Çocuklar gibi, top oynamakla vaktimizi elden kaçırmamalıyız.

Fitnelerin yayıldığı, fesâdların çoğaldığı zamânlar, tevbe ve istiğfâr zamânıdır. Kenâra çekilmeli, fitnelere karışmamalıdır. Fitneler çoğalıyor. Gün geçtikçe yayılıyor. Peygamberimiz “aleyhi ve alâ âlihis-salâtü vesselâm” buyurdu ki, **(Kıyâmet yaklaştıkça, fitneler çoğalır. Gece başlarken karanlığın artması gibi olur. Sabâh evinden mü'min olarak çıkan çok kimse akşam kâfir olarak döner. Akşam mü'min iken, gece safâlarında îmânları gider. Böyle zamânlarda, evinde kapanmak fitneye karışmaktan hayırlıdır. Kenârda kalan, ileri atılan hayırlıdır. O gün oklarınızı kırınız! Silâhlarınızı, kılıncılarınızı bırakınız! Herkesi tatlı dil ile, güler yüzle karşılayınız! Evinizden çıkmayınız!).**

Hazret-i Mehdî, hükûmet sürdüğü zaman, dîni yayarken ve sünneti diriltirken, bid'at işlemeğe alışmış olan Medînedeki âlim, bid'ati güzel sandığı ve ibâdet olarak yaptığı için, hazret-i Mehdînin emirlerine şaşarak, (Bu adam, bizim dînimizi yok etti ve milletimizi öldürdü) diyecektir. Hazret-i Mehdî bu âlimi öldüreceklerdir.

Hazret-i Mehdî'nin alâmetleri 29.7.2003

Hazret-i Mehdî, âhır zamânda dünyâya gelecektir. Adı, Muhammed, babasının adı Abdüllahdır. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimizin soyundan olacaktır. İsbâ aleyhisselâmla buluşacak her yeri alacak, her yerde adâlet olacak, Eshâb-ı Kehf, uyanıp mağaradan çıkarak, Mehdînin askeri olacaktır.

Mehdînin alâmetlerini Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimiz bildirmiştir. İbni Hacer-i Mekkînin (Alâmet-ül-Mehdî) kitâbında ve Süyûtînin (Cüz'ün minel ehâdis velâsâril vâridetil fî alâmetil mehdî) kitâbında bunlardan ikiyüze yakın alâmet yazılıdır. (El-fütûhât-ül-islâmiyye), kitabında diyor ki, (Beklenen Mehdî, hazret-i Fâtımanın soyundan olacaktır. Mekkede zuhûr edecektir. O zamân, müslimânlar halîfesiz olacaktır. İstemediği hâlde, zor ile halîfe yapılacaktır. Zuhûr edeceği zamân ve yaşı ve ömrü kesin belli değildir.)

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki, “Mehdînin başı hizâsında bir bulut olacaktır. Buluttan bir melek: Bu Mehdîdir, sözünü dinleyiniz!” diyecektir. “İsmi duyduğunuz kimselerden, yeryüzüne (ya'nî, o zamân bilinen memleketlerin çoğuna) dört kişi mâlik oldu. İki mü'min, ikisi de kâfir idi.

Mü'min olan iki kişi, Zülkarneyn ile Süleymân "aleyhisselâm" idi. Kâfir olan ikisi de, Nemrûd ile Buhtunnasar idi. Beşinci olarak, yeryüzüne, benim evlâdımdan biri, ya'nî Mehdî de, mâlik olacaktır".

"Kiyâmet kopmadan önce, Allahü teâlâ, benim evlâdımdan birini yaratır ki, ismi benim ismim gibi, babasının ismi, benim babamın ismi gibi olur ve dünyâyı adâletle doldurur. Ondan önce dünyâ zulmle dolu iken, onun zamânında adalet ile dolar". "Eshâb-ı Kehf, hazret-i Mehdînin yardımcıları olacaktır ve İsâ "aleyhisselâm" bunun zamânında gökten inecektir. İsâ "aleyhisselâm", Deccâl ile harb ederken, hazret-i Mehdî, onunla berâber olacaktır. Bunun hükümdârlığı zamânında, her zamânkinin aksine olarak ve hesapların tersine olarak, Ramazân-ı şerîfin ondördüncü günü güneş tutulacaktır ve birinci gecesinde ay tutulacaktır".

Hazret-i Mehdînin dahâ birçok alâmetlerini, Muhbir-i sâdik "aleyhissalâtü vesselâm" haber vermiştir.

İsa aleyhisselam, kıyâmet yaklaşınca Şâmda, Ümeyye câmi'i minâresine inecek, evlenecek, çocukları olacak, hazret-i Mehdî ile buluşacak, kırk sene yaşayıp, Medîne'de vefât edip, Hucre-i se'âdete defin edilecektir.

Saçını müslüman olarak ağartan 30.7.2003

Her müslümana önce lâzım olan şey, kalbi Allahü teâlâdan başka şeylere bağlı olmaktan kurtarmaktır. Kalbin bu selâmete kavuşması için, Allahü teâlâdan başka hiçbirşeyi gönül bağlamamaktır.

Bir kimsenin saçının, sakalının siyâhlığını, îman ile ve ibâdetler ile ağartması ne büyük nimettir. Resûlullah "aleyhissalâtü vesselâm" hadîs-i şerîfde, "**Saçını, sakalını Müslüman olarak ağartan af olunur**" buyurdu. Allahü teâlânın sonsuz merhametini düşünmeli, günâhları af edeceğine güvenmeliyiz. Gençlikte, Allahü teâlânın kahrından, azâbından korkmak, titremek lâzımdır. İhtiyârlıkda afına, merhametine sığınmalıdır.

Enbiyâ sûresi otuzbeşinci ve Ankebût sûresi elliyedinci âyetlerinde meâlen, "**Her canlı, ölümün tadını tadacaktır!**" buyuruldu. Bunun için, her insan ölecektir. Ölümden kurtuluş yoktur. Hadîs-i şerîfde, "**Ömrü uzun, ibâdetleri de çok olana müjdeler olsun!**" buyuruldu. Dostu dosta ölümle kavuşduruyorlar. Bunun için, Allahü teâlânın âşıkları, ölümü düşünerek tesellî buluyor, üzüntüleri azalıyor. Ankebût sûresinin beşinci âyetinde meâlen, "**Allahü teâlâyâ kavuşmak isteyenler! Biliniz ki, Allahü teâlâyâ kavuşmak zamanı herhâlde gelecektir**" buyuruldu.

Evet, geride kalanlar ve nefse esîr olanlar ve Allahü teâlânın rızasına kavuşmuş olanların ve dünyaya düşkün olmaktan kurtulanların sohbetlerinden mahrûm kalanlar, zararda ve başı yeredir. Geride kalanlar, duâ ederek ve sadaka vererek her an ölenin yardımına koşmalıdır. Hadîs-i şerîfde, "**Mezârdaki ölü, denizde boğulmak üzere olan kimse gibidir, babasından, anasından, kardeşinden ve arkadaşlarından gelecek bir düâyı hep beklemektedir**" buyuruldu.

Bundan başka, onların ölümünü görerek, kendi ölümünü de düşünmeli. Bütün varlığı ile, Allahü teâlânın beğendiği şeyleri yapmağa sarılmalıdır. Dünya hayatının insanı aldatmaktan başka birşey olmadığını düşünmelidir. Dünya kazançlarının Allahü teâlânın yanında az bir kıymeti olsaydı, düşmanı olan kâfirlere ondan kıl ucu kadar vermezdi.

Ölüme hazır olmak için önce Ehl-i sünnet vel-cemaat âlimlerinin bildirdiklerine uygun olarak inanmalıdır. Çünkü, Cehennemden kurtulacağı bildirilmiş olan bir fırka bunlardır. İkinci olarak, lâzım olan şey, fıkıh bilgilerini öğrenmek ve herşeyi bu bilgiye göre yapmaktır. İki kanat gibi olan bu itikad ve amel elde edildikten sonra, mukaddes âleme ulaşmalıdır.

Gençlik çağı 31.7.2003

Gençlik çağı, sağlığın, gücün, kuvvetin, malın ve rahatlığın bir arada bulunduğu bir zamandır. Bunun için, saadet-i ebediyyeye kavuşturacak sebeblere yapışmayı, yarar işleri yapmayı, yarına bırakmamalıdır. İnsan ömrünün en iyi zamanı olan, gençlik günlerinde, işlerin en iyisi ve faydalısı olan, sâhibin, yaratının emirlerini yapmaya, Ona ibâdet etmeğe çalışmalı, İslamiyetin yasak ettiği haramlardan, şühelilerden sakınmalıdır.

Beş vakit namazı cemaat ile kılmayı elden kaçırmamalıdır. Nisâb miktârı ticâret malı olan Müslümanların, bir sene sonra zekât vermeleri emir olunmuştur. Bunların, zekât vermesi, muhakkak lâzımdır. O hâlde, zekâtı seve seve ve hattâ fakirlere yalvara yalvara vermemelidir. Allahü teâlâ, çok merhametli olduğu, kullarına çok acıdığı için, yirmidört sâat içinde ibâdete, yalnız beş vakit ayırmış, ticâret eşyâsından ve mevcut paradan ancak, kırkda birini fakirlere vermeği emir buyurmuştur. Birkaç şeyi haram edip, çok şeyi mubah etmiş, izin vermiştir.

O hâlde, yirmidört sâatte bir sâat tutmayan bir zamanı, Allahü teâlânın emirini yapmak için ayırmamak ve zengin olup da, malın kırkda birini Müslümanların fakirlerine vermemek ve

sayılamıyacak kadar çok olan, mubahları bırakıp da, haram ve şübheli olana uzanmak, ne büyük inâd, ne derece insâfsızlık olur.

Gençlik çağı, nefsin kaynadığı, şehvetlerin oynadığı, insan ve cin şeytanlarının saldırdığı bir zamandır. Böyle bir çağda yapılan az bir amele pekçok sevap verilir. İhtiyârlıkta dünya zevkleri azalır, güç kuvvet gidip, arzûlara kavuşmak imkanı ve ümmîdleri kalmadığı zamanda, pişmanlıktan, âh etmekden başka birşey olmaz. Çok kimselere bu pişmanlık zamanı da, nasîb olmaz. Bu pişmanlık da, tövbe demektir ve yine büyük bir nimettir. Çokları bu günlere kavuşamaz.

Peygamberimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” haber verdiği sonsuz azâblar, çeşidli acılar, elbette olacak, herkes cezâsını bulacaktır. İnsan ve cin şeytanları, bugün, Allahü teâlanın affını, merhametini ileri sürerek aldatmakta, ibâdetleri yaptırmayıp, günâhlara sürüklemektedir. Hâlbuki, iyi bilmeli ki, bu dünya, imtihan yeridir. Bunun için, burada dostlarla düşmanlar karıştırılmış, hepsine merhamet edilmiştir. Nitekim A'râf sûresi, yüzellibeşinci âyetinde meâlen, **“Merhametim herşeyi içine almıştır”** buyuruldu. Hâlbuki, kıyâmetde, düşmanları, dostlardan ayıracaklardır. Nitekim, Yasîn sûresinde, **“Ey kâfirler, bugün, dostlarımdan ayrılıyorsunuz!”** meâlindeki âyet-i kerîme, bunu haber vermektedir.

Yaratılmamızın sebebi 1.8.2003

İnsanların yaratılmasına sebep, emir olunan ibâdetleri yapmaktır. İbâdetleri yapmak da îmanın hakîkati olan, yakîni elde etmek içindir. Hicr sûresi, son âyetinin meâl-i şerîfi de, **“Yakîn elde etmek için Rabbinde ibâdet et!”** buyurulmaktadır. Sanki, ibâdet yapmadan önce olan îman, îmanın kendisi değil, görünüşüdür. Âyet-i kerîmede, (yakîn elde etmek için) yani (İmanın kendisini elde etmek için) buyuruluyor. Sûre-i Nisâ yüzotuzbeşinci âyetinde meâlen, **“Ey îman edenler! İman ediniz!”** buyuruldu. Bunun ma'nâsı, **“Ey! İmanın sûretini edinenler! İbâdet yaparak, imanın kendisine kavuşunuz!”**dur.

İbâdet yapmadan da gerçek imana kavuşulacağını söylemek ilhâd ve zındıklıktır. Müslüman olmadığı, kâfir olduğu hâlde, Müslüman olduğunu söyleyenlere, münâfık, zındık ve mühlid denir. Bunlardan, ara sıra namaz kılar, oruc tutar, ba'zan hacca da gidenleri olur.

(Mühlid, inandığını söyler. Fakat, küfüre kaymıştır, İslamiyetten ayrılmıştır. İtikadı bozuktur. Kendini tam Müslüman sanır. Kendisi gibi olmayanlara kâfir der. (Zındık), Allahü teâlâya, İslamiyete, halâle, harama inanmaz. Hiç dîni yoktur. Muhammed aleyhisselâma inandığını söyler. Bunlardan, sapık fikirlerini, Müslümanlık olarak tanıtmaya çalışanları çok tehlikelidir. Mürted, islâmdan ayrılan kimsedir. Kâfir olduğunu saklamaz. Dinsizler bu kısmındadır.)

Bir hadîs-i şerîfde, **“Müflis kimdir, biliyor musunuz?”** buyurdu. Bizim bildiğimiz müflis, parası, malı olmayan kimsedir, dediler. Buyurdu ki, **“Ümmetimden müflis şu kimsedir ki, kıyâmet günü namazları ile, oruçları ile ve zekâtları ile gelir. Fakat, kimisine sövmüştür. Kiminin malını almıştır. Kiminin kanını akıtmıştır. Kimini dövmüştür. Hepsine bunun sevaplarından verilir. Haklarını ödemediği önce sevapları biterse, hak sâhiblerinin günâhları alınarak buna yüklenir. Sonra Cehenneme atılır”**.

Mu'âviye “radıyallahü teâlâ anh”, hazret-i Âişeye “radıyallahü teâlâ anhâ” mektub yazarak nasîhat yazmasını istedikde, cevâb yazarak: Allahü teâlanın selâmı senin üzerine olsun! Resûlullahdan işittim. Buyurdu ki, **“Bir kimse, insanların kızacakları şeyde Allahın rızasını ararsa, Allahü teâlâ onu, insanlardan geleceklerden korur. Bir kimse, Allahü teâlanın kızacağı şeyde, insanların rızasını ararsa, Allahü teâlâ onun işini insanlara bırakır”**.

Dünya hayatı çok kısa 2.8.2003

Dünya hayatı çok kısadır. Âhiretin azâbları pek acı ve sonsuzdur. İleriyi gören akıl sâhiblerinin, hazırlıklı olması lâzımdır. Dünyanın güzelliğine ve tadına aldanmamalıdır. İnsanın şerefi ve kıymeti dünyalıkla ölçülse idi, dünyalığı çok olan kâfirlerin herkesden daha kıymetli ve daha üstün olmaları lâzım gelirdi.

Dünyanın görünüşüne aldanmak aklsızlıktır, ahmaklıktır. Birkaç günlük zamanı büyük nimet bilerek, Allahü teâlanın beğendiği şeyleri yapmaya çalışmalıdır. Allahü teâlanın kullarına ihsan, iyilik etmelidir. Kıyâmetde azâblardan kurtulmak için, iki büyük temel vardır: Birisi, Allahü teâlanın emirlerine kıymet vermek, saygı göstermektir. İkinci, Allahü teâlanın kullarına, yarattıklarına şefkat, iyilik etmektir.

Hep doğru söyleyici Peygamberimiz, “aleyhissalâtü vesselâm” her ne söyledi ise, hepsi doğrudur. Şaka, eğlence, sayıklama sözler değildir. Tavşan gibi gözü açık uyku ne kadar sürecek. Bu uykunun sonu rezîl, rüsvâ olmak ve eli boş, mahrûm kalmaktır. Müminûn sûresinin yüzonbeşinci âyetinde meâlen, **“Sizi abes olarak, oyuncak olarak mı yarattım sanıyorsunuz. Bize dönmiyecek misiniz zan ediyorsunuz?”** buyuruldu. Tövbe edilecek, Allahü teâlâya yalvaracak zamandır.

Bu dünyada Allahü teâlânın ihsanları herkese gönderiliyor ise de âhırette, yalnız dostlara merhamet olunacak, düşmanlara hiç acınmıyacak, kafirler muhakkak mel'ûn olacaktır. Nitekim, A'râf sûresinde, **“O gün, merhametim, yalnız benden korkarak kâfir olmakdan ve günâh işlemekten kaçınanlara, zekâtını verenlere, Kur'an-ı kerîme ve Peygamberime “aleyhisselâm” inananlara mahsûstur”** meâlindeki âyet-i kerîme, böyle olduğunu göstermektedir.

O hâlde, o gün, Allahü teâlânın rahmeti, (Ebrâr)a, yani Müslümanlardan iyi huylu ve yarar işli olanlara mahsûsdur. Evet, Müslümanların, zerre kadar îmanı olanların hepsi sonunda hattâ, çok zaman Cehennemde kaldıktan sonra bile, merhamete kavuşacaktır. Fakat rahmete kavuşabilmek için, ölürlen müslüman olmak, îman ile gitmek şarttır. Hıristiyanlar, Yahudiler ne kadar iyilik yaparsa yapsınlar Muhammed aleyhisselema inanmadıkları için bu merhamete kavuşamayacaklardır.

Günâhları işlemekle kalb kararınca ve Allahü teâlânın emirlerine ve haramlarına önem verilmeyince, son nefesinde îman nûru, sönmeden nasıl geçebilir? Din büyükleri buyuruyor ki, “Küçük günâha devam, büyük günâha sebep olur. Büyük günâha devam da insanı kâfir olmağa sürükler”.

Ruh ve nefis 3.8.2003

İnsanın ruhu, bu bildiğimiz cesed ile birleşmeden önce, terakkî edemez, ilerliyemezdi. Kendine mahsûs makâmda, derecede bağlı ve mahbûs gibi idi. Fakat, bu cesede indikten sonra, yükselebilmek hâssası ve kuvveti ona verilmiştir.

Bu hâssası, onu melekten üstün ve şerefli yapmıştır. Allahü teâlâ lutf ederek, ihsan ederek, ruhu, bu hissiz, hareketsiz olan, hiçbir şeye yaramıyan, karanlık cesed ile birleştirdi. Ruh ışığını, karanlık cesed ile birleştiren, madde olmıyan, zamanlı, mekânlı olmıyan ruhu, maddeden yapılan cesed ile bir arada bulunduran, Allahü teâlâ, çok büyüktür.

Bütün büyüklük, üstünlükler, yalnız Ona mahsûstur. Onda hiç kusûr olamaz. Bu sözün ma'nâsını iyi kavramak lâzımdır. Ruh ile cesed, her bakımdan, birbirinin aksi, zıddı olduğundan, bunların bir arada kalabilmesi için, Allahü teâlâ, ruhu nefse âşık etti. Bu sevgi, bunların bir arada kalmasına sebep oldu. Kur'an-ı kerîm, bu hâli bize haber veriyor. Vettîn sûresinin bir âyetinde meâlen, **“Biz insanın ruhunu, güzel bir sûrette yaratıp, sonra en aşağı dereceye indirdik”** buyuruldu.

Ruhun bu dereceye düşürülmesi ve bu aşka tutulması, kötülemeğe benzeyen bir medhdır. İşte ruh, nefse karşı olan bu aşkı, sevgisi sebebi ile, kendini nefis âlemine attı ve nefse tâbi, esîr oldu. Hattâ, kendinden geçti. Kendisini unuttu. Nefs-i emmâre hâlini aldı. Sanki nefis-i emmâre oldu. Ruh, her şeyden daha latîf, olduğundan, madde bile olmadığından, her ne ile birleşirse onun hâline, şekline ve rengine girer.

Kendini unuttuğu için, evvelâ kendi âleminde, derecesinde iken, Allahü teâlâyâ olan bilgisini de unuttu. Cahil ve gâfil oldu. Nefs gibi cehâlet karanlığı ile karardı. Allahü teâlâ, çok merhametli olduğu, çok acıdığı için, Peygamberler “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” gönderip, bu büyükler vâsıtası ile ruhu kendine çağırdı ve ma'sûku, sevgilisi olan nefse uymamasını, nefsi dinlememesini ona emretti.

Ruh bu emiri dinleyip, nefse uymaz, ondan yüz çevirir ise, felâketten kurtulur. Yok eğer, başını kaldırmaz, nefse berâber kalmak, bu dünyadan ayrılmamak isterse, yolunu şaşırır, saadetden uzaklaşır. Yok eğer, ruh, nefsdan yüz çevirir, ondan soğur, onun yerine Allahü teâlâyı severse ve kendi gibi, bir mahlûku sevmekten kurtulup, sonsuz var olan, hakîkî Bâkîye âşık olup, bu aşk ile kendinden geçerse, zâhirin, yani nefsin gafleti, cehâleti, bâtına, yani ruha sirâyet etmez. O, Allahü teâlâyı bir an unutmaz.

Evliya olmak için 4.8.2003

Evliya, velî olmak için, bir insandan hârikaların, kerametlerin meydâna gelmesi şart değildir. Hâlbuki, Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” mu’cize göstermesi lâzımdır. Bununla berâber, Evliyânın hemen hepsinde, keramet görülmüştür. Keramet göstermeyen Velî pekazdır. Bir Velîden, çok keramet meydâna gelmesi, onun üstünlüğünü göstermez. Evliyânın birbirinden üstünlüğü, Allahü teâlâyâ daha yakîn olmalarına bağlıdır. Daha yakîn olan bir Velî, pekaz keramet sâhibi olabilir. Allahü teâlâdan daha uzak olan bir Velî, daha çok keramet, hârika gösterebilir.

Bu ümmetin sonradan gelen Evliyâsında, o kadar çok kerametleri olanlar görülmüştür ki, Eshâb-ı kirâmın “rıdvânullahi aleyhim” hiç birinde, bunun yüzde biri bile, meydâna gelmemiştir. Hâlbuki, Evliyânın en yükseği, en aşağı derecede olan bir Sahâbînin “radiyallahü anh” derecesine yetişemez.

Görülüyor ki, Evliyâyı ve onların üstünlüğünü anlayabilmek için, kerametlerine, hârikalarına bakmak, cahillik, kısa görüşlülük olur. O kimsede, o büyüklerin yollarına katılabilmek kâbiliyyetinin az olduğunu gösterir. Peygamberlerin ve Velîlerin feyz ve bereketlerine, ancak onlara uymak kâbiliyyetinde olanlar kavuşabilir. Kendi düşüncelerine, hayallerine uyanlar, kavuşamaz. Ebû Bekr-i Sıddîk “radiyallahü anh”, uymak kâbiliyyeti sebebi ile, Peygamberimize “sallallahü aleyhi ve sellem” birşey sormadan inanıverdi. Ebû Cehlde bu kuvvet bulunmadığından, o kadar alâmet ve mu’cizeler gördüğü hâlde, Peygamberliğe inanmak saadeti ile şereflenemedi.

Sûre-i En’amda, “**Senin Peygamber olduğunu belirten, açık alâmetlerin hepsini görseler, yine inanmazlar. Yanına geldikleri zaman, terbiyesizlik yapar, mubârek kalbini incitirler ve bu Kur’ân, eskiden kalma hikâyeler, masallardır, derler**” meâl-i şerîfdeki âyet-i kerîme, böyle tâlî’sizleri bildirmektedir.

Cüneyd-i Bağdâdînin on kerameti bile işitilmemiştir. Hak teâlâ, kelîmi olan, Mûsâ aleyhisselâma dokuz mu’cize verdiğini bildirmektedir. Bunlar, düşmanlara karşı olan hârikalardır. Yoksa, Peygamberlerden ve Evliyâdan her sâatde, hârikalar meydâna gelmektedir. Düşmanları bilse de, bilmesede, hârikaları güneş gibi görülmektedir.

Keşf ve ilham delil mi? 5.8.2003

Dinimizde, rüya, keşf ve ilhâm dinimizde kesin delil değildir. Çünkü, bilgisini şeytânın karıştırmadığı kimse yoktur. Peygamberlere bile karışabileceği, hattâ karıştığı hâlde, Evliyâyâ karışmaz olur mu? Nerde kaldı ki, acemi tâliblere karışmasın. Şu kadar var ki, Peygamberlere “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” şeytânın karıştırdığı, haber verilir ve yanlış doğrudan ayırd olunur. Nitekim Hâc sûresinde, “**Allahü teâlâ, şeytânın karıştırdığını değiştirir. Sonra kendi âyetlerini, sağlam olarak bildirir**” meâlindeki âyet-i kerîme, bunu beyân etmektedir.

Evliyâyâ, şeytânın karıştırdığını haber vermek lâzım değildir. Çünkü Velîler, Nebîlerin izinde yürümektedir. Bunlar, nakli esas alırlar Peygamberlerin bildirdiğine uymıyan ilhamlarını red ederler, kıymet vermezler. Fakat, Peygamberin dînin bildirdiği, doğru veya yanlış demediği bilgilerin doğrusunu, iğrisinden ayırmak güçtür. Çünkü ilhâm zannîdir, şübhelidir. Dünya ve âhîret saadetlerine kavuşmak, İslâmiyete uymakla olur. İslâmiyetin bildirdiği şeyler, ehemmiyetli değildir. İnsanlara, ehemmiyetsiz şeyleri yapmak emir olunmadı.

Keşf ve ilhâmlarda yanlışlık, yalnız şeytân tarafından gelmez. Çok def'a, şeytân hiç karışmadan, hayalde, doğru olmıyan bazı şeyler hâsıl olur. Meselâ, bazan Peygamberimizi rü'yâda görüp, bazı şeyler öğrenenler oluyor ki, bu öğrendikleri, kitablara uymamaktadır. Hâlbuki, bu rü'yâlara şeytânın karışmadığı meydândadır. Çünkü şeytânın, her ne sûretle olursa olsun, Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimizin şekline giremeyeceğini, âlimlerimiz bildirmektedir. İşte, böyle rü'yâlarda, hayal, yanlış şeyleri, doğru gibi göstermektedir.

Evliyânın kerameti ile, kâfirlerde hâsıl olan istidrâc birbirine benziyor. Harûkûlade bir halin Velînin kerameti, veyahud bir yalancının istidrâcı mı olduğunu ancak elinde doğru bir ölçüsü olan ayırt edebilir.

Herşeyden önce keramet sahibi kimse, dinin bütün emirlerine eksiksiz uyar. Ayrıca, hal sahibi kimse ile konuşunca, konuşanın kalbinde, dünya sevgisi azalır, Allahü teâlâyâ bağlılığı artarsa onun, keramet sâhibi bir Velî olduğunu anlar. Eğer böyle olmazsa, istidrâc gösteren bir yalancı olduğu anlaşılır. “Velî olmak için, Allahü teâlânın ahlâkı ile ahlâklanmalıdır” demişlerdir.

Cahiller, bu ahlâklanmayı başka dürlü anlamış ve yoldan çıkmışlardır. Velîler, ölüleri diriltir, gayb olan şeyleri bilir sanmışlar. Böyle, daha nice bozuk düşüncelere saplanmışlardır. Hâlbuki bazı zanlar, günâhdır.

Dünyaya düşkün olmak 6.8.2003

İnsan, kulluk vazîfelerini yapmak için ve hep Hak teâlâ ile olmak için yaratıldı. Bunlara da, geçmişlerin ve geleceğin efendisi Peygamber efendimize tam uydurmadıkça, kavuşulamaz. (Yani harâmlardan ve mekruhlardan sakınmadıkça kavuşulamaz.) Allahü teâlâ, bütün sözlerimizi ve işlerimizi ve zâhirlerimizi ve bâtınlarımızı ve ibâdetlerimizi ve itikadlarımızı, o yüce Peygambere “sallallahü teâlâ aleyhi ve âlihi ve sellem” uygun yapmakla şereflendirsindir!

Hak teâlâdan başka olarak özenilen herşey, ma'bûd olur. Hak teâlâdan başkasına ibâdet etmekten kurtulmak için, Ondan başka hiçbirşeye özenmemek, hiçbirşeyin arkasına düşmemek lâzımdır. Âhîreti, Cennet ni'metlerini istemek de, böyledir. Bunları istemek, her ne kadar sevâb ise de, mukarreblerce günâh sayılır.

Âhîretteki şeyleri istemek böyle olunca, dünya işlerine düşkün olmanın neye varacağını anlamalıdır. Çünkü dünya, Hak teâlânın sevmediği şeylerdir. (Harâmlar ve mekruhlardır).

Dünyadaki şeyleri yarattığından beri onlara hiç kıymet vermemiştir. Allahü teâlânın sevmediği şeyleri sevmek, günâhların başıdır. Bunlara düşkün olanlar, arkalarında koşanlar merhametten uzak olur. Hadîs-i şerîfde, “**Dünya mel'ündür ve dünyada olan şeylerden Allah için yapılmıyanlar mel'ündür**” buyuruldu.

Allah adamları, kalb hastalıklarının tabîberidir. Manevi hastalıklarının giderilmesi, bu büyüklerin tedavisi ile olur. Bunların sözleri ilâcdır. Bakışları şifâdır. Onlarla berâber bulunanlar kötü olmaz. Onlar Allah adamlarıdır. Onlarla yağmur yağdırılır. Onlarla rızık gönderilir. Bâtın hastalıklarının en kötüsü ve kalb bozukluklarının başı, kalbin Hak teâlâdan başka şeylere bağlanmasıdır.

Bu bağlılıktan, büsbütün kurtulmadıkça kalb selâmet bulamaz. Çünkü Allahü teâlâ, hiçbir yerde ortak istemez. Zümer sûresi üçüncü âyetinde meâlen, “**Biliniz ki, Allahü teâlâ için olan din, yalnız Onun için olan hâlis dindir**” buyuruldu. Hele, şerîki, ortağı daha üstün tutmak, hayâsızlığın, alçaklığın sonu olur. Allahü teâlâdan başka şeyleri, Ondan daha çok sevmek, Onun sevgisi hiç gibi kalmak, ne büyük hayâsızlıktır! Hadîs-i şerîfde, “**Hayâ, imanın bir parçasıdır**” buyuruldu ki, bu hayâ bildirilmektedir.

Kalbin hastalıktan kurtulmasının, yani Hak teâlâdan başka şeylere bağlılığı kalmamasının alâmeti, işâreti, kalbin mâ'sivâyı büsbütün unutmmasıdır. Hiçbirşeyi hâtırlayamamasıdır.

“Keşke bütün gece uyusaydı” 7.8.2003

Her Müslümanın, dünya ve âhîretin efendisi ve bütün insanların her bakımdan en yükseği ve en iyisi olan, Muhammed Mustafâya “sallallahü aleyhi ve sellem” tâbi’ olmak saadetiyle şerefelenmesi lazımdır. Çünkü cenâb-ı Hak, Ona tâbi’ olmağı, Ona uymağı çok sever. Ona uymanın ufak bir zerresi, bütün dünya lezzetlerinden ve bütün âhîret ni’metlerinden daha üstündür. Hakîkî üstünlük, Onun sünnet-i seniyyesine tâbi’ olmasıdır ve insânlık şerefi ve meziyeti, Onun İslâmiyetine uymaktır.

Meselâ, Ona uyan bir kimsenin, gün ortasında bir parça uyuması, ona uymaksızın, birçok geceleri ibâdetle geçirmekten, kat kat daha kıymetlidir. Çünkü (Kaylûle etmek) yani öğleden önce biraz yatmak, âdet-i şerîfesi idi. Meselâ, Onun dîninin emrettiği için, bayram günü oruc tutmamak ve yiyip içmek, Onun yolunda bulunmayıp senelerce tutulan oruclardan daha kıymetlidir. İslâmiyetin emri ile fakire verilen az bir şey ki, buna zekât denir, kendi arzûsu ile, dağ kadar altın sadaka vermektense daha efdaldır.

Hazret-i Ömer “radiyallahü anh”, bir sabâh namazını cemaat ile kıldıktan sonra, cemaate bakıp, bir kimseyi göremeyince sordu: Eshâbı dediler ki, “Geceleri sabâha kadar ibâdet ediyor. Belki şimdi uyku bastırmıştır”. Emîr-ül-müminîn buyurdu ki, “**Keşki bütün gece uyuyup da, sabâh namazını cemaat ile kılsaydı, daha iyi olurdu**”.

İslâmiyetten sapıtmış olanlar, sıkıntı çekip ve mücâhede edip, nefislerini ve kötü arzularını körletiyor ise de, bu dîne uygun yapmadıklarından kıymetsizdir ve hakîrdir. Eğer bu çalışmalarına ücret hâsıl olursa, dünyada birkaç menfaatten ibâret kalır. Hâlbuki, dünyanın hepsinin kıymeti ve ehemmiyeti nedir ki, bunun birkaçınının i’tibârı olsun.

İslâmiyete tâbi’ olanlar, latîf cevâhir ve kıymetli elmaslar ile meşgûl olan mücevherciler gibidir. Bunların işi az, kazançları pek çoktur. Ba’zan bir sâatlik çalışmaları, yüzbinlerle senenin kazancını hâsıl eder. Bunun sebebi şudur ki, İslâmiyete uygun olan amel, Hak teâlânın makbûlüdür, mardîsdir, çok beğenir.

İslâmiyete uymıyan şeylerin hiçbirisini Hak teâlâ sevmez, beğenmez. Sevilmeyen, beğenilmeyen şeye sevâb verilir mi? Belki cezâya sebep olur. Bu incelik, dünya işlerinde de vardır. Biraz düşünülürse anlaşılır. O hâlde, saadet-i ebediyyeyi ele geçirten sermâye, Peygamberimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” dînine yapışmaktır. Bütün zarar ve fesâdların başı, İslâmiyetten ayrılmaktır.

Üstünlüğün kaynağı 8.8.2003

Dünya hayatı pek kısıdır. Bunu en lüzümlü şeyde kullanmak gerekir. Bu en lüzümlü şey de, iyi insanların, kalbini toparlamış olanların yanında bulunmaktır. Hiçbirşey sohbet gibi faydalı değildir. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbı, sohbet ile, başkalarından daha üstün oldular. Peygamberlerden “aleyhimüsselâm” başka herkesden, hattâ Veysel Karânîden ve Ömer Mervânîden daha üstün oldular.

Hâlbuki Veysel Karânî ile Ömer bin Abdül’azîz bin Mervân son dereceye yükselmişler ve sohbetden başka kemâlâtın hepsine varmışlardı. Bunun için, Hazret-i Mu’âviyenin yanılması, Resûlullahın sohbeti bereketi ile, o ikisinin doğru işlerinden daha hayırlı oldu.

Bunun gibi, Amr ibni Âsın yanlış bir işi, o ikisinin şü’ürlü işinden daha üstün oldu. Çünkü bu büyükler, Resûlullahı görmekle ve meleklerle birlikde bulunmakla ve vahyi ve mu’cizeleri görmekle, imanları görerek inanmak oldu. Bu saydığımız üstünlükler, bütün başka üstünlüklerin temelidir, kaynağıdır. Eshâb-ı kirâmdan başkası bunlara kavuşmamıştır.

Veysel Karânî, sohbetin bu üstünlüklerini bilseydi, hiçbirşey onu sohbetden alıkoyamazdı. Bu üstünlüğe kavuşmak için herşeyi bırakırdı. Bunun için, “Yâ Rabbî! Bu dünyada bizi O büyüklerin zamanında yaratmadın ise de, âhîretde mahşer meydânında bizi onların arasında bulundur! Peygamberlerin efendisi hurmetine “aleyhi ve aleyhimüsselâtu vettehîyyâtü vetteslîmât” bu düâmızı kabûl buyur!” şeklinde dua etmeliyiz.

Huzûr üzere olmak ve uygunsuz kimselerle görüşmemek lâzımdır. Çok uğraşmalı! Ele geçenle oyalanmamalıdır. Bu zaman insanların çoğu görünüşe bakmakta ve az birşeyle oyalanmaktadır. Bunlarla birlikte bulunmak, kalbi öldürür. Aslandan kaçır gibi bunlardan kaçmalıdır. Rû’yâlara o kadar kıymet vermemelidir. Çünkü, rû’yânın yorumlayacak yerleri pekçoktur. Rû’yâlara, hayallere bağlanıp kalmamalıdır.

Hadîs-i şerîfde, “Allahü teâlânın, bir kulumu sevmemesi, onun faydasız şeylerle uğraşmasından anlaşılır” buyuruldu. Bir farzı yapmayıp, bir nâfile ibâdeti yapmak da, boşuna uğraşmaktır. Bunun için, ne ile vâikt geçirdiğimizi incelemeliyiz. Ne ile uğraştığımızı anlamalıyız. Nâfile ibâdet mi, yoksa farz olan ibâdeti mi yapıyoruz? Bir nâfile hac yapmak için bir çok yasaklar, harâmlar işleniyor. İyi düşünmelidir.

Öncelik sırası 9.8.2003

Önce Allahü teâlânın hakkı gelir. Ahkâf sûresinin onbeşinci âyetinde meâlen, “İnsanlara, analarına babalarına ihsân etmelerini söyledik” buyuruldu. Lokmân sûresinin ondördüncü âyetinde meâlen, “Bana ve anana babana şükr et!” buyuruldu.

Böyle olmakla berâber, bütün bu iyi işler, hakîkî varlığa kavuşmak yanında boş, faydasız kalırlar. Allahü teâlânın hakkı, bütün mahlûkların haklarından daha önce gelir. Onların haklarını gözetmek de, Onun emri ile dir. Yoksa, Onun hizmetini bırakıp da, başkalarına hizmet etmek kimin elinden gelebilir?

Bunun için, başkalarına hizmet etmek, Ona olan hizmetlerden biri olur. Fakat, hizmetler arasında çok fark vardır. Tarlayı sürenler ve ekini biçenler de, pâdişâhlara hizmet etmektedir. Fakat, sarayda olanların yaptıkları hizmetlerin şerefi başkadır. Her işin karşılığı, o işin kıymetine göre ölçülür.

Tarla sürenler, sabâhdan akşama kadar ter içinde çalışır. Buna karşılık, az birşey alır. Mukarrebler yani sultâna yakın olanlar ise, her saatte yüzlerce lira alırlar. Böyle olmakla berâber, bunların bu paralarda hiç gözleri yoktur. Gözleri, gönülleri hep sultândadır. Hadîs-i şerîfde, “İnsan, sevdiği ile birlikte dir” buyuruldu.

Fırsatı ganîmet bilmelidir. Vakitleri çok kıymetli ni’met bilmelidir. Modaya, âdetlere uymakla ele birşey geçmez. Yalan sözlerden, kaçamak davranışlardan ancak zarar ve ziyân ele geçer. Muhbir-i sâdık, yani hep doğru söyleyici “aleyhi ve alâ âlihi minessalevâti etemmühâ ve minetteslîmâti ekmelühâ” “Helekel-müsevîfün” buyurdu. Yani sonra yaparım diyenler helâk oldular.

Bugünkü ömrü vehm ve hayal için harc etmek ve hayal olan şeyleri ele geçirmek için, mevcûd olanları elden kaçırmak çok çirkin bir iş tir. Elde bulunan şeyi, en ehemmiyetli, en kıymetli şey için kullanmak gerekir. Karışık, zararlı, faydasız şeyler geriye bırakılmalıdır. Hak teâlâ, mâsivâsı ile yani Ondan başka şeyler ile olan rahatlıktan kurtarmak için, bir parça rahatsızlık versin!

Dedikodu ile ele birşey geçmez. Kalbin selâmetini istemelidir. Asıl lâzım olan iş i düşünmeli, lüzûmsuz, faydasız şeylerden tam kaçmalıdır. Her ne ki güzeldir, Allah sevgisinden başka, / Hepsi câna zehirdir, şeker gibi de olsa.

İnsan nasıl mahrum kalır?10.8.2003

Bütün varlıklardan birer örnek, insanın yapısında vardır. İnsan, kendisinde bulunan her parçadan dolayı bütün varlıklara bağlanmıştır. Onda her varlıktan birer parça bulunması, onun herşeye bağlanmasına ve bunun sonucu olarak, Allahü teâlâdan uzaklaşmasına sebep olmuştur.

Çeşitli bağılıkları sebebi ile, insanın Allahü teâlâdan uzaklığı, herşeyin uzaklığından daha çok olmuştur. Herşeyden daha çok mahrûm olmuştur. Allahü teâlânın yardımı ile, kendini bu dağınık bağılıklardan toplarsa, yalnız Ona bağlanırsa, büyük kurtuluşa kavuşmuş olur. Böyle yapmazsa, yolunu sapıtmiş, çok uzaklara düşmüş olur. İnsan, herşeyi kendisinde topladığı için, varlıkların en üstünü olmuştur.

Yine bu topluluğu, onun herşeyden daha kötü olmasına yol açmıştır. Bu topluluğundan dolayı, tam bir ayna olmuştur. Fakat, bu âleme yüz çevirirse, çok lekelenir. Eğer, Allahü teâlâyâ dönerse, çok parlak olur. Aynası, herşeyin aynasından daha çok gösterir. İnsanın, bu çeşidli bağlantılardan büsbütün kurtulabilmesi, yalnız Allahın resûlü Muhammed Mustafâyâ nasîb olmuştur. Bundan sonra, başka Peygamberler ve Nebîler, derece derece kurtulmuşlardır.

Bu nimete kavuşabilmek için peygamberler gibi sıkıntılara dayanıklı olmak lazımdır. Kalbinde sevgi taşıyanların sıkıntı ve üzüntü çekmeleri lâzımdır. Ahireti tercih edenlerin dertlere, sıkıntılara alışması lâzımdır. Şair ne demiş: Seni sevmek, dert ve gam tatmak içindir, / Yoksa, rahat etdirecek şeyler çoktur.

Sevgili, sevenin çok üzülmesini ister. Böylece, kendinden başkasından büsbütün soğumasını, kesilmesini bekler. Sevenin rahatlığı, rahatsızlıktadır. Âşık en tatlı gelen şey, sevgili için yanmaktır. Sükûnet bulması çirpınmaktır. Rahatı, yaralı olmaktır.

Bu yolda istirahat aramak, kendini sıkıntıya atmaktır. Bütün varlığını sevgiliye vermek, ondan gelen herşeyi seve seve kapmak acısını, ekşisini, kaşları çatmadan almak lâzımdır. Allah aşkı içinde yaşamak böyle olur. Herkes elinden geldiği kadar böyle olmalıdır. Yoksa, gevşeklik hâsıl olur. Bu iş in temeli, sevmek ve dine sıkı bağlanmaktır. Çocuklar gibi, cevizlerle ve kozalakları ile oyalanmamaktır. Çok yükseklere aramalıdır. İş, bunlardan başkadır. Bunlar, hep rüyâ ve hayaldir. Bir kimse rüyâda kendini pâdişâh görebilir. Fakat gerçekde pâdişâh değildir.

“Ziyan ettiler!” 11.8.2003

Dünyaya düşkün olanlarla, zevk sefaya dalmış olanlara arkadaşlık etmemeli. Dünyanın ne olduğunu iyi bilenlerle beraber olmalıdır. Bu konu ile ilgili olarak İmam-ı Rabbani hazretleri bir talebesine yaptığı nasihatında şöyle diyor:

Kardeşim! Görünüşe bakılırsa, fakirlerin sohbetinden sıkıldığınız, dünyaya, zevk safaya düşkün zenginlerle arkadaşlık kurduğunuz anlaşılıyor. Çok fenâ yapıyorsunuz. Bugün gözünüz kapalı ise de, yarın açılacaktır. Fakat o zaman, pişmânlıktan başka ele birşey geçmiyecektir.

Ey şaşkın! Senin şu hâlin iki şey olabilir: Dünyaya düşkün zenginlerin arasında iken gönlünü Allahü teâlâ ile yapabilirsin veya yapamazsın. Eğer yapabilirsen fenâdır. Eğer yapamazsan daha fenâdır. Eğer yaparsan fenâ olur dedik. Çünkü istidrâcdır. İstidrâc iyi görünür. Fakat felâkete götürür. Böyle olmakdan Allahü teâlâyâ sığınınız.

Onların arasında gönlünü Allahü teâlâyâ veremezsen, daha fenâ olur dedik. Çünkü, Hac sûresinin, “**Dünyada ve âhirette ziyân ettiler**” meâlindeki onbirinci âyetinde bildirilenlerden olursun. Fakir çöpçüler, saraylarda oturan, dünyaya düşkün zenginlerden çok iyidir.

Bu söze belki inanırsın. Belki de inanmaz, şaşarsın. Fakat, bir gün gelecek inanacaksın. Lâkin, o inanışın faydası olmayacak. Yağlı, tatlı yemeklere ve süslü, moda uygun elbiseye düşkünlük, seni bu belâyâ da sürükledi.

Fırsat elden daha gitmemiştir. İşin doğrusunu düşününüz! Allahü teâlânın rızasına, sevgisine engel olanları düşman biliniz! Onlardan kaçınız! Çok sakınınız! Tegâbün sûresinin, “**Çok doğrudur ki, zevcelerinizden ve çocuklarınızdan size düşmân olanlar vardır. Onlardan sakınınız!**” meâlindeki ondördüncü âyetini okuyarak gaflet uykusundan uyanmalıdır.

Birlikte geçirdiğimiz günlerin haklarını göz önünde tutarak, size bir nasihat yapıldı. İster dinleyiniz, ister dinlemeyiniz. Önceden de, sizin yersiz davranışlarınızı görerek bu yolda bulunamayacağınızı anlamıştım. Korkduğum başımıza geldi. (İnnâ lillah ve innâ ileyhi râci’ün). Doğru yolda gidenlere ve Muhammed Mustafânın izinde bulunanlara selâm olsun. Yaratılıştaki iyiliği ve uygunluğu görerek, sizden başka şeyler umuyordum. Kıymetli cevherinizi çöplüğe attınız. (İnnâ lillah ve innâ ileyhi râci’ün).

İbadetlerden zevk almak 12.8.2003

İbâdetlerden zevk duymak ve bunların yapılması güç gelmemek, Allahü teâlânın en büyük ni’metlerindedir. Hele namazın tadını duymak, nihâyete yetişmeyenlere nasib olmaz. Hele farz namazların tadını almak, ancak onlara mahsûsdur. Çünkü, nihâyete yaklaşanlara, nâfile namazların tadını tattırırlar. Nihâyette ise, yalnız farz namazların tadı duyulur. Nâfile namazlar, zevksiz olup, farzların kılınması büyük kâr, kazanc bilindir. (Nâfile namaz, farz ve vâcibden ziyâde, başka namazlar demektir. Beş vakt namazın sünnetleri ve diğer vâcib olmayan namazlar, hep nâfiledir. Müekked olan ve olmıyan, bütün sünnetler nâfiledir.)

Namazların hepsinde hâsıl olan lezzetten, nefse bir pay yokdur. İnsan bu tadı duyarken, nefsi inlemekte, feryâd etmektedir. Ruhları hasta olanların, bu sözleri duyması da, büyük bir ni’mettir ve hakikî saadettir.

İyi biliniz ki, dünyada namazın rütbesi, derecesi, âhirette, Allahü teâlâyı görmenin yüksekliği gibidir. Dünyada insanın Allahü teâlâyâ en yakın bulunduğu zaman, namaz kıldığı zamandır. Âhirette en yakın olduğu da (Rü’yet), yani Allahü teâlâyı gördüğü zamandır. Dünyadaki bütün ibâdetler, insanı namaz kılacak bir hâle getirmek içindir. Asıl maksad, namaz kılmaktır. Binlerce top ve tüfek, yapamaz aslâ,/Göz yaşınının seher vakti yaptığını,/ Düşman kaçırın süngüleri çok def’a,/Toz gibi yapar, bir müminin düâsı./

Gençlik zamanınının kıymetini bimeledir. Bunu, oyun ile, fâidesiz şeylerle geçirmemelidir. Ceviz ve kozalak gibi faydasız şeyler arkasında gençliğini tüketenler, sonunda pişmân olurlar, âh ederler. Fakat, böyle yapmakla ellerine birşey geçmez.

Beş vakt namazı cemaat ile kılmalıdır. Halâl, harâm olan şeyleri iyi öğrenmelidir. Bunları birbirine karıştırmamalıdır. Kıyâmette azâblardan kurtulabilmek, ancak İslâmiyetin sâhibi Resulullah’a uymakla olur. Geçici lezzetlere, çabuk biten, tükenen dünyalıklara aldanmamalıdır.

Allahü teâlâ, bir kulumu gençlikte tevbe etmeğe kavuşturursa ve bu tevbesini bozmaktan korusa, ne büyük ni’met olur. Denebilir ki, bütün dünya ni’metleri ve lezzetleri, bu ni’metin yanında, büyük deniz yanındaki bir damla su gibidir. Çünkü bu ni’met, insanı Allahü teâlânın rızasına, sevgisine kavuşturur. Bu ise, dünya ve âhîret ni’metlerinin hepsinin üstündedir. Âl-i İmrân sûresinin onbeşinci ve Tevbe sûresinin yetmişüçüncü âyetinde meâlen, “**Allahü teâlânın râzı olması ni’meti daha büyüktür**” buyuruldu.

“Dîninin üçte ikisi gider!” 13.8.2003

Allahü teâlânın sevmediği şeyler arkasında koşmamalıdır! Gönlünü hep Allahü teâlâyâ bağlamak sermâyesini elden kaçırmamalıdır! Ne sattığını ve buna karşılık neyi aldığını düşünmelidir! Dünyayı ele geçirmek için âhireti vermek ve insanlara yaranmak için Allahü teâlâyı bırakmak ahmaklıktır. Dünya ile âhiret birbirinin zıddıdır, tersidir. İkisinin sevgisi bir kalbde toplanamaz. İkisi bir araya getirilemez.

Bu iki zıddan dilediğini seç ve seçtiğine karşılık kendini sat, fedâ et! Âhiret azâbı sonsuzdur. Dünyada olanlar çok azdır. Allahü teâlâ, dünyayı sevmez, âhireti sever.Şair ne güzel söylemiş:

İstedğin gibi yaşa, birgün öleceksin!

İstedğini topla, birgün ayrılacaksın!

Sonunda dünya nimetlerinden ayrılacaksın. Bugün, kendini ölmüş bilmelidir. Onların işlerini Allahü teâlâyâ bırakmalıdır. Tegâbün sûresinin onbeşinci ve Enfâl sûresinin yirmisekizinci âyetinde meâlen, “**Mallarınız ve çocuklarınız sizlere kesin olarak düşmandır. Onlardan sakınınız**” buyuruldu.

Bunu iyi anlayınız! Tavşan gibi, gözleri açık uyku ne zamana kadar sürecek! Birgün gelip uyanılacak! Dünyanın zevkine, safasına düşkün olanlarla arkadaşlık etmek, onlarla görüşmek, öldürücü zehirdir. Bu zehirle öldürülen kimse, sonsuz olarak ölür. Kötü kimselerle görüşmekten, sakınmalı, hem de çok sakınmalıdır.

Böyle kimselerden görüşmekten, arslandan kaçır gibi, hattâ daha çok kaçmalıdır. Arslan insanın yalnız cânını alır. Bu da, âhiretde faydalı olur. Dünyaya düşkün olanlarla berâber olmak ise, insanı sonsuz felâkete ve zarara sürükler. Onlarla konuşmaktan, onların lokmalarını yemekten ve onları sevmekten ve onları görmekten sakınmalıdır.

Sahîh olan hadîs-i şerîfde, “**Zengine, zenginliği için alçaklık gösterenin dîninin üçte ikisi gider**” buyuruldu. Onlara karşı yapılan bu alçalmalar ve yaltaklanmalar, onların malları ve makâmları için midir, yoksa değil midir? İyi düşünmek lâzımdır. Malları, mevkileri için olduğunda hiç şübhe yoktur. Bunun sonu da, dînin üçte ikisinin gitmesidir. Artık Müslümanlık nerede, kurtuluş nerededir? Sakınmalı, onların sohbetinden çok sakınmalı. Onları görmekten uzak durmalı.

Dört önemli vazife 14.8.2003

Müslümanların bir araya gelmesi, yâ istifâde etmek veya fayda vermek içindir. Bu ikisinden biri bulunmayan topluluğun hiç kıymeti yoktur. Din büyüklerinin yanına boş olarak gelmelidir ki, dolmuş olarak dönülebilsin. Onların acıması, ihsânda bulunması için, boş olduğunu bildirmek lâzımdır. Böylece feyz, ihsân yolu açılır. Dolu gelmek, daha doldurarak dönmek iyi olmaz. Çok dolmak, doyuktan sonra, daha almak hastalıktan başka birşey yapmaz. İhtiyâcsızlık, azgınlığa sebep olur.

Herşeyden önce lâzım olan, itikadı Kitaba ve sünnete uygun olarak düzeltmektir. Doğru yolun âlimlerinin, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden anladıklarına ve bildirdiklerine uygun olarak itikad etmek lâzımdır. Çünkü, Kitabdan ve sünnetten bizim anladıklarımızın hiç kıymeti yoktur.

Ehl-i sünnet âlimlerinin anladıklarına uymak lâzımdır. Bizim anladıklarımız, Ehl-i sünnet âlimlerinin anladıklarına uymuyor ise, hiç kıymeti olmaz. Çünkü her bid'at sâhibi, (türedi reformcular) ve doğru yoldan kayarak dalâlete düşenler, sapık bilgilerini ve bozuk işlerini, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden anladıklarını ve bu iki kaynaktan çıkardıklarını söylemektedirler. Bu sözleri çok yanlış ve haksızdır.

İkinci olarak hepimize lâzım olan şey, ahkâm-ı islamiyyeyi öğrenmektir. Yani halâli, harâmı, farzı, vâcibi öğrenmektir.

Üçüncü olarak hepimize lâzım olan şey, bütün işlerimizi, öğrendiklerimize uygun yapmaktır.

Dördüncüsü, kalbin tasfiyesi ve nefsin tezkiyesidir ki, bu ikisi tasavvuf büyüklerine mahsûstur.

İtikadı düzeltmeden önce İslamiyeti öğrenmenin hiç faydası olmaz. Bu ikisi birlikte düzelmedikçe de, ibâdetlerin faydası olmaz. Bu üçü birlikte yapılmadıkça, tezkiye ve tasfiye hiç yapılamaz. Bu dört temel vazîfe, yardımcıları ve tamamlayıcıları ile birlikte yapılmalıdır. Meselâ, farzlar, sünnetleri ile birlikte yapılmalıdır. Farzların yardımcısı ve tamamlayıcısı, sünnetlerdir. Bunlardan biri yapılmadıkça, geriye kalan herşey lüzûmsuzdur ve faydasızdır. Böyle lüzûmsuz şeylere, (Mâlâyani) denir. Hadîs-i şerîfde, "**Bir kimsenin Müslümanlığının güzelliği, mâlâyaniiden kaçması ve lüzûmlu şeyleri yapması ile anlaşılır**" buyuruldu.

İki zıd şey bir arada bulunamaz 15.8.2003

Dünya ve âhîret saadetlerine, rahatlıklarına kavuşmak ancak ve yalnız, dünya ve âhîretin efendisi, mahlûkların en üstünü, en kıymetlisi olan Muhammed aleyhisselâma uymakla, onun izinden gitmekle ele geçebilir. Muhammed aleyhisselâma uymak demek, İslâmiyete uymak ve küfürden ve kâfirlikten uzak durmaktır. Çünkü islâm ile küfür birbirinin zıddıdır, tersidir. Birinin bulunduğu yerde, öteki bulunamaz, gider. Bu iki zıd şey bir arada bulunamaz. Birisine kıymet vermek, ötekini aşağılamak olur.

Kur'ân-ı kerîmde, Tevbe sûresinin yetmişüçüncü âyetinde meâlen, "**Ey yüce Peygamber! Kâfirlere ve münâfıklara karşı cihâd et! Onlara sert davran!**" buyuruldu. İslâma saldıranlara sert davranmak da, hulk-ı azîmdir. İslâma izzet vermek, kıymetini artırmak için, küfürü ve kâfirleri yani İslâm dînine ve Müslümanlara saldıranları kötülemek, onları aşağı tutmak lâzımdır.

Böyle kâfirlere kıymet vermek, onları yüksek tutmak, İslâmiyeti ve Müslümanları kötülemek, aşağılamak olur. Kâfirlere kıymet vermek demek, onları üstün tutmak, karşılarında eğilmek olmakla berâber, onlarla birlikte bulunmak, konuşmak, görüşmek de, onlara kıymet vermek olur.

İslâm düşmanlarından, İslâmiyete saldıranlardan kaçmak, onların kötü olduklarını bilmek lâzımdır. Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde kâfirlerin kendisine ve sevgili Peygamberine düşmân olduklarını bildiriyor. Allahü teâlânın ve Onun Resûlünün düşmânları ile düşüp kalkmak, onlarla arkadaşlık etmek büyük cinâyet, çok çirkin bir suç olur.

Bu kimselerle görüşmek, arkadaşlık etmek, çeşidli zararlara sebep olur. Bu zararların en küçüğü, insan onların arasında Allahın emrlerini yapamaz. Küfüre sebep olan şeylerden kaçınmaz. Bu vazîfeleri yapmağa sıkılır. Arkadaşlarından utanır, çok küçük görünen bu zarar, dikkat edilirse, pek büyüktür.

Allahü teâlânın dînine saldıranlar ile arkadaşlık etmek, onlarla görüşmek, insanı Allahü teâlâyâ ve Onun Peygamberine düşman olmağa kadar sürükler. Bir kimse, kendini Müslüman sanır. Kelime-i tevhi'd okur. İnanıyorum der. Müslüman olduğunu söyler. Hâlbuki kâfirlerle, münâfıklarla görüşerek, konuşarak onun Müslümanlığı, imanı saf ve temiz kalmaz. Hattâ, büsbütün gider de, farkında bile olmaz. Allahü teâlâ, hepimizi, nefslerimizin kötülüğünden ve amellerimizin bozuk olmasından korusun!

Kâfirleri dost edinmek 16.8.2003

Müslümanların kâfirleri sevmemeleri, onlara uymamaları, bunlardan sakınmaları, bunlara aldanmamaları, bunun için Allahü teâlâdan hayâ etmeleri lâzımdır. (Hayâ imandandır) buyuruldu. Müslüman olanın böyle çirkin işlerden sıkılması lâzımdır. İslâm düşmânlarını, Allahın emirleri ile alay edenleri, halâle, harâma aldırış etmeyenleri zararlı bilmelidir. Bunları aşağı tutmalıdır.

Bunlara yardımı dokunan her hareketten sakınmalıdır. Geçmişte, başa gelen üzücü olaylar, Müslümanların İslâm dînini ve Müslümanları yok etmeğe çalışan kâfirlerle dost olmalarından meydana gelmiştir. Bir kimsenin Müslüman olmasına alâmet, İslâm düşmânlarını tanıması, onlara aldanmaması, sözlerini dinlememesidir. Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerimde, Tevbe sûresi yirmisekizinci âyetinde kâfirlere (Neces) yani pis dedi. Doksanbeşinci âyetinde de (Rics) buyurdu. Rics de pis demektir. Bunun için, Müslümanların kendileri ile alay eden kâfirleri pis ve zararlı bilmeleri lâzımdır.

Böyle bilince, onlarla arkadaşlık yapmazlar, hoşgörü göstermezler, onlardan sakınırlar. Onlarla birlikde bulunmaktan nefret ederler. Böyle kâfirlerle meşveret etmek, işleri onlara danışıp onların sözü ile hareket etmek, bu din düşmânlarına kıymet vermek olur. Hem de, onları çok yükseltmek olur.

Onlardan yardım, şifâ beklemek ve hele onlar vâsıtası ile düâ ve ibâdet etmek boşuna uğraşmaktır. Mümin sûresinin ellinci âyetinde ve Ra'd sûresinin ondördüncü âyetinde meâlen, **"Kâfirlerin düâları ancak dalâletdir"** buyuruldu. Yani, İslâm düşmânlarının düâları kabûl olmaz, hiç fayda vermez.

Kâfirler, papazlar vâsıtası ile yapılan düâları Allahü teâlâ hiçbir zaman kabûl etmez. Böyle düâların Müslümanlara faydası olmaz. Yalnız bu sûretle o dinsizlere bir kıymet verilmiş olur. Onlar, düâ ederken, putlarını, Allahın düşmânlarını araya korlar. Onlardan düâ beklemenin kötülüğünün çirkinliğinin nereye kadar uzandığını, Müslümanlığın temelinden yıkılıp, kokusunun bile kalmayacağını buradan anlamalıdır.

Müslümanlık demek, Allahü teâlânın ve Onun Peygamberinin râzı olduğu, beğendiği şeyler demektir. Allahü teâlânın râzı olduğu şeyden daha kıymetli ne olabilir? Allahü teâlânın Rabbimiz olmasına ve İslâmiyetin dînimiz olmasına ve Muhammed aleyhisselâmın Peygamberimiz olmasına râzı olduk, Allahın düşmanı kâfirlerle ne işimiz olabilir?

"Sen kalbe bak!" 17.8.2003

İslâm ile küfür birbirinin zıddı oldukları, bir arada bulunamayacakları gibi, âhîret de, dünyanın zıddıdır. Dünya ile âhîret, bir arada bulunamaz. Âhîreti kazanmak için, dünyayı terk etmek lâzımdır. Yani, dünyaya düşkün olmamak lâzımdır. Dünya, Allahü teâlânın beğenmediği, yasak ettiği zararlı şeyler demektir.

Dünyayı terk etmek iki dürlüdür: Birincisi, yalnız yaşamak için ve dînini korumak için zarûrî lâzım olan mubâhları kullanmaktır. Dünyayı böyle terk etmek çok kıymetli ve çok faydalı ise de, çok güçtür.

Dünyayı terk etmenin ikincisi, harâm olan ve şübheli olan şeylerden sakınmak ve yalnız mubâhları kullanmaktır. Dünyayı böyle terk etmek de, hele bu zamanda, çok kıymetlidir.

Hiç olmazsa, bu ikinci şekle göre dünyayı terk etmelidir. Allahü teâlânın harâm dediği, yasak ettiği şeylerden sakınmalıdır. Eğer haram işleyen: (Ne olurmuş. Sen kalbe bak, kalbim temiz yâ!) gibi şeyler söylese, Allahü teâlânın emirlerine, yasaklarına ehemmiyet vermemiş, bunları beğenmemiş olur. Ahkâm-ı İslâmiyyeye, yani Allahü teâlânın emirlerine ve yasaklarına kıymet vermeyen, beğenmeyen kimselerin imanı gider.

Müslüman olduğunu söylese de, Müslüman değildir, yalancıdır. Bu günâhdan ve sözden tevbe edinceye kadar namazları, oruçları, zekâtları, hiçbir ibâdeti ve hiç bir iyiliği kabûl olmaz ve âhîretde sonsuz olarak Cehennemde azâb görür. İmanı olan hanımların ve erkeklerin, bir günâh işledikten sonra hemen pişmân olması, vaz geçmesi, tevbe etmesi lâzımdır. Günâhı bırakmaz ise, sıkılmadan utanmadan hep yaparsa, Allahü teâlâdan korkmıyor demektir. Böyle olunca, imanı gider.

Allahü teâlânın mubâh ettiği, izin verdiği şeylerin çeşidi ve sayısı pek çoktur. Harâm ettiği, yasak ettiği şeyler ise, pek azdır. Mubâhlardaki fayda ve lezzet harâmlardakinden katkat ziyâdedir. Mubâh işleyenleri Allahü teâlâ sever. Harâm işleyenleri sevmez. Akıllı olan, doğru düşünebilen bir kimse, çabuk geçen bir lezzet için, Allahü teâlâyı gücendirmeyi elbette istemez. Hem de, zararlı olan bir lezzeti harâm edince, bu lezzetde olan zararsız birçok başka şeyleri mubâh eylemiştir.

Halâli, harâmı, ibâdetlerin nasıl yapılacağını, nelere inanılacağını, her türedi, yalancı kimseye sormamalıdır. Kendi akıllı ile, görüşü ile, düşüncesi ile konuşan kimse, din adamı değil,

din, iman hırsızdır. Müslümanların imanlarını çalar. Bunlar, İslâmiyete açıkça saldıran kâfirlere daha zararlı ve daha kötüdür.

Yüz çeviren birşey alamaz 18.8.2003

Allahü teâlânın feyzleri, ni'metleri, ihsânları, yani iyilikleri, her ân, insanların iyisine, kötüsüne herkese gelmektedir. H herkese mal, evlâd, rızık, hidâyet, irşâd ve selâmet ve daha her iyiliği fark gözetmeksizin göndermektedir.

Kullarının küfürlerini, günâhlarını yüzlerine vurmuyor. Kendisine karşı gelenlerin, inkâr edenlerin, günâh işliyenlerin rızıklarını kesmiyor. Dünya için çalışanlara karşılıklarını, fark gözetmeksizin veriyor.

Fark, bunları kabûlde, alabilmekte ve bazılarını da alamamak sûretiyle, insanlardadır.

Allahü teâlâ, kullarına zulm etmez, haksızlık etmez. Onlar, kendilerini azâba, acılara sürükleyen bozuk düşünceleri, çirkin işleri ile, kendilerine zulm ve işkence ediyorlar. Hâşâ, zulm etmez kuluna, Hüdâsı,/ herkesin çektiği, kendi cezası!

Nitekim güneş, hem çamaşır yıkayan adama, hem de çamaşırlara, aynı şekilde, parlamakta iken, adamın yüzünü yakıp karartır, çamaşırlarını ise beyâzlatır.

Bunun gibi, elmaya ve bibere aynı şekilde parladığı hâlde, elmayı kızartınca tatlılaştırır; biberi kızartınca acılaştırır. Tatlılık ve acılık hep güneşin parlaması ile ise de, aralarındaki fark, güneşden değil, kendilerindedir.

Allahü teâlâ, bütün insanlara çok acıdığı için ve bir ananın yavrusuna olan merhametinden daha çok acıdığı için, dünyanın her tarafındaki, her insanın, her âilenin, her cem'iyetin ve milletin, her zamanda ve her işlerinde nasıl hareket etmeleri lâzım geleceğini, dünyada ve âhiretde rahat etmeleri ve saadet-i ebediyeye kavuşmaları için, işlerini ne yolda yürütmeleri ve nelerden kaçınmaları lâzım geldiğini, Kur'ân-ı kerîmde bildirdi.

Ehl-i sünnet âlimleri bunların hepsini, keskin görüşleri ile bulup milyonlarca kitab yazarak, bütün dünyaya bildirdi. Demek ki, Allahü teâlâ, insanları işlerinde başı boş bırakmamış, İslâmiyetin girmedığı bir yer kalmamıştır.

Demek ki, İslâmiyeti dünya işlerinden ayırmak mümkün değildir. İslâmiyeti dünya işlerinden ayırmağa kalkışmak, İslâmiyeti ve Müslümanları yeryüzünden kaldırmağa çalışmak demek olmaz mı?

İnsanların, Allahü teâlâdan gelen ni'metlere nâil olmamaları, Ondandır yüz çevirdikleri içindir. Yüz çeviren, elbette birşey alamaz. Ağız kapalı bir kap, Nisân yağmuruna elbette kavuşamaz.

Kusursuz sevebilmek için 19.8.2003

Muhammed aleyhissalâtu vesselâma tam ve kusûrsuz uymak lazımdır. Bunun için de Onu tam ve kusûrsuz sevmek lâzımdır. Tam ve olgun sevginin alâmeti de, Onun düşmanlarını düşman bilmektir. İslâmiyeti beğenmeyenleri sevmemektir. Muhabbete (Müdâhene), yani gevşeklik sığmaz. Âşıklar, sevgililerinin dîvânesi olup, onlara aykırı birşey yapamaz. Aykırı gidenlerle uyuşamaz. İki zıd şeyin muhabbeti bir kalbde, bir arada yerleşemez. Cem'-i zıddeyn muhâldir. İki zıddan birini sevmek, diğerine düşmânlığı îcâb eder. İşi elden kaçırmadan, iyi düşünmelidir. Elden gitmiş olanları da kurtarılabilir. Yarın iş elden çıkınca, pişmânlıktan başka ele birşey geçmez.

Bu dünya malları, mülkleri geçicidir ve aldaticıdır. Bugün senin ise, yarın başkasınındır. Âhirette ele girecekler ise sonsuzdur ve dünyada iken kazanılır. Bu birkaç günlük hayât, eğer dünya ve âhiretin en kıymetli insanı olan, Muhammed aleyhissalâma tâbi' olarak geçirilirse, saadet-i ebediyeye, sonsuz necât, kurtuluş umulur. Yoksa, Ona tâbi' olmadıkça, herşey hiçtir. Ona uymadıkça, her yapılan hayr, iyilik burada kalır, âhiretde ele birşey geçmez.

Resûlullah'a uymak şerefine kavuşmak için, dünyada olan herşeyden yüz çevirmek lâzım olmaz. Böyle yapmak çok zor olur. Eğer, farz olan zekât verilir ise, dünya mallarının hepsi terk edilmiş demek olur. Böylece insan dünyanın zararından kurtulmuş olur. Çünkü, bir malın zekâtı verince, o mal zarardan kurtulur. Demek ki, dünya malını zarardan korumak için ilâc, o malın zekâtını vermektir. Malın hepsini Allah yolunda vermek, elbette daha iyi ve faydalı ise de, zekâtını ayırıp, yerine vermek de, bu işi görmektedir.

Demek ki, akıllı olan, her işini İslâmiyete uygun yapmak için çok çalışmalıdır. Âlimler, sâlihler gibi, İslâmiyet adamlarının kıymetlerini bilmeli, onlara saygı göstermeli, edebli davranmalıdır. İslâmiyetin yayılması için, elinden geleni yapmalıdır. Nefslerinin istekleri ardı sıra koşanları, bid'at sâhiblerini adam yerine koymamalı, onları kıymetsiz, aşağı tutmalıdır. Bid'at sâhibine kıymet veren, İslâmiyeti yıkmaya yardım etmiş olur. Allahü teâlânın düşmanı ve Onun Resûlünün düşmanı olan kâfirleri, kendine düşman bilmelidir. İslâm düşmanlarını aşağı tutmalı, kıymetsiz, rezil olmaları için uğraşmalıdır. O alçaklara hiçbir zaman ve hiçbir yerde saygı

göstermemelidir. Onlarla görüşmemeli, hiç buluşmamalıdır. O düşmanlara hep sert davranmalı, elden geldiği kadar, yüzlerini görmemeli, işe karışdırmamalıdır.

“Kendilerine zulüm ediyorlar” 20.8.2003

İmam-ı Rabbani hazretleri bir talabesine nasihatında buyuruyor ki:

Yavrum! Annenin yavrusuna karşı yaptığı gibi, daha ne zamana kadar kendine böyle titreyeceksin? Daha ne güne kadar, nefsin için üzülecek, sıkıntılara düşeceksin? Yakında, elbet öleceksin! O hâlde! Kendini ve herkesi ölmüş bil! Duymaz, kımıldamaz bir taş gibi düşün! Zümer sûresi, otuzuncu âyetinde meâlen, **“Sen elbette öleceksin! Onlar da elbette ölecekler!”** buyuruldu.

Bu kısa zamanda, yapılması gerekli en mühim şey, kalbi hastalıktan kurtarmaktır. Çabuk biten bu zamanda, Allahü teâlâyı hatırlayarak, ma'nevî hastalığa ilâc yapmak en büyük vazife olmalıdır. Allâhtan başkasına düşkün olan bir gönülden hiç hayır umulur mu? Dünyaya eğilmiş olan ruhdan, nefs-i emmâre daha iyidir. Orada, hep kalbin selâmetini isterler. Ruhun, kurtulmuş olmasını ararlar.

Kısa görüşlüler ise, hiç durmadan ruhunu ve kalbini bu dünyaya bağlayacak sebepleri elde etmeği düşünür. Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Ne yapaalım? Âl-i İmrân sûresi, yüzonyedinci âyetinde meâlen, **“Allahü teâlâ onlara zulmetmedi. Onlar, kendilerine zulüm ediyorlar”** buyuruldu.

Allah adamları “kaddesallahü teâlâ esrârehüm”, kalb hastalıklarının tabîbleridir. Bâtın hastalıklarının giderilmesi, bu büyüklerin tedavisi ile olur. Bunların sözleri ilâcdır. Bakışları şifâdir. Onlarla berâber bulunanlar kötü olmaz. Onlar Allah adamlarıdır. Onlarla yağmur yağdırılır. Onlarla rızık gönderilir.

Bâtın hastalıklarının en kötüsü ve kalb bozukluklarının başı, kalbin Hak teâlâdan başka şeylere bağlanmasıdır. Bu bağlılıktan, büsbütün kurtulmadıkça kalb selâmet bulamaz. Çünkü Allahü teâlâ, hiçbir yerde ortak istemez.

Zümer sûresi üçüncü âyetinde meâlen, **“Biliniz ki, Allahü teâlâ için olan din, yalnız Onun için olan hâlis dindir”** buyuruldu.

Hele, şerîki, ortağı daha üstün tutmak, hayâsızlığın, alçaklığın sonu olur. Allahü teâlâdan başka şeyleri, Ondan daha çok sevmek, Onun sevgisi hiç gibi kalmak, ne büyük hayâsızlıktır! Hadîs-i şerîfde, **“Hayâ, imanın bir parçasıdır”** buyuruldu ki, bu hayâ bildirilmektedir.

Günahlardan korkmak lazım! 21.8.2003

Allah yolunda olanın, Allah için, aşağılık göstermesi, kulluk vazîfelerini yapması ve İslâmiyete uyması ve sünnet-i seniyyeye yapışması ve günâhlarını görüp korkması lâzımdır.

Hayrlı işler yaparken niyetlerimizi düzeltmeliyiz. Kalblerimizi, dünyaya düşkün olmaktan kurtarmalıyız. Her uzvumuz İslâmiyete teslîm olmalıdır. Ayıplarımızı görüp, günâhlarımızın çokluğunu düşünüp, Allahü teâlânın intikâm almasından korkmalıyız.

İyiliklerimizi az görmeli, günâhlarımız az olsa da, çok bilmeliyiz. Şöhret sâhibi olmaktan, insanlar arasında iyi tanınmaktan çok korkmalı, titremeliyiz. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, **“Din veya dünya işlerinde iyi tanınarak parmakla gösterilmek, bir kimseye zarar olarak yetişir. Bu zarardan ancak Allahü teâlânın koruduğu kurtulabilir”** buyurdu.

İnsân, niyeti ve işleri, ne kadar hâlis ve iyi olsa da, kendini kusûrlu ve kabâhatli bilmelidir. Tasavvuf yolunda, ele geçen ni'metlere, hâllere, zevklere güvenmemeli, ne kadar doğru ve İslâmiyete uygun olsalar da, bunlara özenmemelidir.

Dîne yaptığı hizmetlere, İslâmiyeti kuvvetlendirmesine ve insanların doğru yola gelmelerine sebep olmasına güvenmemeli ve bunlarla övünmemelidir. Bu güzel işleri, kâfirler ve fâcirler de yapabilir. Resûlullah, **“Çok olur ki, Allahü teâlâ bu dînini fâcir kimse ile kuvvetlendirir”** buyurdu.

Dînini öğrenmek, Allahü teâlânın rızasına kavuşmak için gelenler olduğunda kendini üstün görüp sevinmemeli, hemen tevbe, istigfâr ederek bu sevinci gidermelidir. Onun yerine korku ve üzüntü yerleşinceye kadar uğraşmalıdır. Hele, gelenlerin malında gözü olmaktan, ondan fayda beklemekten çok sakınmalıdır.

Çünkü bu yolda, yalnız hâlis din isterler. Zümer sûresinin üçüncü âyetinde meâlen, **“Biliniz ki, Allahü teâlâ için olan din, yalnız Onun için olan hâlis dindir”** buyuruldu. Allahü teâlânın katında şirke hiçbir sûretle yol yoktur. Kalbe gelen her sıkıntı ve karartı, tevbe, istigfâr ve pişmânlık ile ve Allahü teâlâyı sığınarak, kolayca giderilebilir. Fakat, bu alçak dünya için gelen karartı, leke, kalbi büsbütün karartır, harâb eder. Bunu temizlemek çok güç olur. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem”, **“Dünyaya düşkün olmak, günâhların başıdır”** hadîs-i şerîfi çok doğrudur. Dünyaya düşkün olanları sevmekten ve onlarla arkadaşlık

etmekden, düşüp kalkmaktan uzak durmalıdır. Çünkü o, öldürücü zehirdir ve iyi olmaz bir hastalıktır ve büyük belâdır ve bulaşıcı hastalıktır.

Kıyâmette işe yarayacak şey 22.8.2003

Kıyâmette işe yarayacak olan şey, İslâmiyetin sâhibinin gösterdiği yolda yürümekdir. Hâller, kendinden geçmeler, ilimler, ma'rifetler, işâretler ve kerametler, bu yolda iken hâsıl olurlarsa, çok iyidir ve büyük ni'metdirler.

Bu yoldan sapık iken hâsıl olurlarsa, harâblıktır, istidrâcdır, felâkete sebep olurlar. Tasavvuf büyüklerinden Cüneyd-i Bağdâdî hazretlerini "kaddesallahü teâlâ sirrehül'azîz" öldükden sonra, rü'yâda gördüler. (Nasılsın?) diye sordular. Cüneyd hazretleri, cevâb olarak buyurdu ki, (İlm, ma'rifet dolu sözlerimin hiç fâidesi olmadı. İşâretleri, kıymetli bilgileri bana yaramadı. Bir gece yarısı kıldığım iki rek'at namaz, imdâdına yetişti).

Herşeyden önce, Muhammed aleyhisselâma ve Onun dört halifesine uymak lâzımdır. Sözlerde, işlerde ve inanmakta İslâmiyetten ayrılmamağa çok dikkat etmelidir. Bunlara uymak, yümün ve bereketdir. Yani, hep iyiliklere kavuşturur. İslâmiyetten ayrılmak ise, insanı utandırır ve felâkete götürür.

Allahü teâlâyâ ağlıyarak, sızlıyarak ve Ona sığınarak ve güvenerek yalvarmalıyız ki, bu bizleri bid'at olan işleri yapmaktan korusun ve bid'atlerin güzel ve faydalı görünmelerine aldanmaktan muhâfaza buyursun!

(Bid'at) demek, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" zamanında ve Onun dört halifesi zamanlarında bulunmayıp da, dinde sonradan meydâna çıkan şeylere denir.

Bid'atleri ikiye ayırmışlar: (Hasene-güzel) ve (Seyyie- kötü). Resûlullahın ve dört halifesinin zamanlarında bulunmayıp da, dinde sonradan meydâna çıkan ve bir sünnetin unutulmasına sebep olmiyan güzel şeylere, (Hasene) demişlerdir. Sünneti ortadan kaldıran bid'ate de, (Seyyie) demişlerdir.

Bid'atlerin hiçbirinde güzellik ve parlaklık yoktur. Yalnız karanlık ve bulanıklık vardır. Eğer bugün, kalbler kararış olduğundan, bid'at sâhibinin işleri iyi ve güzel görülürse de, yarın kıyâmet günü, kalbler uyandığı zaman, bunların zarar ve pişmânlıktan başka bir netîce vermedikleri görülecektir.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, "**Bizim dînimizde yapılan her yenilik, her reform fenâdir, atılmalıdır**". Atılması lâzım olan şeyin neresi güzel olur?

Yolların en iyisi 23.8.2003

Bir hadîs-i şerîfde buyurdu ki: "**Sözlerin en iyisi, Allahü teâlânın kitabıdır. Yolların en iyisi, Muhammed aleyhisselâmın gösterdiği yoldur. İşlerin en kötüsü, bu yolda yapılan değişikliklerdir. Bid'atlerin hepsi dalâletdir, sapıklıktır**".

Başka bir hadîs-i şerîfde, "**Allahü teâlâdan korkunuz! Sözümlü iyi dinleyiniz ve itâ'at ediniz! Ben öldükden sonra gelecekler, çok ayrılıklar görecektir. O zaman, benim ve halifelerimin yoluza sarılınız! Dinde yeni ortaya çıkan şeylerden kaçınınız! Çünkü, bu yeni şeylerin hepsi bid'atdır. Bid'atlerin hepsi dalâlettir, doğru yoldan ayrılmaktır**" buyuruldu.

Dinde yapılan her değişiklik bid'at olunca ve her bid'at, dalâlet olunca, bid'atlerin hangisine güzel denilebilir? Bu hadîs-i şerîflerden anlaşılıyor ki, her bid'at sünneti ortadan kaldırmaktadır. Bid'atlerin, bir kısmı kaldırır, bir kısmı kaldırmaz demek, pek yanlıştır. Görülüyor ki, bid'atlerin hepsi seyyiedir, kötüdür.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: "**İnsanlar, ortaya bir bid'at çıkarırlarsa, Allahü teâlâ, buna karşılık bir sünneti yok eder. Sünnete yapışmak, ortaya bid'at çıkarmaktan iyidir**". Hassân bin Sâbitin bildirdiği hadîs-i şerîfde, "**Bir millet, dinlerinde bir bid'at yaparsa, Allahü teâlâ, buna benzeyen bir sünneti yok eder. Kıyâmete kadar bir daha geri getirmez**" buyuruldu.

Âlimlerimizin hasene dedikleri bid'atlerden bir kısmına dikkat edilirse, sünneti yok etmekte oldukları görülmektedir. Meselâ, âlimler, namazda, kalb ile niyyet etmekle berâber, ağız ile de söylemek iyi olur demişlerdir. Hâlbuki, Resûlullah efendimizin, Eshâb-ı kirâmın ve Tâbî'nin izâmın söz ile niyyet ettikleri, ne kuvvetli bir haber ile, ne de za'îf bir haber ile bizlere hiç ulaşmamıştır.

İkâmet okununca hemen (Allahü ekber) diyerek namaza dururlardı. Bunun için, ağız ile niyyet etmek bid'at oluyor. Bu bid'ate hasene demişlerdir. Hâlbuki anlıyorum ki, bu bid'at, yalnız sünneti yok etmekle kalmıyor, farzı da yok ediyor. Çünkü ağız ile niyyet etmek câiz olunca, çok kimse, yalnız ağızla niyyet ederek kalb ile niyyet etmediklerinden hiç korkmuyorlar.

Böylece, namazın farzlarından biri olan kalb ile niyyet yapılmıyor. Bu farz yok oluyor. Namaz kabûl olmuyor. Bunlar gibi daha nice bid'atler, reformlar, herhangi bir bakımdan olsa bile, sünnetden fazla oluyorlar. Bu ziyâdelik, sünneti değiştirmek, yok etmek demektir.

Bin sene ibadet etse.. 24.8.2003

Bir kimse, bin sene ibâdet etse ve sıkıntılı riyâzetler çekse ve sıkı mücâhede yapsa, eğer bir Peygamber-i zî-şâna "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" uymamış ise, bütün bu çalışmalarının bir arpa kadar kıymeti olmaz. Çölde görülen (serâb) gibi, hiçbirşeye yaramaz. Hiçbir düşünce ve bir iş olmıyan yani birşeye yaramıyan uyku bile, meselâ, gün ortasında bir parça uyumak, o büyüklerin emrine uyarak yapılıncâ, onlara uymadan yapılan, bin sene ibâdetten, mücâhededen katkat daha kıymetli olur.

(Mücâhede), Allahü teâlânın düşmanı olan nefsin istemediği, ona zor gelen, sıkıntı veren ağır şeyleri yapmak, nefisle çarpışmak demektir. (Riyâzet), nefsin istediği, ona tatlı gelen şeyleri yapmamak demektir.

Allahü teâlânın ni'metlerinin en kıymetlisi, bütün emirlerinde kolaylık göstermesidir. İslâmiyetin bütün isteklerinde tam kolaylık gözetilmiştir. Meselâ yirmidört sâat içinde, yalnız onyedî rek'at namaz kılmâğı emir buyurmuştur. Bunun hepsi, bir sâat sürmez. Bunu kılarken de, en kolay olanı okumağı kabûl etmektedir. Ayakta kılamıyanın, oturarak kılmasına izin vermiştir. Oturarak kılamıyan, yatarak kılabilir. Rükû' ve secdeleri yapamıyan, îmâ ile kılabilir demiştir. Abdest almak için su kullanamıyana, toprak ile teyemmüm etmesine izin vermiştir. Zekât için de, malın yalnız kırkda birini fakirlere ayırmıştır. Bunu da, yalnız ticâret eşyâsından ve çayırdâ parasız otlıyan, dört ayaklı hayvanlardan emretmiştir. Ömründe bir kerre hac etmeğı farz etmiştir. Bu da yalnız, yol parası olanlara ve yol tehlikesiz olduğu zaman farz olmaktadır. Sayılamıyacak kadar çok şeyleri halâl etmiş, izin vermiştir.

Yiyecek, içecek ve kumaşlardan çoğunu mubâh etmiş, pekazını harâm kılmıştır. Harâm etmesi de, kullarının iyiliği için olmuştur. Acı, zararlı, kötü olan şerâbı yasak etti ise de, buna karşılık çeşid çeşid tatlı, güzel kokulu, fâideli şerbetleri mubâh etmiştir.

Meyve suları, dârçın, karanfil ve çiçek suları hep halâldir. Bunların hepsi fâidelidir. Acı, yakıcı, keskin ve aklı giderici ve çok tehlikesiz olan birşey, o güzel kokulu şerbetlere benzeyebilir mi? Onun harâm olması ve Allahü teâlânın beğenmemesi, bunların ise halâl olup, Allahü teâlânın râzı olması da ayrıca bir farkdır.

Birinci vazife 25.8.2003

Âkıl ve bâliğ olan erkeğin ve kadının birinci vazîfesi, Ehl-i sünnet âlimlerinin yazdıkları akâid bilgilerini öğrenmek ve bunlara uygun olarak inanmaktır. Kıyâmetde Cehennem azâbından kurtulmak, onların bildirdiklerine inanmağa bağlıdır. Cehennemden kurtulacak olanlar, yalnız bunların yolunda gidenlerdir.

Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" ve Eshâbının "rıdvânullahi aleyhim ecma'în" yolunda gidenler, yalnız bunlardır. Kitabdan, yani Kur'ân-ı kerîmden ve Sünnetten, yani hadîs-i şerîflerden çıkarılan bilgiler içinde kıymetli, doğru olan yalnız bu büyük âlimlerin, Kitabdan ve sünnetten anlayıp bildirdikleri bilgilerdir.

Çünkü her bid'at sâhibi, yani her reformcu ve her sapık kimse, bozuk düşüncelerini, kısa aklı ile, Kitabdan ve sünnetten çıkardığını söylüyor. Ehl-i sünnet âlimlerini "rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma'în" gölgelemeğe, küçültmeğe kalkışıyor. Demek ki, Kitabdan ve sünnetten çıkarıldığı bildirilen her sözü, her yazıyı doğru sanmamalı, yaldızlı propagandalarına aldanmamalıdır.

İtikadı düzelttikden sonra halâl, harâm, farz, vâcib, sünnet, mendûb, mekruh olan şeyleri de fıkıh kitaplarından öğrenmek ve her işi bunlara göre yapmak da lâzımdır. Allah korusun, itikad edilecek şeylerde, bir sarsıntı olursa, kıyâmetde, Cehennemden hiç kurtulmak olmaz. İtikad doğru olup da, işlerde gevşeklik olursa, tevbe ile ve belki tevbesiz de af olunabilir.

Eğer af olunmazsa, Cehenneme girse bile, sonunda yine kurtulur. Görülüyor ki, işin aslı, temeli, itikadı düzeltmektir.

Hâce **Ubeydullah-i Ahrâr** "kaddesallahü teâlâ sirrehül'azîz" buyurdu ki, (Bütün iyi hâlleri ve buluşları bize verseler, fakat Ehl-i sünnet vel cemaat itikadını kalbimize yerleşdirmeseler, hâlimi harâb, istikbâlimi karanlık bilirim. Eğer bütün harâblıkları, çirkinlikleri verseler ve kalbimizi Ehl-i sünnet itikadı ile süsleseler hiç üzülmem).

Bugün, Müslümanlar kimsesiz kaldı. İslâmiyete yardım için, bugün küçük bir yardımla bulunmak, binlerce altın vermiş gibi kıymetli olur. Hangi tâli'li kimseye bu büyük ni'meti ihsân

ederlerse, ona müjdeler olsun! Dînin yayılmasına, İslâmiyetin kuvvetlenmesine çalışmak, her zaman iyidir ve kim olursa olsun, böyle çalışan, cihâd sevâbına kavuşur.

“Onda biri yapanlar kurtulur!” 26.8.2003

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbına karşı buyurdu ki, **“Siz, öyle bir zamanda geldiniz ki, Allahü teâlânın emrlerinin ve yasaklarının onda birini yapmaz iseniz, helâk olur, Cehenneme gidersiniz. Sizden sonra öyle Müslümanlar gelecek ki, Allahü teâlânın emrlerinin ve yasaklarının onda birini yapabilseler, Cehennemden kurtulurlar”**

İşte bizim zamanımız, o zamandır ve müjdelenenler de şimdiki Müslümanlardır.

Bugün, her Müslümanın birinci vazîfesi, din düşmanlarının kötülüklerini ahbâblarına anlatmaktır ve küfür alâmetlerinin millet arasından kalkmasına çalışmaktır.

Bu kötü alâmetlerden ötede beride görülmesi, belki de bunların kötülüğünü anlamamaktan ileri gelmektedir. Bunun için elimizden geldiği kadar güvendiğimiz kimselere bu kötülükleri bildirmeliyiz, İslamiyeti doğru anlatan kitaplar vermeliyiz. Bu kâfirlik alâmetlerini, millete duyurmalıyız. İslâmiyetin emrlerini bildirmek için, hârika işler yapmak, keramet sâhibi olmak şart değildir. Bilenlerin, bilmiyenlere öğretmeleri lâzımdır.

Elimde gücüm, kuvvetim yoktu da, İslâmiyetin yasak ettiği şeylerin kötülüklerini söyleyemedim diyerek, özür ve behâne ileri sürmek, kıyâmette insanı azâbdan kurtaramıyacaktır.

İnsanların en iyileri olan Peygamberler “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” İslâmiyetin emirlerini, yasaklarını bildirirlerdi. Ümmetleri mu’cize isteyince, **“Mu’cizeleri, Allahü teâlâ yaratır. Bizim vazîfemiz Onun emrlerini bildirmektir”** buyururlardı.

Allahü teâlâ dilerse, ümmetlere merhamet ederek, inanmaları, saadete kavuşmaları için, o ânda mu’cize yaratırdı. Her ne olursa olsun, İslâmiyeti bildirmek, gençlere öğretmek, fâidelerini açıklamak, düşmanların yalanlarını, iftirâlarını cevâblandırmak elbette lâzımdır.

Bilenler, bildirmezlerse, cezâdan, azâbdan kurtulamıyacaklardır. Bu vazîfeyi yaparken, fitne çıkarmamağa, dikkat etmelidir. Dikkat ile çalışırken, kendine bir sıkıntı gelirse, bunu ni’met bilmelidir.

Peygamberler “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” Allahü teâlânın emrlerini bildirirken, görmedikleri sıkıntılar, çekmedikleri işkenceler kalmadı. Onların en üstünü “aleyhim minessalevâti efdalühâ ve minettehıyyâti ekmelühâ” buyurdu ki, **“Hiçbir Peygambere, benim çektiğim eziyet çekdirilmedi”**.

Kötü din adamları 27.8.2003

Tarih boyunca, dine en büyük zarar din adamlarından gelmiştir. Geçmişte, din düşmanlığını körükleyenler, hep bu kötü din adamları idi. Yani islâm düşmanları, din adamı şekline girerek yazıları ile, sözleri yol göstererek, İslâmiyeti yıkmaya ön ayak olmuşlardı. Bunun için bu işte çok uyanık olmalıyız.

Allahına inanan, dînini bilen ve seven, doğru dürüst din adamı bulmalıyız. Dinimizi bunlardan öğrenmeliyiz. Satılmış din adamları, din hırsızlarıdır. Bunların düşüncesi, mevki’ ve paradır. Koltuk kapmak, şöhret salmak sevâsındadırlar. Allahü teâlâ, Müslümanları, bunların fitnesinden korusun!

Din adamlarının iyisi “rahmetullahi aleyhim ecma’in”, insanların en iyileridir. Kıyâmet günü, bunların mürekkepleri, şehîdlerin kanları ile ölçülecek, bunların mürekkepleri ağır gelecektir. İnsanların en kötüsü, kötü din adamlarıdır. İnsanların en iyileri de, iyi din adamlarıdır.

Âlimlerin iyiliği, milletin hepsine yayılır. Bunun için de, herkes onları sever. Çünkü insanlar, kendilerine iyilik edenleri sever. Bu sevgi sebebi ile, onların ahlâkı ve âdetleri, herkese, iyilikten aldıkları paya göre bulaşır.

Böylece, iyilikler, kötülükler, düzelme veya bozulma, baştan aşağı doğru yayılır. Belki de bunun için, (İnsanların dîni, başlarında bulunanların dinleri gibidir) buyurulmuştur. Söz sâhibi olan, eli kalem tutan bütün Müslümanların, elbirliği ile İslâmiyeti yaymaya çalışmaları lâzımdır. Önce yasak edilen farzları, unutturulan ibâdetleri, tekrâr meydana çıkarmalı, yayılan harâmları, ahlâksızlıkları yok etmelidir.

Duracak zaman değildir. Söz sâhibleri, sünnet-i seniyyenin yayılmasında gevşek davranırsa, işbaşında olanların hepsi de, neme lâzım derler.

(İslâmın en büyük düşmanı olan ingilizler, yalanlarla, iftirâlarla, bütün dünyayı İslâmiyete karşı düşman yapıyorlar. Harblere sebep oluyorlar. Yaptıkları vahşeti uzaktan seyr ediyorlar. Bir

tarafdan da, İslâmiyeti içerden yıkıyorlar. İslamiyeti çağımıza uydurmaliyiz, dinde reform yapmaliyiz diyerek dini yok etmek isitiyorlar. Gençleri ahlaksizlastiriyorlar, fuhşu, kumarı yayiyorlar. Farzları değişdiriyorlar. Müslümanlar çok uyanık olmalı, İngilizlerin hiylelerine aldanmamalıdır.)

Dünya nedir? 28.8.2003

En iyi kimse, kalbi dünyaya bağlı olmıyan ve Allah sevgisi ile çarpandır. Dünya muhabbeti; makam, mevki, para, mal sevgisi, harmlar günâhların başıdır. Dünyayı sevmekten kurtulmak da, ibâdetlerin başıdır. Çünkü Allahü teâlâ, dünyaya düşkün olmağı sevmez. Onu yarattığı zamandan beri, hiç sevmemiştir. Dünyaya ve dünyanın kötülüklerine düşkün olanlar, mel'ündür ve Allahü teâlânın merhametinden uzaktırlar. Hadîs-i şerîfde buyuruldu ki, "**Dünya mel'ündür ve dünyada, Allah için yapılmıyan herşey de mel'ündür**". Çünkü Allahü teâlâyı hâtırlıyanlar, hattâ onların her zerresi, Allahü teâlâyı zikretmekdedir.

Bunun için, Allahü teâlâyı hâtırlıyanlar mel'ün değildir. Bunlara, dünya adamı denilmez. Çünkü dünya demek, kalbi Allahü teâlâdan gâfil eden, Onu unutturan, kalbe Allahdan başkalarını getiren şeyler demektir. Allahü teâlâyı unutturan mallar, sebebler, mevki'ler, şerefler hep dünya olur. Venne'cm sûresinin, "**Bizi düşünmiyenlerden, bizden yüz çevirenlerden, sen de yüzünü çevir. Onları sevme!**" meâlindeki yirmidokuzuncu âyeti, böyle olduğunu açıkça göstermekdedir. İşte bu dünya, insanın cân düşmanıdır. Bu dünyanın düşkünlere, hiç toparlanamaz, kendilerine gelemezler. Âhiretde de, pişmân olacaklar, çok acılarla karşılaşıacaklar.

Dünyayı terk etmek demek, herşeyi bırakmak demek değildir, kalbin onu sevmemesi, ona düşkün olmaması, kıymet vermemesi demektir. Ona düşkün olmamak da, varlığı ile yokluğu müsâvî olmaktır.

İyi bir insan, kendine ve başkalarına zararı olmayan kimse demektir. Allahü teâlâ, insanların iyi olmalarını, herkesin rahat yaşamalarını istiyor. Buna kavuşmak için, insanlarda kalb, akıl ve nefis yarattı. İnsanın bedeni, yani bütün uzvları kalbin emrindedir. Kalbin arzularına (Niyet etmek) denir. Nefis, bedeninin muhtâc olduğu şeyleri kalbe yaptırmak ister. Nefsin isteklerinin hepsi, kendine de, başkalarına da, zararlıdır. Akıl, faydalı ve zararlı şeyleri birbirlerinden ayırmakta, faydalı olanlarının yapmasını kalbden istemektedir. Allahü teâlâ, iyi işleri kötülerinden ayırmak için, dinleri gönderdi. Sağlam olan akıl, kalbin İslâmiyete uymasını emreder. Her kalb, İslâmiyete uygun hareket ederse, temiz olur, dünyada hiç sıkıntı olmaz. Allahü teâlâ, dinleri insanlara sıkıntı vermek için değil, kalbleri temizlemek için gönderdi. Kalb, nefse uymaz, akıllı dinleyip İslâmiyete uyarsa, bütün dünya rahata, huzûra kavuşur. Akılın vazîfesi, İslâmiyeti öğrenmek ve bunun her yere yayılması için çalışmaktır.

Kişi sevdiği ile berâberdir 29.8.2003

Hadîs-i şerîfde, "El-mer'ü me'a men ehabbe" buyuruldu ki, **(Kişi, sevdiği ile berâberdir)** demektir. Bu büyükleri seven, onlarla berâber olur. Onlarla berâber olan, şakî olmaktan küfürden ve günâh işlemekten korunmuş olur. Hadîs-i şerîfde buyuruldu ki:

"İnsanların yaptıklarını yazan meleklerden başka melekler de vardır. Yollarda, sokak başlarında dolaşırlar. Allahü teâlâyı ananları ararlar. Bunları bulunca, birbirlerine seslenirler. Buraya geliniz, buraya geliniz, derler. Kanadları ile, onları sararlar. O kadar çokdurlar ki, göke varırlar. Kullarının her işini bilici olan Allahü teâlâ, meleklerle sorarak: Kullarımı nasıl buldunuz, buyurur? Yâ Rabbî! Sana hamd ve senâ ediyorlar ve senin büyüklüğünü söylüyorlar ve senin ayblardan ve kusûrlardan temiz olduğunu söylüyorlar, derler.

Allahü teâlâ, onlar, beni gördüler mi, buyurur? Hayır görmediler, derler. Görselerdi, nasıl olurlardı, buyurur? Daha çok hamd ederlerdi ve daha çok tesbîh ederlerdi ve daha çok tekbîr söylerlerdi, derler. Onlar, benden ne istiyorlar, buyurur? Yâ Rabbî! Cennetini istiyorlar, derler. Onlar, Cenneti gördüler mi, buyurur? Görmediler, derler. Görselerdi, nasıl olurlardı, buyurur? Daha çok yalvarırlardı, daha çok isterlerdi. Yâ Rabbî! Bu kulların Cehennemden korkuyorlar. Sana sığınıyorlar, derler. Onlar Cehennemi gördüler mi, buyurur? Hayır görmediler, derler. Görselerdi, nasıl olurlardı, buyurur? Görselerdi, daha çok yalvarırlardı ve ondan kurtulmak yoluna daha çok sarılırlardı, derler. Allahü teâlâ, meleklerle, şâhid olunuz ki, onların hepsini ay eyledim, buyurur.

Yâ Rabbî! bunların yanında, filân kimse dünya çıkarı için gelmişdi, derler. Onlar benim müsâfirlerimdir. Beni zikredenlerle berâberim. Onların yanında bulunanlar da, zarar etmezler, buyurur".

Bu hadîs-i şerîf ve yukarıda bildirdiğimiz "**Kişi, sevdiği ile berâberdir**" hadîs-i şerîfi gösteriyorlar ki, bu büyükleri sevenler, bunlarla berâberdirler. Bunlarla berâber olanlar, kazançlı olurlar.

İşin başı, İslâmiyetin sâhibine uymaktır. Çünkü, bütün işlerin başı ve Sıddîkların birinci istekleri budur. Bundan başkası, boş vehmler ve bozuk hayallerdir.

Niçin gönderildik? 30.8.2003

İnsanlar dünyaya, yalnız yiyip içmek için ve giyinip süslenmek için göndilmediler. İstediklerimizi toplamak, sevdiğimiz şeylerle keyflenmek ve oynayıp zevklenmek için yaratılmadık. İnsanların yaratılması, Allahü teâlâyâ karşı aşağılığını, gücü yetmezliğini, muhtâc, zavallı olduğunu göstermeleri içindir.

Kulluk da, bu demektir. Fakat, bu kulluk, Muhammed aleyhisselâmın İslâmiyetinin izin verdiği gibi olmalıdır. Yoksa, Müslüman olmanın yaptığı riyâzetler, mücâhedeler, bu parlak İslâmiyete uygun olmadığı için, zarar ve ziyândan başka sonu olmaz.

Pişmân olmaktan, üzülmekten başka birşey kazandırmaz. Ehl-i sünnet vel-cemaat denilen doğru yolun âlimlerinin bildirdiklerine uygun olarak itikadı düzelttikden sonra, ibâdetleri yapmakla berâber, kalbi Allahü teâlâyı anma ile süslemelidir.

Ni'metlerinin en büyüğü olan, Müslüman yaptığı için ve mahlûklarının en iyisinin yolunda bulundurduğu için, ne kadar çok hamd edilse, yine azdır. Çünkü, onun yolunda bulunmak, iyiliklerin başı, kurtulmanın çâresi ve dünya ve âhîret saadetlerinin kapısıdır.

Tasavvufcuların sözlerinden, ele birşey geçmez. Onların hâllerinden insanın birşeyi artmaz. Onların vecdleri ve hâlleri, İslâmiyete uygun olmazsa, on para etmez. Keşfleri, ilhâmı, kitaba ve sünnete benzemezse, yarım arpa kadar değerleri olmaz.

Tasavvuf yolunda ilerlemenin sebebi, İslâmiyette inanılması lâzım olan şeylere, yakînin, imanın artması içindir. Hakîkî iman da, bu demektir. İkinci sebebi de, fıkıhta bildirilen vazîfeleri yapmanın kolay ve tatlı olması içindir. Tasavvuf, bu ikisine kavuşmak içindir.

Bunlardan başka birşey için değildir. Çünkü, Allahü teâlâ, Cennette görülecektir. Dünyada hiç görülemez. Tasavvufcuların aradıkları müşâhedeler, tecellîler, gölgelere kavuşmaktır ve benzetilen, O sanılan şeylerle avunmaktır. Allahü teâlâ, ötelerin ötesidir.

(İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:) Onların müşâhedeler ve tecellîler diye övündükleri şeylerin iç yüzleri, eğer anlatılırsa, bu yola yeni girenlerin gevşemelerinden korkulur ve arzûları, istekleri azalır. Eğer iç yüzleri anlatılmazsa, doğrusunu bildiğim hâlde, doğru ile yanlışın birbirlerine karışmalarına göz yummuş olmakdan korkarım. Ey, yollarını şaşırmışlara, doğru yolu gösteren Rabbim! Âlemlere rahmet olarak yarattığın Muhammed "aleyhisselâm" hurmeti için, bize doğru yolu göster!

Dünya hayatı kısa 31.8.2003

Dünyada kalmak zamanı pek azdır. Bu kısa zamanın çoğu da boş yere geçmiş bulunuyor. Pek azı kalmıştır. Âhîret zamanı ise sonsuzdur. Orada başa gelecek şeyler, bu birkaç günlük işlere bağlıdır. Bundan sonra, yâ sonsuz ni'metler, zevkler veya bitmez tükenmez azâblar, acılar vardır.

Muhbir-i sâdık, yani hep doğru söyleyici, bunları haber vermiştir. Elbette olacaktırlar. Akli olan kimsenin, durmadan çalışması lâzımdır. Ömrün en kıymetli zamanları, boş yere geçti. Allahü teâlânın düşmanı olan nefsin isteklerini yapmakla tükendi.

Şimdi, ömrün en kıymetsiz, başarısız zamanı kaldı. Artık, bununla da, Allahü teâlânın beğendiği işleri yapmaz, kuvvetli zamanda elden kaçırılanı, kuvvetsiz, kıymetsiz zamanda yakalayamaz isek ve az bir emekle ve kısa bir sıkıntı ile, sonsuz rahat ve ni'metlere kavuşmaz isek ve sayısız çirkin işlerimizi, az bir iyi işle örtmez isek, yarın kıyâmet gününde, Allahü teâlânın huzûruna ne yüzle çıkabiliriz?

Oraya ne özür ve bahane götürebiliriz? Bu gaflet uykusu ne vakte kadar sürecektir. Gaflet pamuğu kulaklarda ne kadar kalacak? Birgün, gözlerden perdeyi kaldıracaklar. Kulaklardan gaflet pamuğunu çıkaracaklar. Fakat, faydası olmayacak. O zaman pişmânlıktan, utanmaktan başka yapılacak şey olmayacak. Ölüm gelmeden önce, yapacak işi bilmeli.

Yüzü ak olarak, Allahü teâlâyı özliyerek cân vermelidir. Önce, itikadı düzeltmek lâzımdır. Dinden olduğu tevâtür yolu ile, yani çok kimselerin söylemesi ile zarûrî olarak bilinen şeylere inanmak elbette lâzımdır. Bundan sonra, fıkıh kitaplarında yazılı olan şeyleri öğrenmek ve yapmak zarûrîdir. Bundan sonra da, ahlaki güzelleştirmelidir. Tasavvuf, kimsenin bilmediği şeyleri öğrenmek, kimsenin görmediği gizli şeyleri görmek için de değildir. Nûrları, renkleri görmek için değildir. Bunlar oyun, keyf verici şeylerdir. Herkesin gördüğü şeyler ve renkleri yetişmiyor mu ki, bunları bırakıp da, riyâzetler, sıkıntılar çekerek, bilinmeyen şeyler ve renkleri aranılınsın? Bu şeyler ve renkleri de, o şeyler ve renkleri de, hep Allahü teâlânın yarattığı şeylerdir ve Onun varlığını ve yaratıcı olduğunu gösteren işaretlerdir. Bu madde âleminde bulunan güneş ve ay ışıkları, Âlem-i misâldeki nûrlardan, renklerden katkat daha üstündür. Fakat, bunlar her

zaman görüldükleri için ve âlim de, cahil de gördüğü için, kıymet verilmiyor, herkesin bilmediği, görmediği nûrlar aranıyor.

“Dalâleti satın aldılar” 1.9.2003

Nasîhatların kıymetlisi, özü, Allah adamları ile buluşmak, onlarla birlikte bulunmaktır. Allah adamı olmak ve İslâmiyete yapışmak da, Müslümanların çeşitli fırkaları arasında, kurtuluş fırkası olduğu müjdelenmiş olan, Ehl-i sünnet vel-cemaatin doğru yoluna sarılmağa bağlıdır.

Bu büyüklerin yolunda gitmedikçe kurtuluş olamaz. Bunların anladıklarına tâbi’ olmadıkça, saadete kavuşulamaz. Bu büyüklerin doğru yolundan hardal tânesi kadar, pekaz ayrılmış olan bir kimse ile arkadaşlık etmeği, öldürücü zehir bilmelidir. Onunla konuşmağı, yılan sokması gibi korkunç görmelidir. Allahdan korkmayan din adamları, hangi firkadan olursa olsun, zındıkdırlar.

Bunlarla konuşmaktan, arkadaşlık etmekten, kitaplarını okumaktan sakınmalıdır. Dinde hâsıl olan bütün fitneler ve azılı din düşmanlığı, hep böyle zındıkların bıraktıkları kötülüktür.

Bunlar, dünyalık ele geçirmek için, dînin yıkılmasına yardım etdiler. Bekara sûresinin onaltıncı âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Hidâyeti vererek, dalâleti satın aldılar. Bu alışverişlerinde birşey kazanamadılar. Doğru yolu bulamadılar”** buyuruldu. Bu âyet-i kerîme, bunları bildirmektedir.

İblîsin rahat, sevinçli oturduğunu, kimseyi aldatmakla uğraşmadığını gören bir zât, (Niçin insanları aldatmıyorsun, boş oturuyorsun?) dedikde, (Bu zamanın kötü din adamları, benim işimi çok güzel yapıyorlar, insanları aldatmak için bana iş bırakmıyorlar) demişti.

Kötü kimselerle arkadaşlıktan, bunların kitaplarını okumaktan kaçınmasını tekrâr tekrâr bildirmekten usanmamalıyız. Çünkü, işin temeli bu ikisidir. (Zamanımızda, ingiliz câsûsları, mezhebsizler, zındıklar, din adamı şekline girdiler. Hak sözü bilen ve söyliyeni din adamı bulunmaz oldu. Saadete kavuşmak için, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarını okumaktan başka çâre kalmadı. Hakikat Kitabevinin bütün kitapları, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarından toplanmıştır. Bunları bütün Müslümanlara tavsiye ederiz. Ehl-i sünnet kitapları demek, dört mezhebden birinin kitapları demektir.)

Ehli sünnet büyükleri sünnet-i seniyyeye yapışmışlar ve bid’atlerden sakınmışlardır. Bunun için, sünnete yapışmak nasîb olup da, ellerine birşeyler geçmezse üzülmeyenler, sevinirler.

Hâce Ubeydüllah-i Ahrâr hazretleri buyuruyor ki, (Bazı halleri bize verseler, fakat, Ehl-i sünnet vel-cemaat itikadını içimize yerleştirmeseler, kendimi mahv olmuş bilirim. Eğer, Ehl-i sünnet vel-cemaat itikadını verseler, ahvâl ve mevâcîd hiç vermeseler, hiç üzülmem).

Ahretin tarlası 2.9.2003

Allahü teâlâ, dünyayı âhretin tarlası yaptı. Tohumunun hepsini yiyen, yaratılışındaki elverişli hâline ekemeyen ve bir tâneden yediyüz tâne yapmağı elden kaçıranlardan olmamalıdır.

Kardeşin kardeşten ve ananın yavrusundan kaçtığı o gün için, birşey saklamıyan, dünyada da, âhrette de ziyân etti. Eli boş kaldı. Dünyada da, âhrette de pişmân olacak, âh edecektir. Akıllı olan, tâli’li bir kimse, dünyanın birkaç yıllık hayâtını fırsat bilir, ni’met bilir.

Bu kısa zamanda, dünyanın çabuk tükenen ve hepsinin sonu sıkıntı ve azâb olan, geçici zevklerine, tadına aldanmaz. Bunlarla vakti kaçırmaz. Bu kısa zamanda tohumunu eker. Bir tâne iyi iş yaparak, sayısız meyveler elde eder. Bekara sûresi, ikiyüzaltmışbirinci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Allahü teâlâ dilediğine katkat verir”** buyuruldu. Bunun içindir ki, birkaç günlük iyi işe karşılık, sonsuz ni’metler verecektir. Allahü teâlâ, çok ihsân sâhibidir.

Bu dünyaya düşkün olanlar, mal, para peşinde koşanlar, büyük bir belâyâ yakalanmışlardır. Büyük bir derde tutulmuşlardır. Çünkü, bu dünyada bulunan, Allahü teâlânın beğenmedikleri şeyler ve her pislikten daha kötü olan pislikler, bu kimselere güzel görünmektedir. Sevimli sanılmaktadır.

Necâseti yaldızlamak, zehiri şekerle kaplamak gibidir. Allahü teâlâ insanlara akıl verdi. Akla bu alçak dünyanın kötülüğünü anlattı. Allahü teâlânın beğenmediği şeylerin çirkinliğini gösterdi. Bunun için, âlimler buyurdu ki, “Bir kimse, öldükten sonra, malının zamanın en akıllı olanına verilmesini vasiyyet etse, zâhide vermek lâzımdır. Çünkü zâhid, dünyaya düşkün değildir. Onun dünyaya kıymet vermemesi, aklının çok olduğunu gösterir”.

Allahü teâlâ çok merhametli olduğu için, yalnız akıl şahidini vermekle kalmadı. İkinci ve naklî şahid olarak da Peygamberleri “aleyhimüsselâm” verdi. Âlemlere rahmet olarak gönderdiği Peygamberleri ile, bu bozuk malın iç yüzünü kullarına bildirdi.

O yalancı dünyanın cilvelerine aldanmamalarını, ona tutulmamalarını açıkça emir buyurdu. Şaşmaz, doğru olan bu iki şahid var iken, bir kimse, dünyaya taparsa elbette çok alçaklık yapmış olur. Peygamberlere inanmamıştır. Müslüman olduğunu söylese de, münâfık

olur. Onun Müslüman görünmesi, âhirette fâide vermez. Ahirette âh etmekten, pişmân olmaktan başka yapılacak şey olmaz

Günahların başı 3.9.2003

Allaha teâlâ, hiç sevmediği bu dünyanın; haramların, zararlı şeylerin içyüzünü ve onun aşağı olan süslerinin ve yıldızlarının çirkinliğini, gönül gözümüzle anlamalıyız. Bu dünyanın çirkinliği anlaşılmadıkça, ona düşkünlükten kurtulunamaz. Ona bağlanmaktan kurtulunmadıkça, âhirette felâketten kurtuluş ve saadete kavuşmak olamaz. **“Dünyayı sevmek günâhların başıdır”** hadîs-i şerîfi şaşmaz bir formüldür.

Zararları gidermek, tersini yapmakla olduğundan, bu dünyanın sevgisinden kurtulmak için, âhirete yarıyan işlere yapışmak, İslâmiyetin iyi olarak bildirdiği işleri yapmak lâzımdır. Hak sübhânehü ve teâlâ, dünyanın beş şey, hattâ dört şey olduğunu bildirdi.

Hadîd sûresinin yirminci âyetinde meâlen, **“Dünya hayâtı, elbette la’b, yani oyun ve lehv yani eğlence ve zînet yani süslenmek ve tefâhur yani öğünmek ve malı, parayı, evlâdı çoğaltmaktır”** buyuruldu.

İslâmiyetin (A’mâl-i sâliha) diyerek övdüğü şeyler yapılmıca, dünyanın büyük parçası olan lehv ve la’b için zaman kalmaz. Bu ikisi azalır. Erkekler ipek elbise giymez ve zînet eşyâsının yapıldığı madde olan altını ve gümüşü kullanmazsa, dünyanın üçüncü parçası olan zînet de azalır.

Allahü teâlâ, üstünlüğün ve kıymetin vera’ ve takvâ ile olduğunu, makam ile, mal ile olmadığını bildirmiştir diyen kimse, hiç öğünmez. Evlâdın ve malın, mülkün artması, Allahü teâlâyı zikretmeği azaltacağını ve Onu unutturacağını bilen, bunları çoğaltmak için uğraşmaz, bunların çoğalmasını ayıb sayar. Sözü kısası, zararlardan kurtulmak için, Haşr sûresinin yedinci âyetinin, **“Resûllahın emrlerini yapınız ve yasaklarından kaçınınız!”** meâl-i âlîsine uyarak yaşamalıdır. Bunun için de, Önce, Ehl-i sünnet vel-cemaat âlimlerinin kitaplarında bildirilenlere uygun olarak, itikadı düzeltmek lâzımdır. Bundan sonra, farzları, vâcibleri, sünnetleri, müstehabları, halâl ve harâmları, mekruhları ve şübheli olanları, Ehl-i sünnet âlimlerinin fıkıh kitaplarından öğrenmeli ve işler, bu bilgiye uygun olmalıdır.

Bunlar yapıldıktan sonra, sıra üçüncüsüne gelir ki, bu da, tasavvuf, ahlak bilgileridir. Ehl-i sünnet itikadı ve fıkıh bilgilerine uygun işler, tayyârenin iki kanadı gibidir. Bu iki kanad sağlam olmadıkça, maddesiz, zamansız âleme uçulamaz. Bu iki kanad elde edilmeden, bazı haller hâsıl olursa, felâket uçurumuna doğru yuvarlanıldığı anlaşılmalıdır. Böyle hâllerden ve vedclerden kurtulmak için Allahü teâlâyâ sığınmalıdır.

Peygamberlik makamı 4.9.2003

İnsanların manevi dereceleri Peygamberlere uymaları ile ölçülür. Peygamberlere “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” uyanların en üstünleri, onlara, çok uydukları ve aşırı sevdikleri için, izinde buldukları Peygamberlerin, kemâlâtını, üstünlüklerini, kendilerine çekerler.

O kadar benzerler ki, yalnız uyan ve uyulan, önce olan sonra olan ayrılığından başka, aralarında hiç ayrılık kalmaz. Böyle olmakla berâber, uyanlardan hiçbiri, Peygamberlerin en üstününe uyanlardan olsa da, hiçbir Peygamberin, Peygamberlerin en aşağıda olanının bile, derecesine yükselemez.

Bunun içindir ki, Peygamberlerden sonra, bütün insanların en üstünü olan, Ebû Bekr-i Sıddîk “radıyallahü anh” hazretleri, Peygamberlerin derecesi en aşağıda olanından da çok aşağıdadır. Asl ile gölgesi nasıl müsâvî olabilir? Sâffâtı sûresinin yüzyetmişbirinci âyetinde meâlen, **“Elbette kelimemiz, çok önce yapıldı. Yani Levh-i mahfûzda, Peygamberlerimiz için yazdı. Onlara elbette yardım olunacaktır. Onların yolunda gidenler, gâlib olacaklardır”** buyuruldu.

Allahü teâlânın zâtının tecellîsi, yalnız Peygamberlerin sonuncusuna olur “aleyhi ve aleyhimüssalevâtü vetteslîmât vettehiyyât”. Bu yüce Peygamberin yolunda gidenlerin yüksekleri de, bu tecellîden pay alır. Fakat, Peygamberlerden daha üstün olamaz. Bu ümmetin Evliyâsının büyüklerine ise, Ona “aleyhissalâtü vesselâm” uydukları için bu tecellînin zılleri, gölgeleri nasîb olur. Peygamberler, bu büyük ni’metin sofrasında oturmakta idirlar “aleyhi ve aleyhimüssalevâtü vettehiyyât”.

Evliyâ ise, o sofranın artıklarını yiyen hizmetçilerdir. Sofrasında oturanla, artık yiyen hizmetçi arasında çok fark vardır. Bu makâm tasavvuf yolcularının ayaklarının kaydığı yerlerden biridir.

Bu tecellî her ne kadar o yüce Peygamberin “aleyhi ve alâ âlihissalevâtü vetteslîmât” aracılığı ile bütün Peygamberlere “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” hâsıl olmuş ise de, bu üstün vilâyet onların ümmetlerinin Evliyâsına nasîb olmamıştır. Bu tecellîye kavuşmamışlardır. Bunların asıllarına nasîb olan tecellî, aracı ile ve görüntü olarak olunca, zıllere, artıklara ne

kalabilir. Bu ümmetin evliyasında görülen üstünlükler, uydukları Peygamberin üstünlükleridir.. Bunun için, ümmetlerin en hayırlısı olmuşlardır. Bu ümmetin âlimleri, Benî İsrâîlin Peygamberleri gibi olmuştur.

O'nun yolunda olmayı istediler 5.9.2003

Âhirette azâblardan kurtulmak ve sonsuz saadete kavuşmak, ancak geçmiş ve gelecek bütün varlıkların en üstünü Muhammed aleyhisselama uymakla olur. Bunun için, Ona uymakla, (Mahbûbiyyet makâmı)na erişirler. Onun yolunda bulunmakla, Allahü teâlânın zâtının tecellisine kavuşurlar.

Onun izinde ilerlemekle, bütün mertebelerin en üstünü olan ve Mahbûbiyyet makâmından sonra hâsıl olan, (Abdiyyet) mertebesine ulaşırlar. Onun izinde ilerliyenlerin büyükleri, İsrâîl oğullarının Peygamberlerine benzetildi. Peygamberlerin en üstünleri olan ülül'azm Peygamberler "salevâtullahi aleyhim ecma'in" Onun yolunda olmağı istemişlerdir.

Mûsâ "aleyhisselâm" Onun zamanında bulunsaydı, Onun yoluna girmekten başka birşey yapmazdı. İsâ aleyhisselâmın gökden ineceği ve Allahü teâlânın sevgilisine ümmet olacağı herkesin bildiği bir şeydir. Onun ümmeti, Onun yolunda buldukları için, ümmetlerin en iyileri oldular ve Cennetdekilerin çoğu bunlar oldu. Ona uydukları için, âhiretde, bütün ümmetlerden önce Cennete girecekler, Cennet ni'metlerine kavuşacaklardır.

Bunun için Eshabı- kiram çok büyüktür. Çünkü, Resûlullahın daha ilk sohbetinde öyle şeyler kazanmışlardır ki, ümmet arasındaki Velîlerin, bunlara, en sonda kavuştukları bilinmemektedir. Bunun içindir ki, Tâbî'nin en üstünü olan, Veysel Karânî hazret-i Hamzanın kâtili olan Vahşinin "radiyallahü anhümâ", Resûlullahın bir kerrecik sohbetinde bulunmakla yükseldiği mertebeye yetişememiştir. Çünkü sohbetin fazîleti, bütün fazîletlerin ve kemâllerin üstündedir. Çünkü, onların imanları, görerek kuvvetlenmiştir. Bu ni'met, başkalarına nasîb olmamıştır.

Eshab-ı kiramın bir avuç arpa sadaka vermekle kazandıkları dereceler, başkalarının dağ kadar altın vererek kazandıkları dereceden katkat daha yüksek olmuştur.. Eshâb-ı kirâmın hepsinin yüksekliği böyledir . Hepsini büyük bilmemiz lâzımdır. Hepsine iyi gözle bakmalı, hepsini sevmeli, övmeliyiz. Çünkü, Eshâb-ı kirâmın hepsi âdildir. İslâmiyeti bildirmekte, hepsi ortaktır. Birinin bildirdiği, ötekini bildirdiğinden daha kıymetli değildir. Kur'ân-ı kerîmi onlar topladı. Âyet-i kerîmeler, herbirinin adâletine güvenerek, hepsinden, birer ikişer alınarak, bir araya getirildi. Bir kimse, Eshâb-ı kirâmdan birini kötülürse, bu sözü Kur'ân-ı kerîme dokunur. Çünkü, birkaç âyet-i kerîme, ondan alınmış olabilir. Bu büyüklerin aralarında olan çekişmelerin, muhârebelerin iyi sebeplerle yapıldığını söylemeliyiz.

Onların izniyle girilecek! 6.9.2003

İmam-ı Rabbani hazretleri buyurdu ki:

Müslümanların Cennete girmeleri Hazret-i Ebu bekir ve Hzret-i Ömer'in izni ile olacaktır. Sanki Ebû Bekr "radiyallahü anh" Cennet kapısında durup, içeri girmeğe, izin verecek ve Ömer "radiyallahü anh" ellerinden tutarak içeri götürecektir.

Bütün Cennetin, sanki Ebû Bekrin "radiyallahü anh" nûru ile dolu olduğunu his ediyorum. Bu ikisinin bütün Sahâbe-i kirâm "aleyhimürrıdvân" arasında ayrı bir şân ve üstünlükleri vardır.

Başka hiçbirisi, bunlara ortak değildir. Ebu Bekir Sıddîk "radiyallahü anh", Peygamber efendimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" ile sanki aynı bir evin sâhibidir. Farkları, bir evin iki katı arasındaki fark gibidir.

Ömer "radiyallahü anh" da, Ebû Bekre "radiyallahü anh" tufeyl olarak, bu devlethânedeki bulunmaktadır. Diğer Sahâbe-i kirâmın, Server-i âleme "sallallahü aleyhi ve sellem" yakınlıkları, sünnet-i seniyyesine yani İslâmiyetine uydukları kadar, mahalle komşusu veya hemşehri gibidirler. Her ikisinin büyüklüğü, o kadar çoktur ki, Peygamberler "aleyhimüsselâm" sırasındadırlar. Peygamberlik makâmından başka, bütün üstünlüklerine mâlikdirler. Nitekim Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: **"Benden sonra Peygamber gelseydi, Ömer Peygamber olurdu"**.

İmâm-ı Gazâlî "rahmetullahi aleyh" buyuruyor ki, halîfe Ömer "radiyallahü anh" şehîd olunca, Abdüllah ibni Ömer, Sahâbe-i kirâma dedi ki: **"İlmin onda dokuzu, Ömer "radiyallahü anh" ile berâber öldü"**.

Bazıların bu sözünü anlamıyarak durakladıklarını görünce, **"İlimden maksadım Allahü teâlâyı bilmektir. Abdest ve guslün bilgileri değildir"** dedi. Ömer böyle olunca Ebû Bekrin büyüklüğü nasıl anlaşılır ki, Ömerin bütün iyilikleri onun bir iyiliğidir. Böyle olduğu, hadîs-i şerîfde bildirilmektedir. Ömer ile Sıddîk "radiyallahü anhümâ" arasındaki fark, Sıddîk ile Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" arasındaki farktan ziyâdedir. Başkalarının Sıddîkdan "radiyallahü anh" ne kadar aşağıda olduğunu bundan anlamalıdır.

Onların yüksekliğinden ne anlayabilir ve söyleyebilirim ve üstünlüklerinden ne anlatabilirim? Tozun, dumanın, güneşi anlatmağa gücü yeter mi? Bir damla su, büyük denizleri söyleyebilir mi?

İnsanların en iyileri 7.9.2003

Tâbi'n ve Tebe'i tâbi'nden ictihâd derecesine yükselen âlimler, hadîs-i şerîflerin derinliklerindeki ma'nâları bulup anlamak ile, Ebu bekir ve Ömer "radiyallahü anhümâ" kemâlâtından biraz anlayarak, hakikatlerinden az birşey ele geçirerek üstünlüklerini bildirmişler ve bunda söz birliği hâsıl olmuştur.

Bu sözlerin uymıyan keşflerin, buluşların yanlış olduğunu söyleyerek bunlara kıymet vermemişlerdir. Bu ikisinin üstünlüğü Sahâbe-i kirâm arasında zâten şöhret bulmuşdu. Meselâ, (Buhâri-i şerîf)de Abdüllah ibni Ömer "radiyallahü anhümâ" diyor ki, "Biz, Peygamber "sallallahü aleyhi ve sellem" zamanında Ebû Bekirden üstün kimseyi bilmezdik. Ondan sonra, Ömeri, ondan sonra da Osmânı "radiyallahü anhüm" bildirdik, onlardan sonra kimseyi kimseden üstün tutmazdık).

Ebû Dâvûd'un bildirdiğine göre, yine Abdüllah ibni Ömer "radiyallahü anhümâ" diyor ki: "Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" zamanında bizler, en üstün Ebû Bekirdir, sonra Ömer, sonra Osmân "radiyallahü anhüm" derdik".

Bu üçünden sonra üstünlük sırası Hazret-i Ali'dedir. Hazret-i Ali Peygamberimizin "sallallahü aleyhi ve sellem" vilâyetini aldığı, taşıdığı için, geri dönmiyen yani halk arasına karışmıyan, yani vilâyetin kemâlâtı kendilerinde fazla bulunan Evliyânın, meselâ Kutbların, Ebdâlin ve Evtâdın terbiyeleri onun imdâdı ve yardımı ile. (Kutb-ül-aktâb) yani (Kutb-i medâr) onun emrinde ve terbiyesindedir, yani vazîfesini onun imdâdı ve yardımı ile yapar. Fâtîma-tüz-zehirâ ile Hasen ve Hüseyin de bu makâmda hazret-i Ali "radiyallahü anhüm" ile ortakdırlar.

Peygamberimizin, Eshâbının hepsi "radiyallahü anhüm" büyüktür. Her birini büyük bilmek ve söylemek lâzımdır. Enes bin Mâlik "radiyallahü anh" buyuruyor ki, Peygamberimiz buyurdu ki, **"Allahü teâlâ, bütün insanlar arasından beni seçti, ayırdı. İnsanların en iyisini bana Eshâb olarak seçti. Bunların arasından da bana akrabâ ve yardımcı olarak en üstünlerini ayırdı. Bir kimse, Beni sevdiği için, bunlara hurmet ederse, Allahü teâlâ, onu her tehlikeden korur. Onlara hakâret ederek, Beni incitenleri de incitir"**.

Abdüllah ibni Abbâs buyuruyor ki, Resûlullah buyurdu ki: **"Eshâbıma dil uzatanlara, onları söğenlere, Allah la'net eylesin. Bütün meleklerin ve insanların la'netleri onların üzerine olsun!"** Âişe-i Sıddîka "radiyallahü anhâ" buyuruyor ki, Resûl "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: **"Ümmetimin en kötüsü, Eshâbıma dil uzatmağa cesâret edenlerdir"**.

Peygamberler olmasaydı! 8.9.2003

Allahü teâlânın, insanlara Peygamberleri “aleyhimüssalevâtü vesselâm” göndermesi en büyük ni'mettir. Bu iyiliğin şükrü, hangi ağız ile yapılabilir? Hangi kalb, onları göndermenin iyiliğini kavrayabilir? Hangi vücûd ve a'zâ, o iyiliklere şükür olabilecek birşey yapabilir?

O büyük insanların mübârek varlıkları olmasaydı, bu âlemi yaratanın varlığını, biz kısa akıllı insanlara kim gösterirdi? Eski Yunanlıların ilk felesofları, (ve İbni Sina, Farabi gibi felsefeciler) o kadar zekî ve kurnaz oldukları hâlde, yaratanın varlığını anlayamadılar. Bu kâinât, böyle gelmiş, böyle gider, cânlılar da birbirlerinden meydâna gelip ürer. Bu böylece devam eder, dediler.

Cahillik devri geçip, yeni Peygamberlerin “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” davetlerinin nûrları ile, âlem aydınlanınca, sonra gelenler, o nûrların ışıkları ile uyanarak, üstâdlarının sözlerini red etti. Bir yaratanın bulunduğunu kitaplarına yazdılar ve bir olduğunu isbât ettiler. O hâlde, insan akli, o büyüklerin nûrları ile aydınlanmadıkça, bunu bulamıyor.

Peygamberler “aleyhimüssalevâtü vettehiyyât” olmadıkça, bizim düşüncelerimiz, doğru yola yaklaşmıyor. Allahü teâlâ, akli, doğru yolu bulmak için yaratmış ise de, yalnız başına bulamaz. Akla, o yol haber verilmedikçe, şiddetli azâb yapılmaz.

Dağda yetişip, hiçbir din duymayıp puta tapan müşrikler, ne Cennette, ne Cehennemde kalmıyacak, âhırette dirildikten sonra, hesâba çekilip, kabâhatleri kadar mahşer yerinde azab çekecektir. Herkesin hakkı verildikten sonra, bütün hayvanlar gibi, bunlar da, yok edileceklerdir. Herkesin akli, birçok dünya işlerinde bile, şaşırıp yanılırken, iyiliklerine, merhametine son bulunmayan sâhibimizin, Peygamberleri ile haber vermeden, yalnız akılları ile bulamadıkları için, kullarını sonsuz olarak ateşde yakacağı söylenemez. Böyle kimselerin sonsuz olarak Cennette kalacaklarını söylemek, nasıl çok yersiz ise, sonsuz azâb çekeceklerini söylemek de, öyle yersiz oluyor.

Kâfirlerin çocukları da böyle olacaktır. Çünkü Cennete girmek, iman iledir. Yâ kendisi iman etmiş olacak veya imanlının çocuğu olduğu için için imanlı sayılmış olacaktır. Cehennemde sonsuz kalmak da, teklîfden sonra, inanmamanın cezâsıdır. Çocuk ise, mükellef değildir. Bunlar hayvanlar gibi, diriltip, hesâbları görüldükden sonra, yok edileceklerdir. Eskiden, bir Peygamberin vefâtından sonra, çok vakit geçip, zâlimler tarafından din bozulup, unutulduğu zamanlarda yaşayıp, Peygamberlerden haberi olmayanlar da böyle olacaktır.

Her yere peygamber gönderildi 9.9.2003

Peygamberimizin “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” haberi yetişmiyen, yer yüzünde, hiçbir yer kalmamıştır. Bütün dünyanın, Onun davet nûru ile, güneş gibi aydınlandığı görülüyor.

Eski zamanlarda da, bütün dünyada Peygamber gönderilmedik bir yer kalmamış gibidir. Hattâ, bundan en mahrûm zan edilen, Hindistânda bile hindlilerden bir Peygamber yapılmış; Allahü teâlânın emri bildirilmiştir. Hindistânın bazı kısımlarında, anlaşılıyor ki, Peygamberlerin “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” nûrları, küfür karanlıkları içinde, yıldızlar gibi parlamıştır. Bazı Peygamberlere bir kişi bile inanmamış, kimse kabûl etmemiştir. Yalnız bir kişinin inandığı Peygamberler de olmuştur. Bazılarına da, iki veya üç kimse iman etmiştir.

Hindistânda bir Peygambere, üç kişiden çok inanan olduğu görülemiyor. Yani, dört dâne ümmeti bulunan Peygamber olmamıştır. Hindlilerin tapındıkları kimselerden bazılarının kitaplarında, Allahü teâlânın varlığı ve sıfatları hakkında görülen yazıları, hep o Peygamberin ışıklarının aksleridir. Çünkü her asırda, her ümmete Peygamber “aleyhimüssalâtü vesselâm” gelerek Allahü teâlânın varlığını ve sıfatlarını bildirmiştir.

Onların mübârek varlıkları olmasaydı, küfür ve günâh pislikleri ile kirlenmiş olan akıllar, iman devletine kavuşamazdı. Bazı ahmaklar, çürük akılları ile, herkesi kandırıp, kendilerine tapmağa zorlamış, kendilerinden başka bir kuvvetin bulunmadığını sanmışlardı. Nitekim, Mısır fir'avnları: (Eğer benden başkasına taparsan, seni habs ederim) demişti. Bazıları da, bu kâinâtın bir yaratıcı olduğunu işittiklerinden, kendilerine yaratıcı [ebedî lider], dediremeyeceklerini anlayarak, bir yaratanın varlığını söylemiş, fakat bunun kendilerine sirâyet ettiğini bildirerek, bu hîle ile insanları kendilerine tapdırmağa uğraşmışlardır.

Bugün Hindistânda yayılmış olan, Berehmen ve Buda dinlerinde, oradaki eski Peygamberlerin kitaplarından, sözlerinden alınmış kıymetli bilgilerin bulunduğu görülmektedir. Berehmen ve Buda dinleri, hıristiyanlık dîni gibi, eski Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” bildirdiği doğru dinlerin bozulmuş, değiştirilmiş bir hâlidir. Bunların hepsi, Muhammed aleyhisselâmın Peygamber olduğuna inanmadıkları için kâfirdir. Seyyid şerîf-i Cürçânî “rahmetullahi aleyh”, (Şerh-i mevâkif) sonunda, üçüncü maksadda, buyuruyor ki: (Muhammed aleyhisselâmın Peygamber olduğuna inanmayan kâfir olur. Bunlardan, yehûdî ve nasârâya (hıristiyan) “Kitablı kâfir” denir, diğerlerine ise kitapsız kâfir denir. Bunların hepsi sonsuz olarak Cehennemde yanacaklardır.

Namaz Müslümanlık demektir 10.9.2003

Namaz, islâmın beş şartından, dînin beş esâsından ikincisidir. Bütün ibâdetleri kendisinde toplamıştır. İslâmın beşte bir parçası ise de, bu toplayıcılığından dolayı, yalnız başına, Müslümanlık demek olmuştur.

İnsanı Allahü teâlânın sevgisine kavuşturacak işlerin birincisi olmuştur. Âlemlerin efendisi ve Peygamberlerin en üstünü olana mi'râc gecesi, Cennette nasîb olan rû'yet şerefi, dünyaya indikten sonra, dünyanın hâline uygun olarak kendisine yalnız namazda müyesser olmuştur. Bunun içindir ki, "**Namaz müminlerin mi'râcüdür**" buyurmuştur.

Bir hadîs-i şerîfde, "**İnsanın Allahü teâlâyâ en yakın olması namazdadır**" buyurmuştur. Onun yolunda, tam izinde giden büyüklere, o rû'yet devletinden, bu dünyada büyük pay, namazda olmaktadır. Evet, bu dünyada Allahü teâlâyı görmek mümkün değildir. Dünya buna elverişli değildir. Fakat, Ona tâbi' olan büyüklere, namaz kılarken rû'yetten birşeyler nasîb olmaktadır. Namaz kılmağı emir buyurmasaydı, maksadın, gâyenin güzel yüzünden perdeyi kim kaldırırdı? Âşıklar, ma'sûku nasıl bulurdu?

Namaz, üzüntülü ruhlara lezzet vericidir. Namaz, hastaların, rahat vericisidir. Ruhun gıdası namazdır. Kalbin şifâsı namazdır. "**Ey Bilâl, beni ferâhlandır!**" diye ezân okumasını emir buyuran hadîs-i şerîf, bunu göstermekte, "**Namaz, kalbimin neş'esi, gözümün bebeğidir**" hadîs-i şerîfi, bu arzûya işâret etmektedir.

Zevkler, vecdler, bilgiler, ma'rifetler ve makâmlar, nûrlar ve renkler, kalbdeki telvînler ve temkînler, anlaşılabilir ve anlaşılamiyan tecellîler, sıfatlı ve sıfatsız zuhûrlardan hangisi, namaz dışında hâsıl olursa ve namazın hakîkatinden birşey anlaşılabilirse, bu hâsıl olanlar, hep zilden, aksden ve sûretten meydâna gelmiştir. Belki de, vehm ve hayalden başka birşey değildir.

Namazın hakîkatini anlamış olan bir kâmil, namaza durunca, sanki, bu dünyadan çıkıp âhiret hayâtına girer ve âhirete mahsûs olan ni'metlerden birşeylere kavuşur. Araya aks, hayal karışmaksızın, asıldan haz ve pay alır. Çünkü, dünyadaki bütün kemâlât, ni'metler zilden, sûret ve görünüşden hâsıl olmaktadır. Doğruca asıldan hâsıl olmak, âhirete mahsûstur.

Dünyada asıldan alabilmek için, mi'râc lâzımdır. Bu mi'râc, müminin namazıdır. Bu ni'met, yalnız bu ümmete mahsûstur. Peygamberlerine tâbi' olmak sâyesinde, buna kavuşurlar. Çünkü, bunların Peygamberi "sallallahü aleyhi ve sellem" mi'râc gecesi dünyadan çıkıp âhirete gitti. Cennete girdi ve rû'yet devleti ile şereflendi.

Namazdan haberi olmayanlar 11.9.2003

Tasavvuf yolunda bulunanların birçoğu kendilerine namazın hakîkati bildirilmediği ve ona mahsûs kemâlât tanıtılmadığı için, derdlerinin ilâcını başka şeylerde aradı. Maksudlarına kavuşmak için, başka şeylere sarıldı. Hattâ bunlardan bazısı, namazı bu yolun dışında, maksadla ilgisiz sandı.

Namazın hakîkatini anlayamayanlardan birçoğu da, ızdırâblarını teskîn ve ruhlarını ferâhlandırmağı, simâ' ve nağmede, yani mûsikîde, vecde gelmekte, kendinden geçmekte aradı. Bunun için raksa, dansa sarıldılar.

Hâlbuki, "**Allahü teâlâ harâmda şifâ tesîri yaratmamıştır**" hadîs-i şerîfini iştmişlerdi. Evet, boğulmak üzere olan bir acemî yüzücü, her ota da sarılır. Birşeyin aşkı, âşıkı sağır eder ve kör eder. Bunlara eğer namazın kemâlâtından birşey tattırılmış olsaydı, simâ' ve nağmeyi ağızlarına almaz, vecde gelmeği hâtırlarına bile getirmezlerdi.

Namaz ile mûsikî arasında ne kadar uzaklık varsa, namazdan hâsıl olan kemâlât ile mûsikîden hâsıl olan teessür de, birbirinden o kadar uzaktır. Bu, öyle bir üstünlüktür ki, Peygamberimizden "sallallahü aleyhi ve sellem" bin sene sonra meydâna çıkıyor. Öyle bir sondur ki, baştarafa benzemektedir. Peygamberimiz belki de bunun için, "**Başlangıcı mı daha iyidir, yoksa sonu mu?**" buyurdu da, "Başlangıcı mı daha iyidir, yoksa ortası mı?" buyurmadı.

Demek ki, sonra gelenlerin öndekilere daha çok benzediğini görerek, şübhelendi de, böyle buyurdu. Diğer bir hadîs-i şerîfde: "**Bu ümmetin en fâidelileri, önce ve sonunda gelenlerdir. İkinin arası bulanıktır**" buyurdu. Evet, bu ümmetin sonuncuları arasında, başdakilere çok benzeyenler olacaktır. Fakat, adedleri azdır. Hattâ pekazdır. Ortadakilerde o kadar benzeyiş yok ise de, mikdârları çoktur. Hem de pekçoktur. Fakat, sondakilerin az oluşu kıymetlerini daha da artırmış, öndekilere daha yaklaştırmıştır.

Peygamberimiz buyurdu ki, "**İslâm dîni garîb başladı. Sonu da böyle garîb olacaktır. Bu garîblere müjdeler olsun!**" Bu ümmetin sonu, Peygamberimizin vefâtından bin sene sonra, yani ikinci bin ile başlamıştır. Çünkü bin sene geçmesi ile, insanlarda büyük değişiklik ve eşyâda kuvvetli değişiklik olur. Allahü teâlâ, bu dîni kıyâmete kadar değiştirmeyeceği, din düşmanlarının çalışmalarına rağmen, bozulmaktan koruyacağı için, ilk zamanda gelenlerin tâzelikleri, kuvvetleri sondakilerde de görülmekte ve böylece ikinci bin başında İslâmiyetini kuvvetlendirmektedir.

Namazın farkı 12.9.2003

İnsanların ve meleklerin , Kabenin şekline, sûretine secde ettikleri gibi, İnsanların ve meleklerin hakikatleri, asılları da, Kabenin hakikatine secde etmektedir. Dünyada olan terakîler, yükselmeler ve zuhûrlar, görünüşler, mahlûkların hakikatlerinin sonuna kadardır. İlâhî hakikatlerden nasîb almak, ancak âhirette olacaktır.

Dünyada bunlardan nasîb, ancak namazdadır ki, namaz, müminin mi'râcıdır. Yani dünyadan âhirete yükselten bir merdiven gibidir. Namazda sanki dünyadan çıkıp, âhirete gidilir ve âhirette kavuşulacak olan şeylerden haz, zevk alınır.

Namazda bu devletin hâsıl olması, Kabeye dönüldüğü içindir. Çünkü orası, ilâhî hakikatlerin zuhûr ettiği yerdir. Kabe, dünyada şaşılacak birşeydir. Görünüşde dünyadaki evlerden biridir. Hakikatde ise, âhirettendir. Kabe dolayısı ile namazda da, bu hâl hâsıl olmuş, sûreti de, hakikati de, dünya ve âhireti kendinde toplamıştır.

Namaz kılarken hâsıl olan hâller, namaz dışında hâsıl olan bütün hâllerin üstündedir. Çünkü bu hâllerin hepsi, zıl ve sûretten kurtulamamış, ne kadar yüksek ve kıymetli olsalar da, aslıdan nasîb alamamışlardır. Namazdaki hâller ise, aslıdan nasîblidir. Zıl ile yani gölge ile asıl ve birşey ile gölgesi arasında ne kadar fark varsa, bu iki hâl arasında da, o kadar fark vardır.

Allahü teâlânın lutf ve ihsânı ile müminlere ölüm zamanında hâsıl olan hâl, namazdaki hâllerin üstüdür. Çünkü ölüm, âhiret hâllerinin başlangıcıdır. Âhirete yakın olan herşey, daha tamam ve daha üstündür. Çünkü dünyada sûret görünür. Âhiret ise, hakikatin zuhûr ettiği yerdir. Bunun gibi, Allahü teâlânın ihsânı ile, mezârda hâsıl olan hâller, ölüm zamanında hâsıl olan hâllerden üstündür. Kıyâmet gününün hâli de, kabir hâline göre böyledir. Cennette görülenler, kıyâmet gününden daha tamam ve daha kâmilidir.

Âhiretteki hâller, dünyadaki hâllerin, görünenlerin üstündedir. Bunların da en üstünü, hadîs-i şerîfde bildirilen Cennettir. Hattâ dünya aslın, hakikatin zuhûr edeceği, görüneceği yer değildir. Dünyaya mahsûs olan, zillerin, benzerlerin görünmeleri, dünya işlerindedir ve hakikatte, mahlûklara, mümkinlere âid şeylerdir.

Bu dünyada olan herşey, sûret ve hayaldir. Dünya âhiretin tarlasıdır ve tohum ekecek zamandır. Matlûbu burada aramak, boşuna uğraşmaktır. Ele birşey geçmez. Yâhud başka şeyleri matlûb sanarak, insan rü'yâ ile, hayal ile oyalanıp kalır. Nitekim birçok kimse, bu hâle düşmüştür. Dünyada asıldan haber veren yalnız namazdır.

Benzerlik sadece isimde 13.9.2003

Her Müslümanın, önce itikadını düzeltmesi, yani Ehl-i sünnet vel-cemaat âlimlerinin bildirdikleri gibi, inanması lâzımdır. Cehennemden ebedî azâbından kurtulan, yalnız bunlar ve bunların izinde gidenlerdir. Bunların bildirdiği itikad kısaca şöyle:

İmanın şartı altıdır: Birincisi, Allahü teâlâyâ inanmaktır. Allahü teâlâ, kendi Zâtı ile vardır. Ondan başka herşey, Onun var etmesi ile, var olmuştur. Kendisi ve sıfatları ve işleri yegânedir, birdir. Yani, hiçbirşey, hiçbir bakımdan, Allahü teâlâyâ benzemez. Varlıkta, şerîki, ortağı olmadığı gibi, hiçbir bakımdan benzeri yoktur. Benzerlik yalnız isimde ve kelimelerdedir.

Onun sıfatları da, işleri de, kendi gibi, akıl ile anlaşılabilir ve anlatılamaz ve insanların sıfatlarına, işlerine, hiç benzemez ve uymaz. Bunlardan biri, ilim sıfatıdır, yani Allahü teâlâ bilicidir. Bu sıfatı da, kendi gibi kadîmdir. Yani sonradan olma değildir. Hep vardı ve basît, yani bir hâldedir. Hiç değişmez, bölünmez ve çoğalmaz.

Bildiği şeyler değişmekte, her değişmeyi bilmektedir. Fakat, ilminde ve ilminin bu şeylere bağlanmasında, bir değişiklik olmaz. Geçmişteki sonsuzdan gelecekteki sonsuza kadar, yani ezelden ebede kadar herşeyi, her değişmeği, yalnız bir biliş ile bilmektedir. Yani, bu sonsuz zamanlarda olan herşeyi, birbirine benzeyen ve benzemiyen hâlleri ile, hem büyüklüklerini, hem de ufak zerrelere, herbirini kendi zamanında olarak bir anda bilmektedir.

Meselâ, bir kimsenin hem varlığını, hem yokluğunu, hem doğmadan evvelki hâllerini, çocukluğunu, gençliğini, ihtiyarlığını, diri olmasını ve ölü olmasını, ayakta, oturmakta, dayanmakta, yatmakta, gülmekte, ağlamakta, neş'e ve lezzette, derd ve kederde, izzet ve kıymette, zillet ve aşağılıkta, mezârda, kıyâmette ve mahşer yerinde ve meselâ Cennette ni'metler içinde olduğunu, hep bir anda ve bir hâlde bilmektedir.

Ne ilminde, ne de ilminin bu şeylere bağlanmasında bir değişiklik olmaz. Değişiklik olsa, zamanın da, değişmesi olur. Hâlbuki orada, ezelden ebede kadar, parçalanamıyan bir ân vardır. Daha doğrusu, Allahü teâlâ, zamanlı değildir. Öncelik ve sonralık yoktur. İlimi herşeye yetişir dersek, herşeyi bir bilmekle ve ilmin bunlara bir bağlanması ile biliyor.

İlimde değişiklik olmadığını anlatmak için, ilim, eşyâya, çeşitli bağlantılarla bağlanmışır demek ve bunların değiştiğini söylemek lüzûmsuzdur.

Tanima şerefi 14.9.2003

Allahü teâlânın, Sifât-ı sübûtiyyesinden biri, **Tekvîn** sıfatıdır. Yani yaratıcıdır. Bütün yarattıkları, yaptıkları da, bir fi'l, bir yapıdır ki, ilk yarattığından, sonsuza kadar yaratmaları, hep o bir fi'l ile var olmaktadır. "**Bir göz kırpacak zamanda herşeyi yaptık**" meâlindeki âyet-i kerîme, bunu gösteriyor.

Hayat vermesi ve öldürmesi, hep o bir fi'l ile. Yaratması ve yok etmesi de o fi'ldendir. Fi'linde de çeşidli bağlantılar yoktur. Bir te'alluk ile ilk ve sonradaki herşeyi kendi zamanlarında yaratıyor. Akıl, onun fi'lini, işini anlıyamıyacağı gibi, fi'lin bağlanmalarına da erememektedir. Aklın oraya yolu yoktur.

Onun fi'li de, bütün sıfatları da kadîmdir. Sonradan olma değildirler. Kendisi ile hep vardır. Onun fi'line (Tekvîn) denir, mahlûkât aynasına yerleşmez ve görülmez.

Allahü teâlâ, hiçbirşeye hulûl etmez. Hiçbir cisim içine işlemez. Hiçbirşey Ona hulûl etmez. Fakat, Allahü teâlâ, herşeyi ihâta etmiş, kaplamışdır ve herşeye yakındır ve herşeyle berâberdir. Fakat, bizim alıştığımız ve anladığımız ihâta, kurb ve ma'yyet gibi değildir. Bunlar, Ona lâyük değildir. Evliyânın keşf ile, müşâhede ile anladığı, ihâta, kurb ve ma'yyet de, Ona lâyük değildir. Zîrâ, zavallı mahlûkların hiçbirisi, Onu ve sıfatlarını ve fi'llerini anlıyamaz, bilemez. Anlamadan inanmak lâzımdır.

Allahü teâlânın, herşeyi ihâta ettiğine ve herşeye yakın olduğuna ve herşey ile berâber olduğuna inanırız. Fakat, bu ihâta, kurb ve ma'yyetin, ne demek olduğunu bilemeyiz.

Allahü teâlâ, hiçbirşey ile itihâd etmez, birleşmez. Hiçbirşey de, Onunla birleşmez. Tasavvuf büyüklerinden, itihâd ma'nâsı anlaşılan sözler çıkmış ise de, onlar, başka şey demek istemiştir. Meselâ, Hallâc-i Mensûrun, (Ben Hakkım) sözünün ma'nâsı, (Ben yokum, yalnız Allahü teâlâ vardır) demektir.

Allahü teâlâ, (Ganiyy-i mutlak)dır. Yani, hiçbirşey için, hiçbirşeye muhtâc değildir. Ne kendine, ne sıfatlarına, ne de fi'lerine, hiçbir sûretle hiçbirşey lâzım değildir. Varlıkta muhtâc olmadıkları gibi, zuhûrda, belli olmakda da, ihtiyaçları yoktur. Ez-zâriyât sûresinin, "**Cinnîleri ve insanları, ancak bana ibâdet etmeleri için yarattım**" meâlindeki elli altıncı âyeti gösteriyor ki, cinnîlerin ve insanların yaratılması, Allahü teâlâyı tanımaları içindir ki, bunlar için şeref ve saadettir. Yoksa, Onun birşey kazanması için değildir. Allahü teâlânın, (Ma'rûf olmak, tanınmak için herşeyi yarattım) buyurması, (Onların beni tanımakla şereflenmesi için) demektir.

Kusursuzluk Ondadır 15.9.2003

Allahü teâlâda, noksanlık sıfatları ve mahlûkların hâssa ve alâmetleri yoktur. Madde değildir. Cisim değildir. Mekânlı değildir. Yani, yer kaplayıcı değildir. Zamanlı değildir. Bir yerde bulunmadığı gibi, zamanı da yoktur.

Kemâl sıfatları, kusûrsuzluklar yalnız Ondadır. Sekiz kemâl sıfatı olduğunu bildirmişdir ki şunlardır: (**Hayât**), diri olmasıdır. (**İlm**), bilmesidir. (**Kudret**), gücü yetmesidir. (**İrâde**), dilemesidir. (**Sem'**), işitmesidir. (**Basar**), görmesidir. (**Kelâm**), söyleyici olmasıdır. (**Tekvîn**), yaratmasıdır. Bu sıfatları, kendinden ayrı olarak vardır. Varlıkları ilimde değildir. Yani, nazarî ve teorik var denilmiş olmayıp, hâricde ve hakîkatde vardır. Kendi var olduğu gibi, bu sıfatları da ayrıca vardır.

Allahü teâlâ, (**Kadîm**)dir. Yani, varlığının başlangıcı yoktur. Varlığından önce, yok değil idi, hep var idi. (**Ezelî**)dir. Yani, hiçbir zaman yok değil idi. Ondaki başka, hiçbir varlık kadîm, ezeli değildir. Din sâhibleri, kitab sâhibleri, hep böyle iman etmişdir ve Allahü teâlâdan başkasını kadîm, ezeli bilenlere, kâfir demişlerdir.

Bunun içindir ki, hüccet-ül-islâm imâm-ı Muhammed Gazâlî , **İbn-i Sînânın** ve **Fârâbînin** ve daha başkalarının, kâfir olduklarını söylemişdir. Çünkü bunlar aklın, ruhun ve maddenin ilk hâli dedikleri heyûlânın kadîm olduğuna inanmış ve göklerin içindekilerle berâber, kadîm olduklarını söylemişlerdir.

Allahü teâlâ, (**Kâdir-i muhtâr**)dır. Yani dilediğini yapabilir. Tabî'at kuvvetleri gibi, elbette işi yapmağa mecbûr değildir. Eski Yunan felsefecileri, akılları ermediğinden, kemâl, büyüklük, mecbûr olmakda, herhâlde yapabilmektedir deyip, Allahü teâlânın ihtiyârını, yani seçmesini inkâr ettiler. Yapmağa mecbûrdur dediler. Bu ahmaklar, Allahü teâlâ, birşeyi yaratmağa mecbûr olmuş ve sonra başka birşey yaratmamışdır dedi. Bu uydurma şeye de, akl-ı fe'âl deyip, herşeyi bu yapıyor dediler.

(Akl-ı fe'âl) dedikleri şey de, yalnız onların vehmlerinde, hayallerinde olan birşeydir. Bunların bozuk inanışlarına göre, Allahü teâlâ hiçbirşey yapmıyor. İnsan sıkışınca, bunalınca, Akl-ı fe'âle yalvarır. Allahü teâlâdan birşey istemez. Çünkü Allahü teâlânın dünyada olup bitenlerle hiç ilgisi yoktur. Herşeyi yapan, yaratan Akl-ı fe'âldir derler. Hattâ Akl-ı fe'âle de yalvarmazlar. Çünkü onu, kendilerinden belâları gidermekde irâde ve ihtiyâr sâhibi bilmezler. Bu nasîbsizler, ahmaklıkda, sersemlikde, sapık fırkaların hepsinden daha aşağıdırlar.

Üç kısım insan 16.9.2003

İmâm-ı Gazâlî hazretleri, kendilerini akıllı, ilim adamı ve hiç yanılmaz sanan dinsizleri üçe ayırmıştır. **Birincisi** Dehriyyûn ve maddîciler olup, bunlar eski Yunan felesoflarından asırlarca evvel vardı. Bugün de, fen adamı geçinen bazı ahmaklar, bu kısımdadır. Bunlar, Allahü teâlânın varlığına inanmayıp âlem, böyle kendiliğinden gelmiş ve böyle gidecektir. Canlılar da böyle birbirlerinden üreyip, sonsuz olarak sürecektir diyor. **İkinci kısım**, tâbi'iyeciler olup, canlılarda ve cansızlardaki akıllara hayret veren, intizâmı ve incelikleri görerek, Allahü teâlânın varlığını söylemeğe mecbûr kalmışlarsa da, tekrâr dirilmeği, âhireti, Cenneti ve Cehennemi inkâr etmişlerdir. **Üçüncü kısım**, sonra gelen eski Yunan felesofları ve bu arada Sokrat ile talebesi Eflâtun ve onun da talebesi Aristonun felsefeleridir. Bunlar, dehrîleri ve tabi'iyecileri red ederek, aldandıklarını ve alçaklıklarını bildirmek için, başkalarının sözlerine hâcet kalmıyacak kadar şeyler söyledi. Fakat bunlar da, küfürden kurtulamamıştır. Bu üç kısım da ve bunların yolunda giden **İbni Sina** ve **Farabi** gibi felsefeciler de, hep kâfirdir. Bazı saf kimselerin bunları, din adamı sanması ve hattâ Peygamberlik derecesine yükseltmeleri, bu yolda hadîs bile uydurdukları hayretle işitilmektedir.

Doğru yolu göremeyen nasîpsizlerde iki şey, sapık ve ahmak fırkaların hepsinden daha çoktur. Bunlardan biri, Allahü teâlânın gönderdiği haberlere inanmıyorlar. Peygamberlerin bildirdiklerine inâd ve düşmanlık ediyorlar.

İkincisi, bozuk ön fikrler ileri sürüyor. Asılsız, çürük deliller, şâhidler göstererek, boş, sapık düşüncelerini ispâta kalkışıyorlar. Bozuk düşüncelerini ispât için öyle yanılıyorlar ki, hiçbir alçak böyle yanlış, çürük şey yapmamıştır.

Dünyada olan her işi, durmadan giden, dönen göklerin ve yıldızların değişmeleri ve vaz'iyetleri kendiliğinden oluyor diyorlar. Gökleri yaratana ve yıldızları îcâd edeni ve hepsini hareket ettireni ve aralarında nizâm kuranı görmüyorlar.

Bunların akla dayanan, ilimlerdeki bazı buluşları insanlara dünyada bazı faydalar sağlamış ise de, yanlış inanışları yüzünden insanların ebedi olarak Cehennemde kalmalarına sebep olmuşlardır. Fen bilgileri, modern makinalar ve elektronik âletler ve yeni bulunan herşey, Allahın Peygamberine uyararak kalbleri temizlenmiş, ahlâkı güzelleşmiş imanlı kimseler tarafından yapılmadıkça ve kullanılmadıkça fâideli olamazlar. İnsan haklarını, rahatı, huzûru sağlayamazlar. Harbin ve sefâletin ortadan kalkmasına yaramazlar. Zulme, işkenceye vâsıta olurlar.

Eflâton'un nasipsizliği 17.9.2003

İmâm-ı Gazâlî hazretleri, sadece Peygamberlerin izinde gidenlerin ahirette sonsuz azabtan kurtulacaklarını bildiriyor. Aklına güvenen zavallılar ise, Peygamberlere "aleyhimüssalevâtü vesselâm" uymağa, gerıcılık deyip, sözlerini akla uygun getirmeğe çalışıyor. Aklın eremediği şeylerde, şübhesiz yanılıyorlar. Bunlar sonsuz Cehennem azabından kurtulamayacaklardır.

Allahü teâlânın Peygamberi olan **İsâ aleyhisselâmın** sözlerini, bunların en büyüğü tanınan **Eflâton** işitince, "**Biz temiz, olgun, ilerici insanlarız, bize, doğru yol gösterecek kimseye ihtiyâcımız yoktur**" dedi. Ölülerini diriltiyor, körlerin gözlerini açarak, abraş denilen hastaları iyi ederek kurtarıyor. Yani, kendi fenlerinin, tecribelerinin yapamadığı şeyleri yapıyor, diye işittiği bir kimseyi, gidip görmesi, hâlini incelemesi lâzım iken, görmeden, anlamadan, böyle cevâb verdi. Bu sözleri çok ahmak olduğunu göstermektedir.

Avrupa kitaplarında, Eflâtonun mîlâddan, yani İsâ aleyhisselâmın dünyayı teşrîflerinden, 384 sene önce öldüğü yazılıdır. Bu yanlıştır. Kendisi meşhûr olduğundan, ölüm zamanına inanılırsa da, İsâ "aleyhisselâm"a, ancak oniki havârî inanıp, îsevîler az ve asrlarca gizli yaşadıklarından, mîlâd, yani Noel gecesi doğru anlaşılammıştır. Mîlâdın, aralığın yirmibeşinde veya Ocak ayının altısında veya başka gün olduğu sanıldığı gibi, bugünkü mîlâdî senenin bir veya dört sene az olduğu, çeşitli dillerdeki kitaplarda yazılıdır.

O hâlde, mîlâdî sene, Müslümanların senesi olan, hicrî sene gibi, doğru ve kat'î olmayıp, günü de, senesi de şübheli ve yanlıştır. İmâm-ı Rabbânînin "kuddise sirruh" buyurduğuna göre, üçyüz seneden fazla olarak, noksandır ve İsâ "aleyhisselâm" ile Muhammed "aleyhisselâm" arasındaki zaman, bin seneden az değildir.

İbni Asâkirin Şâ'bîden haber verdiği göre, İsâ aleyhisselâm ile Muhammed aleyhisselâm arasında 963 sene fark vardır. Muhammed aleyhisselâm, hicret ederken, târihcilere göre, şimdi kullanılan mîlâdî senenin 622. ci senesinde Safer ayının son perşembe günü akşama yakın Sevr dağında mağaraya girdi. Pazartesi gecesi mağaradan çıkıp, Eylül ayının yirminci, pazartesi günü Medîne şehrinin Kubâ dış mahallesine ayak bastı. Bugün, Müslümanların (Hicrî şemsî) sene başı oldu. O gün Rebî'ul-evvel ayının sekizinci günü idi. O senenin Muharrem ayının ibtidâsı, (Hicrî kamerî) sene başı kabûl edildi. Bu kamerî sene başı, Mayıs ayının onaltıncı cum'a günü idi.

İslâm âlimi ve felesof 18.9.2003

İmâm-ı Muhammed Gazâlî, imâm-ı Ahmed Rabbânî ve daha birçok İslâm büyükleri, eski Yunan felsefesini inceleyip, didik didik etmiş ve o felsefecilerin ne kadar cahil, ahmak ve kâfir olduklarını bildirmişlerdir. Müslümanların, böyle kâfirleri beğenmemelerini, onlara aldanmamalarını, birçok kitaplarında yazmışlardır.

O hâlde kâfirlerin, (İslâm âlimleri, tasavvuf adamları, eski Yunan felesoflarının, Batlemyus mektebinin te'siri altında kalmış) demeleri tamamen yanlıştır. İslâm âlimlerini, onların talebesi ve taklîdcisi şekline sokarak, bunları küçültmek için yapılan, iftirâlardır. Hâlbuki İslâm âlimleri, eski Yunan ve Roma felsefelerini çürütürerek, yere sermiş, onların hukûk, ahlâk ve tıp üzerindeki sözlerinden doğru olanların, eski Peygamberlerin "aleyhimüssalevâtü vetteslîmât" kitaplarından çalma olduklarını bildirmişlerdir. Söfiyye-i aliyenin, tasavvufa âid sözleri, cahillerin sandıkları gibi, kitaptan okumakla, başkalarından öğrenmekle ve taklîd ile değil, keşif ile yani mübârek kalblerine, temiz ruhlarına akıp gelmekle anladıkları ma'rifetlerdir.

Eski Yunan felsefecileri, herşeyi akıl ile anlamağa, akla uydurmağa kalkışan ve yalnız aklın beğendiğine inanan kimselerdir. Bunlar, aklın erebileceği şeylerde doğruyu bulabilirler ise de, aklın kavrayamadığı, erişemediği birçok şeylerde yanılıyor, aldanıyorlar.

Nitekim, sonra gelenleri, öncekilerinin yanlışlarını çıkarmakda, birbirlerini beğenmemektedirler. İslâm âlimleri ise, zamanlarına kadar olan fen bilgilerini okuyarak ve İslâmiyetin gösterdiği yolda, kalblerini ve nefislerini temizliyerek, aklın erişemediği bilgilerde de doğruyu bulmuşlar, hakîkate varmışlardır. İslâm âlimlerine felesof demek, bunları küçültmek olur. Eski Yunan felsefecileri, yanılıcı olan aklın esîri, mahkûmu kimselerdir. Bunlar tecrube etmeyip, akıl ile söylediklerinde ve deneyleri açıklarken vehmlerine kapıldıkları zamanlarda aldanıyor, zararlı oluyorlar. Bunun için ve aklın üstüne çıkamadıkları için, bunlar İslâm âlimi gibi yüksek olamaz.

Aklı olmayan delidir. Aklını kullanmayan sefîhtir. Akla uygun iş yapmamak sefâhettir. Akıl az olan da ahmadır. Yalnız akla uyup, yalnız ona güvenip, aklın ermediği şeylerde yanılan kimse, eski kafalı felsefecidir. Aklın erdiği şeylerde, ona güvenen, aklın ermediği, yanıldığı yerlerde, Kur'ân-ı kerîmin ışığı altında akla doğruyu gösteren yüksek insanlar da, İslâm âlimleridir. O hâlde İslâmiyetde felsefe yoktur, İslâm felsefesi, İslâm felesofu yoktur. Felsefenin üstünde olan İslâm ilimleri ve felsefecilerin üstünde olan İslâm âlimleri vardır.

Yaratıcı tektir 19.9.2003

Gördüğümüz, işittiğin her şey, meydana gelen herşey, madde ve cisim, bunların hâssaları, akıllar, fikirler, düşünceler, gökler, yıldızlar, elementler ve bileşik cisimler yok idi. Hepsi, Allahü teâlânın istemesi ve yaratması ile var oldu. Onun yaratması ile yoktan var oldukları gibi, varlıkta kalabilmeleri, yok olmamaları için de, her ân, Onun istemesine ve kuvvetine muhtâcdırlar.

İnsanların maddeleri birleştirmesi, sebeblerin ve şartların değişmesi ile yeni yeni cisimlerin teşekkül etmesi Allahü teâlânın fi'lini, yapmasını perdeliyor, bizden örtüyor. Kuvvetinin, kudretinin meydana çıkması için, yapması ve yaratması için, sebebleri, vâsıtalı araya koymuştur.

Aklı olan, uyanık olan, kalb gözlerini, Peygamberlere “aleyhimüssalevâtü vesselâm” uyararak, sürmelemiş, cilâlamış olan kimse, bu sebeblerin de, vâsıtaların da, Allahü teâlâ tarafından yaratıldığını ve her ân Onun kuvvetine muhtâc olduklarını, Onun ile var olup, Onun ile varlıkta kalabildiklerini, yoksa hepsinin cânsız, te'sîrsiz, hareketsiz ve kuvvetsiz olduklarını ve kendileri gibi olan, başkalarına te'sîr edemeyeceklerini ve kendileri gibi olan, başka şeyleri yapamayacaklarını düşünür.

Bu sebebleri ve vâsıtaları yaratan ve bunlara te'sîr ve kuvvet, enerji veren bir kudret sâhibinin bulunduğunu anlar. Aklı olan kimse, cânsız bir cismin hareket ettiğini görünce, bunu hareket ettiren bir kuvvetin varlığını anlar. Durmakta olan bir cismin, kendiliğinden hareket edemeyeceğini ve ancak dışardan bir kuvvetin bunu harekete getireceğini bilir.

Demek ki, cânsız bir cismin, hareket etmesi, bunu harekete getiren bir fâ'ilin, bir kuvvetin varlığını akıl sâhiblerinden gizlemiyor. Hareket eden cismin cânsız olması, bir fâ'ilin, bir kuvvet sâhibinin mevcûd olduğunu, akıl sâhiblerine haber veriyor. Bütün sebebler, vâsıtalar da böylece, Allahü teâlânın varlığını, kudretini akıl sâhiblerine i'lân ediyor, bildiriyor.

Fakat, ahmaklar, cismin hareketini görünce, kendiliğinden hareket ediyor sanarak, kuvvet sâhibini, fâ'ili göremeyip anlıyamıyor. Akılları olmadığından, hareket eden cânsız cisim, kuvvet sâhibi zan ediyor. Bunu hareket ettiren kuvveti, fâ'ili inkâr ediyor, kâfir oluyorlar.

Allahü teâlânın herşeyi sebeblerle, vâsita ile yapması, yaratması, ahmakların, aklsızların inkârına, küfürüne sebep oluyor. Akıl ve vicdân sâhiblerine de hidâyet, kurtuluş yolunu gösteriyor. Sebebleri, vâsıtaları görerek, Allahü teâlânın varlığını, birliğini, kudretini anlamak, ancak Peygamberlerin “aleyhimüssalevâtü vesselâm” irşâdı ile, uyandırması ile olmaktadır.

Sebeplere yapışmak 20.9.2003

Allahü teâlâ, Peygamberimiz Muhammed aleyhissalâtü vesselâma sebeplere yapışmasını emir ediyor. Enfâl sûresi, altmışdördüncü âyetinde meâlen, “**Ey sevgili Peygamberim! Sana, Allahü teâlâ ve müminlerden, sana tâbi' olanlar yetişir!**” buyuruldu.

Sebeblerin te'sîrine gelince, Allahü teâlâ, sebeplerde ba'zan te'sîr, yani iş yapabilecek kuvvet de yaratıyor. O işi hâsıl ediyorlar. Ba'zan da, aynı sebeplerde, bu te'sîri yaratmıyor. O işi yapamıyorlar. Bu hâli herkes her zaman görmektedir. Aynı sebeblerin, aynı işi, ba'zan meydana getirdiğini, ba'zan da, işi yapmadığını hepimiz görmekteyiz.

Sebeplerde, te'sîr yoktur demek, tecribeleri, hâdiseleri körü körüne inkâr etmektir. Te'sîrine inanmalı. Fakat, sebeplerdeki bu te'sîrlerin de, kendileri gibi, Allahü teâlânın yaratması ile, vücûde geldiğini bilmelidir. Demek ki, sebeplere yapışmak, tevekküle, Allahü teâlâyâ güvenmeğe mâni' değildir. Sebebleri araya koymak, tevekkülün en yüksek derecesidir.

Çiğerler genişleyince, temiz havâ içeri giriyor. Daralınca, kirlî havâ dışarı çıkıyor. Bu hâl, her dakika devam ederek, yaşayabiliyoruz. Çiğerleri hareket ettiren kuvvet sâhibinin ve havâdaki yüzde yetmişdokuz azot ve yüzde yirmibir oksijen mikdârının hiç değişmediğini gören akıl sâhibleri, Allahü teâlânın varlığını hemen anlar. Bu yaratıcı, var olduğunu haber de veriyor. İnanmıyanı sonsuz yakacağım diyor.

İnsan akılı bunu, kendiliğinden anlıyamıyor. Bazı kimseler, arada sebebler bulunmaması, herşeyin sebepsiz yaratılması, büyüklüğe daha uygun olur sanıyor. Sebeplerde te'sîr yoktur, sebebler karışmadan herşey doğrudan doğruya, Allahü teâlânın yaratması ile var oluyor diyorlar.

Bunlar anlamıyor ki, sebebleri aradan kaldırmak, hikmeti, yani Allahü teâlânın uygun gördüğünü, âdetini bozmak demektir. Bu hikmette ise, nice fâideler vardır.

Peygamberlerin hepsi “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” her işlerinde, sebeplere yapıştırdı ve bununla beraber, işlerin yaratılmasını Allahü teâlâdan dilerdi. Meselâ, Ya'kûb “aleyhisselâm” çocuklarını Sûriyeden, Mısra gönderdiği zaman, nazar değmesin diye, “Hepsi bir kapıdan girmeyip, ayrı kapılardan girmelerini” nasîhat etti.

Küfrün kötülüğü 21.9.2003

İmanın altı şartından biri de kadere, hayrın ve şerrin Allahü teâlâdan olduğuna inanmaktır. Allahü teâlâ, hayrı ve şerri, iyiyi kötüyü irâde eder, ister ve yaratır. İyilerin de, kötülerin de hâlıkı, yaratıcı Odur. Fakat, iyiliklerden râzıdır. Şerlerden râzı değildir. Yani beğenmez.

İrâde başkadır, rıza başkadır. Aralarındaki farkı, yalnız Ehl-i sünnet âlimleri görebilmiştir. Diğer yetmişiki fırka, bu farkı anıyamıyarak, hepsi dalâlette kaldı, yollarını şaşırıldı. Meselâ, Mu'tezile fırkası, herkesi, kendi işinin yaratıcısı zan etti ve filânca kimse, filân işi yarattı dedi ve insanlar, imanlarını ve küfürlerini kendileri yaratıyor dedi.

Allahü teâlâ, kullarına kuvvet, kudret, irâde vermiştir. İstediklerini işlerler. İnsanlar, işlerini kendileri yapıyor. Allahü teâlâ da yaratıyor. Allahü teâlânın hikmeti, âdeti şöyledir ki, insan bir işi yapmak isteyince, O da, isterse o işi yaratır. Bu iş, insanın kasdı ile, ihtiyârı ile meydana geldiği için, işin mes'ûliyeti, sevâbı ve cezâsı, o insana oluyor. İnsanın ihtiyârı za'îfdir, azdır diyenler, Allahü teâlânın irâdesinden az olduğunu demek istiyorlarsa, doğrudur. Yok eğer, emirleri yapacak kadar değildir diyorsa, yanlıştır.

Allahü teâlâ, insanlara, yapamayacakları bir şeyi emir etmemiştir. Hep kolay emretmiş, güç şey istememiştir. Az zamandaki bir küfüre, sonsuz azâb etmeği ve az zamandaki imana, sonsuz ni'metler vermeği takdîr etmiştir. Bunun sebebini anıyamayız. Allahü teâlânın yardımı ile, şu kadar biliyoruz ki, insanlara, görünür görünmez, bütün ni'metleri, iyilikleri veren, yerlerin, göklerin, zerrelere yaratıcı ve noksânsızlık, kusûrsuzluklar yalnız Ona mahsûs olan bir Allaha inanmamak elbette çok şiddetli, çok acı azâb ister ki, bu da, Cehennemde sonsuz yanmaktır.

Böyle bir ni'met sâhibine, görmeden inanmak ve nefsin ve şeytânın ve din düşmanlarının aldatmalarına kanmıyarak, Onun sözlerine güvenmek, büyük mükâfât ister ki bu da, Cennet ni'metlerinde ve lezzetlerinde sonsuz kalmaktır. Cennete girmek, imana bağlıdır. Fakat iman, Allahü teâlânın fazlıdır, ihsânıdır. Cehenneme girmek de, küfürden dolaydır. Küfür ise, nefsi emmârenin arzûlarından doğmaktadır. Nitekim Nisâ sûresi yetmişdokuzuncu âyet-i kerîmesinde meâlen, "**Her güzel, her iyi şey, sana Allahü teâlâdan geliyor. Her çirkin, her fenâ şeye de, nefsin sebep oluyor**" buyuruldu. Cennete girmeği imana bağlamak, imanın kıymetini bildirmek içindir. Bu da, iman olunacak şeylerin kıymeti ve ehemmiyeti demektir. Bunun gibi, Cehenneme girmeği de küfüre bağlamak, küfürü tahkîr içindir ki, inanılmıyan şeylerin kıymetini bildiriyor ve onlara inanılmadığı için, böyle sonsuz azâb veriliyor.

Peygamberlerin kıymeti 22.9.2003

İmanın dördüncü şartı, Peygamberlere inanmaktır. Allahü teâlâ, kullarına acıdığı için, Peygamberler "aleyhimüssalevâtü vetteslîmât" gönderdi. Eğer bu büyük insanlar gönderilmeseydi, yolu şaşırılmış olan insanlara, Onu ve sıfatlarını kim bildirirdi? Beğendiklerini, beğenmediklerinden kim ayırabilirdi

İnsan akıllı, noksân olduğu için, o büyüklerin davet nûru ile aydınlanmadıkça bunları bilemez ve ayıramaz. Anlayışımız tam olmadığı için, bu büyüklerin izinde gitmedikçe, bunları anlamakta şaşırır ve aldanırız.

Evet akıl, doğruyu eğriden ayırmağa yarıyan bir âlettir. Fakat, tam olmıyan bir âlettir. O büyüklerin daveti ile, haber vermeleri ile tamam olmaktadır. Âhiretin azâbı, sevâbı, bu davet ve haberden sonra olur.

Akıllı göz gibidir. İslâmiyet de ışık gibidir. Yani, insanın akıllı, gözü gibi zayıf yaratılmıştır. Gözümüz karanlıkta göremiyor. Allahü teâlâ, görme âletimizden istifâde edebilmemiz için güneşi yarattı. Güneşin ve çeşitli ışık kaynaklarının nûru olmasaydı, gözümüz işe yaramaz, tehlikeli cisimlerden, yerlerden kaçamaz, fâideli şeyleri bulamazdık. Evet, gözünü açmıyan veya gözü bozuk olan, güneşden fâidelenemez. Fakat, bunların güneşe kabâhat bulmağa hakları olmaz.

Aklımız da, yalnız başına ma'nevîyâtı, fâideli, zararlı şeyleri anıyamıyor. Allahü teâlâ, aklımızdan fâidelenmemiz için, Peygamberleri, İslâmiyet ışığını yarattı. Peygamberler "aleyhimüssalâtü vesselâm", dünyada ve âhirette rahat etmek yolunu bildirmeseydi, aklımız bulamaz, işe yaramazdı. Tehlükelerden, zararlardan kurtulamazdık.

Evet, İslâmiyete uymıyan veya akıllı az olan kimseler ve milletler Peygamberlerden fâidelenemez. Dünyada ve âhirette tehlikelerden, zararlardan kurtulamaz. Fen vâsıtaları, mevki', rütbe, para ne kadar bol olursa olsun, Peygamberlerin gösterdiği yolda gitmedikçe, hiçbir ferd, hiçbir insan mes'ûd olamaz.

Ne kadar neş'eli, sevinçli görünseler de, içleri kan ağlamaktadır. Dünyada da, âhirette de rahat ve mes'ûd yaşayanlar ancak, Peygamberlere uyanlardır. Şunu da bilmelidir ki, rahata, saadete kavuşmak için, Müslümanım demek, Müslüman görünmek yetmez. Müslümanlığı iyi öğrenmek, onu doğru anlamak ve yapmak, ona uymak lâzımdır.

Peygamberler âlemlere rahmettir 23.9.2003

Peygamberler âlemlere rahmettir. Onların gönderilmesi, Allahü teâlânın kendini ve sıfatlarını bildirmek içindir. Bu bilgi de, saadet-i ebediyyeye, yani dünya ve âhîretin sonsuz iyiliklerine sebeptir. Allahü teâlâyâ karşı, lâıyk olan şeyler, uygun olmıyanlardan, bunların haber vermesi ile ayrılmıştır.

Zîrâ, bizim kör ve topal olan akıllarımız, yok iken var olmuş ve varlıkta kalamayıp yine yok olmaktadır. O hâlde, yokluk bulunmıyan ve isimleri ve sıfatları ve fi'leri sonsuz var olan, ebedî, hakîkî varlığa uygun olanı anlayabilir mi ve Ona lâıyk olanı bulabilir mi? Münâsib olmıyanları ayırd edebilip söylemekten sakınabilir mi? Hattâ, kendi noksân olduğu için, çok def'a kemâli, noksânsızlığı, noksân sanır ve noksânı, kemâl sanır.

Peygamberlerin "aleyhimüssalevatü vetteslîmât", bunları ayırd etmeleri ve bildirmeleri, bütün ni'metlerin, bütün iyiliklerin üstündedir. Bâtılı hakdan, iğriyi doğrudan ayıran, ibâdete, itâ'ate hakkı olmıyanları, ibâdet edilmesi lâıyk ve lâzım olan hakîkî vardan ayıran, o büyüklerin sözleridir.

Allahü teâlâ, insanları doğru yola, onların sözleri ile çağırıyor. Kullarını, kendisine yaklaşmak saadetine, onların aracılığı ile ulaştırıyor. Allahü teâlânın beğendiği şeyleri öğrenmek, onlar vâsıtası ile kolaylaşıyor. Bu görünen, bilinen varlıkların yaratıcı, mâliki, sâhibi olan Allahü teâlânın, mahlûklarından hangilerini, ne kadar ve nasıl kullanmağa izin verdiği ve hangilerine izin vermediği, onların bildirmesi ile anlaşılıyor.

Peygamberlerin bu saydığımız ve daha bunlar gibi nice fâideleri vardır. O hâlde, o büyüklerin gönderilmesi, elbette rahmettir, iyiliktir. Fakat, bir kimse, nefs-i emmâresine uyarak ve mel'ûn şeytâna kapılarak ve dinsizlerin uydurma yazılarına aldanarak, Peygamberlere inanmaz ve onların sözlerini bildiren, hakîkî din âlimlerinin, din mütehasıslarının kitaplarını okumaz ve emirlerini yapmaz ise ebedi azaba düçar olur.

Peygamberlerin sözlerini, akla uydurmağa çalışmak, Peygamberliğe inanmamak, güvenmemek olur. Âhîret işlerinde, Peygamberlere akla danışmadan tâbî' olmak, uymak lâzımdır. Peygamberlik makâmı, aklın hudûdunun, çerçevesinin dışında, üstündedir. Akıl, eremediği şeyleri, kendine uymıyor sanır. Akıl, Peygamberlere uymadıkça, yüksek derecelere çıkamaz, eremez. Uygun olmamak, yani muhâlif olmak başkadır, erememek, anlayamamak başkadır. Çünkü uymamak, ancak anladıktan sonra olabilir.

Peygamberlerin bildirdikleri 24.9.2003

Akıl, Allahü teâlâyâ âid bazı şeyleri anlayabilir. Fakat, akıl, dünyada kaldıkça, bu bedene de bağlı kalır. Bu bağlılıktan kurtulamaz. Bu iğreti varlıktan alâkası kesilmez. Vehm, her zaman, aklın etrâfında, hayal dâimâ yanında bulunur. (Gadab), yani kızgınlık ve (Şehvet), yani nefsin arzuları, hep onunla berâber kalır. Hırs ve menfe'at, onu yalnız bırakmaz.

İnsanlığın, lüzümlü alâmeti olan, şaşırma ve unutkanlık, ondan hiç ayrılmaz. Bu dünyanın hâssası olan, yanılmak ve iyiyi kötü ile karıştırmak, ondan sıyrılmaz. O hâlde, akla herşeyde, nasıl inanılır? Aklın vereceği karârlar ve emirler, vehmin karışmasından ve hayalin te'sîrinden kurtulamaz ve unutkanlık tehlikesi ve şaşırma ihtimâlinde korunamaz.

Hâlbuki, bu kusûrların hiçbiri, meleklerde yoktur. Bu pislikler ve kötülükler onlarda bulunmaz. Bunun için, melekler elbette yanılmaz. Meleklerle i'timâd olunur. Meleğin getireceği haberlere vehmin karışması, unutkanlık tehlikesi ve şaşırma ihtimâli yol bulamaz.

Bazı vakitler, ruh yolu ile gelen bazı bilgiler, his uzuvları ile bildirilmek istendiği zaman, vehm ve hayal yolundan, doğru olmıyan, bazı başlangıçların meydana çıktığı ve elde olmıyarak, ruhdan gelen bilgilere karıştığı ve bunları bildirirken, araları ayırlamadığı çok olur.

İşte bundan dolayı, ruhânî bilgilere yanlışlık karışarak, hepsinden i'timâd kalkıyor, Aklın ilerlemesi ve temizlenmesi, ancak Allahü teâlânın beğendiği şeyleri yapmakla, yani İslamiyeti öğrenip yapmakla olabilir. Bunun için de, Peygamberlerin "aleyhimüssalevatü vesselâm" sözlerini, haberlerini öğrenmek lâzımdır.

Onlar haber vermedikçe, akıl ilerleyemez ve temizlenemez. Bazı kâfirlerde ve fâsıklarda görülen, safâ ve parlaklık alâmetleri, kalbin temizliği değil, nefsin parlaklığıdır. Nefsin parlaması da, yolu şaşırtmaktan, zarar ve ziyândan başka birşey ele geçirmez. Bazı kâfirlerin ve fâsıkların, nefslerinin parlaklığı zamanında, bilinmiyen bazı şeyleri, haber vermelerine, (İstidrâc) denir. Yani, bunları derece derece, yavaş yavaş felâkete, azâba sürüklemek içindir. Allahü teâlâ, hepimizi böyle belâlardan korusun.

Demek ki, Peygamberlerin "aleyhimüssalevatü vetteslîmât" bildirdikleri İslamiyetin emir ve yasakları hep rahmettir, iyiliktir. Yoksa, bu emirler ve teklîfler, mülhidlerin, zındıkların, sandıkları ve söyledikleri gibi, külfet, eziyet ve işkence değildir ve akla aykırı değildir.

İnsanlar başı boş olsaydı! 25.9.2003

Bazı cahiller, sık sık şöyle söylüyorlar: "Kullarına zor ve yorucu şeyler emredip de bunları yaparsanız Cennete girersiniz demek insâf mıdır, merhamet midir? Birşey emir etmemeli idi. Herkesi, kendi başına bırakıp, istedikleri gibi yiyip içmeli, gezip eğlenmeli, yatıp kalkmalı idi. Merhamet ve iyilik böyle olur"

Böyle sözler, ne kadar alçakca ve ne kadar ahmakcadır. Bunlar, hiç de düşünmüyor mu ki, iyilik edenlere, şükretmek yani, sevindiğini bildirmek, aklın istediği bir şeydir. İslamiyet , bütün ni'metleri, iyilikleri yaratan, gönderen Allahü teâlâyâ karşı, şükürün nasıl yapılacağını göstermektedir.

O hâlde, İslamiyetin istediği şeyler, aklın istediği birşeydir. Bundan başka, dünyanın, hayâtın düzeni, bu emirleri yapmakla olur. Allahü teâlâ, herkesi kendi başına bıraksaydı, kötülükten, karışıklıktan başka birşey olmazdı. Allahü teâlânın harâm etmesi olmasaydı, nefsleri, keyfleri peşinde koşanlar, başkalarının mallarına, cânlarına, ırzlarına saldırır, fenâlıklar, karışıklıklar hâsıl olur, saldıran da, karşıdakiler de, zarar görür, helâk olurlardı

Memleketlerin mamûrluğu, insanların rahatı, yani medeniyet olmaz, insanlık, canavarlık şeklini alırdı. Bugün bile, Allahü teâlâyı inkâr eden, İslâmiyeti beğenmiyen, cahilliğin verdiği cesâret ve taşkınlıkla öğünen cemiyetlerin kanûnlarında, Allahü teâlânın emirlerinden çoğunun yer almış olduğu göze çarpıyor.

Bütün insanların, din esâslarından uzaklaşıkça, geçimsizlik, sefâlet, işkence, sıkıntı ile kıvrandııkları görülüyor. Fen âletleri, medenî vâsıtalar, akıllara hayret verecek şekilde ilerlediği hâlde, dünyadaki huzûrsuzluğun, insanlıkdaki sıkıntının azalmadığı, arttığı göze çarpıyor. Allahü teâlâ, insanların saadetlerine sebep olan şeyleri emr etti. Felâketlerine sebep olanları yasak etti. Dinli olsun, dinsiz olsun, bir kimse bilerek veya bilmiyerek, bu emir ve yasaklara uyduğu kadar, dünyada rahat ve huzûr içinde yaşar. Fâideli ilâcı kullanan herkesin derden kurtulması gibidir.

Dinsiz kimselerin ve milletlerin birçok işlerinde muvaffak olduklarını görüyoruz. Kur'ân-ı kerîme uygun olarak çalıştıkları için muvaffak oluyorlar. Fakat âhrette de, saadete kavuşabilmek için Kur'ân-ı kerîme iman ederek, niyyet ederek uymak lâzımdır.

Bekara sûresinin, "**Ey akıl sâhibleri, düşününüz! Kâtîli kısas yapın diye verdiğim emirde ölüm değil, hayât olduğunu anlarsınız!**" meâlindeki, yüzyetmişdokuzuncu âyeti, bunun vesîkasıdır.

Her emri insanların faydasına 26.9.2003

Allahü teâlâ, herşeyin sebepsiz, şartsız mâliki, hepimizin sâhibidir. Bütün insanlar, Onun mahlûku, kullarıdır. Kullarına verdiği her emri ve herşeyi istediği gibi kullanması, hep yerindedir ve fâidelidir. Bunda, zulüm, fesâd olamaz. Me'mûrlar, âmirler, kullar sâhiblere emirlerin, işlerin sebebini soramaz.

Bütün insanları Cehenneme koyup, sonsuz azâb yapsaydı, kimin birşey söylemeğe hakkı olabilirdi? Çünkü kendi yarattığı, yetiştirdiği mülkünü kullanıyor. Başkası yok ki, onun mülküne tecâvüz olsun ve zulüm denilebilsin. Hâlbuki, insanların kullandığı, öğündükleri mallar, mülkler, hakîkatte onların değil, hepsi Onundur. Bizim bunlara el uzatmamız, karışmamız, hakîkatte zulümdür. Allahü teâlâ, bu dünyanın düzeni için ve bazı fâidelere yol açması için, bunları bize mülk kılmış ise de, hakîkatde hepsi Onundur. O hâlde, bizim bunları, asıl sâhibinin mubâh ettiği, izin verdiği kadar kullanmamız yerinde olur.

Peygamberlerin Allahü teâlâ tarafından bizlere haber verdikleri herşey ve her emir doğrudur. Kâfirlere ve iman ile gidenlerden âsilere, mezârda kabir azâbı olduğunu, Muhbir-i sâdik "aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm" haber vermiştir. Kabre konulunca, Münker ve Nekîr isimdeki iki melek gelip sūâl soracaklardır. Kabir, dünya ile âhîret arasında bir köprü, bir geçid olduğundan, kabir azâbı bir bakımdan dünya azâblarına benziyor ki, sonsuz değildir. Bir bakımdan da, âhîret azâblarına benzer ki, âhîret azâbı cinsindedir. Mümin sūresinin, "**Sabâh, akşam, ateş ile azâb olunurlar**" meâlindeki kırkaltıncı âyet-i kerîmesi, kabir azâbını bildiriyor. Kabirdeki ni'metler de, hem dünya, hem de âhîret rahatlıklarına benzer.

İyi bir kimse, tâlî'li bir insan, kusûrları, günâhları, lutf ve ihsân ile af olunan ve yüzüne vurulmayan kimsedir. Eğer günâhı yüzüne vurulursa ve bunun için de, merhamet olunarak, yalnız dünya sıkıntıları çekirilip günâhları, böylece temizlenen kimse de, çok tâlî'lidir. Bununla da temizlenmeyip, geri kalan günâhları için, kabir sıkması ve kabir azâbı çekerek günâhları biten, kıyâmet gününe, mahşer meydânına günâhsız olarak götürülen de, ne kadar çok tâlî'lidir.

Eğer böyle yapmayıp, âhîrette de cezâlandırılırsa, yine insâfdır ve adâletdir. Fakat o gün, günâhlı olan ve mahcûb ve yüzleri kara olan, ne kadar güç durumdadır. Fakat bunlardan, Müslüman olanlara yine acınacak, bunlar, sonunda yine merhamete kavuşacak, Cehennem azâbında, sonsuz kalmaktan kurtulacaklardır ki, bu da, ne kadar büyük ni'mettir.

Kafirlere merhamet yok! 27.9.2003

İmanın beşinci şartı, âhîret gününe inanmaktır. Kıyâmet günü, elbette vardır. O gün gökler, yıldızlar ve şu üzerinde yaşadığımız dünya, dağlar, denizler ve hayvanlar, nebâtlar ve madenler, hâsılı herşey, madde ve kuvvet yok olacaktır. Gökler parçalanacak, yıldızlar dağılacak, yeryüzü, dağlar, toz olup savrulacak. Bu yok oluş, Sûrun ilk işâreti ile olacaktır.

İkinci nefhasında, herşey tekrâr yaratılıp, insanlar, mezârdan kalkacak, mahşer yerinde toplanacaktır. Eski Yunan felesofları ve **Farabi, İbni Sina** gibi felsefeciler, kendilerine müsbet ilim adamı diyenler, yani herşeyi akılları ile çözmeğe kalkışanlar, gökler ve yıldızlar yok olmaz dedi. Bunların yok olacağını fen kabûl etmiyor, böyle gelmiş böyle gidecektir diyerek müşâhede, tedkîk ve tecribeye dayanan, fen bilgisine iftirâ ediyorlar.

Hâlbuki bunlar, Kur'ân-ı kerîme ve hadîs-i şerîflere inanmıyor. Bütün Peygamberlerin sözbirliği ile, bildirdiklerini inkâr ediyor. Tevkîr sūresinin, "**Güneşin zıyâsı kalmadığı, karardığı ve yıldızlar solduğu zaman**" meâlindeki ve İnşikak sūresinin, "**Gökler yarıldığı ve Rablerinin emirlerini işittikleri zaman**" ve "**Gökler, Allahü teâlânın emirlerini elbette yapar**" meâlindeki ve En-Nebe' sūresinin, "**O gün, gökler, elbette yarılır**" meâlindeki âyetleri ve bunlar gibi âyet-i kerîmeler çok vardır.

Bu kimseler, bilmiyor ki, Müslüman olmak için, yalnız kelime-i şehâdeti söylemek yetişmez. İnanmak lâzım olan şeylerin hepsine inanmak, tasdik etmek ve küfürden, yani küfüre sebep olan sözlerden ve işlerden uzaklaşmak ve Hıristiyanları, Yahudileri ve diğer kâfirleri sevmemek, Müslüman olmak için şarttır. İnsan, ancak bu sūretle Müslüman olur. Bu şart bulunmadıkça Müslümanlık olmaz.

Âhîrette, dünyadaki işlerden sūâl ve hesâb vardır. Âhîrete mahsûs olan bir terâzî ve Sırât köprüsü denilen bir geçid vardır. Bunları Peygamberimiz haber vermiştir. Peygamberlik ne demek olduğunu bilmiyen bazı cahillerin, bunlara inanmaması, bunların yok olmasını göstermez. Var olan şeylere yok demek kıymetsiz, boş söz olur. Kıyâmet günü, hesâbdan sonra, birçokları Cennete gönderilecek, birçoğu da, Cehenneme sokulacaktır. Cennetin sevâbı, ni'metleri ve Cehennemin azâbı ebedîdir, sonsuzdur.

Âhîrette, Hıristiyanlara, Yahudilere ve diğer kâfirlere rahmetin zerresi bile yoktur. Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı kerîmde bunu bildiriyor ve "**Rahmetim herşeyi kaplamışdır**" buyurduktan sonra meâlen, "**Rahmetim, benden korkup, harâmlardan kaçanlar ve zekâtlarını verenler ve Kur'ân-ı kerîmime inananlar içindir**" buyuruyor.

Küfürden uzaklaşmadıkça 28.9.2003

Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarında, dinden olduğu, yani inanılması lâzım olduğu bildirilen şeyleri, kalbin tasdik etmesine, kabûl etmesine, inanmasına iman denir.

Kalbde iman bulunduğu alâmet, küfürden teberrî etmek, kaçınmaktır ve kâfirlikten, kâfirlere mahsûs olan şeylerden meselâ, boynuna haç takmak, beline zünnâr bağlamak ve bunun gibi, kâfirlik alâmeti olan şeyleri kullanmaktan sakınmaktır.

Küfürden teberrî demek, Allahü teâlânın düşmanı olan Yahudileri, Hıristiyanları ve diğer kafirleri, sevmemektir. Kâfirler, kuvvetli, hâkim olup da, zararlarından korkulduğu zaman, kalbi ile sevmemek, korku olmadığı zaman, hem kalb, hem de her vâsıta ile karşı koymak lâzımdır.

Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde sevgili Peygamberine "sallallahü aleyhi ve sellem" kâfirleri ve münâfıkları sevmemeği, çalışıp, onlardan üstün olmağı emrediyor. Çünkü, Allahü teâlânın ve Peygamberinin düşmanlarından uzak olmadıkça O ve Resûlü sevilmiş olmaz ve seviyorum demek doğru olmaz.

Bir kimse, imanım var dese, fakat küfürden teberrî etmese, hem Müslümanlığa, hem de dinsizliğe inanmış, iki dinli olmuş olur ki, bunlara (Mürted) denir. Bunlara münâfık gözü ile bakmak lâzımdır. Kalbde iman bulunması için, küfürden teberrî, elbette lâzımdır. Bu teberrînin en aşağı derecesi kalb ile teberrîdir. En yüksek, en iyi derecesi de, hem kalb ile, hem kalıp ile olmaktır. Yani, kalbdeki ayrılığı söz ile, hareket ile belli etmektir.

Bazıları, sevginin bu şartını, Ehl-i beyti yani Peygamberimizin akrabâsını ve torunlarını sevmekte yanlış kullanıyor. Bunları sevmek için, Peygamberimizin üç halifesine ve Müslümanlardan bir çoğuna düşmanlık etmek lâzımdır diyor. Bu sözleri, çok yanlıştır. Çünkü sevginin alâmeti, sevgilinin düşmanlarını sevmemektir. Yoksa sevgiliden başka, herkese düşmanlık demek değildir. Peygamberimizin Eshâbı, Ehl-i beyte düşman değil idi. Hele Eshâb-ı kirâmın en büyükleri olan bu üç halife, Peygamberimizin uğruna mallarını, cânlarını fedâ etti. Mevki'lerini, şöhret ve itibârlarını, Onun için terk etti. Müslümanların Ehl-i beyti sevmesi, Kur'ân-ı kerîmde açıkca emir olunuyor. Resûlullahın saadet-i ebediyeye çağırması ve kavuşturması ni'metinin şükürü, karşılığı olarak, Ehl-i beytin sevgisi isteniyor. O hâlde, nasıl olur da, bu büyüklerin, Ehl-i beyte düşmân olması düşünülebilir ve söylenebilir.

İbrâhîm aleyhisselâmın üstünlüğü 29.9.2003

İbrâhîm aleyhisselâmın büyük peygamberlerden olması ve bütün insanlar arasında, ikinciliği kazanması ve Peygamberler babası olmakla şereflenmesi, hep Allahü teâlânın düşmanlarından teberrî etmesi, uzaklaşması sebebi ile idi. Allahü teâlâ, (Mümtehine) sûresinde meâlen, "**Ey müminler! İbrâhîm aleyhisselâmın gösterdiği güzel yolda yürüyünüz! Yani siz de, onun gibi ve onunla berâber bulunan müminler gibi olunuz! Onlar, kâfirlere dedi ki: Bizden sevgi beklemeyiniz! Çünkü siz, Allahü teâlâyı dinlemeyip başkalarına tapıyorsunuz. O tapdıklarınızı da sevmiyoruz. Sizin uydurma dininize inanmıyoruz. Bu ayrılık, aramızda düşmanlığa sebep oldu. Siz, Allahü teâlânın, bir olduğuna inanmadıkça ve emirlerini kabûl etmedikçe bu ayrılık, kalbimizden silinmeyecek, her şekilde kendini gösterecektir**" buyuruyor.

Allahü teâlânın rızasını ve sevgisini kazanmak için küfürden teberrî gibi, hiçbir amel ve ibâdet yoktur. Kâfirlere ve küfüre, Allahü teâlânın zâtı, kendisi düşmandır. İnsanların tapındıkları bütün ma'bûdlar ve bunlara tapanlar, Allahü teâlânın zâtının düşmanlarıdır. Cehennemde sonsuz yanmak, bu alçak işin cezâsıdır.

Nefslerin arzusu ve her dürlü günâhlar ise böyle değildir. Bunlara, Allahü teâlânın düşmanlığı, kendinden değil, sıfatlarındandır. Allahü teâlânın günâhkârlara gazab etmesi, kızması, kendi gazabı ile değil, gadab sıfatı iledir. Bunlara azâb etmesi, horlaması hep sıfatları ve fi'leri iledir. Günâhkârlar, bunun için Cehennemde sonsuz kalmıyacak, belki bunlardan çoğunu isterse Cehenneme sokmadan af edecektir.

Allahü teâlânın küfüre ve kâfirlere düşmanlığı, zâtından olduğu için rahmet ve re'fet sıfatları, âhiretde kâfirlere yetişemeyecek ve rahmet sıfatı, zâtın düşmanlığını, ortadan kaldıramıyacaktır. Zâtın düşmanlığı, sıfatın acımasından daha kuvvetlidir. Sıfat ile yapılan şey, zâtın yaptığına değişdiremez.

Hadîs-i kudsîde buyuruyor ki: "**Rahmetim gadabımı aşmıştır**". Bunun ma'nâsı, rahmet sıfatım, gadab sıfatımı aşmıştır. Yani, müminlerin günâhkârlarına karşı olan, gadab sıfatımı aşmıştır demektir. Yoksa, rahmet sıfatı, Yahudi, Hıristiyan gibi kâfirlere, müşriklere karşı olan zâtın gadabını aşar demek değildir. Bunlara ahirette rahmetin zerresi bile yoktur.

“Onlara iyilik mi ediyoruz?” 30.9.2003

Allahü teâlâ, dünyada Yahudilere ve Hristiyanlara ve kâfirlere merhamet ediyor. Fakat bu merhamet görünüştedir. Yani, merhamet şeklinde görünen, istidrâcdır. Nitekim, (Müminün) sûresinde meâlen, “Kâfirlere çok mal ve evlâd vererek onlara yardım mı, iyilik mi ediyoruz? Küfürlerine karşılık olarak onlara, bol bol iyilikleri, çabuk çabuk gönderiyor muyuz zan ediyorlar? Hayır, öyle değildir. Bu yardım, onlara iyilik değil, belki istidrâcdır. Azmaları, kudurmaları ve Cehenneme gitmeleri içindir” buyuruyor.

A'râf ve Nûn sûresinde, “Onları yavaş yavaş azâba yaklaşıtıyorum. Haberleri olmuyor. Onlar azdıkcâ, dünya ni'metlerini artırarak, fırsat veriyorum. Aldanıyorlar. Onlara hazırladığım azâb çok şiddetlidir” meâlindeki âyet-i kerîmesi de böyle olduğunu açıkca göstermektedir.

Kafirlerin Cehennemde sonsuz olarak yanmaları, küfürün karşılığıdır. Burada denilir ki, bir kimse, imanı varken, kâfirlerin âdetlerini yapar, onların ibâdetlerine, âdetlerine, bayramlarına kıymet verirse, âlimlerimiz, bu kimsenin imanının gideceğini bildiriyor. Çünkü bu hâller, küfürden teberri etmemektir. Zamanımız Müslümanlarının çoğu, bu belâya yakalanmıştır.

Bir kimse, dinde inanılması lâzım olan şeylerden, bir dânesine bile inanmamış veya şübhe etmiş ise veya beğenmemiş ise imanı gider. Kâfir olur. Cehennemde ebedî yanacaktır.

Hiç imanı olmıyanlara yani Muhammed aleyhisselâma tabi olmayanlara, bir sözünü ve âdetini bile beğenmiyenlere af ve mağfiret yoktur ve küfürlerinin karşılığı olarak Cehennem azâbında sonsuz kalacaklardır.

Din düşmanları, Müslümanları aldatmak için, kâfirlerin âdetlerini, bayramlarını, Müslüman âdeti, Müslümanların mübârek günü diyerek bunları örtmeğe uğraşırlarsa, genç ve sâf Müslümanlar bunlara aldanmamalıdır.

Bilmeyenler bunları, güvendikleri hâlis Müslümanlara, namaz kılan akrabâlarına, dînini bilen baba dostlarına sorup öğrenmelidir. Çünkü, bugün bütün dünyada, gerek imanı ve küfürü tanımakda, gerekse ibâdetleri doğru yapmakda, cahillik özür değildir. Dînini bilmediği için aldanan, Cehennemden kurtulamıyacaktır. Allahü teâlâ bugün, dînini dünyanın her tarafına duyurmuş, imanı, halâli, harâmı, farzları öğrenmek pek kolaylaşmıştır. Bunları lüzûmu kadar öğrenmek farzdır.

“Onlar için korku yoktur” 1.10.2003

Ahirete imanla gitmek çok önemlidir. Çünkü, küfürden teberri eden, kaçınan, iman sâhiblerinin yaptıkları büyük günâhlar, yâ imanları hurmetine, cenâb-ı Hakkin merhameti ile veya kalb ile tevbe ve dil ile istigfâr ederek ve beden ile hayırlı bir iş yaparak veya şefâ'ate kavuşmaları ile af olunur.

Günâhda kul hakkı varsa, hak sâhibi ile halâllaşmak lâzımdır. Böyle af olmıyanlar, dünya sıkıntıları ve derdleri ile veya son nefesde cân verirken, çekecekleri zahmetler ile temizlenir. Bunlarla da temizlenmezse, bazıları kabir azâbı çekmekle affa kavuşur. Bazıları ise, kabir azâbı ve sıkıntıları ve kıyâmet gününün şiddetleri ile af olunup, günâhları biter ve Cehennem azâbı ile temizlenmeğe lüzûm kalmaz.

Nitekim, En'âm sûresi, seksenikinci âyetinde meâlen, “İman edip de imanlarını şirk ile bulaşdırmıyanlar, Cehennemde ebedî kalmaktan emîndirler. Onlar için, bu korku yoktur” buyuruldu.

İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe iman, artmaz ve azalmaz buyurdu. İman, kalbin tasdik ve yakîni olduğundan azalması, çoğalması olmaz. Azalıp çoğalan bir inanış, iman olmaz. Buna, (Zan) denir. İbâdetleri, Allahü teâlânın sevdiği şeyleri yapmakla, iman cilâlanır, nûrlanır, parlar. Harâm işleyince, bulanır.

O hâlde, çoğalmak ve azalmak, amelden, işlerden dolayı, imanın cilâsındadır. Kendisinde değildir. Bazıları cilâlı, parlak imana, çok dedi ve parlak olmıyan imandan, daha çoktur, dedi. Bunlar, sanki, cilâlı olmıyan imandan bazısını, iman bilmedi. Cilâlılardan bazısını da, iman bilip, fakat az dedi. İman, parlaklıkları başka başka olan, karşılıklı iki ayna gibi oluyor. Cilâsı fazla olup, karşısındaki cismi parlak gösteren ayna, az parlak gösteren aynadan, daha çoktur demeğe benzer.

Başka birisi de, iki ayna müsâvîdir. Yalnız, cilâları ve karşılıklarını göstermeleri, yani hâssaları, sıfatları başka başkadır demesi gibidir. Bu iki adamdan ikincisinin görüşü, daha keskin ve doğrudur. Birincisi görünüşe bakmış, öze, içe girmemiştir. Her müminin imanı, her bakımdan, Peygamberlerin, imanlarına benzemedi. Çünkü, onların imanı, çok nûrlu ve çok parlaktır. Bir hadîs-i şerîfde, “Ebû Bekr-i Sıddîkın “radıyallahü anh” imanı, bu ümmetin hepsinin imanlarının toplamından daha ağırdır” buyuruldu. Bu da, imanın nûru, parlaklığı bakımındandır. Fazlalık, asılda, özde değil, sıfatlardadır.

İmandan sonra namaz 2.10.2003

İmanı, itikadı düzelttikden sonra, fıkıh ahkâmını, yani dînimizin emir ettiği ve yasak ettiği işleri öğrenmek, elbette lâzımdır. Farzları, vâcibleri, halâl ve harâmları, sünnet ve mekruhları ve şübhelileri lüzûmu kadar öğrenmeli ve bu bilgi ile hareket etmelidir.

Fıkıh kitaplarını öğrenmek, her Müslümana lâzımdır. Bunları bilmeden Müslümanlık olmaz. Allahü teâlânın emirlerini yapmağa, Onun beğendiği gibi yaşamağa çalışmalıdır. Onun en çok beğendiği ve emir ettiği şey, hergün beş vakit namaz kılmaktır. Namaz, dînin direğidir.

Önce, sünnete yani fıkıh kitaplarında yazılana tam uygun olarak, abdest almalıdır. Abdest alırken yıkanması lâzım olan yerleri üç def'a ve her def'asında, her taraflarını tamam yıkamağa çok dikkat etmelidir. Böylece, sünnete uygun abdest alınmış olur.

Başta mesh ederken, başın her tarafını kaplıyarak sığamalıdır. Kulakları ve enseyi iyi mesh etmelidir. Ayak parmaklarını hilâl ederken, sol elin küçük parmağını, ayak parmaklarının alt tarafından, aralarına sokulması bildirilmiştir. Buna ehemmiyet vermeli, müstehab diyip geçmemelidir. Müstehabları haff görmemelidir.

Bunlar, Allahü teâlânın sevdiği şeylerdir ve beğendikleridir. Eğer, bütün dünyayı vermekle, beğendiği bir işin yapılabileceği bilinmiş olsa ve dünyayı verip o iş yapılabilsen, çok kâr edilmiş olur ve birkaç saksı parçası verip kıymetli bir elması ele geçirmek gibi olur.

Namaz, müminlerin mi'râcıdır. Yani, mi'râc gecesinde Peygamberimize "sallallahü aleyhi ve sellem" ihsân olunan ni'metler, bu dünyada, Onun ümmetine yalnız namazda tattırılmaktadır. Erkekler, farz namazları cemaat ile kılmağa çok dikkat etmeli, hattâ birinci tekbiri imâm ile berâber almağı kaçırmamalıdır.

Kadınların gerek cemaat ile namaz kılmak için, gerekse hâfız dinlemek veya mevlid dinlemek için, câmi'lerde erkekler arasına karışmaları ve hele sevâb kazanmak için Cum'a namazlarına gelmeleri günâhdır. (Mezhepsizlerin, kadınlar camiye cemaate gelmelidir sözlerine aldanmamalıdır)

Namazları vaktinde kılmak şarttır. Namaz ne kadar geç kılınırsa sevâbı o kadar azalır. Müstehab olan vakitler, cemaat ile kılmak için, mescide gitmek içindir. Namazı kılmadan vakti çıkarsa, adam öldürmüş gibi büyük günâh olur. Kaza etmekle, bu günâh af olmaz. Yalnız borc ödenir. Bu günâhı af ettirmek için, tevbe-i nasûh yapmak veya hacc-i mebrûr yapmak lâzımdır.

Namaz şartlarına uygun kılınmalı 3.10.2003

Namazda Kur'ân-ı kerîmi sünnet olan mikdârda okunmalıdır. Rükû'de ve secdelerde hareketsiz durmak, herhâlde lâzımdır. Çünkü, farz veya vâcibdir. Rükû'den kalkınca, öyle dik durmalıdır ki, kemikler yerlerine yerleşsin. Bundan sonra, bir mikdâr, bu şekilde durmak farzdır veya vâciptir demişlerdir. İki secde arasında oturmak da böyledir. Bunlara herhâlde çok dikkat etmelidir.

Rükû'de ve secdelerde tesbîh en az üç kerredir. Çoğu yedi veya onbirdir. İmâm için ise, cemaatin hâline göredir. Kuvvetli bir insanın, sıkıntısı olmadığı zamanlarda, yalnız kılarken, tesbîhleri, en az mikdârda söylemesi, ne kadar utanacak bir hâldir. Hiç olmazsa, beş kerre söylemelidir.

Secdeye giderken, yere daha yakın a'zâyı, yere daha evvel koymalıdır. O hâlde, önce dizler, sonra eller, daha sonra burun, en sonra da alın konur. Dizlerden ve ellerden, evvelâ sağlar yere konur. Secdeden kalkarken, yukarıda olan a'zâ evvel kaldırılır. O hâlde, evvelâ alın kaldırılmalıdır. Ayakda iken, secde yerine, rükû'de iken ayaklara, secdede burun ucuna ve otururken iki ellere veya kucağına bakılır.

Bu bildirilen yerlere bakıp da, gözler etrâfa kaymaz ise, namaz, cem'iyetle kılınabilir. Yani kalb de, dünya düşüncelerinden kurtulabilir. Huşû' hâsıl olur. Nitekim, Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" böyle buyurmuştur. El parmaklarını rükû'de açmak ve secdede birbirlerine yapıştırmak sünnettir. Bunlara da dikkat etmelidir. Parmakları açık yâhud bitişik bulundurmamak sebatsız, boş şeyler değildir.

İslâmiyetin sâhibi yani Peygamberimiz, fâidelerini düşünerek böyle yapmıştır. Bizler için, İslâmiyetin sâhibine uymak kadar büyük bir fâide yoktur .

İnsanın yükselmesini, saadet-i ebediyeye kavuşmasını, bir uçağın uçmasına benzetirsek, itikad ile amel, yani iman ile ibâdet, bunun gövdesi ve motorları gibidir. Tasavvuf yolunda ilerlemek, güzel ahlak sahibin olmak ta, bunun enerji maddesi, yani benzini demektir. Maksada ulaşmak için, uçak elde edilir. Yani, iman ve ibâdet kazanılır. Harekete geçmek için, kuvvet maddesi yani tasavvuf yolunda ilerlemek, kötü huyları terk edip güzel huylarla bezenmek lâzımdır.

Tasavvufun gayesi 4.10.2003

Tasavvufun gayesi, ehl-i sünnet itikadından ve İslâmiyetin emirlerinden başka şeylere kavuşmak değildir. Ehl-i sünnet itikadının yakîni ve vicdânî olması, yani sağlamlaşması, şübhe getiren tesîrlerle sarsılmaması içindir. Akıl ile, delîl ile kuvvetlendirilen iman, böyle sağlam olamaz. Ra'd sûresi otuzuncu âyetinde meâlen, **“Kalblere imanın sinmesi, yerleşmesi ancak ve yalnız zikir ile olur”** buyruldu. Tasavvufun ikinci gâyesi, ibâdetlerde kolaylık, lezzet hâsıl olması, nefs-i emmâreden doğan tenbelliklerin, sıkıntıların giderilmesidir.

Şunu da iyi anlamalı ki, tasavvufa sarılmak, herkesin bilmediklerini görmek, gayıbdan haber vermek, nûrları, ruhları ve kıymetli rû'yâlar görmek için değildir. Bunların hepsi, boş ve fâidesiz şeylerdir. Her zaman görülen ziyânın, çeşidli renklerin ve tabî'attaki güzelliklerin ne kusûrları vardır ki, insan bunları bırakıp da, başka şeyler görmek için, birçok sıkıntılara katlansın. Çünkü bu ziyâ da, o nûrlar da, bu güzel şekiller de, o şeyler de hepsi, Allahü teâlânın yarattığı şeylerdir ve hepsi Onun varlığını ve kudretinin sonsuzluğunu gösteren şâhidlerdir.

Tasavvuf büyükleri, her sözlerinde ve her hareketlerinde, sünnete uyup da, kendilerinde hiçbir keşf, keramet, hâl, görüş ve bilişler hâsıl olmaz ise, hiç üzülmezler. Fakat bunların hepsi hâsıl olup da, sünnete uymakta gevşek davranırlarsa, bunları hiç beğenmezler.

İşte bunun içindir ki, bunların yolunda simâ' ve raks, yani mûsikî ve dans gibi şeyler yasaktır. Böyle şeylerden hâsıl olacak lezzet ve hâllere kıymet vermemişlerdir.

İslâmiyetin izin vermediği şeylerin, hâsıl edeceği bütün hâller, zevkler, hep istidrâcdır. Zîrâ, kâfirlerde ve fâsıklarda da böyle hâller hâsıl olmakta ve bu kâinât aynasında, onlar da, tevhdî, keşf gibi şeyler öğrenmekte, içlerine doğmaktadır. Eski Yunân felesoflarından ve Hindistândaki cûkiyye ve Berehmen papaslarında da, bu hâller görülmektedir.

Hâllerin doğru olmasına alâmet, İslâmiyete uygun olmaları ve harâm şeylerden hâsıl olmamalarıdır. Simâ yani mûsikî ve raks yani dans, lehv ve la'bdır, yani oyundur. Lokmân sûresi altıncı âyetinde, (Lehv-el-hadîs) tegannî ile okumağı yasak etmek için idi.

Abdullah ibni Abbâsın “radiyallahü anhümâ” talebesinden olan, imâm-ı Mücâhid, Tâbi'înin büyüklerinden. Bu âyet-i kerîmenin, tegannîyi, müziği yasak ettiğini bildirdi.. Abdullah ibni Abbâs ve Abdullah ibni Mes'ûd “radiyallahü anhüm”, bu âyet-i kerîmenin, tegannîyi yasak ettiğine yemîn etmiştir.

Haramlara önem vermeyenler 5.10.2003

Osmanlıların son zamanlardan beri müzik o kadar yaygınlığı ki, tasavvufla uğraşanlarla bile bulaştı. Bir çok tekkeye girdi. Halbuki, İmâm-ı Mücâhid, Furkan sûresi, yetmişikinci âyetinin meâl-i şerifinin, **“Günâhları af ve magfiret edilecek olanlardan biri, tegannî, şarkı okunan yerlerde bulunmayanlardır”** olduğunu bildirdi. İtikadda mezhebimizin imâmı olan, Ebû Mensûr-ı Mâ-Türîdînin, “Zamanımızdaki, tegannî ile okuyan hâfızların, nağmelerini işiterek, Kur'ân-ı kerîmi ne güzel okudun diyen kimse, kâfir olur. O zamana kadar, yaptığı ibâdetlerinin sevâbı gider” dediğini, kitaplar yazmaktadır.

Ebû Nasr-ı Debbûsî buyuruyor ki, “Bir şarkıcıdan veya başka bir yerden tegannî dinliyen veya başka, herhangi bir harâm işi gören kimse, harâm olduğuna inanarak veya inanmıyarak, bunlara, ne güzel dese, o anda imanı gider. Çünkü Allahü teâlânın emrine ehemmiyet vermemiş olur. İslâmiyete kıymet vermeyen kimsenin, kâfir olacağını, bütün müctehidler, sözbirliği ile bildirmiştir. Böyle kimselerin ibâdetleri kabûl olunmaz. Önce kazanmış olduğu sevâblar yok edilir. “.

Mûsikînin harâm olduğunu bildiren, âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler ve fıkıh âlimlerinin yazıları o kadar çoktur ki, saymak güçtür. Hiçbir âlim, hiçbir zamanda, tegannînin mubâh olduğuna fetvâ vermemiş, raks (dans) etmeğe izin verilmemiştir.

Tasavvufcuların birşeyi yapıp yapmaması, halâl veya harâm olmasını göstermez. Onlara bakılmaz. Birşeyin halâl veya harâm olduğunu anlamak için, imâm-ı a'zam Ebû Hanîfenin, imâm-ı Ebû Yûsûf Ensârînin ve imâm-ı Muhammed Şeybânînin sözlerine bakılır.

İslâmiyetten ve tasavvuftan haberi olmayan, ham sofular, pîrimiz böyle yaptı diye, bahâne ederek, hayhuy etmeği, tegannî ve dans etmeği, din ve ibâdet hâline sokmuşlar. Bunlarla sevâb kazanıyoruz sanmışlar. En'âm sûresinin yetmişinci ve A'râf sûresinin ellinci âyetinde meâlen, **“Ey sevgili Peygamberim “sallallahü aleyhi ve sellem”! Dinlerini, ibâdetlerini, (şarkı ile, mûsikî ile) oyun ve eğlence hâline sokanlardan uzak ol! Onlar Cehenneme gideceklerdir”** buyurulmuştur.

Yukarıda bildirilenlerden anlaşılıyor ki, harâm olduğu kat'î olan işleri, beğenen kâfir olur. Ancak harâmları, tatlı gelse dahî, çirkin bilerek, üzülmeye yapanlar kâfir olmaz, günahkar olur. O hâlde, düşünmeli ki, harâmlara kıymet verenlerin ve bunları ibâdet bilenlerin hâli ne oluyor?

Peygamberlerin vârisleri 6.10.2003

Hadîs-i şerîfde, “**Âlimler, Peygamberlerin vârisleridir**” buyuruldu. Peygamberlerin bıraktığı ilim iki dürlüdür: 1. Ahkâm bilgileri, 2. Esrâr bilgileri.

Bir âlimin vâris olması için, bu ilimlerin ikisinden de pay alması lâzımdır. Yalnız birisinden pay alan kimse vâris olamaz. Çünkü vâris, bırakılan malın herbirinden pay alır. Bir kısmından alıp, başka parçalardan almaması olamaz. Belli bir kısımdan payı olana vâris denilmez. Buna alacaklı denir. Alacaklı olan, yalnız hakkı olan maldan alır. Peygamberimiz “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” başka bir hadîsde, “**Ümmetimin âlimleri, İsrâîl oğullarının Peygamberleri gibidir**” buyurdu.

Burada bildirilen âlimler de, vâris olan âlimlerdir. Alacaklı gibi olanlar değildir. Alacaklı olanlar, kalan malın yalnız bir kısmından alırlar. Çünkü vâris çok yakın olduğu için ve şâhidî olduğu için malı bırakan kimse gibidir. Alacaklı olan ise, böyle değildir. İşte vâris olmıyan, âlim olamaz. Buna belki belli birşeyin âlimidir denilebilir. Meselâ, fıkıh âlimidir denir. (Âlim), vâris olana denir ki, her iki ilimden de nasîbi vardır. İlm-i esrâr deyince, çok kimse, tevhd-i vücûdî, yani herşeyde, bir olan varlığı görmek, bir olanda herşeyi görmek gibi bilgileri sanır.

Bu bilgiler, esrâr bilgileri değildir. Bunlar, Peygamberlik makâmına yakışacak bilgiler değildir. Peygamberlerin bilgileri, hem ahkâm bilgileri, hem esrâr bilgileri, hepsi ayık, şû’urlu bilgilerdir. Hiçbirine, dalgınlık bilgileri hiç karışık değildir.

Peygamberlik derecelerinin üstünlüğü büyük bir deniz gibidir. Evliyâlık dereceleri, bu denizin yanında bir damla gibi kalır. Peygamberliğin derecelerine yetişemiyen bazı kimseler, Evliyâlığı nübüvvetden daha yüksek sandı dedi. Bunlar, Peygamberliğin ne olduğunu anlayamamışlardır. Anlamadan konuşmuşlardır. Sekr, yani şû’ürsüz, dalgınlık hâlini sahv, yani uyanıklıktan üstün görenleri de böyledir. Sahvın ne olduğunu bilmiş olsalardı, sahvın yanında sekri dillerine bile almazlardı.

Evliyâlığı Peygamberlikden ve sekri sahvdan üstün tutmak, kâfirliği, Müslümanlıktan üstün tutmağa ve bilgisizliği ilmden daha üstün tutmağa benzer. Çünkü küfür ve ceahlık, evliyâlığa benzer. İslâm ve ma’rifet ise, Peygamberlikte olur.

Muhammed “aleyhisselâm” küfürden sakınmış, Allahü teâlâyâ sığınmıştır. İsrâ sûresinin seksendördüncü âyetinde meâlen, “**Onlara de ki, herkes, yaratılışında bulunanı yapar!**” buyuruldu. Evliyâlık, Peygamberliğin hizmetcisinden başka birşey değildir.

Kur’an-ı kirimi herkes anlayamaz! 7.10.2003

Kur’an-ı kerim bilgileri ikiye ayrılır. (Muhkemât) ve (Müteşâbihât). Bunlardan birincisi, İslâmiyet bilgilerinin ve ahkâmının kaynağıdır. İkincisi, hakîkatlerin ve sırların hazînesidir. El, yüz, ayak, parmaklar ve parmak uçları, Kur’an-ı kerimde ve hadîs-i şerîflerde yazılıdır. Bunların hepsi, müteşâbihâtdandır.

Bunlar gibi, Kur’an-ı kerimdeki sûrelerin başında bulunan harfler de müteşâbihâtdandır. Bunların ne demek olduğu, yalnız (ulemâ-i râsihîn) denilen büyüklere bildirilmiştir. Âyet-i kerîmedeki (El) kelimesinin, kudret demek olduğunu ve (Yüz) kelimesinin zât demek olduğunu sanmamalıdır. Bunlar çok gizli, derin bilgilerdir. En yüksek olanlara bildirilmiştir. Sûrelerin başındaki (Hurûf-i mukatta’ât) denilen harfler ile ne bildirildiği nasıl anlatılabilir? Çünkü bunların her harfî, âşik ile ma’şuk arasındaki gizli esrârın denizleridir.

Muhkemât, Kur’an-ı kerimin temelleridir. Fakat, bunların meyveleri ve netîceleri olan müteşâbihât, Kur’an-ı kerimin maksadları, gayeleridir. Temel, binâyı ayakta tutar. Netîceleri, meyveleri elde etmek için vâsıtanın başka birşey değildir. Bundan dolayı, Kur’an-ı kerimin özü müteşâbihâtdır. Kur’an-ı kerimdeki muhkemât ise, bu özün, bu çekirdeğin kabuğudur. Müteşâbihât, şifre ile, işâret ile, aslı, özü bildiriyor. Müteşâbihât, hakîkatlerdir. Muhkemât ise, müteşâbihâtın yanında, o hakîkatlerin sûretleri, görünüşleridir.

Kur’an-ı kerimdeki bilgilerin özü ile kabuğunu ve hakîkati ile sûretini birlikde elde edebilen âlime (Âlim-i râsih) denir. Zâhir âlimleri, bu ilimlerin yalnız kabuğunu öğrenirler. Yalnız muhkemâtı bilirler. (Ulemâ-i râsihîn) ise, muhkemât bilgilerini elde ettikten sonra, müteşâbihât ile ne denilmek istenildiğini anlarlar. Sûret ile hakîkati, yani muhkem ile müteşâbihi birleştirirler. Fakat, muhkemâtı öğrenmeden ve muhkemâtın emirlerini ve yasaklarını yapmadan, müteşâbihâte ma’nâ vermeğe kalkışan ve sûreti bırakarak hakîkati arıyan kimse, cahildir, hem de kendi ceahâletini anlamıyan kara cahildir. Doğru yoldan çıkmıştır da, kendi sapıklığından haberi yoktur. Bu dünyada sûret ile hakîkatin bir arada bulunduğunu bilmiyor. Bu dünya durdukça, hiçbir hakîkat, sûretten ve şekilden ayrılmaz. Hicr sûresinin doksandokuzuncu âyetinde meâlen, “**Sana yakîn gelinceye kadar, Rabbine ibâdet et**” buyuruldu. Burada yakîn demek, mevt, yani ölüm olduğunu, tefsîr âlimleri bildirmektedir. Allahü teâlâ, bu âyet-i kerîmede, ölüm gelinceye kadar ibâdet yapılmasını emretmektedir. Ölüm de, bu dünyanın sonu demektir.

Ölünceye kadar ibadet şarttır 8.10.2003

Bazı cahiller, sapık tarikatçılar, mühlidler, İslâmiyetin emir ve yasaklarından kendilerini sıyırmak istiyorlar. Bu emirler ve yasaklar, yalnız cahil kimseler içindir diyorlar. Tasavvufculara ve tarikatçılara yalnız ma'rifeti öğrenmek emir olundu diyorlar.

O kadar ileri gidiyorlar ki, âmirler, kumandanlara ve devlet adamlarına da yalnız adâlet ve insâf etmeleri emir olundu. Bunlara başka bir ibâdet emir olunmadı diyorlar. İslâmiyet, ma'rifet elde etmek için lâzımdır. Ma'rifet elde edenlerin İslâmiyete uymalarına lüzûm yoktur diyorlar. **“Sana yakîn gelinceye kadar, Rabbine ibâdet et!”** ayet-i kerimesini ileri sürerek bir yakîn elde ettik, onun için ibadet etmemize gerek yok diyorlar. Halbuki, âyet-i kerîmedeki yakîn demek, ölüm demektir, ölene kadar ibadet emredilmektedir.

Böyle söylemek, ilhâd, zındıklık olur. Bunlara göre, ârifler, ibâdet yapmakla emir olunmadı. Bunların, ibâdet yapmağa, ihtiyâcları yoktur derler. Bilmiyorlar ki, âriflerin ibâdete ihtiyâcları o kadar çoktur ki, cahillerin ihtiyâcı bunun onda biri kadar bile değildir. Çünkü ârifler, ibâdet etmekle yükselebilirler. Onların ilerlemeleri, İslâmiyete uymağa bağlıdır. İbâdetlerin cahillere kıyâmette verilecek olan karşılığına, ârifler bu dünyada kavuşmaktadır. Bundan dolayı, âriflerin ibâdet yapması daha çok lâzımdır. Bunların İslâmiyete uymağa ihtiyâcları daha çoktur.

İslâmiyetin sûreti ve hakîkatı vardır. Bu ikisine birlikde din denir. Sûret dediğimiz dînin bilinen emirleri ve yasaklarıdır. Hakîkat de, İslâmiyetin iç yüzüdür. Kabukla özün her biri, İslâmiyetin parçasıdır. Muhkem ve müteşâbihden herbiri, İslâmiyetin kısımlarıdır. Ulemâ-i zâhir, İslâmiyetin yalnız kabuğunu öğrenmişlerdir. Ulemâ-i râsihîn İslâmiyetin kabuğunu ve özünü birlikte elde etmişlerdir. Çok kimseler, onun sûretine tutulmuşlar, hakîkatine, özüne inanmamışlardır. Rehberlerini yalnız doğru yolu gösterici ve kalbi temizleyici olarak bilmişlerdir.

Âhîret hayâtında hakîkatler meydâna çıkacaktır. Orada yakîn hasıl olacak, sûretler hakîkatlerden ayrılacaktır. Dünya hayâtı başkadır. Âhîret hayâtı başkadır. Bu iki hayâtı birbiri ile karıştıran, yâ cahildir veya zındıktır. Zındık, din perdesi altında İslâmiyeti yıkmaya çalışır. Çünkü, İslâmiyetin cahillere olan her emri, âlimlere de ve tasavvuf yolunun sonuna varanlara da emir edilmiştir. İslâmiyetin emirlerini yapmakta, bütün müminler ve âriflerin en yüksek derecede olanları arasında hiç ayrılık yoktur.

İki şey varsa üzülmemelidir 9.10.2003

İtikadı, imanı, Ehl-i sünnet velcemaat âlimlerinin kitaplarında bildirdiğine uygun olarak düzeltilmelidir. Bundan sonra farz, vâcib, sünnet, mendûb, halâl, harâm, mekruh gibi fıkıh hükmlerini öğrenmeli, her işi bunlara uygun yapmalıdır. İmanı ve işleri düzelttikten sonra, kalbi Allahü teâlâdan başka şeylere tutulmaktan kurtarmak lâzımdır. Kalbin selâmeti için de, kalbe Allahü teâlâdan başka hiçbirşeyin düşüncesini getirmemek lâzımdır. Kalbe hiçbir düşüncenin gelmemesi için, Allahü teâlâdan başka herşeyi unutmak lâzımdır. Öyle unutulmalıdır ki, birşeyi düşünmek için kendisini zorlasa, düşünemez olmalıdır. Bu çok kıymetli ni'mete (Fenâ-i kalb) denir.

Bu büyük ni'mete kavuşturan yolların en kısası, Ebû Bekr-i Sıddîkdan gelen yoldur. Bu yoldakiler başka yollardaki riyâzetler ve mücâhedeler yerine, sünnete yapışmışlar, bid'atten sakınmışlardır. Behâüddîn-i Buhârî "kuddise sirruh" hazretleri buyurdu ki, "Bizim yolumuz, yolların en kısasıdır". Lâkin sünnete yapışmak çok güç birşeydir.

Bu yolda, iki şeyi elden kaçırmamak lâzımdır: Birincisi, İslâmiyetin sâhibine uymak "aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm". İkincisi, bağlı olduğu rehberini yalnız Allah için sevmektir. Bu iki şey varken, hiç bir şey verilmese, hiç üzülmemelidir. Birgün gelir, elbet verirler. Fakat, Allah göstermesin, eğer bu ikisinden birisi sarsılırsa, hâsıl olan hâlleri ve zevkleri istidrâc bilmelidir. Bunları harâblık ve yıkım saymalıdır. Doğru yol işte budur. İnsanı herşeye kavuşturan ancak Allahü teâlâdır.

Bu yolda bir adım ilerlemek, başka yollarda yedi adım ilerlemekten daha fâidelidir. Peygamberlere uyarak ve vâris olarak, onların kemâlâtına kavuşturan yol ancak bu yüksek yoldur. Başka yollar, vilâyetin kemâlâtının sonuna ulaştırır.

Eshâb-ı kirâm verâset yolu ile, Peygamberlik kemâlâtından çok şeylere kavuştukları gibi, bu yolun sonuna varanlar da, onlara uydukları için, o kemâlâttan çok şeylere kavuşurlar. Bu yolun başında ve ortasında olanlar, sonunda bulunanları çok sevdikleri için, "**Kişi, sevdiği ile berâber olur**" hadîs-i şerîfindeki müjdeye kavuşurlar. Bu yola girip de, birşeye kavuşamıyan ve zarar eden kimse, bu yolun edeblerini gözetmiyen ve yenilikler, reform yapan ve edeblere uymayıp, rü'yâlarına, hulyâlarına uyan kimsedir. Bu kimsenin yoldan çıkmasında, felâkete sürüklenmesinde, yolun günâhı nedir? O, rü'yâlarının, hulyâlarının yolunda gitmektedir. Türkistân yoluna dönmüştür. Kabe yolundan sapmıştır.

Esas olan âlimlerin bildirdiği 10. 10.2003

Allah yolunda bulunmak isteyene, önce lâzım olan şey, itikadını düzeltmektir. Doğru itikad, Ehl-i sünnet âlimlerinin, Kur'ân-ı kerîmden ve hadîs-i şerîflerden ve Eshâb-ı kirâmdan öğrendikleri, anladıkları itikaddır. Kur'ân-ı kerîmin ve hadîs-i şerîflerin ma'nâsını doğru anlıyan, doğru yolun âlimleridir.

Bunlar da, Ehl-i sünnet vel-cemaat âlimleridir. Bunların anladığı, bildirdiği ma'nâlara uymıyan herşeye, akla, fikre, hayale iyi gelse de ve tasavvuf yolunda keşf ve ilhâm ile anlaşılrsa da, hiç kıymet vermemelidir. Bu büyüklerin anladığına uymıyan bilgilerden, buluşlardan Allahü teâlâyâ sığınmalıdır.

Meselâ, bazı âyetlerden ve hadîs-i şerîflerden (Tevhîd-i vücûdî) anlaşılmalıdır. Bazılarından da, ihâta, sereyân, kurb ve ma'îyyet ma'nâları çıkmaktadır. Fakat, (Ehl-i sünnet âlimleri), bu âyet-i kerîmelerden ve hadîs-i şerîflerden, böyle ma'nâlar anlamadı. Yani Allahü teâlânın bu âlem içinde olmasını, mahlûkları kapladığını, bunlarla birleşik olduğunu, kendisinin yakın olduğunu, berâber olduğunu anlamadılar. Böyle olmadığını söylediler.

O hâlde, tasavvuf yolunda ilerliyen bir kimseye böyle bilgiler hâsıl olursa, her varlığı, bir varlık olarak görürse, yâhud herşeyi bir varlığın kapladığını, Allahü teâlânın zâtının, mahlûklara yakın olduğunu anlarsa, bu bilginin, görüşün yanlış ve tehlikeli olduğunu anlamalıdır.

Demek ki, tasavvuf yolcularının keşflerinin, buluşlarının doğru olup olmadıkları, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdikleri doğru ma'nâlara uygun olup olmamaları ile anlaşılır. Bu yolculara ilhâm olunan bilgilerin doğruluğu, ancak o doğru ma'nâlara uymaları ile belli olur. Çünkü, onların bildirdiği ma'nâlara uymıyan, her ma'nâ, her buluş kıymetsizdir, yanlıştır. Çünkü her sapık, her bozuk kimse, Kur'ân-ı kerîme ve hadîs-i şerîflere uyduğunu sanır ve iddi'â eder. Yarım akılı, kısa görüşü ile, bu kaynaklardan yanlış ma'nâlar çıkarır. Doğru yoldan kayar. Felâkete gider. Bekara süresinin yirmialtıncı âyetinde meâlen, "**Kur'ân-ı kerîmde bildirilen misâller, örnekler, çocuklarını küfüre sürükler. Çocuklarını da hidâyete ulaştırır**" buyuruldu.

Ehl-i sünnet âlimlerinin anladıkları ma'nâlar doğrudur, kıymetlidir. Bunlara uymıyanlar kıymetsizdir. Çünkü bu ma'nâları, Eshâb-ı kirâmın ve Selef-i sâlihînin eserlerini inceliyerek elde etmişlerdir. O hidâyet yıldızlarının ışıkları ile parlamışlardır. Bunun için, ebedî kurtuluş bunlara mahsûs oldu. Sonsuz saadete bunlar kavuştu. Allah yolunda giden kâfile bunlar oldu. Kurtuluş, ancak Allah yolunda bulunanlar içindir.

Müctehide uymak şart 11.10.2003

Müctehidlerin Kitab ve sünnetten çıkardıkları ahkâma, yani İslâmiyete uygun işlere, ahkâm-ı islâmiyyeye uymak lâzımdır. Bu ahkâm, halâl, harâm, farz, vâcib, sünnet, müstehab, mekruh ve şübheli olan işler demektir. Bu ahkâmı öğrenmek de lâzımdır.

Müslümanlar iki kısımdır: Yâ (Müctehid)dir veya (Mukallid)dir. Müctehid olmıyan her Müslümana mukallid denir. Mukallidlerin, Kitabdandan ve sünnetden, müctehidlerink çıkarmış olduğu hükümlere uymıyan hüküm çıkarmaları câiz değildir. Kendi çıkardığı hükümlere göre yapacağı işleri kabûl olmaz. Her mukallidin bir müctehide uyması, yani bir mezhebe girmesi lâzımdır.

Bulunduğu mezhebin âlimlerin çoğunun uyduğu hükümlerine uymalıdır. Ruhsattan, izin verilen işleri yapmaktan sakınmalı, azîmet ile amel etmelidir. Kendi mezhebine uymakla berâber, başka mezheblere de uymağa çalışmalıdır. Böylece müctehidlerink sözbirliğine uyulmuş olur.

Meselâ, imâm-ı Şâfi'î "rahimehullah" abdest alırken, niyet etmek farz demiştir. Hanefiler de, abdest alırken niyyet etmelidir. Bunun gibi, uzuvları yıkarken sıra gözetmek ve birbiri ardına çabuk yıkamak lâzımdır. İmâm-ı Mâlik, abdest uzuvlarını uçmak farz demiştir. Elbette uğmalıdır. Şâfi'î mezhebinde, elin yabancı kadına ve kendi zekerine dokunması abdesti bozar. Hanefî olanın eli, kendi zekerine veya onsekiz yakın kadınından başka bir kadına dokununca, abdestini tâzelemelidir.

Her işi, dört mezhebe de uygun yapmağa çalışmalıdır. Her Müslümanın hilâfdan kurtulmasının, yani dört mezhebe de uygun ibâdet etmesinin en iyi yol olduğu sözbirliği ile bildirilmiştir.

İtikadı ve ameli doğrulttukdan, bu iki kanadı ele geçirdikten sonra, Allahü teâlâya yaklaştıran yani sevgisine kavuşduran yolda ilerlemek sırası gelir. Zulmânî ve nûrânî konakları aşmağa başlanabilir. Fakat şunu iyi bilmelidir ki, böyle konakları aşarak yükselebilmek ancak, yolu bilen, yolu gören, yol gösteren, kâmil (yetişmiş) ve mükemmil (yetişdirebilen) bir rehberin teveccühü ve tesarrufu yani idâre etmesi ile olabilir. Bunun bakışları, kalb hastalıklarına şifâ verir. Bunun için önce, bir rehber aranır. Böyle bir kimse bulunmadığı zamanlarda vefat etmiş bir büyük rehber edinilir. Allahü teâlâ, lutf ve ihsân ederek, bunu tanıtırta, bunu tanımağı en büyük ni'met bilmelidir.

İlerlemenin şartı nefse uymamaktır 12.10.2003

Allah yolunda ilerlemek isteyen bazı şartlara uyması lazımdır. Bu şartların en başta geleni, nefse uymamaktır. Bu da, vera' ve takvâ ile olur. Vera' ve takvâ, harâmlardan sakınmak demektir. Harâmlardan sakınabilmek için, mubâhların lüzûmundan fazlasını terk etmelidir. Çünkü mubâhları, yani yasak olmıyan şeyleri, alabildiğine yapan kimse, şübheli olanları işlemeğe başlar. Bunlar ise, harâma yakındır, yani harâm işlemek ihtimâli çok olur. Uçurum kenârında yürüyen, içine düşebilir.

Demek ki, harâmdan sakınabilmek için, mubâhların fazlasından kaçmak lâzımdır. Bu yolda ilerlemek için vera' sâhibi olmak şarttır. Çünkü insanın işleri, iki şeyden biridir: Yâ emir edilen şeydir, yâhud yasak edilmiş şeylerdendir. Melekler de, emir edilen şeyleri yapmaktadır. Bunu yapmak, insanı ilerletseydi, melekler de, terakkî ederdiler. Meleklerde, yasak edilen şeyden sakınmak yoktur. Çünkü onlar, yasakları yapmayacak şekilde yaratılmıştır. Yasakları işleyemezler. Onun için, meleklere birşey yasak edilmemiştir. Demek ki, ilerlemek, yasaklardan sakınmakla olabilmektedir.

Bu sakınmak ise, nefse uymamak demektir. Allahü teâlâ, dinleri, nefsi isteklerinden kurtarmak için karanlık, kötü âdetleri yok etmek için gönderdi. Çünkü nefis, hep harâm işlemek veya mubâhları lüzûmundan fazla yaparak, böylece harâma kavuşmak ister. Demek ki, harâmlardan ve mubâhların fazlasından sakınmak, nefse uymamak demektir.

Nefis, bir emir altına girmek, birşeye bağlanmak istemez. Nefsin bu hâli, yani başı boş kalmak, birşeye bağlanmamak arzûsu da harâmdır veya mubâhların fazlası demektir. Demek ki, emirleri yapmakla, bu harâmdan veya mubâhın fazlasından sakınılmış oluyor. Bunun için de, nefse uyulmamış oluyor. Yoksa nefse uymamak, yalnız emirleri yapmak demek değildir.

Azîmet ile hareket eden tasavvuf büyükleri, (Sünnet-i seniyye)den, yani İslâmiyetden kıl kadar ayrılmamışdır. Yollarına hiçbir yenilik, bid'at karıştırmamışdır. Fakat son zamanlarda, bu yolu da bozanlar oldu. O büyüklerin izinden ayrılanlar çoğaldı. Değişiklikler, bid'atlar yapıldı. Simâ' ve raksa ve yüksek sesle zikre başladılar. Bunları, o büyüklerin niyetlerini kavrayamadıkları için yaptılar. Bid'atlar karıştırmakla, zamana uymakla, bu yolu daha kıymetlendirdiklerini, olgunlaştırdıklarını sandılar. Bunlar ile, bu yolu yıkdıklarını, ellerinden kaçırdıklarını anlayamadılar. Hakkı, doğruyu meydâna çıkaran ve insanı hidâyet yoluna kavuşturan ancak Allahü teâlâdır.

“Mümin kalbine sığarım” 13.10.2003

Allahü teâlâ, madde değildir. Benzeri yoktur. Nasıldır denilemez. Allahü teâlâ, Âdemin ruhunu bilinememez, nasıldır denilemez olarak yarattı. Allahü teâlâ mekânsız olduğu gibi, ruh da mekânsızdır. Ruh da madde değildir. Ruhun bedene bağlılığı, Allahü teâlânın âlem ile olması gibidir.

Ruh insanın ne içindedir, ne dışındadır. Ne bitişikdir, ne ayrıdır. Yalnız onu varlıkta durdurmaktadır. Bedenin her zerresini diri tutan ruhdur. Bunun gibi, âlemi varlıkta durduran, Allahü teâlâdır. Allahü teâlâ, bedeni ruh vâsıtası ile diri tutmaktadır. İnsana gelen her feyz, önce ruha gelir. Ruhdan bedene yayılır.

Ruh nasıl olduğu anlaşılabilir olarak yaratılmış olduğu için, hiç anlaşılamiyacak olan Allahü teâlâ onda yerleşmektedir. Hadîs-i kudsîde, “**Yere ve göke sığmam. Fakat mümin kulunun kalbine sığarım**” buyurdu. Çünkü, yer ve gök çok geniş olmakla beraber maddedirler. Mekânlıdır. Birşeye benzetilebilirler. Nasıl oldukları anlaşılır. Mekânsız olan, nasıl olduğu bilinmeyen mukaddes varlık, bunlarda yerleşmez. Mekânsız olan, mekânda yerleşmez. Benzeri olmayan, benzeri olanla bir arada bulunmaz. Mümin kulun kalbi ise, mekânsızdır. Nasıl olduğu anlaşılabilir. Bunun için, burada yerleşir.

Müminin kalbi denildi. Çünkü kâmil, olgun müminlerden başkasının kalbi mekânsızlık derecesinden aşağı düşmüştür. Mekânlı ve maddeli şeylere karışmıştır. Onlar gibi olmuştur. Böyle düşmekle ve maddeli varlıklar gibi olmakla, onlardan sayılmıştır. Anlaşılacak hâle gelmiştir. Anlaşılamiyanı yerleştirmek gücü kalmamıştır. A'râf sûresinin yüzyetmişsekizinci âyetinde meâlen, “**Onlar, hayvan gibidir. Hatta hayvandan daha aşağıdırlar**” buyuruldu. Tasavvuf büyükleri arasında kalbinin geniş olduğunu söyleyenler, kalbinin mekânsız olduğunu anlatmışlardır.

Çünkü, mekânlı ne kadar geniş olsa da, yine dardır. Arş, madde âleminin en büyüğü, en genişidir. Fakat, mekânlı olduğundan, mekânsız olan ruha göre, hardal dânesi gibi kalır. Belki daha da küçüktür. Müminin kalbi, sonsuz olan nûrların tecellî yeridir. Arş, içindekilerle birlikte, bu kalbin içinde, yok gibi kalırlar. Eserleri, izleri bile kalmaz. Bu, ruh için dikilmiş bir elbisedir. Melekler de, buna kavuşamaz. Melekler de maddedir. Mekânlıdır. Nasıl olduğu anlaşılabilir. Bu bilgilerden insanın nasıl (Halîfe-i Rahmân) olduğu anlaşılır. Birşeyin sûreti, onun halîfesidir, vekîlidir. Birşey onun sûretinde yaratılmazsa, onun halîfesi olamaz. Halîfe olmağa yakışmayan, emanet yükünü taşıyamaz.

Farzlarda gevşeklik 14.10.2003

İmam-ı Rabbani hazretleri buyuruyor ki:

Zamanımızda âlim olsun, cahil olsun, Müslümanların çoğu, nâfile ibâdetleri yapmağa çok önem veriyorlar. Farzları yapmakta gevşek davranıyorlar. Farzların içinde bulunan sünnetleri ve müstehâbları gözetmiyorlar. Nâfilelere kıymet veriyorlar. Farz namazları müstehâb olan zamanlarında kılan yok gibidir. Sünnet olan cemaatin çoğalmasına, hattâ namazı cemaat ile kılmağa aldırış etmiyorlar. Farzları, gevşeklikle, üşenerek kılmakla, vazîfeyi bitirdiklerini sanıyorlar. Aşûre gününe, Berât gecesine, Receb ayının yirmiyedinci gecesine ve bu ayın, Regâib gecesi dedikleri ilk Cum'a gecesine çok önem veriyorlar. Bu zamanlarda, büyük cemaatlerle nâfile namazlar kılıyorlar. Bu cemaatleri iyi ve güzel sanıyorlar. Bunların, şeytânın aldatması olduğunu, günâhları sevâb olarak gösterdiğini anlıyorlar. Şeyh-ul-islâm Usâmeddîn İsfârâînî Hirevî “Nâfileleri cemaat ile kılmak ve farz namazları cemaatsiz, yalnız kılmak, şeytânın aldatmalarından biridir” buyuruyor.

Nâfile namazları cemaat ile kılmak mekruh, kötü olan bid'atlerdendir. Son Peygamberin “**Bir kimse, dînimizde bulunmayan birşeyi, meydâna çıkarırsa, o şey kötüdür**” hadîs-i şerifinde bildirdiği bid'atlerdendir. Nâfile namazı cemaat ile kılmanın mekruh olduğu fıkıh kitaplarının çoğunda yazılıdır.

Aşûre günü ve Berât ve Regâib geceleri, câmi'lerde toplanarak cemaat ile namaz kılan yüzlerle kişiler, bu toplantılarla sevâb kazandıklarını sanıyorlar ise de, bunlar fıkıh âlimlerinin sözbirliği ile mekruh dedikleri işi işlemektedirler. Mekruhu iyi bilmek ise, büyük cinâyetlerdendir. Çünkü, harâmı mubâh bilmek, küfür olur. Mekruhu mubâh bilmek, ondan bir basamak aşağıdır. Bu işin çirkinliğini iyi anlamalıdır.

Ayrıca, nâfile ibâdetleri gizli yapmak lâzımdır. Böylece, riyâ ve gösteriş tehlikesi olmaz. Cemaat ile kılmak böyle değildir. Farzları açıkça yapmak, herkese göstermek lâzımdır. Çünkü farzlarda gösteriş lekesi olmaz. Bunları cemaat ile kılmak, bunun için uygundur.

Bundan başka, cemaatin çok olması, fitne uyandırır. Böylece, fitne çıkmak tehlikesi ortadan kalkmış olur. **Bu mekruh cemaatlerde fitne uyanma korkusu daha çoktur. Hadîs-i şerifde “Fitne uykudadır. Bunu uyandırana, Allah la'net eylesin!”** buyuruldu.

Orta yol 15.10.2003

Allahü teâlâ kaza ve kaderin ince bilgilerini, kullarından seçilmiş olanlara bildirdi, doğru yoldan sapmamaları için, cahillerden sakladı. Çünkü kaza ve kaderin esrârını, din cahilleri anlayamayıp, doğru yoldan kayar. İnsanları işlerinde mecbûr, esîr veya hâkim, yaratıcı sanmak tehlikesine düşerler.

Allahü teâlâ, Peygamberlerinin en üstünü ile, kullarına doğru yolu, doğru bilgiyi gösterdi. Yanlış düşünen cahillerin ve âsîlerin özür, bahâne etmelerine meydan bırakmadı.

Kaza ve kader bilgisini, çok kimseler anlayamamış, doğru yoldan ayrılmıştır. Bu bilgi üzerinde akıl yürütenler, vehm ve hayallerine kapılmıştır.

Bunlardan bir kısmı, insanların isteyerek yaptığı işlerinin cebir, zor ile olduğunu sanmış, çocukları da, insanların her işi yaratarak yaptığını, isteyerek yapılan işlere, Allahü teâlânın karışmadığını söylemiştir.

Üçüncü anlayış şekli de, doğru yolda gidenlerin, İslâmiyeti iyi anlayanların sözüdür ki, bunlar, (**Fırka-i nâciyye**) ismi ile müjdelenmiş olan (**Ehl-i sünnet vel-cemaat**) dir. Allahü teâlâ, o yüksek âlimlerden ve onların yolunda gidenlerden râzı olsun! Bunlar, birinci ve ikinci kısımda olanlar gibi taşkınlık yapmamış, orta yolu seçmişlerdir. Ehl-i sünnetin reîsi olan imâm-ı a'zam Ebû Hanîfe, imâm-ı Ca'fer-i Sâdıkdan "radiyallahü anh" sordu:

- Allahü teâlâ, insanların istekli işlerini, onların arzûsuna bırakmış mıdır?

- Allahü teâlâ, yaratmak ve her istediğini yapmak büyüklüğünü âciz kullarına bırakmaz, buyurdu.

- Kullarına, işleri zor ile mi yaptırıyor?

- Allahü teâlâ âdildir. Kullarına zor ile günâh işletip, sonra Cehenneme sokmak, Onun adâletine yakışmaz, buyurdu.

- O hâlde, insanların, istekli hareketi, kimin arzûsu ile oluyor, kim yapıyor?

- İşleri insanların arzûsuna bırakmamış ve kimseyi cebr etmemiştir. İkisi arası olagelmektedir. Yaratmağı kullarına bırakmadığı gibi, zor ile de yaptırmaz.

İşte, Ehl-i sünnet âlimleri diyor ki, kulların ihtiyârî, istekli hareketlerini, işlerini Allahü teâlâ yaratmaktadır. Onun kudreti ile var oluyorlar. Fakat, insanın kudreti de karışmaktadır. İstekli hareketlerimiz, Allahü teâlânın kudreti ile (Yaratılır) ve bizim kudretimiz ile (Kesb edilmiş) olur.

Allahü teâlânın âdeti 16.10.2003

Kaza kaderde, insan kudretinin, içinde te'siri yok ise de, Allahü teâlâ, işi yaratması için, onun kudretini sebep kılmıştır. Allahü teâlânın âdeti şöyledir ki, insan kudretini ve ihtiyârını bir iş için kullanınca, Allahü teâlâ, o işi yaratıyor. İnsanın kudreti, böylece, işin yapılmasına sebep oluyor. İşlerin yapılmasına te'sir etmiş oluyor. Çünkü, kulun kudreti olmadıkça, âdet-i ilâhî o işi yaratmamaktadır. Bu âdete göre, işi yapan, insandır demek, hakîkatte doğru oluyor.

Ehl-i sünnet âlimleri "rahmetullahi aleyhim", kadere inanmış, kaderin hayırlısı, şerlisi, iyisi, kötüsü, tatlısı, acısı, hep Allahü teâlâdandır demiştir. Çünkü (Kader), var etmek, yaratmak demektir ve herşeyi yapan, yaratan, ancak Allahü teâlâdır.

(Mu'tezile), yani kaderiye fırkası kaza ve kadere inanmadı. İşlerin, yalnız kulun kudreti ile hâsıl olduğunu zan etti. Şerler, kötülükler, Allahü teâlânın kazası ile olsaydı, bunlar için azâb yapmazdı. Bunlara azâb yapması zulm olur dedi. Böyle sözleri söylemek zulmdür. Cahilce sözdür. Çünkü, kaza ve kadere inanmakla, kulun ihtiyârı ve kudreti gitmez.

(Kaza) demek, bir insanın bir işi kendi ihtiyârı ile yapıp yapmayacağını, Allahü teâlânın, önceden bilmesi demektir ki, insanda ihtiyârın bulunduğunu göstermektedir. Kazaya inanmak irâdenin, ihtiyârın yok olmasına sebep olsaydı, Allahü teâlâ da, yaratmağa mecbûr veya memnû' olurdu. Çünkü, ezelde, her şeyin var olacağını bildi ise, onu yaratmağa mecbûr olurdu. Yokluğunu bildi ise, yaratması memnû' olurdu. Kazaya inanmak, kulda ihtiyârın bulunmasına inanmağa mâni' olsaydı, Allahü teâlâda irâde ve ihtiyârın bulunmasına inanmağa da mâni' olurdu.

Allahü teâlânın yaratacağı şeyleri ezelde bilmesi, irâde sıfatını yok etmediği gibi, kullarının yapacağı şeyleri de ezelde bilmesi, kulların irâde ve ihtiyâr sâhibi olmalarına mâni' değildir. Evet, insanların kudreti azdır. İş yalnız insan kudreti yapar demek, pek aklsızlık olur ve düşüncesizliğin son derecesidir. Mu'tezilenin, burada da, doğru yoldan ayrılmıştır.

(Cebriye mezhebi), insan aslâ bir iş yapmaz, cânsızlar gibi hareket eder. İnsanın kudreti, kasdı, ihtiyârı yoktur diyor. İnsanlar iyi iş yapınca sevâb kazanmaz, kötü işlerine azâb yapılmaz sanıyor. Kâfirler, günâh işleyenler ma'zûrdur, mes'ûl olmazlar. Çünkü, insanın her işini, yalnız Allah yapıyor. İnsan istese de, istemese de, Allah günâh yaratıyor. İnsan günâh yapmağa mecbûrdur diyorlar. Bu sözleri küfürdür.

Kaldırılmıyacak yük yüklemesiz 17.10.2003

İnsanların çoğu, tenbel olduğundan ve niyetleri kötü olduğundan özür, bahâne arıyor. Süâlden, azâbdan kurtulmak için, Cebriye mezhebine yanaşılıyor. Bunlar, (İnsanın hakîkatte ihtiyârı yoktur. İş insanın yapması mecâzdir, görünüştedir) diyor. Bazan da, (İnsanın ihtiyârı azdır. Herşeyi yapan, Allahü teâlâdır) diyor. Bu söz, Cebriye mezhebine kayıyor. Eğer ihtiyâr, hakîkaten bulunmasaydı, Allahü teâlâ, kulların zulüm ettiğini bildirmezdi. İnsanın yaptığı işte kendi kudreti te'sir etmeyip, kudreti, yalnız işin yaratılmasına sebep olsaydı, insanların kötü işlerine zulüm denmezdi.

Hâlbuki Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmin birçok yerinde, insanların zulüm işlediğini bildiriyor. İnsanın gücü, işin yaratılmasına te'sir etmeyip, yalnız sebep olsaydı zulüm buyurmazdı. Evet, Allahü teâlâdan gelen elemlerde, azâblarda, insanın ihtiyârı karışmıyor. Fakat, bu zulüm olmaz. Çünkü, Allahü teâlâ, kaydsız, şartsız mâlikimiz, sâhibimizdir. Mülk yalnız Onundur. Mülkünü, istediği gibi kullanır, hiç zulüm olmaz. Fakat insanların zulüm ettiklerini bildirmesi, insanda ihtiyârın bulunduğunu göstermektedir. Burada zulmün mecâz olması düşünülemez. Hakîkatler, zarûret olmadıkça mecâz yapılmaz.

İnsanların irâdeleri, ihtiyârları zayıftır, azdır sözüne gelince, eğer Allahü teâlânın ihtiyârı yanında azdır denirse veya insanların ihtiyârı yalnız olarak işleri meydâna getiremez demek istenirse, doğru olur. Fakat, eğer ihtiyârları, işlerin yapılmasına te'sir etmez denirse, bu doğru değildir.

Allahü teâlâ, kullarına yapabilecekleri şeyleri emir etmiştir. İnsanları zayıf yarattığı için, her emirinde kolaylık göstermiştir. Nisâ sûresi yirmiyedinci âyetinde meâlen, "Allahü teâlâ, size haff, kolay emretmek istedi. Çünkü, insan zayıf yaratılmıştır" buyuruldu. Allahü teâlâ, (Hakîm)dir; herşeyi yerinde, uygun olarak yapar. (Raûf)dur; acımağa lâyık olmiyanlara da acıyıcıdır. (Rahîm)dir; Âhirette sevdiğilerine, yani küfürân-ı ni'met etmiyenlere, yani müminlere Cenneti ihsân edicidir.

Kullarına, kaldırılmıyacak, büyük kayayı kaldırmağı emir etmeyip, herkesin çok kolay yapacağı kıyâm, rükû', secde, ufak bir âyet okumak ile meydâna gelen namazı emretmiştir. Namaz kılmak, herkes için çok kolaydır. Ramezân-ı şerif orucu da, pek kolaydır. Zekâtı da, çok haff emretmiş, malın hepsini değil, kırkda birini verin demiştir. Hepsini veya yarısını vermeği emretseydi, kullarına güç olurdu. Merhameti, pek fazla olduğundan, emri tam yapılamaz ise, daha da hafifletmiştir.

“Müminlere kolay gelir” 18.10.2003

Allahü teâlâ çok merhametlidir. Merhameti, pek fazla olduğundan, emri tam yapılamaz ise, kullarının yükünü daha da hafifletmiştir. Meselâ, abdest alamayanlara, teyemmüm etmeğe, namazda ayak üzere duramayanlara, oturarak kılmağa, oturamayanlara da, yatarak kılmağa, rükû' ve secde yapamayanlara, îmâ ile (oturup, rükû' ve secde için, az eğilerek) kılmağa, bunlar gibi, daha nice kolaylıklara izin vermiştir. İslâmiyetin emirlerine dikkatle ve insâfla bakan, bu kolaylıkları görür. Allahü teâlânın, kullarına ne kadar çok merhametli olduğunu, pek iyi anlar.

Emirlerin pek kolay olmasının bir şahidi de, çok kimselerin, emir olunan ibâdetlerin, daha artmasını istemesidir. Namazın, orucun artmasını isteyen, çok görülmüştür. Evet, ibâdet yapmak güç gelen kimseler de, yok değildir. Böyle kimseler, normal insan değildir. Böyle bozuk kimselere, ibâdetlerin zor gelmesine sebep, nefslerinin karanlığı ve şehvânî arzularının kötülüğüdür.

Bu karanlık ve kötülükler, nefs-i emmâreden hâsıl olmaktadır. Nefs-i emmâre, Allahü teâlânın düşmanıdır. Şûrâ sûresi onüçüncü âyetinde meâlen, “**İman ve ibâdet etmek, müşriklere güç gelir**” ve Bekara sûresi, kırkbeşinci âyetinde meâlen, “**Namaz kılmak, yalnız müminlere, Allahü teâlâdan korkanlara kolay gelir**” buyuruldu.

Bedenin hastalığı, ibâdetlerin yapılmasını güçleştirdiği gibi, kalbin ve ruhun hasta olması da güçleştirir. Allahü teâlâ, İslâmiyeti, nefs-i emmâreyi, yani kötülük isteyen arzularından, âdetlerinden vaz geçirmek için gönderdi. Nefsin istekleri ve İslâmiyetin istekleri birbirinin zıddıdır, aksidir. O hâlde, ibâdetleri yapmakta güçlük çekmek, nefsin kötülüğünü gösteren bir âlâmettir. Nefsin arzularının kuvveti, bu güçlüğün çokluğu ile ölçülür. Nefsin istekleri kalmayınca, güçlük de kalmaz.

Söfiyye-i aliyenin İslâmiyete uymayan bazı sözleri, hâlin kapladığı zamanda, keşf yolu ile anladıkları bilgilerdir ki, o zaman, akıl ve şuuruları örtülü olduğundan, özürli sayılırlar. Başkalarının, böyle keşflere, sözlere uyması câiz değildir. Böyle sözlere, İslâmiyete uyacak şekilde ma'nâ vermek, İslâmiyete uydurmak lâzımdır. Çünkü âşıkların, muhabbet serhoşlarının sözleri, çeşitli ma'nâlara gelir. Bu ma'nâlar arasından, doğru ve onların büyüklüğüne yakışan ma'nâyı bulup, öyle kabûl etmek lâzımdır.

Zamanımızdaki din cahilleri, yazdıkları kitaplarda, Evliyânın sözlerine yanlış ma'nâlar vererek, hattâ, onların sözü diyerek, uydurma şeyler yazıyor. Bulara aldanmamalıdır.

Kıymetsizi kıymetli sanmak 19.10.2003

Hârikalar, kerametler, ikiye ayrılır: Birincisi, Allahü teâlânın zâtına ve sıfatlarına ve işlerine âid olan bilgiler ve ma'rifetlerdir. Bunlar akıl ile, düşünce ile elde edilemez. Seçtiği kullara ihsân eder. İkincisi, mahlûkların şekillerini keşf etmek, madde âlemindeki gaybleri bulmaktır. Birinci kerametler, doğru yolda bulunanlara, Allahü teâlânın sevdiklerine verilir. İkincisi, doğru yolda olana da, bozuk yolda olana da verilir. Çünkü, istidrâc sâhibi olan kâfirlerde de, ikinci hârikalar görülmektedir.

Kerametlerin, hârikaların birincisine, Allahü teâlâ şeref ve kıymet vermiştir. Bunları yalnız sevdiklerine ihsân eder. Düşmanlarını bunlara ortak etmez. Cahiller, hârikaların ikincisine kıymet verirler. Onları üstün ve yüksek görürler. Bunları kâfirlerde bile görünce, kalın kafalı oldukları için, onlara nerede ise, tapınacak olurlar. Onların iyi ve kötü her isteklerine boyun eğerler.

Bu ahmaklar, belki de, hârikaların birincisini hârika bilmezler ve keramet saymazlar. Hârika deyince, yalnız ikincisini anlarlar. Keramet deyince, yalnız mahlûkların, madde âleminin bilinmesini, gayblerden haber verilmesini sanırlar. Mahlûkların bilinen veya bilinmeyen hâllerinden haber vermenin ne kıymeti ve hangi şerefi olabilir? Bunların bilinmemesi, bilinmesinden belki daha uygundur. Mahlûkların hâllerini, inceliklerini unutmak, belki daha yakışık alır. Şerefli ve kıymetli olan ve saygı göstermeğe, üstün görmeğe lâyık olan, uygun olan ancak Allahü teâlânın ma'rifetidir.

İnsanların çoğu, Allahü teâlâdan kesilmiş olduklarından ve hep dünyayı düşündükleri için, maddeleri keşf edenlere, mahlûklardan bilmediklerini haber verenlere kıymet verirler. Onları büyük bilirler. Onları Evliyâ ve Allahü teâlânın seçilmiş kulları sanırlar. Hakikatden haber verenlere dönüp bakmazlar. Bunların Allahü teâlâdan bildirdiklerine inanmazlar. (Bunlar, dedikleri gibi Evliyâ olsalardı, bizim hâllerimizden ve mahlûkların hâllerinden haber verirdi. Mahlûkların hâllerini bilmiyen kimse, bundan daha yüksek olan şeyleri nasıl bilir?) derler, bu bozuk ölçüleri ile Evliyâyâ inanmazlar, doğru sözü görmezler ve işitmezler.

Halbuki, harikülade haller Müslümanlarda olduğu gibi, hıristiyanlarda, yehûdilerde ve başka milletlerde de vardır. Çünkü, Allahü teâlâ buna kıymet vermez.

Akıl bunları anlayamaz! 20.10.2003

Allahü teâlânın sıfatları, Onun zâtı gibi anlaşılabilir. Hiç değişmezler. Meselâ, ilim sıfatı, hiç değişmez. Önceki sonsuzdan, sonraki sonsuza kadar bilinenler ilim sıfatının bir yayılması ile bilinmektedirler. Kudret sıfatı da, olgun, geniştir. Herşey bu sıfatla var olmaktadır. Kelâm sıfatı da yayılmıştır, hiç değişmez. Ezelden ebede kadar, bu bir kelâmı söyleyicidir.

Sekiz sıfatın hepsi böyledir. İlim sıfatının bilinen şeylere, kudret sıfatının yaratılmış ve yaratılacak şeylere bağlantıları çok ise de, bu sıfatlarda çokluk ve değişiklik yoktur. Hak teâlâ, herşeyi bilir ve herşeye gücü yeter. Fakat ilim ve kudret sıfatlarının hiçbirşeye, hiçbir ilişkisi yoktur. Akıl, bunu düşünemez ve anlayamaz.

Yalnız akla uyanlar, felsefeciler, böyle şey olamaz derler. Hak teâlâ herşeyi bilir. Fakat, Onun ilmi hiçbirşeye bağlanmasın. Bunun gibi, herşeye gücü yetsin. Fakat, kudretin hiçbirşeye ilişkisi olmasın. Böyle şey olamaz derler.

Bunlar bilmiyorlar mı ki, ezel ve ebed o mertebede, bir aradadır. Ân denecek zamanın bile orada yeri yoktur. O mâkama en yakîn ve en uygun ân kelimesinden başka birşey olmadığı için ân denilir. Ezeldeki ve ebeddeki varlıkların hepsi, o bir ânı vardır. Yok olanlar da, o bir ânı yoktur. O bir ânı bir kimseyi hem yok olarak, hem var olarak, hem dünyaya gelmeden önceki hâlini, hem çocukluğunu, hem gençliğini, hem ihtiyarlığını, hem diriliğini, hem ölümlüğünü, hem kabirde, hem haşırda, hem Cennetlerde olarak bilir. O ânın bu varlıklarla hiçbir ilişkisi yoktur.

Eğer bir ilişkisi olursa, ânlıktan çıkar. Uzun zaman olur. Geçmiş zaman ve gelecek zaman ayrılır. Bu varlıklar, o bir ânı, hem vardılar, hem yokturlar.

Bilinen şeylerin hepsi, ilim sıfatının bir yayılması ile bilinmektedir. Bu, şaşılacak bir şey değildir. Çünkü zıd olan, ters olan şeyler, bu makâmı ve bir zamanda, bir arada bulunmaktadırlar. O makâmı zaman yoktur. Zamanda da değişiklik yoktur ki, zaman denilsin.

Bir kimse bir kelimeyi bir ânı hem ism olarak, hem fi'l olarak, hem geçmiş zaman, hem gelecek zaman olarak düşünebilir. Bunları bir ânı bir arada görüyorum der. Kelimenin çeşitli ve ters hâllerini bir arada gördüğüm gibi, kelimenin bunların hiçbirisi ile ilişkisi yoktur derse, akla uyanlar, felsefeciler buna karşı birşey diyemezler.

Allahü teâlânın sıfatları, Onun zâtı gibi anlaşılabilir, olduğundan bildirildiği gibi inanmaktan başka çare yoktur. Bunların anlaşılabilir olduğunu bilmek, bunları anlamak demektir.

Yarar işler nelerdir? 21.10.2003

Allahü teâlâ, birçok âyet-i kerîmede, a'mâl-i sâliha işleyen müminlerin, Cennete gireceklerini bildiriyor. Peki, bu "Amel-i sâlih" ler yani yarar işlerin nelerdir? A'mâl-i sâliha, islâmın beş rûknü, direğidir. Islâmın bu beş temelini, bir kimse hakkı ile, kusûrsuz yaparsa, Cehennemden kurtulması kuvvetle umulur. Çünkü bunlar, aslında sâlih işler olup, insanı günâhlardan ve çirkin şeyleri yapmaktan korur. Nitekim, Ankebût sûresi, kırkbeşinci âyetinde meâlen, "**Kusûrsuz kılınan bir namaz, insanı pis, çirkin işleri işlemekten korur**" buyruldu.

Bir insana, islâmın beş şartını yerine getirmek nasîb olursa, ni'metlerin şükürünü yapmış olur. Şükürü yapınca, Cehennem azâbından kurtulmuş olur. Çünkü, Nisâ sûresi, yüz kırkaltıncı âyetinde meâlen, "**İman eder ve şükrederseniz, azâb yapmam**" buyruldu. O hâlde, islâmın beş şartını yerine getirmeğe cân ve gönülden çalışmalıdır.

Bu beş şart arasında bedenle yapılacakların en mühimmi, namazdır ki, dînin direğidir. Namazın edeblerinden bir edebi kaçırmıyarak kılmağa gayret etmelidir. Namaz tamam kılınabili ise, islâmın esâs ve büyük temeli kurulmuş olur. Cehennemden kurtaran sağlam ip yakalanmış olur. Allahü teâlâ, hepimize doğru dürüst namaz kılmak nasîb eylesin!

Namaza dururken, "Allahü ekber" demek, Allahü teâlânın, hiçbir mahlûkun ibâdetine muhtâc olmadığını, her bakımdan hiçbirşeye ihtiyâcı olmadığını, insanların namazlarının, Ona fâidesi olmayacağını, bildirmektedir. Namaz içindeki tekbîrler ise, Allahü teâlâyâ karşı yakışır bir ibâdet yapmağa liyâkat ve gücümüz olmadığını gösterir. Rûkû'deki tesbîhlerde de, bu ma'nâ bulunduğu için, rûkû'den sonra, tekbîr emir olunmadı.

Hâlbuki, secde tesbîhlerinden sonra emir olundu. Çünkü, secde tevâzu ve aşağılığın en ziyâdesi ve zillet ve küçüklüğün son derecesi olduğundan, bunu yapınca, hakkı ile, tam ibâdet etmiş sanılır. Bu düşünceden korunmak için secdelerde yatıp kalkarken, tekbîr söylemek sünnet olduğu gibi, secde tesbîhlerinde a'lâ demek emir olundu.

Namaz, müminin mi'râcı olduğu için, namazın sonunda, Peygamber efendimizin mi'râc gecesinde söylemekle şereflendiği kelimeleri yani, ettehiyyâtü...yü okumak emir olundu. O hâlde, namaz kılan bir kimse, namazı kendine mi'râc yapmalı. Allahü teâlâyâ yakınlığının nihâyetini namazda aramalıdır.

Kalbin hazır olması 22.10.2003

Peygamberimiz “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” buyurdu ki, “İnsanın, Rabbine en yakın olduğu zaman, namaz kıldığı zamandır”. Namaz kılan bir kimse, Rabbi ile konuşmakta, Ona yalvarmakta ve Onun büyüklüğünü ve Ondan başka herşeyin hiç olduğunu görmektedir. Bunun için, namazda korku, dehşet, ürkemek hâsıl olacağından, tesellî ve rahat bulması için, namazın sonunda, iki def’a selâm vermesi emir buyuruldu.

Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîfde, “Farz namazdan sonra 33 tesbîh (Sübhanellah), 33 tahmîd (Elhamdülillah), 33 tekbîr (Allahüekber) ve bir de tehlîl” emretmiştir. Bunun sebebi, namazdaki kusûrlar “Tespîh” ile örtülür. Lâyık olan, tam ibâdet yapılamadığı bildirilir. “Tahmîd” ile, namaz kılmakla şereflenmenin Onun yardımı ve erişdirmesi ile olduğu bilinerek, bu büyük ni’mete şükür, hamd edilir. Tekbîr ederek de, Ondan başka ibâdeteye lâyık kimse olmadığı bildirilir. (Bu mühim sünneti elden kaçırmamalı. Câmî’lerde, cenâze olduğu zamanda da, Âyet-el-kürsî ile tesbîhleri terk etmemelidir).

Namaz, şartlarına ve edeblerine uygun olarak kılınır ve yapılan kusûrlar da böylece örtülüp, namazı nasîb ettiği de şükür edip ve ibâdeteye, başka hiç kimsenin hakkı olmadığı, kalbinden temiz ve hâlis olarak, kelime-i tevhîd ile bildirilince, bu namaz, kabûl olunabilir. Bu kimse, namaz kılanlardan ve kurtuluculardan olur.

Namazı kusursuz kılmalıdır. Namazın kusûrsuz, kâmil olması, fıkıh kitaplarında uzun uzadıya yazılmış olan farzlarını, vâciblerini, sünnetlerini ve müstehâblarını yerlerine getirmekle olur. Namazı tamamlamak için, bu dört şeyden başka yapılacak birşey yoktur. Namazın (Huşû)u yani her uzvun tevâzu’ göstermesi, bu dört şeyi yapmaktır. Kalbin (Hudû)u, yani Allah korkusu da yine bunları tamam yapmakla olur. Bazıları, bu dördünü uzun uzadıya öğrenip ezberlemekle, namazımız tamam oldu deyip, bu öğrendiklerini iyi yapmakta gevşek davranmışlar. Bundan dolayı namazın kemâlâtından az birşey kazanabilmişlerdir. Bir kısmı da, namazda dünyayı unutup, kalblerinin Allahü teâlâ ile olmasına ehemmiyet verip, a’zâların edebli bulunmasını gözetmemişler. Yalnız farzları ile sünnetlerini yerine getirmişlerdir. Bunlar da namazın hakîkatini anlayamamışlardır. Namazın kemâl bulmasını, namazdan başka şeyde aramışlardır. Çünkü, namazda kalbin hazır olması, şart değildir. Hadîs-i şerîfde, “**Kalb hazır olmazsa, namaz da olmaz**” buyurulması bu, kalbin, yukarıda bildirilen dört şeyin yapılmasında hazır olması, uyanık olması demektir.

Namazlar arasındaki fark 23.10.2003

Namazdan namaza fark vardır. Namazlar arasındaki fark, kılanlar arasındaki farktan gelir. Bir ibâdeti yapan iki farklı kimseye, eşid sevâb verilmez. Bir makbûl, sevgili kula, başkalarının o işine verilen sevâbdan çok sevâb verilir. Bunun içindir ki, “Âriflerin gösteriş olan ibâdetlerine, cahillerin hâlis amellerinden daha çok sevâb verilir” demişlerdir. Âriflerin hâlis amellerine kimbilir ne kadar çok verilir?

Bunun içindir ki, Ebû Bekr “radiyallahü anh”, Peygamberimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” bir yanılmasını, kendi doğru ve hâlis amelinden daha kıymetli olduğunu bilerek, “Keşki Muhammed aleyhisselâmın bir sehvi olsaydım” demiş, bütün ibâdetlerini verip Onun “aleyhissalâtü vesselâm” bir yanılmasını almak istemiştir. Yani Onun bir sehvi olmağı istemiştir.

Bütün amellerini, hâllerini, Onun bir yanlış işinden aşağı bilmıştır. Meselâ, Onun dört rek’atlı namazda yanılıp, ikinci rek’atte selâm vererek kıldığı bir namazına, bütün ibâdetlerini değiştirmek istemiştir. İşte nihâyete yetişmiş büyüklerin namazlarına dünya ve âhirette çok şeyler verilir.

Öyle olur ki, nihâyete ermiş olan, namazda okurken ve tesbîh ve tekbîr ederken, dilini, Mûsâ aleyhisselâma söyliyene ağaç gibi bulur. Bütün a’zâsını, vâsıta ve âlet olarak görür. Öyle zamanlar olur ki, namazda bâtını, hakîkatı yani kalbi ve ruhu, zâhirinden, sûretinden yani his uzvlarından, duygularından ayrılıp gayb âlemine (yani ruhlara ve meleklerle) karışır ve bilmediğimiz bir bağ ile, o âleme bağlanır. Namazı bitince, yine dünyaya döner.

Bu dört şeyi (farzları, vâcibleri, sünnetleri ve müstehâbları) kusûrsuz yapmak, ancak nihâyetdekilere nasîb olur. İşin başında olanlar ve cahiller, bunları tam yapamaz. Yani yapmaları mümkün ise de, yapabilmeleri çok güçtür.

Bazı manevi hallere kavuşmak için sabretmek ve razı olmak, başa gelenlerden şikayetçi olmamak lazımdır. Bekara sûresi yüzüaltıncı âyetinde meâlen, “**Müminlere bir sıkıntı gelince, innâ lillah ve innâ ileyhi râci’ün derler**” buyuruldu. Sabretmek ve dayanmak lâzımdır. Kazaya rıza lâzımdır.

Şûrâ sûresi otuzuncu âyetinde meâlen, “**Size gelen sıkıntılar, kendi kazandıklarınızdır. Çoğunu da af edip, size göndermiyor**” buyuruldu. Rûm sûresi kırkıbirinci âyetinde meâlen, “**İnsanların yaptıkları işlerle, karada ve denizde fesâd hâsıl oldu. Herşey bozuldu**” buyuruldu.

Sübhânallahi ve bi-hamdihi 24.10.2003

Bir kul, ibâdet ederken, bu ibâdetde bulunan her güzelliği ve iyiliği Allahü teâlâdan bilmelidir! Çünkü, Onun güzel terbiye etmesinden ve ihsânındandır. İbâdetde kusûr ve aşağılık bulunursa, bunların hepsi kuldandadır. Kulun özünde bulunan kötülükten hâsıl olmaktadır. Hiçbir kusûru, aşağılığı Hak teâlâdan bilmemelidir.

O makâmda, yalnız iyilik, güzellik ve kemâl vardır. Bunun gibi, bu âlemde bulunan her güzellik ve üstünlük Allahü teâlâdandır. Her kötülük ve aşağılık da, mahlûklardandır. Çünkü mahlûkların aslı, özü ademdir. (Adem) de, her kötülüğün ve aşağılığın başlangıcıdır. (Adem, yokluk demektir.)

(Sübhânallahi ve bi-hamdihi) güzel kelimesi, bu iki şeyi açıkca bildirmektedir. Hak teâlânın tenzihini ve takdîsini yani Ona yakışmayan aşağılıklardan ve kötülüklerden uzak olduğunu çok güzel bildirmektedir.

Bu güzel kelime, şükür yapmağı, hamd etmekle bildirmektedir. Çünkü hamd, her şükürün başıdır. Hak teâlânın güzel sıfatlarına ve işlerine ve bütün ni'metlerine ve büyük ihsânlarına hamd kelimesi ile şükür edilmektedir. Bunun içindir ki, hadîs-i şerîfde, **"Bir kimse, bu güzel kelimeyi gündüz veya gece, yüz kerre söylese, o gün veya o gece, hiç kimse onun kadar sevâb kazanamaz. Ancak onun gibi söyleyen kazanır"** buyuruldu. Başkalarının ibâdeti, onunla nasıl bir olabilir ki, o kimse, bu güzel kelimenin son parçası ile, bütün iyiliklerin ve ibâdetlerin şükürünü yapmış olmaktadır. Bu güzel kelimenin baş tarafı ise, ayrıca Hak teâlâyı kötülüklerden ve aşağılıklardan tenzih ve takdîs etmektedir. O hâlde, bu güzel kelimeyi her gün ve her gece yüz kerre okumalıyız! İnsanları iyi işleri yapmağı, ancak Allahü teâlâ kavuşturur.

İnsanda, hem (Âlem-i halk) vardır, hem de (Âlem-i emr) vardır. Âlem-i halkda ve Âlem-i emrde bulunan herşey, insanda vardır. Bir de insanda (Heyet-i vahdânî) denilen topluluk vardır. Bu, insandan başka hiç bir mahlûkta yoktur. Bu topluluk şaşılacak bir şeydir. İşitilmemiş bir eserdir. Bunun içindir ki, insanın yaptığı hamd, bütün mahlûkların yaptıkları hamdlerden katkat çok olur.

Bütün mahlûklar demek, insandan başka olan şeyler demektir. Buna insanı da katarsak, kâmil bir insan, her mahlûku kendinin bir zerresi bulduğu gibi, insanları da, kendinin bir zerresi görür. Kendini her mahlûkun bütünü bilir. Bunun için, kâmil insanın yaptığı hamd, bütün insanların yaptığı hamdlerden de katkat çok olur.

Terazide ağır gelen iki kelime 25.10.2003

Peygamberimiz "aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm", **"İki kelime vardır. Söylemesi çok kolaydır. Terâzide çok ağır gelirler. Allahü teâlâ, bu iki kelimeyi çok sever. Sübhânallahi ve bi-hamdihi sübhânallahil-azîm"** buyurdu.

Çok kısa olduğu için, bunu söylemenin çok kolay olduğu meydândadır. Fakat, terâzide çok ağır olmaları ve Allahü teâlâyı çok sevgili olmaları şöyledir ki, birinci kelimesi, Allahü teâlâyı, Ona yakışmayan herşeyden ve mahlûkların alâmetlerinden ve yok olmaktan tenzih ve takdîs etmektedir. Uzaklaşdırmaktadır. Son kelimesi, bütün kemâl sıfatlarının ve güzel şü'ûnların Onda bulunduğunu bildirmektedir.

Üstünlükler ve ihsânlar sâhibi olduğu gösterilmektedir. Birinci ve sonuncu kelimeler, istigrâk ile, yani herşeyi içine alarak birbirine izâfet edilmiş, bağlanmışlardır. Bu iki kelimenin böyle bağlanması, bütün tenzihlerin ve takdîslerin ve bütün kemâllerin ve cemâllerin Onda bulunduğunu göstermektedir. Başdaki iki kelime, bütün tenzihleri ve takdîsleri Ona getirmekte, bütün kemâl ve cemâl sıfatlarının Onda olduğunu bildirmektedir. Sondaki iki kelime de, bütün tenzihlerin ve takdîslerin ve azametinin ve kibriyânın Onda olduğunu bildirmektedir.

Bu kelimenin bütünü Onda hiçbir noksânlığın bulunmaması, ancak azametinden ve kibriyâsından ileri geldiğini göstermektedir. Bundan dolayı, bu iki kelime terâzide çok ağır gelmekte ve Rahmâna çok sevgili olmaktadır. Bundan başka, tesbîh, yani (Sübhânallah) demek, tevbenin anahtarındır, hattâ özüdür. Bunun için, tesbîh etmek günâhların yok olmasına ve kötülüklerin af olmasına sebep olur. Bundan dolayı da, terâzide çok ağır gelir. Hasenât kefesini doldurur. Rahmâna da sevgili olur. Çünkü Allahü teâlâ, af etmeği sever.

Bundan başka, tesbîh eden ve hamd eden bir Müslüman, Hak teâlâyı, Ona yakışmayan şeylerden uzaklaşdırınca ve kemâl ve cemâl sıfatlarının ancak Onda olduğunu bildirince, kerîm olan, ihsân sâhibi olan Allahü teâlânın da, o kulu uygunsuz şeylerden uzaklaşdırması ve ona kemâl sıfatlarını ihsân etmesi umulur

Errahmân sûresi altmışıncı âyetinde meâlen, **"İhsân edene yapılacak karşılık, ancak ihsândır"** buyuruldu. Bu âyet-i kerîme de, bu ümmîdi kuvvetlendirmektedir. Bunun için, bu iki kelime çok okundukça, günâhları yok etmekte, mîzânda çok ağır gelmektedir. Güzel huyları getirdiği için de, Rahmâna çok sevgili olmaktadır.

Hesâba çekilmeden evvel... 26.10.2003

Hadîs-i şerîfte “**Hesâba çekilmeden evvel, kendinizi hesâba çekiniz**” buyuruldu.

Bu emir gereği, Allah dostlarının birçoğu, muhâsebe yolunu seçmişlerdir. Her gece, yatacağı zaman, o gün yapmış olduğu işlerini, sözlerini, hareketlerini, hareketsizliklerini, düşüncelerini, herbirinin niçin olduğunu anlarlar. Kusûrlarını ve günâhlarını temizlemek için, tevbe ve istigfâr ederler. Allahü teâlâyâ boyun bükler, yalvarırlar. İbâdetlerini ve iyiliklerini de, Allahü teâlânın hâtırlatması ile ve kuvvet vermesi ile olduğunu bilirler. Bunun için, Hak teâlâyâ hamd ve şükür ederler.

Muhyiddîn-i Arabî “kuddise sirruh”, bu muhâsebecilerden biri idi. Buyuruyor ki, “Ben kendimi hesâba çekmekte, Meşâyih-ı kirâmın hepsinden ileri gittim. Niyetlerimi, düşüncelerimi de hesâba kattım”. **İmam-ı Rabbani** hazretleri buyurdu ki, her gece yatarken, “Sübhânallahi velhamdü lillahi ve lâ ilâhe illallahü vallâhü ekber” yüz def’a okursa, tesbîh ve tahmîd ve tekbîr eylemiş olur. Böylece, muhâsebe yapmış olur. Kendini hesâba çekmiş sayılır.

Tesbîh söylemek, tevbenin anahtarıdır. Bunu çok okumakla, kusûrlarının, günâhlarının af edilmesini istemiş olur. Bu günâhlardan dolayı, Hak teâlâyâ bulaştırılmış olan lekeleri tenzîh ve takdîs etmiş olur. Günâh işleyen bir kimse, bu emirlerin ve yasakların sâhibinin azametini ve kibriyâsını düşünmüş olsaydı Onun emirlerine karşı gelemezdi. Günâhları yapması, Onun emirlerine ve yasaklarına kıymet vermediğini göstermektedir.

Böyle şeyden, Allahü teâlâyâ sığınırız. “Tenzîh” kelimesini, yani yukarıda yazılı olan tesbîhi çok okumakla, bu kusûr af olunur. “İstigfâr” etmek, günâhların örtülmesini istemektir. “Tenzîh” kelimesini okumak ise, günâhların yok olmasını istemektir. O nerede, bu nerede?

“Sübhânallah” şaşılacak bir kelimedir. Söylenmesi çok kısadır. Ma’nâları ve fâideleri ise pekçoktur. “Tahmîd” (Elhamdülillah) kelimesini çok okumakla, Allahü teâlâyâ şükür edilmiş olur. Onun verdiği ni’metlerin şükrü yapılmış olur.

“Tekbîr” kelimesi, Allahü teâlânın, kulların yaptığı şükürlerden çok yüksek olduğunu, Ona yakışan şükür yapılamıyacağını göstermektedir. Çünkü, Ona yapılan istigfârlar, af dilemekler için de, çok istigfâr etmek lâzımdır. Ona yakışan hamd, ancak Onun tarafından yapılabilir. Bunun içindir ki kendisi, Sâffâti sûresinin son âyetinde, “**Sübhâne Rabbike Rabbil’izzeti...**” buyurmuşdur. Kendini hesâba çekmek isteyenler, bu âyet-i kerîmeyi çok okumalıdır. Böylece istigfâr ve şükür etmiş olurlar. İstigfâr ve şükür edemediklerini de ve kusûrlarını da bildirmiş olurlar.

ÜÇYÜZONİKİNCİ MEKTUB

Bu mektub, mîr Muhammed Nu’mânın “kuddise sirruh” sûâllerine cevâb olarak yazılmışdır. Namazda otururken parmak kaldırmak doğru olmadığını da bildirmektedir:

Âlemlerin, bütün mahlûkların rabbi, yaratıcısı ve varlıkta durdurucusu ve ihtiyâclarını gönderen Allahü teâlâyâ hamd olsun! Peygamberlerin en üstünü olan Muhammed Mustafâyâ “aleyhissalâtü vesselâm” ve Onun Peygamber kardeşlerine ve meleklerle ve Onun yolunda gitmekle şereflenenlere salât, selâm ve iyi düâlar olsun! Molla Mahmûd ile gönderdiğiniz kıymetli mektub gelerek bizleri sevindirdi. Soruyorsunuz ki:

Sûâl: Âlimler, Medînedeki (Ravda-i mubâreke) denilen yer, Mekke şehrinden daha kıymetlidir diyor. Hâlbuki, Muhammed aleyhisselâmın sûreti ve hakîkati, Kabe-i mu’azzamanın sûretine ve hakîkatine secde etmektedir. Ravda-i mubâreke nasıl olur da, daha üstün olur?

[Medîne câmi’i içinde, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” kabri-i şerîfi ile câmi’inin o zamanki minberi arasındaki, yirmialtı metre uzunlukdaki yere (Ravda-i mutahhera) denir. (Ravda), bağçe demektir. O zamanki minber-i şerîf, üç basamak ve bir metre yüksek idi. 654 yangınında tamamen yandı. Çeşitli yıllarda, çeşitli minberler yapılmış, bugünkü, oniki basamaklı mermer minberi, sultân üçüncü Murâd hân [998] de İstanbuldan göndermiştir].

Cevâb: Yavrum! Bu fakire göre, yeryüzünün en kıymetli yeri Kabe-i mu’azzama [ve bunun etrafındaki (Mescid-i harâm) denilen câmi’]dir. Bundan sonra, Medînedeki Ravda-i mukaddesedir. Üçüncü olarak, Mekke-i mükerrerme şehridir. Görülüyor ki, Ravda-i mutahhera, Mekkeden daha üstündür demek doğrudur.

Sûâl: Hanefî mezhebinde olan bir Müslüman, namazda otururken, parmağı ile işâret eder mi?

Cevâb: Yavrum! Şehâdet parmağı ile işâret etmenin câiz olduğunu bildiren hadîs-i şerîfler çokdur. Hanefî mezhebindeki âlimlerin bir kısmı da, böyle söylemiştir. Hanefî mezhebindeki kitaplar, çok dikkatle okunursa, parmak kaldırmanın câiz olduğunu bildiren haberler, (Üsûl bilgileri) değildir. Mezhebin (Zâhir haberleri) değildir. İmâm-ı Muhammed Şeybânî, (Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek parmağı ile, işâret ederdi. Biz de, Onun

gibi, parmağımızı kaldırır ve indiririz. İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe de böyle söyledi) diyor ise de, imâm-ı Muhammedin böyle dediği, (Nevâdir) haberlerindedir. (Üsûl) haberlerinden değildir.

(Fetâvâ-i garâib)de diyor ki, (Muht) kitabında, (Sağ elin şehâdet parmağı ile işâret edileceğini imâm-ı Muhammed "rahmetullahi aleyh" (Üsûl) kitaplarında bildirmemi. Sonra gelen âlimler de, başka başka söyledi. İşâret edilmez diyenler oldu, işâret edilir diyenler de oldu. İmâm-ı Muhammed, Üsûl kitaplarından başka kitaplarında, Peygamber "sallallahü aleyhi ve sellem" işâret ederdi diyor ve İmâm-ı a'zam da "rahmetullahi aleyh" bunu haber verdi buyuruyor. İşâret etmek sünnettir denildiği gibi, müstehabdır diyenler de vardır) diyor. Fetâvâ-i garâibde bundan sonra diyor ki, doğrusu, işâret etmek harâmdır.

(Fetâvâ-i Sirâciyye)de [Alî Üşî "rahmetullahi aleyh"] diyor ki, (Namazda eşhedü en lâ... derken, şehâdet parmağı ile işâret mekruhdur. (Kübrâ) kitabı da, böyle diyor. Âlimler bunu beğeniyor. Fetvâ da böyle verilmiştir. Çünkü, namazda hareketsiz, vekarlı olmak lâzımdır).

(Gıyâsiyye) fetvâ kitabında, [Dâvûd bin Yûsûf "rahmetullahi aleyh"] diyor ki, (Otururken şehâdet parmağı ile işâret edilmez. Fetvâ böyledir. Muhtâr olan, beğenilen de budur).

Muhammed Kuhistânî "rahmetullahi aleyh", (Câmi'ürrümûz) kitabında diyor ki, (İşâret edilmez ve parmak bükülmez. Mezhebin üsûl bilgilerine göre böyledir. Zâhidînin kitabında da böyledir. Fetvâ da böyle verilmiştir. (Mudmerât), (Velvâlcıyye), (Hülâsa) ve daha başka kitaplarda da böyle yazılıdır. Büyüklerimiz, parmak ile işâret etmenin sünnet olduğunu da bildirmektedir).

Hazîne-tür-rivâyât kitabında, (Tatârhanıyye) kitabından alarak diyor ki, (Teşehhüde otururken, lâ ilâhe illallah derken, sağ el şehâdet parmağı ile işâret eder mi? İmâm-ı Muhammed bunu, üsûl haberlerinde bildirmemi. Sonra gelenler, başka başka söyledi. Bir kısım âlimler, işâret edilmez dedi. (Kübrâ)da böyle yazıyor. Fetvâ da böyledir. Bir kısmı ise, işâret edilir dedi).

Görülüyor ki, işâret etmenin harâm olduğunu söyleyen âlimler vardır. Mekruh olduğunu bildiren fetvâlar mevcûddur. İşâret edilmez, üsûl haberleri böyledir diyenler çoktur. O hâlde, bizim gibi mukallidlerin, hadîs-i şerîf vardır diyerek, işâret etmeğe kalkışmamız ve böylece, birçok müctehidlerin fetvâları ile harâm veya mekruh ve yasak olduğu bildirilen bir işi yapmamız doğru olmaz. Yasak olduğunu bildiren fetvâlar karşısında, hanefî mezhebindeki bir kimsenin, parmakla işâret etmesi, iki fikri gösterir: 1- İctihâd derecesinde, yüksek olan bu din âlimlerinin işâret edileceğini bildiren, meşhûr hadîslerden haberleri yok imiş demek olur. 2- Yâhud, hadîs-i şerîfleri işitmişler, fakat, bu hadîslere uymamışlar. Kendi kafaları, düşünceleri ile hareket etmişler demek olur. Bu fikrlerin ikisi de, çok bozuktur. Böyle sanmak için, pek bayağı veya çok inâdıcı olmak gerektir: (Tergîb-üs-salât) kitabındaki, (Eski âlimler, namazda şehâdet parmağı ile işâret ederdi. Sonraları, şî'iler, bu işde taşkınlık yaptığından, sonra gelen hanefî âlimleri, işâret etmeği, Ehl-i sünnete yasak etdi. Böylece, sünniler, şî'ilerden ayırd edilmiş oldu) sözü de, kıymetli kitablardaki haberlere uygun değildir. Çünkü, âlimlerimizin (Zâhir üsûlü), işâret etmemeği ve parmağı bükmeği bildiriyor. Yani, eski âlimler işâret edilmez buyurmuştur. O hâlde, bu işin şî'ilikle bir ilgisi yoktur. İşâret edilmiyeceğini bildiren din büyüklerine karşı, edeb ve saygımızı takınarak, bize düşen söz şöyle olmalıdır: (Bu büyükler, işâret etmenin harâm ve mekruh olacağına bir delîl, vesîka elde etmeselerdi, harâm veya mekruh demezlerdi. İşâret etmenin sünnet ve müstehab olduğunu bildiren haberleri söyledikten sonra, (Böyle demişler ise de, doğrusu işâretin harâm olduğudur) buyurmazlardı. Demek ki, bu din büyükleri, işâretin sünnet ve müstehab olduğunu gösteren haberlerin değil, belki yasak olduğunu gösteren vesîkaların doğru olduğunu anlamışlardır. Sözü kısası, bizim gibi cahillerin, birkaç hadîs-i şerîf işitmemiz, delîl ve sened olamaz. Din büyüklerinin sözlerini red etmemize sebep olamaz. Eğer, (Biz şimdi, onların anladıklarının yanlış olduğunu gösteren bilgileri ele geçirmiş bulunuyoruz) denirse, bizim gibi mukallidlerin bilgisi, bir şeyin halâl veya harâm olmasına vesîka olamaz. Birşeyin halâl veya harâm olması için, müctehidin zan etmesi lâzımdır. Müctehidlerin sözlerini, senedlerini örümcek yuvasından daha çürük sanmak, büyük atılganlık olur. Kendi bilgisini, din büyüklerinin bilgilerinden üstün tutmak ve Hanefî mezhebinin (Üsûl haberleri)ne bozuk, çürük demek ve âlimlerin, fetvâ vermek için dayandıkları kıymetli haberi hiçe saymak ve bu haberlere yanlış demek, dîn-i islâm'da büyük bir yara, gedik açmak olur. İslâmın büyük âlimleri, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" parlak zamanına yakın oldukları için ve ilimleri, sonra gelenlerin bilgilerinden katkat çok olduğu ve harâmdan, günâhlarından sakınmaları, Allahü teâlâdan korkmaları, son derece fazla olduğu için, hadîs-i şerîfleri, bizim gibi, din bilgilerinden haberi olmıyan, işitdiği birkaç sözü ilim sanan, boş cahillerden, elbette daha iyi tanır ve anarlardı. Doğrusunu, iğrisini, değişmiş olanını, değiştirilmemiş olanlarını, bizden daha iyi ayırd ederlerdi. Bu hadîs-i şerîflere uymamak lâzım olduğunu bildirmelerinin, elbette bir sebebi, dayandıkları kuvvetli vesîkaları mevcûddur. Bilgisi ve görüşü onlardan az olan bizler, şu kadar anlıyoruz ki, işâretin ve parmağı bükmenin nasıl olacağını bildiren çeşitli hadîs-i şerîfler vardır

ve birbirlerine uymamaktadırlar. Bu çeşitli haberlerin birbirlerine uymaması, işâretin yapılması için, kesin birşey söylemeği güçleştirmiştir. Bazı haberler, parmakları yumruk hâline bükmeden işâret edileceğini, bazıları bükerek edileceğini bildirmektedir. İşâretin, parmakları bükerek yapılacağını bildirenlerden bir kısmı, parmaklar [(Halebî-i Sagîr) kitabında, parmak işâretleri ile sayıları göstermek için kullanılan şekli açıkça anlattığı üzere] elliüç rakamı şeklinde, bazıları da yirmiüç rakamı şeklinde bükerek diye bildirmektedirler. Bazı haberler, sağ iki küçük parmağı kapayıp ve baş parmağı orta parmakla halka yapıp, şehâdet parmağı ile işâret edilir diyor. Bir habere göre, yalnız baş parmak, orta parmağın üzerine koyup işâret edilir. Başka bir haberde, sağ eli, sol el ve bileği, bilek üzerine ve kolu, kol üzerine koyup, işâret edileceği bildiriliyor. Bazı haberlerde, bütün parmakları kapatarak işâret olunması, bazılarında ise, şehâdet parmağı kımılatılmadan işâret edilmesi buyurulmaktadır. Bunlardan başka, tehiyyâtda işâret olur diyip yeri kesin bildirilmemekte, bazı haberlerde, şehâdet kelimesi okunurken işâret olunur denilmektedir. Bazı rivâyetlerde ise, otururken düâ zamanında, (Ey Kalbleri istediği gibi çeviren Allahım! Benim kalbimi, kendi dînin üzerinde bulundur!) denir ve bunu söylerken, parmakla işâret olunur buyurulmuştur.

Hanefî mezhebinin âlimleri, işâret için bildirilen hadîs-i şerîflerin çok ve başka başka olduğunu görünce, namaz hakkındaki kesin ve açık emrlere uygun olmayan, fazla bir hareketin yapılmamasını söylediler. Çünkü namazda esâs, fazla hareketten sakınmak ve olgun bir şekilde bulunmaktır. Bundan başka, bütün âlimler, sözbirliği ile haber vermiştir ki, parmakları, gücü yetdiği kadar, kıbleye karşı bulundurmamak sünnettir. (Namazda, her uzvunu, gücün yetdiği kadar, kıbleye karşı bulundur!) hadîs-i şerîfi, bunu açıkça emretmektedir.

Eğer sorulursa: (Hadîs-i şerîflerin, başka başka bildirilmesi, ancak araları birleştirilemediği zaman, işi güçleştirdir. Hâlbuki, işâreti bildiren hadîs-i şerîflerden müşterek bir emr çıkarılabilir. Çünkü, çeşitli hadîs-i şerîfler, başka başka zamanlarda duyulup, haber verilmiş olabilir). Cevâb olarak deriz ki, haberlerin çoğunda (kâne=idi) kelimesi vardır ki, bu kelime mantıktan başka ilmlerde (kül=hep) ma'nâsınadır. Bunun için, bu çeşitli haberler birleştirilemez.

İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe, (Sözümeye uymayan hadîs-i şerîf öğrenerseniz, benim sözümü bırakıp, hadîs-i şerîfe uyunuz!) buyurdu ise de, bu sözü, kendi işitmemiş olduğu hadîs-i şerîfler içindir. İşitmemiş olduğum bir hadîs-i şerîfe uymayan sözümü bırakın demiştir. Hâlbuki, işâret hakkındaki hadîs-i şerîfler, böyle olmayıp, meşhûr olmuş, yayılmıştır. İmâm-ı a'zam bunları, belki duymamıştır denilemez.

(Hanefî âlimleri arasında, işâret edilir diyenler, böyle fetvâ verenler de vardır. Birbirine uymayan fetvâlardan, herhangi birine uyulursa câiz olmaz mı?) denirse:

Cevâb olarak deriz ki, fetvâların uymaması, (Câizdir, câiz değildir veya halâldir, harâmdır) şeklinde olduğu zaman, câiz değildir veya harâmdır diyen fetvâlara uymak esâsıdır.

İbni Hümâm "rahmetullahi aleyh" diyor ki, (Parmağı kaldırmak ve kaldırmamakda, birbirine uymayan hadîs-i şerîflerin çokluğu karşısında, namazda hareketsiz olmak lâzım geldiği için, biz parmak oynatmamağı bildiren hadîs-i şerîflere uymalıyız!) İbni Hümâma ne kadar şaşılacak azdır. Kitabında, (Âlimlerden birçoğu, işâret edilmez dedi ki, bu sözleri, hadîs-i şerîflere ve akla uygun değildir!) diyerek, ictihâd derecesindeki büyük islâm âlimlerini cahil ve ahmak yapmaktadır. Mezhebin zâhirine ve üsûl haberlerine göre, ictihâd ve kıyâs, edille-i şer'iyenin dördüncüsüdür. İctihâda nasıl dil uzatılabilir? Bu zât, birbirine uymayan rivâyetlerin çokluğu karşısında, temiz sular kısmındaki, (Kulleteyn) hadîs-i şerîfinin de, hadîs-i da'îf olduğunu söylemektedir.

Akıllı, olgun oğlum Muhammed Sa'îd "kaddesallahü teâlâ sirrehül'azîz", parmakla işâret üzerinde bir risâle yazmaktadır. Tamam olunca, bir sûretini inşaallah gönderirim. [Seyyid Abdülhakîm efendinin talebeleri, parmakla işâret etmemektedir.]

Sûâl: Sizin yolunuzda çalışanlar her yerde çoktur. İçlerinden birinin, arkadaşlarına başkanlık etmesini kimseye söyleyemedim. Bunun için, kendime güvenemedim. Sizin işâret buyurmanızı bekliyoruz. Uygun gördüğünüzü bildiriniz de, arkadaşlarının başına geçirelim diyorsunuz?

Cevâb: Bu iş, sizin uygun görmenize bırakılmıştır. İstihâreden ve teveccühden sonra, siz emr ediniz! Size ve yanınızda olanlara selâm ederim.

313

ÜÇYÜZONÜÇÜNCÜ MEKTUB

Bu mektub, hâce Muhammed Hâşime "rahmetullahi teâlâ aleyh" yazılmıştır. Eshâb-ı kirâmın üstünlüklerinin nasıl olduğunu ve tarîkat-i aliyye-i Nakşibendiyyede riyâzet çekilmesi olmadığını ve bu yolun niçin hazret-i Ebû Bekre bağı olduğunu ve bir Peygamberin vilâyetindeki sâliki, başka bir Peygamberin vilâyetine geçirmeği ve gömleğin önü açık olmalı mı yoksa

olmamalı mı ve kelime-i tevhîd ve zikri ve birkaç edebi bildirmektedir. Bu mektub, Mektubâtın birinci cildinin son mektubu olmaktadır. Hepsî, Resûller adedince ve Bedr gazvesindeki mücâhidler adedince, üçyüzonüç olmaktadır. Bu mektubun sonuna, büyük oğlunun birkaç mektubunun da eklenmesini emr buyurdular. Böylece, düâ ve Fâtîha okunmasını dilediler:

Allahü teâlâyâ hamd olsun! Onun çok sevdiği Peygamberine salât ve selâm olsun! Din ve dünya saadetinize düâ ederim!

Kardeşim, Muhammed Hâşim “rahmetullahi teâlâ aleyh”! Mîr seyyid Muhibbullahın mektubunda da bildirdiğiniz sorulara, bildiğim kadar cevâb yazarak gönderiyorum:

Sûâl 1: Allahü teâlâyâ yaklaşmak için, Fenâ-fillah ve Bekâ-billah ve Cezbe ile Sülûk makâmlarının hepsini geçmek lâzımdır.

Eshâb-ı kirâm “rıdvânullahi teâlâ aleyhim ecma’în”, mahlûkların en iyisinin “aleyhi ve aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” sohbetinde bir kerre bulunmakla, bütün ümmetin Evliyâsından daha üstün oldular. Acabâ bütün bu Seyr ve Sülûk ve Fenâ ve Bekâ, bunlarda bir sohbetde mi hâsıl oldu? Yoksa, bu bir sohbet, seyr ve sülûkun ve fenâ ve bekânın hepsinden daha mı üstün idi?

Eshâb-ı kirâmın “rıdvânullahi teâlâ aleyhim ecma’în” Fenâ ve Bekâları, O hazretin “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” teveccühü ve tesarrufu ile mi idi? Yoksa, yalnız Müslüman olmakla mı idi? Bunlar sülûk ve cezbe hâllerini ve makâmalarını biliyorlar mı idi? Yoksa, bilmiyorlar mı idi? Eğer biliyorlar idi ise, bu hâllere ve makâmlara ne ism vermişlerdir? Eğer onlarda sülûk ve cezbe yolları yokdu denirse, bu tarikatlerin bid’at-i hasene olmaları lâzım gelmez mi?

Cevâb 1: Bu güc sorularınızı cevâblandırmak, yazmakla olmaz. Bir arada bulunmak, uzun zaman hizmet etmek lâzımdır. Bu kadar zaman içinde kimsenin söylemediği şeyleri bir def’ada söylemek ve bir kalemde yazmak kolay olur mu sanıyorsunuz? Fakat, sorduğunuz için, cevâbsız bırakmak da olamaz. Elimden geldiği kadar bunu çözmeğe çalışacağım, iyi dinleyiniz!

Fenâ ve Bekâ ve Sülûk ve Cezbe ile olan yaklaşımağa (Kurb-i vilâyet) denir. Bu ümmetin evliyâsı, bu yaklaşmak ile şereflenmişlerdir. Eshâb-ı kirâmın, Hayr-ül-enâmın sohbetinde “aleyhi ve aleyhimüssalâtü vesselâm” kavuşdukları yakınlık ise, (Kurb-i nübüvvet)dir. Resûlullahı uyarak ve Ona vâris olarak kavuşmuşlardır.

Böyle yaklaşmakta, ne Fenâ vardır, ne Bekâ ve ne Cezbe vardır, ne de Sülûk. Bu kurb, vilâyet kurbundan katkat daha yüksek ve üstündür. Çünkü bu kurb, asla yaklaşıdır. Vilâyet kurbu ise, zille, gölgeye yaklaşıdır. Ne kadar başka olduklarını buradan anlamalıdır. Fakat, herkesin anlayışı bu ma’rifetin tadını alamaz. Nerde ise, bu ümmetin yüksekleri de, bu ma’rifeti anlamakta, cahiller gibi kalırlar. Fârisî beyt tercemesi:

Ebû Alî Sînâ kalenderlik yapsaydı,
kalenderlerin hepsi sofî olurlardı.

Evet, eğer Peygamberlik kurbunun kemâllerine, vilâyet kurbu yolundan çıkılırsa, o zaman Fenâ, Bekâ, Cezbe ve Sülûk lâzım olur. Çünkü, vilâyet kurbunda yükselmek için, bunlar lâzımdır. Fakat, Vilâyet yolundan gidilmeyip, Peygamberlik kurbunun caddesi seçilirse, Fenâ, Bekâ, Cezbe ve Sülûk hiç lâzım değildir. Eshâb-ı kirâm, nübüvvet kurbunun caddesinden ilerlediler. Bunun için, Cezbe, Sülûk, Fenâ ve Bekâ, bunlara hiç lâzım olmadı. Bu ma’rifeti, mevlânâ Emânullahı yazılan mektubda da arayınız! Bu fakir, mektublarımda ve kitaplarımda, hâlimin sülûk ve cezbenin ötesinde ve tecellîlerin, zuhûrların ötesinde olduğunu yazmışım. O yazılarımda, işte bu (Nübüvvet kurbu)nu bildirmişim. Hâcem hazretlerinin hizmetlerinde iken, bu devlet hâsıl olmuştu. Bunu hâce hazretlerine şöyle bildirmişim: Bende öyle bir hâl hâsıl oldu ki, o hâlin karşısında, (Seyr-i enfûsî), (Seyr-i âfâkî) gibi oldu. Bu hâlimi bildirmek için bu kelimelerden başka söyleyecek birşey bulamadım. Bu şaşılacak hâlim, seneler geçtikden sonra, yerleşmeğe, anlaşılmağa başlayınca, kısaca yazmağa kalkışmışım. Bu ni’meti ihsân eden Allahü teâlâyâ hamd olsun! Allahü teâlâ ihsân etmeseydi, biz bunu bulamazdık. Rabbimizin Peygamberleri doğru olarak gönderilmişlerdir.

Yukarıda bildirdiklerimizden anlaşılıyor ki, Fenâ ve Bekâ ve Cezbe ve Sülûk isimleri sonradan konulmuştur. Meşâyihın meydâna çıkardıkları kelimelerdir. Mevlânâ Câmî “aleyhirrahme” (Nefehât) kitabında yazıyor ki, (Fenâ ve Bekâ kelimelerini ilk olarak kullanan Ebû Sa’îd-i Harrâzdîr “kuddise sirruh”).

Sûâl 2: Tarikat-ı aliyye-i Nakşibendiyyede sünnete uyulur. Hâlbuki O Server “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” şaşılacak riyâzetler ve sıkıntılı açıklıklar çekdi. Bu yolda ise, riyâzetleri yasak etmişlerdir. Hattâ riyâzetler, sûretlerin, görüntülerin keşflerine sebep olduğu için, zararlı olduklarını bildirmişlerdir. Sünnete uymakta zarar bulunabileceğini düşünmek, şaşılacak birşey değil midir?

Cevâb 2: Sevgili kardeşim! Riyâzetler çekmenin bu yolda yasak olduğunu yazıyorsunuz. Riyâzetlerin bu yolda zararlı bilindiğini nerede işitdiniz? Bu yolda, nisbeti hep korumak ve

sünnet-i seniyyeye uymak “alâ sâhibihessalâtü vesselâmü vettehiyye” ve hâllerini örtmeğe çalışmak ve orta hâlli yaşamak ve yiyecekde, giyecekde ve herşeyde orta hâli gözetmek vardır. Bunların hepsi, riyâzât-i şâkka ve mücâhedât-i şedîdedir. Cahiller bunları riyâzet saymazlar. Mücâhede bilmezler. Bunlara göre, riyâzet ve mücâhede, yalnız açlık çekmektir. Çok aç kalmağı pek kıymetli sanırlar. Çünkü, hayvanlar gibi yaşayan bu kimseler, yimeğe, içmeğe çok önem verirler. Hep bunları düşünürler. Bunun için, yimemek, içmemek bunlara ağır riyâzet görünür ve sıkı mücâhede olur. Bu cahiller, nisbetin hep korunmasına ve sünnete uymağa “alâ sâhibihessalâtü vesselâmü vettehiyye” ve benzerlerine hiç kıymet vermezler. Bunun için, bunları yapmamağı çirkin görmezler. Yapmağa çalışmağı da riyâzetden saymazlar. Görülüyor ki, bu yolun büyüklerine, hâllerini örtmeğe çalışmak ve cahillerin kıymet verdikleri riyâzetleri yapmamak lâzımdır. Böyle riyâzetleri cahiller beğenirler. Aralarında yayılarak şörete ve âfete sebep olur ve sonu kötü olur. Resûlullah, (Dinde ve dünyada parmakla gösterilmesi, insana kötülük olarak yetişir. Bundan ancak Allahü teâlânın koruduğu kimse kurtulur) buyurdu.

Bu fakire göre, uzun açlıklar çekmek, yimekte ve içmekte orta dereceyi gözetmekten çok daha kolaydır. Pek hafif olur.

Orta hâli gözetmek riyâzetinin, çok aç kalmak riyâzetinden daha üstün olduğu meydândadır. Yüksek babam “kuddise sirruh” buyurdu ki, (Sülûkü anlatan bir kitabda görmüşdüm. Maksada kavuşmak için, yimekte, içmekte orta dereceyi gözetmek yetişir. Bunu gözetince ayrıca zikir ve fikr lâzım olmaz). Sözü doğrusu da budur. Yiyecekde, giyecekde ve her işde orta dereceyi gözetmek çok iyidir. Fârisî beyt tercemesi:

Ağzından taşacak kadar çok yime,
açlıktan ölecek kadar az yime!

Hak teâlâ, Peygamberimize “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” kırk erkek kuvveti ihsân eylemiştir. Bu kuvveti ile ağır açlıklara dayanırdı. Eshâb-ı kirâm da, insanların en iyisinin sohbeti yardımı ile “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâmü vettehiyye” bu yüke katlanırlardı. Bu yüzden işlerinde ve çalışmalarında hiçbir bozukluk ve gevşeklik olmazdı. Aç iken muhârebeye düşmana öyle güçlü saldırdılar ki, tok olanlar bunun onda birini yapamazlardı. Bunun içindir ki, sabr eden yirmi kişi, ikiyüz kâfire gâlib gelirdi. Yüz kişi de, bin kişiye galebe çalardı. Eshâb-ı kirâmdan başkaları, öyle aç kalsalar, edebleri ve sünnetleri yapamaz olurlar. Belki çok olur ki, farzları yapamaz hâle gelirler. Gücü yok iken, bu işde Eshâb-ı kirâma benzemeğe kalkışmak, kendini sünnetleri ve farzları yapamıyacak hâle sokmak olur. İşitdiğimiz göre, Ebû Bekr-i Sıddîk “radıyallahü anh” O Server gibi “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm”, hergün oruc tutmak istedi. Za’îfledi, tâkati kalmadı. Birgün yere yıkıldı. O Server “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” buna üzülerek, (İçinizde benim gibi kim vardır? Rabbimin huzûrunda kalırım. Oradan yirim ve içerim) buyurdu. Görülüyor ki, gücü yetmediği şeyi yapmağa kalkışmak iyi değildir.

Eshâb-ı kirâm, insanların en iyisi kadar “aleyhi ve aleyhimüssalevatü vetteslîmât” açlığa dayanamadılar ise de, onun sohbetinin yardımı ile uzun açlıkların zararlarından korunmuş idiler. Başkaları, onlar gibi korunmuş değildiler. Bunu şöyle açıklarız: Açlığın safâ verdiği, temizlediği meydânda birşeydir. Çok kimselerin [Sâlih olan müminlerin] kalbine safâ verir. Çoğunun da [Kâfirlerin ve dünyaya düşkün olan müminlerin] nefesine safâ verir. Kalbin safâ bulması, insanı doğru yola götürür ve nûrlandırır. [Âlem-i emrdeki nûrlar, feyzler, hidâyet hâsıl olur.] Nefsin safâsı, dalâlete sürükler ve zulmeti arttırır. [Nefs, âlem-i halkdan olduğu için, âlem-i halkdaki, bilinmeyen, gayb olan, gizli olan, çalınan şeyler, hastalıkların teşhîsi, tedavisi, cin ile tanışma gibi şeyler hâsıl olur. Böyle kâfir ve sapık kimseler, Müslümanların imanlarının bozulmasına sebep olurlar.] Ahmak Eflâtun, nefsinin safâsına güvendi. Hayaline gelen görüntülere uydu. Bunları değerli birşey sanarak, kendini beğendi. Hazret-i İsâ “alâ nebiyyinâ ve aleyhissalâtü vesselâm” Eflâtun zamanında Peygamber olmuşdu. Ruhullah olan O yüce Peygambere inanmadı. (Biz gericilikden kurtulmuş kimseleriz. Bizi doğru yola götüreceğ öndere ihtiyâcımız yokdur) dedi. Eğer kalbini karartan safâsı olmasaydı, hayalindeki sûretlere aldanmaz, saadete kavuşmaktan geri kalmazdı. Maksada ulaşmasına engel olmazlardı. Bu karanlık safâyı görerek, kendini nûrlu sandı. Bu safânın, nefsi emmârenin ince kabuğundan içeri giremediğini, nefsinin eskisi gibi kirli, pis olduğunu anlıyamadı. Nefsinin ancak, şeker kaplanmış necâsete döndüğünü görmedi. Kalb böyle değildir. O, yaradılışda temizdir. Nûr ile doludur. Yalnız, karanlık nefse yakın olduğu için, üzeri kararmış, kirlenmiştir. Az bir tasfiye, temizlemek ile, üzerindeki pas giderek, eski hâline döner. Nûr ile dolar. Nefs ise, yaradılışda karanlıktır, pisdir. Kalbin emri, idâresi altına girmedikçe, daha doğrusu sünnete uymadıkça, İslâmiyete sarılmadıkça “alâ sâhibihessalâtü vesselâmü vettehiyye”, hattâ ve hattâ, ancak Allahü teâlânın ihsânına kavuşmadıkça, tezkiye bulamaz, içerden temizlenemez. Yaradılışındaki pislikden kurtulamaz. Saadete, iyiliğe eremez. Eflâtun, hiç akli ermediği için, nefsinin safâsını, İsâ aleyhisselâma inanan kalbin safâsı gibi sandı. O imanlı kalbin sâhibi gibi, kendini de, nûrlu ve temiz gördü. Bunun için de, O yüce

Peygambere “alâ nebiyyinâ ve aleyhissalâtü vesselâm” uymak ni’meti ile şereflemedi. Sonsuz felâkete sürüklendi. Böyle belâya düşmekden Allahü teâlâya sığınırız!

Açlığın böyle zararı da bulunduğu için, bu yolun büyükleri “kaddesallahü teâlâ esrârehüm” açlıkla riyâzet çekmek yolunu tutmamışlar, yemekde, içmekde, orta dereceyi gözetmek riyâzetine, tam ortada kalmağa çalışmak mucâhedesine sarılmışlardır. Açlığın bu büyük tehlikesine düşmemek için, fâidelerinden de, vaz geçmişlerdir. Başkaları, açlığın fâidelerini düşünerek, zararlarını göremediler. Açlık çekmeği emr etmişlerdir. Aklı olanlar, bir zarardan kurtulabilmek için, birçok fâidelerin bırakılacağını söylemişlerdir. İslâm âlimlerinin, (Bir işin sünnet veya bid’at olduğu anlaşılmasa, bid’ati yapmamak, sünneti yapmaktan daha iyidir) sözleri de, akl sâhiblerinin bu sözlerine benzemektedir. Çünkü bu iş, bid’at ise zararlıdır. Sünnet ise, fâideleri vardır. Zararlı olabileceğini, önde tutmuşlar, bid’at olabileceği için bu işi yapmamalıdır buyurmuşlardır.

Açlıkla riyâzet çekmek sünnetinin başka yoldan da zarar getirebileceği, şaşılacak bir şey olmaz. Bu sözle demek istiyoruz ki, bu sünnet, yalnız Eshâb-ı kirâm için olabilir. O zaman için olması, çok ince ve örtülü bildirilmiş olduğu için, tasavvufcuların çoğu bunu anlayamamış, kendileri de, böyle riyâzet yapmışlardır. Birçoğu ise, bunun o zaman için olduğunu anlayarak, kendileri yapmamışlardır. Herşeyin doğrusunu ancak Allahü teâlâ bilir.

Sûâl 3: Bu yolun büyüklerinin kitaplarında yazıyor ki: (Bizim nisbetimiz, hazret-i Ebû Bekre bağlanmaktadır. Başka yollar böyle değildir). Yolların çoğu, imâm-ı Ca’fer-i Sâdık bağlanmaktadır. Bu İmâm da, hazret-i Sıddîka bağlıdır. Başka yollar da, hazret-i Sıddîka bağlanmış olmuyorlar mı?

Cevâb 3: İmâm-ı Ca’fer-i Sâdık “kuddise sirruh” hazretleri, hem hazret-i Sıddîka, hem de hazret-i Emîre bağlıdır “radiyallahü teâlâ anhümâ”. Kendisinde bu iki nisbet birleşmiş olduğu hâlde, her iki nisbetin kemâlleri ayrı ayrı idi. Birbirleri ile karışmamış idi. Birçokları, İmâm hazretlerinden, hazret-i Ebû Bekrin “radiyallahü teâlâ anh” nisbetini aldı. Bunların yaradılışları Sıddîka uygundu. Yaradılışları hazret-i Emîre uygun olanlar da, hazret-i Emîrin nisbetini aldılar. Hazret-i Emîre bağlandılar. Bir aralık, Benâris gölünün yanına gitmişdim. Kenk ve Çemen nehrleri bu göle akmakta idi. Her iki nehrin sularının gölde hemen karışmadıkları görülüyordu. Sanki araları bir perde ile ayrılmıştı. Kenk nehrinin akdığı tarafta bulunanlar, bu nehrden gelen suyu içiyorlardı. Çemen nehrinin akdığı tarafta bulunanlar da, Çemen suyundan içiyorlardı.

Hâce Muhammed Pârisâ hazretleri “kuddise sirruh”, (Risâle-i kudsiyye) kitabında buyuruyor ki, hazret-i Alî, Peygamberlerin sonuncusundan “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm” terbiye gördüğü gibi hazret-i Sıddîkdan da yetişmiştir. Bunun için, hazret-i Alînin nisbeti, hazret-i Sıddîkin nisbetinden başka değildir denilirse, evet nisbetleri başka olmasa da, birçok incelikleri bulunduğu yerlere göre, birbirlerinden ayrılırlar. Tek bir su, bulunduğu yerlere göre, başka başka özellikler aldığı gibi, ikisinden herbirine, ayrı incelikleri bakımından, ayrı bir tarikat bağlanmış olabilir.

Sûâl 4: Molla Muhammed Sıddîka yazılan mektubda, yaradılışı, Vilâyet-i Müsevîye uygun olan bir tâlibin, rehberi tarafından Vilâyet-i Muhammediyyeye getirildiği hiç işitilmemiştir deniliyor. Büyük oğlunuza yazılan mektubda ise, sizi Vilâyet-i Müsevîden Vilâyet-i Muhammedîye getirdiler deniliyor. Bu nasıl olur?

Cevâb 4: Molla Muhammed Sıddîkin “rahmetullahi teâlâ aleyh” mektubunda, Vilâyet-i Müsevîden Vilâyet-i Muhammediyyeye geçirilmiş olduğu işitilmemiştir denilmektedir. Bunu yazarken, geçirildiği bilinmiyordu. Bunu bildirdiklerinden sonra ve geçirmeğe kudret verdiklerinden sonra, sizi o vilâyetden bu vilâyete geçirdiler diye yazıldı. Bu iki mektub, başka zamanlarda yazılmış oldukları için, birbirlerinin zıddı olmazlar.

Sûâl 5: Buradaki söfler, önü açık antârî giyiyorlar. Antârînin önü açık olması sünnettir diyorlar. Hazret-i Mîrin adamları ise, yakası halkalı, kapalı yapıyorlar. Bunun doğrusu hangisidir?

Cevâb 5: Biz de bunu iyi bilemiyoruz. Arabistân ehâlisi önü açık antârî giyerler. Sünnet böyledir derler. Hanefî mezhebinin kıymetli kitaplarından birkaçında, erkeklerin kadın elbisesi giymemeleri lâzım olduğu yazılıdır. İmâm-ı Ahmed ve Ebû Dâvûd, Ebû Hüreyreden haber veriyorlar ki, Peygamberimiz “aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm”, (Kadın elbisesi giyen erkeğe ve erkek elbisesi giyen kadına la’net olsun) buyurdu. (Metâlib-ül-müminûn) kitabında, kadın, erkeklere ve erkek de kadınlara benzemesin! Benzeyenler mel’undur denilmektedir. Önü açık antârînin din adamları ile ilm sâhiblerinin elbisesi olmadığı anlaşılmalıdır. Bundan dolayı, zimmîlerin yani gayr-i müslimlerin böyle giymeleri câiz görülmüştür. (Câmi’urrumûz) kitabında, (Muhît) kitabından alarak, (Zimmî, din adamlarına ve ilm sâhiblerine mahsûs olan cübbe ve sarık gibi elbise giymemeli, kaba bezden, kadınlar gibi, yakası göğsü üzerinde antârî giymelidir) diyor. Âlimlerden çoğuna göre, önü açık ise antârî olmaz, manto olur. Bunlara göre, (Antârî, yani kamîs), yakası omuzlarda açık olandır. (Câmi’urrumûz)da, kadın kefenini anlatırken böyle

demışdir. (Hidâye) kitabında, kamîs yerine Dir' demektedir. (Dir') göğse kadar açıktır. Kamîsin önü omuza kadar açıktır. Çoğuna göre ikisi birdir.

Bu fakire göre, doğrusu şöyle görünüyör ki, erkeklerin kadın elbisesi giymeleri yasak olduğu için, kadınların önü açık antâri giydikleri yerde, erkekler, kadınlara benzemek için, yakası kapalı giymelidirler. Mâverâ-ün-nehrde ve Hindistânda kadınlar, önü açık antâri giymektedir. Erkeklerin, yakası kapalı giymeleri lâzım olmaktadır. Meyân şeyh Abdülhak-ı Dehlevî "rahmetullahi teâlâ aleyh" dedi ki, (Ben Mekke'de iken şeyh Nizâm-ı Narnûlînin talebesinden biri, yakası kapalı antâri ile tavâf ediyordu. Arablardan çoğu, onun kadın antârisi giymiş olduğunu görünce şaşırıldılar). Görülüyor ki, âdete göre hem arablar doğrudur, hem de Hindistân ve Mâverâ-ün-nehr erkeklerinin giydikleri doğrudur. Bekara sûresi yüz kırksekizinci âyetinde meâlen, (Allahü teâlâ, herkesin yüzünü bir tarafa çevirir) buyuruldu. Önü açık antâri giymek sünnet olduğu iyi bilinseydi, Hanefî âlimleri, zimmîlerin böyle giymelerine izn vermezler, yalnız din adamlarının ve ilm sâhiblerinin giymelerini bildirirlerdi. Bu elbisede kadınlar başda geldikleri için, erkeklerin elbiselerini kadınların elbiselerine benzetmemeleri uygun görülmüştür.

Sûâl 6: Bu yolun tâlibleri, başlangıçta, tam ehadiyyeti arıyorlar. Kelime-i tevhîdi söylemek bunlara nasıl uygun olur? Çünkü, tapınacak birşey yoktur derken, Ondan başkaları düşünülmemektedir.

Cevâb 6: Ondan başkalarının düşünülmesi, ehadiyyete bağlanmayı düzeltmek ve terbiye etmek içindir. Başkalarına tapılmıyacağını söylemek, Ona bağlı kalabilmek içindir. Yok etmek için başkalarını düşünmek, bir varlığa bağlanmağa uygunsuz olmaz. Bir varlığa bağlanmağa uygun olmıyan, başkalarına bağlanmaktır. Yok etmek için, onları düşünmek değildir. Bu ikisini birbirine karıştırmamalıdır. [Zikrin çeşitleri çoktur. Bunlardan çok fâidelisi, (Allahü ekber, Allahü ekber. Lâ ilâhe illallahü vallahü ekber. Allahü ekber ve lillâhil hamd)dir. Buna (Tekbîr-i teşrîk) denir. Her gün çok okumalıdır.]

Sûâl 7: Bu yolda yeni başlıyanların ağızları ile söyledikleri zikri, kalbleri de söylemektedir. Kelime-i tevhîd ile zikir ederken, kalb de bunun hepsini söylüyor mu, söylemiyor mu? Kalb de hepsini söylüyorsa, (Lâ) derken yukarıya doğru, (İlâhe) derken, sağa doğru söylemek nedendir?

Cevâb 7: Eğer kalb, (LÂ İLÂHE İLLALLAH) kelimesinin hepsini söylerse, niçin bu kusur olsun? (LÂ) derken, hayali ile, göbekten yukarı doğru söyler. (İLÂHE) derken, yukardan [göğsün] sağına doğru, (İLLALLAH) derken sağdan kendine [yani kalbe] doğru söyler. Yâhud, bu kelimeleri, bu üç tarafa doğru hayali ile götürür. Ağız ile birşey söylemez. Böylece, kalbin ağız ile birlikde olması şartı ortadan kalkar. Sizin bu son iki sülâliniz, Fahrredîn-i Râzînin şübhelerine benzemektedir. İyi düşünseydiniz, sormanıza hâcet kalmazdı.

EK: Son olarak, şunu da bildirelim ki, oradaki kardeşlerimiz arka arkaya yazarak, Mîr [Muhammed Nu'mân "rahmetullahi teâlâ aleyh"] hazretlerinin bu günlerde talebeyle az çalıştığını, ev yapıldığına uğraştığını, eline geçenleri ev yapmağa harc ettiğini, talebenin, kendisinden fâidelenemediğini bildiriyorlar. Bunları öyle yazmışlar ki, beğenmedikleri, istemedikleri anlaşılmalıdır.

İyi biliniz ki, bu yola bağlı olanları beğenmemek, öldürücü zehirdir. Bu büyüklerin sözlerine, işlerine karşı gelmek, insanı sonsuz felâkete götürür. Uçuruma sürükler, hele kendi rehberini beğenmez, ona karşı gelirse, üstâdını incitirse, neye varacağını düşünmelidir! Bu büyüklere inanmıyanlar, bunların bereketlerine kavuşamaz. Bunlara karşı gelenler, her zaman ziyân eder, aldanır. Rehberin "rahmetullahi teâlâ aleyh" her işi, her sözü iyi ve güzel görünmedikçe, onun yüksekliklerinden hiçbirine kavuşamaz. Eline birşeyler geçerse, istidrâc olup, sonu yıkım ve çöküntü olur. Üstâdına aşırı sevgisi ve bağlılığı olmakla beraber, içinde ona karşı kıl kadar bir beğenmemek bulunursa, bunu kendi için felâket, yıkım bilmelidir. Onun üstünlüklerinden hiçbirine kavuşamayacağını anlamalıdır.

Rehberin işlerinden birini beğenmezse ve bundan kendini kurtaramazsa, karşı gelmiş olmayacak bir yol ile, kendisinden bunu sormalı, inanmamış görünmemelidir. Bu zamanda, doğru ile yanlış, iyi ile kötü birbirleri ile karışık. Rehberin ara sıra, İslâmiyete uymıyan birşey yaptığını görürse, kendisi bunu yapmamalı, iyi gözle bakarak, İslâmiyete uygun görmeğe çalışmalı, iyi tarafını aramalıdır. İyi ve uygun yerini bulamazsa, bu belâdan kurtulmak için, Allahü teâlâyâ yalvarmalıdır. Üstâdının bundan kurtulması için, ağlıyarak, düâ etmelidir. Üstâdının mubâh olan birşeyi yapmasından şübheye düşerse, bu şübheye kıymet vermemelidir. Herşeyin sâhibi olan Allahü teâlâ, mubâh şeyleri yasak etmemiş, beğenmemelik etmemiş iken, başkası, kendiliğinden nasıl karşı gelebilir. Çok yer vardır ki, birşeyin daha iyisini yapmamak, yapmaktan daha iyi olur. Hadîs-i şerîfde "alâ sâhibihessalâtü vesselâm", (Allahü teâlâ, azîmetle iş yapmayı sevdiği gibi, ruhsatla yapmayı da sever) buyuruldu. Mîr hazretlerinin kabz hâli, sıkıntılı hâli çok olduğu için, böyle zamanlarında, talebesi ile uğraşmayıp da, birkaç mubâh işle kendini avutmak isterse, buna karşı durmak doğru olur mu? Abdüllah-i İstahrî hazretleri, böyle

zamanlarında, av köpekleri ile birlikte, ormana ava giderdi. Büyüklerden birçoğu da, böyle zamanlarda, simâ' ve nağme dinlemekle kendilerini avuturlardı. Doğru yolda olanlara ve Muhammed Mustafânın izinde gidenlere selâm olsun "aleyhi ve alâ âlihissalevâtü vetteslîmâtü etemmühâ ve ekmelühâ"!

BİRİNCİ ARİZA

MERHÛM BÜYÜK OĞLU MUHAMMED SÂDİK "ALEYHIRRAHME" TARAFINDAN
YAZILAN BİRİNCİ MEKTUB:

Kölelerinizin en aşağısı Muhammed Sâdik, şerefli kapınıza bildirir ki, buradakilerin hâlleri, durumları, yüksek teveccühlerinizin yardımı ile, çok iyidir. Bedenlerimiz bir arada olduğu gibi, kalblerimiz de toparlanmış olarak yaşamakdayız. Çok zamandan beri, hizmetcilerinizi düşünüyör ve ayrılık sebebi ile üzülyorduk. Bu satırların yazıldığı gün, meyân Bedreddîn gelerek âfiyetde olduğunuzu bildirdi. Bizleri sonsuz sevindirdi. Rahatlığa kavuşduk. Bunun için, Allahü teâlâya çok hamd olsun! Gönüllerimizin kiblesi efendim! Hâfız Burhâneddîn, Ramezân-ı şerifin onüçüncü gecesi Kur'ân-ı mecîdi hatm eyledi. Ondördüncü geceden beri, hâfız Muhammed Mûsâ başladı. Her gece beş cüz' okuyor. Yarın gece, ondokuzuncu gecesi olup, hatm edecektir. Ramezân-ı mubârekin son onunda, hâfız Behâeddîn hatm edeceğini söyledi. Hak teâlâ selâmet versin! Bir gece, terâvîh namazında, hâfız Kur'ân-ı kerîm okuyordu. Çok nûrlu bir makâm görüldü. Sanki, Kur'ân-ı kerîmin hakîkatinin makâmı idi. Her ne kadar, bunu söyleyemezsem de, hakikat-i Muhammedînin "aleyhissalâtü vesselâm" bu makâmın icmâli, ortası olduğu anlaşıldı. Sanki, büyük bir denizi, bir destiye doldurdular. Bu makâm, Muhammed aleyhisselâmın hakîkatinin tafsîli, yayılmışı, açılmışı idi. Peygamberlerin "aleyhimüsselâm" ve Velîlerin "kuddise sirruhüm" büyüklerinin çoğu, yaradılışlarındaki güçleri kadar, bu makâmdan birer parça pay almışlardı. Bizim Peygamberimizden "aleyhi ve alâ âlihissalâtü vesselâm" başkasının, bu makâmın bütününe kavuştuğu anlaşılmadı. Bu aşağı köleye de bir pay verildi. Allahü teâlâ, yüksek teveccühlerinizin yardımı ile, tam bir pay almak nasib eylesin! Şu âna kadar, bu makâm, tam açık görülmedi. Bundan başka zamanlarımızda, kendimizi toparlamakdayız. Bu yüce ayda, çok bereket hâsıl oldu. Kardeşim Muhammed Sa'îdin hâlleri bir düzende gitmekdedir. Zamanları zikr ile geçmekdedir. Şehirlerdeki de, seve seve geliyorlar. Bu fakir, şimdiye kadar dört cüz'den çok ezberledim. Bayrama kadar beş cüz' ezberlemiş olacağımı umuyorum. Köleniz.

İKİNCİ ARİZA

Kölelerinizin en aşağısı Muhammed Sâdik, yüksek kapınıza bildirir ki, burada bulunanların hâline şükrler olsun! Dileklerimizizin Kabesi olan yüksek zâtınızın, hizmetcilerinizin ve sevdiklerinizin hepsi ile iyi olmanıza düâ etmekdeyiz. Bütün dileğimiz, ancak budur. Başımızın tâcı olan mektubunuz, değeri ölçülemez olan yazılarınız, İsmâ'îl eli ile bizleri şereflendirdi. Okumakla çok sevindik. Hak sübhânehu ve teâlâ, âlemlerin kiblesinin ihsân gölgesini, bütün Müslümanların üzerinden eksik eylemesini! Ümmî olan Peygamberleri ve Onun temiz olan Âli hurmetine bu düâmızı kabûl buyursun "aleyhi ve aleyhim minessalevâti efdalühâ ve minetteslîmâti ekmelühâ"! Ey, gönüllerin kiblesi! Hâllerimin yıkılmakta olduğunu nasıl bildireyim? Çirkin işlerimden ve geçmişdeki ve şimdiki iyi hâllerin elden çıkmasından dolayı âh etmekden başka bir işim yoktur. Hiçbir zamanın ve ânın, Onun beğenmediği bir hâlde geçmemesini istiyorum. Fakat, bu ni'met ele geçmiyor. Tek ümmîdim, yüksek kapınızın hizmetcilerinin teveccühlerinin yardımına kavuşmaktır. Fârisî mısra' tercemesi:

Büyük ihsân, kerîmlere güc gelmez!

Allahü teâlâya hamd olsun, şükr olsun ki, kıymetli teveccühlerinizin yardımı ile, bu âna kadar, emr buyurulan yolda çalışırken, az bir gevşeklik hiç olmadı. Hergün ilerleyiş ve artış umuyoruz. Sabâh, öğle ve ikindi namazlarından sonra toplanıyoruz. Hâfız Behâeddîn, zaman bulunca, Kur'ân-ı kerîm de okuyor. Bu fakir, ara sıra (Kabz) oluyorum. Sonra (Bast) hâsıl oluyor, açılıyorum. Kabz, bast, teveccüh, zevk ve sükûn ve benzerleri, yalnız bedende hâsıl olmaktadır. Bedenden başka yere bulaşmıyorlar. Altı latîfe, ne teveccüh ediyorlar, ne de gâfildirler. Teveccüh ederlerse, teveccühleri, ilm-i huzûrî gibidir. Hattâ, tam öyledir. Teveccüh, zevk ve benzerlerinin hepsini zıllerin içinde bilmekdedir. Zilden dışarda bulmamaktadır. Latîfeler, önce beden ile karışık idi. Kalb gözü, bedenden başka birşey görmüyordu. Böyle olduğu, çok sevinçli olan huzûrunuzda da bildirilmişdi. Şimdi, bedenden ayrı bulunmaktadı. Bu makâmı, (Bekâ makâmı) olarak bilmekdedir. Bekâdan sonra, latîfelerde yine bir Fenâ hâsıl oldu. Bekâdan sonra olan bu Fenâ hâsıl olmadıkça, işin tamam olamayacağı anlaşıldı. Birkaç günden beri yine (Kabz hâli) vardır. Sevindirici hâller pekaz olmaktadır. Bakalım ne olacak. Şu âna kadar bu âleme hiç teveccüh olunmadı. Hâlleri bildirmek lâzım olduğu için, birkaç kelime ile arz etmeğe kalkışıldı. Ey gönüllerin kiblesi! Bu fakir, hemen hemen her gece, hazretinizi rû'yâda

görmekle şereflenmekdeyim. Bundan daha çok ne yazayım. Daha çok yazmak, resmî şeyler eklemek olur. Köleniz.

ÜÇÜNCÜ ARİZA

Kölelerinizin en aşağısı olan Muhammed Sâdık, yüksek kapınıza sunar ki, bu aşağı kul, çok zamandan beri (Kabz) hâlinde olup, çok sıkılıyordum. Sonunda, Allahü teâlâya çok şükürler olsun, ancak yüksek teveccühünüzün yardımı ile, büyük bir (Bast), gönül açıklığı ihsân olundu. Bu sıkıntısız hâlde iken, önceleri bu kimsenin yaptığı zikir ve teveccüh ve herşey, şimdi Onun “teâlâ ve tekaddese” tarafından yapılmaktadır. Kendinde, bunları alabilmekden başka, birşey bulamamaktadır. Üzerine güneş ışınları gelen ayna gibidir. Bu ışıkların doğması ile, bedendeki ve latîfelerdeki bütün karanlıklar ve bulanıklıklar yanıp temizlendi. Bunların hepsinde nûr ve bereket hâsıl oldu. (Şerh-ı sadr) oldu. Kalb genişledi. Bedenin hepsi nûr olup, ruhun ve sırrın eski parlaklıklarından daha çok ışık saçdı. Latîfeler arasında, en kâmil tecellî kalb üzerine oldu. Kalbe bakıp, içinde başka bir kalb görüldü. Buna da tecellî vardı. Bu kalbin kalbine bakınca bunun içinde de, başka bir kalb görüldü. Buna da tecellî vardı. Böylece, sonsuz olarak, her kalbin içinde, başka bir kalb vardı. Şimdi bunların bir kalbde sona erdikleri sanılıyor. Fakat böyle olduğu iyi anlaşılacak değildir. Şimdiki hâlin yanında, eski hâllerin ancak bir özenilecek şey olmadığı anlaşıldı. Bu makâmın ismi biliniyordu. Edebe uygun olmaz korkusu ile yazılmadı. Ey gönlümün kiblesi “kaddesallahü teâlâ sirrehül’azîz”! Bütün bunlar, temiz teveccühünüzün sebep olduğu ihsânlardan birer zerredir. Fârisî beyt tercemesi:

Vücûdümün her zerresi dile gelse de;

Şükürünün binde birini yapamam yine!

Hazretinizin selâmeti ve yüksek kapınızda hizmetcilik edenlere katılabilmek için olan isteklerimizi nasıl açıklıyayım, nasıl yazabileyim? Gece gündüz ve belki her ân, bu yüksek arzûmuza ve çok kıymetli isteğimize kavuşduracak olan, güzel vaktin ve tatlı sâatin ne zaman geleceğini düşünüyoruz. Fikrimizde, gönlümüzde, bu istekden, bu dilekden başka, hiçbir düşünce yoktur. Hak sübhânehu ve teâlâ, en güzel şekilde ve en uygun yol ile, bu büyük ni'mete kavuşursun! Sevgili Peygamberi ve Onun temiz Âli hürmetine düâmızı kabûl buyursun “aleyhi ve alâ Âlihi minessalevâti etemmühâ ve minetteslîmâti ekmelühâ”! Âmîn. Köleniz.

Muhammed Sâdık

Bu hâllerin, zevklerin, tercümânı Mektubât,

kitabıdır ki, ondan neşr oluyor füyûzât.

İlâhî nûrlar ondan yayılıyor cihâna,

her ne müşkilin varsa, yalnız sen başvur ona.

Onu çok oku dostum, bak nûrla dolacaksın,

bizzat musannifinden, feyizyâb olacaksın.

öyle kitabdır ki o, misli İslâmiyetde,

ne mâzîde yazılmış, ne yazılır âfide.

Kur'ândan, hadîslerden sonra gelir bu kitab,

herkese var içinde, kendine göre hitâb.

İlm, ihlâs menba'ı, hârikalar diyârı,

onda bulur arayan, eşi olmıyan yârı.

Kayyûm-i âlem[1] diyor, her mektubu babamın,

bir deryâ-yı muhîtdir, sonu görünmez ânın.

Tarîkat ve İslâmiyet, vasl olmuşdur burada,

Saadet menbaıdır, dünyada ve ukbâda.

Budur Tabîb-i hâzık, budur her derde deva,

budur kalblere şifâ, budur ruhlara gıda.

Budur Hakkın sevdiği, sevgililerin sözü,

budur islâmın aslı, hem de irfânın özü.

Budur Evliyâların, çeşid çeşid lisânı,

Ehl-i sünnet yolunun, gayet açık beyânı!

Aşkla yanan tâlibe, en iyi haber budur,

bilinmiyen yollarda, sâlike rehber budur.

Gece gündüz dâimâ, oku bu Mektubâtı,

gayret et duymak için, o lezzeti, o tadı.

Oku, gülen gözlerin yaş doluncaya kadar,

oku, hakîkî aşka, kavuşuncaya kadar.

Oku, elbet o güzel, birgün rû-nümâ olur,

muhabbetle okuyan mâsivâdan kurtulur.

Sâatlerce, günlerce, hep onunla meşgûl ol,

bu sözler te'sîriyle, açılır kalbe bir yol.
Bir kalb ki, meşgûl olur, bu ma'nâyla her zaman,
elbet imdâda gelir, birgün bunları yazan.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

İslâmiyeti bildiren kitâblar pek çoktur. Bunların içinde en kıymetlisi, imâm-ı Rabbânînin üç cild (Mektubât) kitabıdır. Bundan sonra, Muhammed Ma'sûmun üç cild (Mektubât) kitabıdır. Muhammed Ma'sûm hazretleri, Mektubâtın üçüncü cildinin onaltıncı mektubunda buyuruyor ki, (İman, kelime-i tevhîdin Lâ ilâhe illallah ve Muhammedün Resûlullah iki kısmına birlikte inanmaktır). Yani, Müslüman olmak için, Muhammed aleyhisselâmın Peygamber olduğuna da inanmak lâzımdır. Yani Muhammed aleyhisselâm, Allahın Peygamberidir. Allahü teâlâ, Cebrâîl ismindeki melek ile, kendisine (Kur'ân-ı kerîm) göndermiştir. Bu Kur'ân-ı kerîm, Allah kelâmıdır. Muhammed aleyhisselâmın kendi düşünceleri ve felsefecilerin, târîhcilerin sözleri değildir. Muhammed aleyhisselâm, Kur'ân-ı kerîmi tefsîr etmiştir. Yani açıklamıştır. Bu açıklamalara, (Hadîs-i şerîf) denir. İslâmiyet, (Kur'ân-ı kerîm) ile (Hadîs-i şerîf)lerdir. Dünyanın her yerindeki, milyonlarca islâm kitabı, (Kur'ân-ı kerîm) ile (Hadîs-i şerîf)lerin açıklamalarıdır. Muhammed aleyhisselâmdan gelmeyen bir söz, islâm kitabı olamaz. İman ve islâm demek, (Kur'ân-ı kerîm) ve (Hadîs-i şerîf)lere inanmak demektir. Onun bildirdiklerine inanmayan, Allah kelâmına inanmamış olur. Muhammed aleyhisselâm Allahü teâlânın bildirdiklerini Eshâbına bildirdi. Onlar da, talebelerine bildirdi. Bunlar da, kitâblarına yazdılar. Bu kitâbları yazan âlimlere (Ehl-i sünnet âlimi) denir. Ehl-i sünnet kitâblarına inanan, Allah kelâmına inanmış olur. Müslüman olur. Elhamdülillah, biz dînimizi Ehl-i sünnet âlimlerinin kitâblarından öğreniyoruz. Dinde reformcuların, masonların uydurma kitâblarından öğrenmiyoruz.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, (Ümmetim arasında fitne, fesâd yayıldığı zaman, sünnete yapışana, yüz şehid sevâbı vardır.) Sünnete yapışmak, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitâblarını öğrenmekle olur. Müslümanların dört mezhebenden herhangi birisinin âlimleri (Ehl-i sünnet âlimleri)dir. Ehl-i sünnet âlimlerinin reîsi, İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe Nu'mân bin Sâbitdir. İngilizler, asrlar boyunca uğraşarak, bir Müslümanı hıristiyan yapamadılar. Bunu başarabilmek için, yeni bir yol aradılar. Masonluğu kurdular. Masonlar, İslâmiyete, yani Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdiği ilmlere, yani Muhammed aleyhisselâmın sözlerine ve bütün dinlere, öldükten sonra tekrâr dirilmek olduğuna, Cennetin, Cehennem var olduğuna inanmıyorlar.

İSTİGFÂR DÜÂSI

Estagfirullâh, estagfirullâh min külli mâ kerihallah, estagfirullâhel'azîm, ellezî lâ ilâhe illâ hüv el hayyel kayyûme ve etûbü ileyh. Her namazdan sonra üç kerre okumalı, sonra 67 kerre yalnız (Estagfirullah) demelidir.

---

[1]İhlâs ile amel etmek için öğrenilmeyen ilmin fâidesi olmaz. (Hadîka) cild 1, sahîfe 366 ve 367 ve (Mektubât) cild 1. 36, 40, 59.cu ve 157.ci mektublarına bakınız!

Ne kadar şaşılacak şeydir ki, kıymetli teveccühünüze kavuşmakla şereflenen şâ'irlerden birinin, bir kâfir ismini soyadı aldığını işitdim. Hem de, kendisi seyyidlerden, sevmemiz lâzım gelen büyüklere biridir. Keşki bunu duymasaydım. Bu alçak ismi acaba niçin aldı? Bir dürlü anlayamıyorum. Böyle isimleri almakdan, korkunç arslanlardan kaçmaktan, daha çok kaçmak lâzımdır. Böyle isimleri, her çirkinden daha çirkin görmek lâzımdır. Çünkü, bu isimler ve onların sâhibleri, Allahü teâlânın düşmanlarıdır. Onun Peygamberinin "sallallahü aleyhi ve sellem" düşmanlarıdır. Müslümanların, [ister hıristiyan olsun, ister yehûdî olsun, isterse kitabsız olsun bütün] kâfirleri düşman bilmesi emir olunmuştur. Bu gibi pis isimleri, evlâdına koymamaları, her Müslümana vâcibdir. Benim tarafımdan ona söyleyiniz! Bu ismi değiştirsin! Onun yerine, ondan hayırlı ve Müslümana yakışan bir ism koysun. Müslüman olana, Müslüman ismini koymasına yakışır. Allahü teâlânın sevdiği ve Onun Peygamberinin "sallallahü aleyhi ve sellem" beğendiği, islâm dîninde bulunmakla şereflenmiş bir kimsenin hâline uygun da, ancak budur.

[Ebû Dâvûd ve Muhammed ibni Hibban bildiriyor ki, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", (Kıyâmet günü isimlerinize ve babalarınızın isimleri ile çağrılacaksınız. Onun için güzel

isimler alınız!) buyurdu. Tirmüzî bildirdiğine göre Âişe “radıyallahü anhâ” buyurdu ki, (Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” çirkin isimleri değiştirdi.)]

Tirmüzî ve İbni Mâce “rahmetullahi aleyhimâ” bildiriyor: Abdüllah bin Ömer “radıyallahü anhümâ” buyurdu ki, (Hazret-i Ömerin bir kızının adı Âsiye yani isyan edici idi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, onu değiştirdi. Cemile yaptı). Bunlar gibi, daha birçok insan, yer ve sokak ismini değiştirerek, Müslümana yakışan isimler takdığını Ebû Dâvûd bildirmektedir. Hadîs-i şerîfde, (Kötü zan altında kalınacak yerlerden kaçınız!) emir olundu. Dinsizlik alâmeti olan ve bu zannı uyandıran isimleri koymaktan, [sözleri söylemekten ve alâmetleri kullanmaktan ve işleri yapmaktan] kaçınmak, her Müslümanın vazîfesidir. Bekara sûresi, ikiyüzmibirinci âyetinde meâlen, (Mümin olan bir köle, kâfir olan bir beğden, daha kıymetlidir!) buyuruldu.

Muhammed aleyhisselâmın yolunda gidenlere, Allahü teâlâ, selâmet versin! Âmîn.
Mâlu mülke olma mağrûr, deme var mı ben gibi!
Bir muhâlif yel eser, savurur harman gibi.

Hadîs-i şerîfde, (Kişi, sevdiği ile birlikte olur) buyuruldu. Kalbinde, Allahdan başka hiçbirşeyin sevgisi kalmayan ve ancak Onu dileyen kimselere müjdeler olsun. Kalb, yani gönül birden fazla şeyi sevmez. Bu bir şeye olan sevgisi kesilmedikçe başka şeyi sevemez. Kalbin mal, evlâd, mevki, medh olunmak gibi çeşitli arzûları ve bağlantıları ve sevdikleri görülür ise de bu sevgilileri hakikatde hep bir sevgilisi içindir.

O biricik sevgilisi de, kendi nefsidir. Onların hepsini, kendi nefsi için sevmektedir. Bunları, hep kendi nefsi için istemektedir. Onların nefislerini düşünmemektedir. Nefsine olan sevgisi kalmazsa, nefsi için onlara olan sevgisi de kalmaz.

Bunun içindir ki, kul ile Rabbi arasındaki perde, kulun kendi nefsidir. Çünkü hiçbirşeyi o şey için sevmemektedir. Onun için hiçbirşey perde olmaz. Kul, hep nefsinin düşünmektedir. Bunun için perde, yalnız kendisidir. Başka hiçbir şey değildir. Kul, kendinin nefsinin düşünmekten büsbütün kesilmedikçe Rabbinin düşünemez. Allahü teâlânın sevgisi onun kalbine yerleşemez.

Bu büyük nimet, ancak tam fenâ hâsıl olduktan sonra elde edilebilir. Mutlak olan Fenâ da, Tecellî-i zâtîye bağlıdır. Çünkü, ortalıktan karanlığın kalkması, ancak, parlak olan güneşin doğması ile olur. (Muhabbet-i zâtîye) denilen bu sevgi hâsıl olunca, sevgilinin nimetleri ve elemeleri, sevenin yanında eşid olur. Bu zaman, ihlâs hâsıl olur. Rabbine ancak Onun için ibâdet eder. Kendi nefsi için değil. İbâdeti, nimetlere kavuşmak için olmaz. Çünkü, ona göre nimetlerle azâblar arasında başkalık yoktur. İşte bu hâl mukarreblerin derecesidir.

Ebrâr böyle değildir. Bunlar, Allahü teâlâyâ nimetlerine kavuşmak için ve azâbından korkdukları için ibâdet ederler. Bu iki dilekleri ise, nefislerinin arzûlarıdır. Çünkü bunlar, Allahü teâlânın zâtını sevmek saadetine kavuşmamışlardır. Bunun için (Ebrârın hasenâtı, mukarreblerin seyyiâtı olmuştur). Çünkü, ebrârın hasenâtı, bir bakımdan hasenâtdir. Başka bakımdan seyyiât olur. Mukarreblerin hasenâtı ise, her bakımdan hasenâtdir. Yani iyiliktir. Evet, mukarreblerden, tam Bekâyâ kavuşduktan ve bu sebepler âlemine indikten sonra, Allahü teâlâyâ, korku ile ve nimetlerine kavuşmak için ibâdet eden de vardır. Fakat, bunların korkuları ve arzûları kendi nefsleri için değildir. Bunlar, Allahü teâlânın rızasına, sevgisine kavuşmak için ve Onun gazabından, gücenmesinden korkdukları için ibâdet ederler. Bunlar Cenneti de isterler. Çünkü, Cennet, Allahü teâlânın rızasının, sevgisinin bulunduğu yerdir. Yoksa Cenneti istemeleri, nefislerinin zevkleri için değildir. Bunlar Cehennemden korkar. Ondaki koruması için düâ ederler. Çünkü, Cehennem, Allahü teâlânın gazabının bulunduğu yerdir. Yoksa, Cehennemden korkuları, nefislerini azâbdan kurtarmak için değildir. Çünkü, bu büyükler, nefislerine köle olmaktan kurtulmuşlardır. Allahü teâlâ için hâlis kul olmuşlardır. Bu merteye, mukarreblerin en üstün derecesidir. Bu mertebeye kavuşan, (Vilâyet-i hâssa) makâmına erdikden sonra (Peygamberlik) makâmının yüksekliklerinden bir şeylere de kavuşur.

Sebepler âlemine inmeyen ise, müstehlik olan, yani kendini yok bilen Evliyâdan olur. Bunun Peygamberlik makâmının kemâlâtından haberi yoktur. Başkalarını kemâle getiremez. Yukarıda bildirdiğimiz birinci sınıf Evliyâ “rahmetullahi aleyhim ecma’în” gibi değildirler. Allahü teâlâ, insanların en üstünü hürmetine “aleyhi ve alâ âlihi ve etbâ’ihi minessalevâti efdalühâ ve minetteslîmâti ekmelühâ” bizleri bu büyükleri sevmekle şereflendirsin. Çünkü, (Kişi, sevdiği ile berâber olur). Evvelimiz ve sonumuz selâmetde olsun!

Niçin küfürân eder insan, Hudâ nimet verir iken,
Utanmayıp eder isyan, kamûyu ol görür iken.
Beher an hamdû şükretmez, dahî ihşanı fikretmez,
Hergün Hakkı zikretmez, bedende can durur iken?

YİRMİBEŞİNCİ MEKTUB

Bu mektub, hâce Cihana yazılmıştır. Peygamberlerin en üstününe “aleyhi ve aleyhim minessalevâti ekmelühâ ve minetteslîmâti etemmühâ” ve Hulefâ-i Râşidîne uymağa çalışmak lâzım olduğu bildirilmektedir:

Allahü teâlâ kalbinize selâmet versin! Göğsünüzü genişletsin! Nefsinizi temizlesin! Cildinizi yumuşatsın! Bunların hepsi, hattâ ruhun, sırrın, hafninin ve ahfanın bütün kemâlâtına kavuşmak, ancak Peygamberlerin en üstününe uymakla olur “aleyhi ve alâ âlihi minessalevâti efdalühâ ve minetteslîmâti ekmelühâ”. Öyle ise, Ona uymak için ve Onun dört halîfesine uymak için çok çalışınız.

Onun dört halîfesi doğru yoldadırlar. Ondan sonra, herkesi doğru yola onlar getirmiştir. Onlar, insanları doğru yolda ilerleten yıldızlardır. Evliyâlık semâsının güneşleridirler. Onların izinde yürümeğe kavuşmakla şereflenenler, tam kurtuluş ile kurtulurlar. Onların yolundan ayrılanlar, doğru yoldan sapar, felâkete düşerler. 286.cı mektubun son iki sahîfesini okuyunuz!

Merhûm Şeyh Sultanın iki oğlu çok sıkıntılıdır. Geçimleri güç durumdadır. Yüksek makâmınızdan dileğimiz onların imdâdına, yardımlarına yetişmenizdir. Bu hayrlı işe siz lâyıkınız. Hattâ bütün insanların ihtiyaçlarını gidermek için cenâb-ı Hak size başarılar vermiştir. Allahü teâlâ başarılarınızı artırsın. Hep hayrlı işlere ulaşdırsın. Allahü teâlâ, size ve doğru yolda olanlara selâmet versin!

İslamiyet üç kısımdır: İlm ve amel ve ihlâs [yani İslamiyetin emir ve yasak ettiği şeyleri öğrenmek ve öğrendiklerini yapmak ve herşeyi yalnız, Allahü teâlâ için yapmaktır]. Bu üçüne kavuşmayan kimse, İslamiyete kavuşmuş olmaz.

Bir kimse, İslamiyete kavuşunca, Allahü teâlâ, ondan râzı olur. Allahü teâlânın râzı olması, sevmesi de, bütün dünya ve âhîret saadetlerinin en üstünü ve kıymetlisi olduğunu, Âl-i İmran sûresi onbeşinci ve sûre-i Tövbenin yetmişüçüncü âyetleri bildirmektedir. O hâlde, İslamiyet, dünya ve ahıretteki bütün saadetleri ele geçirten bir sermayedir. İslamiyetin dışında aranılacak, imrenilecek hiçbir iyilik yoktur.

Tasavvuf büyüklerinin terbiyesi, ahkâm-ı islâmiyenin yardımcıları, hizmetçileri olup, İslamiyetin üçüncü kısmı olan ihlâsı elde etmeğe yarar. Tasavvuffa baş vurmak, İslamiyeti tamamlamak içindir. Yoksa, İslamiyetden başka birşeyler ele geçirmek için değildir.

Kalb, Allahü teâlâdan başkasına tutulmuş ise, yıkılmış demektir. Bir işe yaramaz. Niyet doğru olmadıkça, hayrlı işlerin, yardımların ve âdete uyarak yapılan ibâdetlerin, yalnız hiç faydası olmaz. Kalbin selâmet bulması da ve Allahü teâlâdan başka hiçbir şeye düşkün olmaması da lâzımdır. [Yani her yapılan şey, O emir ettiği, O beğendiği için yapılmalı. Onun râzı olmadığı her şeyden kaçınmalıdır. Herşey Onun için olmalıdır.] Hem, kalbin selâmeti, hem de bedeninin sâlih işler yapması, birlikde lâzımdır. Beden sâlih ameller yapmaksızın, kalbim selâmettedir, [kalbim temizdir, sen kalbe bak] demek bâtıldır, boşdur. Kendini aldatmaktır. Bu dünyada, bedensiz ruh olmadığı gibi, beden ibâdet yapmadan ve günâhlardan kaçınmadan, kalb, temiz olmaz. Zamanımızın birçok dinsizleri, sapıkları, ibâdet yapmayıp, kalblerinin selâmetde olduğunu, hattâ keşf sâhibi olduklarını söyleyip, saf Müslümanları aldatıyor. Allahü teâlâ, sevgili Peygamberinin sadakası olarak “aleyhissalâtü vesselâmü vettehiyye”, hepimizi böyle sapıklara inanmaktan korusun! Âmîn.

Muhammed Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, mahbûb-i Rabbil’âlemîndir. Yani Allahü teâlânın sevgilisidir. Herşeyin en iyisi, en güzeli, sevgiliye verilir. Bunun içindir ki, Nun sûresi dördüncü âyetinde meâlen, (Elbette sen, en büyük, en yüksek olarak yaratıldın) buyuruldu. Yasîn sûresinin üçüncü âyetinde meâlen, (Elbette sen, Peygamberlerimden birisin ve doğru yoldasın) buyuruldu. En’âm sûresi, yüzelliüçüncü âyetinde meâlen, (Onlara söyle: Benim gittiğim yol, doğru yoldur. Bu yolda yürüyünüz, başka dinlere, nefslerinize uymayınız. Doğru yoldan ayrılmayınız!) buyuruldu. Onun dînine, (Doğru yol) buyuruyor. Onun dîni dışında kalan yollara, felâket yolu deyip, bu yollardan kaçınınız buyuruyor.

O Server “aleyhissalâtü vesselâm”, Allahü teâlâya şükr etmek ve insanlara hakîkati bildirmek için, (Yolların en hayrlısı, doğrusu, Muhammedin “aleyhisselâm” yoludur) buyurdu. Bir hadîs-i şerîfde, (Rabbim beni en güzel edeble, edeblendirdi) buyurdu.

İnsanın bâtını, zâhirini tamamlamaktadır. Zâhir ile bâtın, birbirinden kıl kadar ayrılmaz. Meselâ, ağız ile yalan söylememek İslamiyettir. Yalan söylemek arzûsunu, zahmet çekerek, uğraşarak, kalbden çıkarmak tarîkatdır. Yalan söylemenin kalbe gelmemesi de hakîkatdır. Görülüyor ki, bâtın işi, yani tarîkat ve hakîkat, zâhir işini, yani İslamiyeti tamamlamaktadır.

Bu makâmdaki ma’rifetler, İslamiyetden kıl kadar ayrı olmaz. Sıddîklık makâmı üstünde, yalnız nübüvvet, yani Peygamberlik makâmı vardır. Peygambere “aleyhisselâm” vahy ile yani melek ile gönderilen ilmler, Sıddîklara “rıdvanullahi teâlâ aleyhim ecma’în” ilhâm ile bildirilmektedir. Bu iki ilm arasındaki fark, yalnız, vahy ve ilhâm arasındaki farktır. O hâlde, hiç ayrılık olamaz. Sıddîklık makâmının altındaki makâmaların hepsinde az çok, sekr [şü’ürsuzluk, dalgınlık] vardır. Sekrsiz olan, tam uyanıklık, yalnız Sıddîklık makâmındadır. Peygamberlik ile Sıddîklık bilgileri arasında, ikinci bir fark da, vahy elbette doğrudur. İlhâm ise, zan iledir. Çünkü, vahy, melek ile gelir. Melek, ma’sûmdur. Yani öyle yaratılmıştır ki, yanlışlık yapamaz. İlhâm yeri de, yüksek ise de, yani ilhâm yeri olan kalb, âlem-i emirden olup, yüksek ise de, akl ve nefis ile birlikde bulunduğu için, yanılabilir.

Âl-i İmran sûresinde, (Benim izimde yürüyünüz! Allahü teâlâ, sizi sever) meâlindeki otuzbirinci âyet, bunu işâret etmektedir. O hâlde, Ona “aleyhissalâtü vesselâm” uymağa çalışmak, insanı, Mahbûbiyyet makâmına kavuşturur. Akli olanların, iyi, doğru düşünebilenlerin zâhirleri ile, bâtınları ile Habîbullaha “aleyhissalâtü vesselâm” tam uymağa çalışması lâzımdır.

KIRKDÖRDÜNCÜ MEKTUB

Bu mektub, yine nakîb, seyyid şeyh Ferîde yazılmıştır. İnsanların iyisini medh etmekte ve Ona uymağa teşvik etmektedir:

Merhamet ederek göndermiş olduğunuz, kıymetli mektubunuz, en iyi bir zamanda, fakiri şerefliendirdi. Okuyarak mesrûr olduk. Allahü teâlâya hamd olsun ki, Muhammed aleyhisselâmın fakrinden, size mîrâs nasîb olmuş. Fakirlere karşı teveccüh ve sevgi ve onlara bağlılık, bu mîrâsdan hâsıl olmaktadır. Hiçbirşeyi olmayan bu fakir, ne cevâb yazacağımı şaşırımdım. Arabın en hayrlısı olan, büyük ceddinizin üstünlüklerini bildiren haberleri yazarak, bu mektubumu, ahirette azâblardan kurtulmak için vesîle yapacağım. Aleyhissalâtü vettehiyye efendimizi medh etmeğe kalkışmıyorum. Yazılarımı, Onun ile kıymetlendiriyorum. Arabî beyt tercemesi:

Muhammed aleyhisselâmı medh edemiyorum,

Onunla, yazılarımı kıymetlendiriyorum.

Allahü teâlâya sığınarak ve Ondan yardım dileyerek bildiriyorum ki: Muhammed “aleyhisselâm”, Allahü teâlânın resûlüdür. Âdem oğullarının seyyidi, efendisidir. Kıyâmet gününde, kendisine uyararak Cehennemden kurtulanların en cömerdidir.

[Seyyid Abdülhakîm Efendi “kaddesallahü teâlâ sirrehül’azîz” buyurdu ki: Her Peygamber “salevâtullahi teâlâ aleyhim ecma’în”, kendi zamanında, kendi mekanında, kendi kavminin hepsinden, her bakımdan üstündür. Muhammed “aleyhisselâm” ise, her zamanda, her memleketde, yani dünya yaratıldığı günden, kıyâmet kopuncıya kadar, gelmiş ve gelecek, bütün varlıkların, her bakımdan en üstünüdür. Hiç kimse, hiçbir bakımdan Onun üstünde değildir. Bu güç birşey değildir. Dilediğini yapan, her istediğini yaratan, Onu böyle yaratmıştır. Hiçbir insanın Onu medh edecek gücü yoktur. Hiçbir insanın, Onu tenkîd edecek iktidârı yoktur].

Kıyâmet günü kabrden en önce O kalkacaktır. En önce, O şefâ’at edecektir. En önce, Onun şefâ’ati kabûl olacaktır. Cennet kapısını önce O çalacaktır. Kapı, Ona hemen açılacaktır. (Livâ-i hamd) denilen bayrak, Onun elinde bulunacaktır. Âdem “aleyhisselâm” ve Onun zamanından kıyâmete kadar gelen her mümin, bu bayrak altında bulunacaktır. Bir hadîs-i şerîfde, (Kıyâmet günü, önce gelenlerin ve sonra gelenlerin seyyidiyim. Hakîkati bildiriyorum, öğünmüyorum) buyurdu. Bir hadîs-i şerîfde, (Allahü teâlânın habîbiyim, sevgilisiyim. Peygamberlerin reîsiyim. Öğünmek için söylemiyorum). Bir hadîs-i şerîfde, (Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” sonuncusuyum, öğünmüyorum. Ben Abdüllahın oğlu Muhammedim “aleyhissalâtü vesselâm”. Allahü teâlâ insanları yarattı. Beni insanların en iyisinde yarattı. Allahü teâlâ, insanları firkalara [kavmlere, ırklara] ayırdı. Beni, en iyisinde bulundurdu. Sonra bu en iyi firkayı kabîlelere [cemaatlere] ayırdı. Beni en iyisinde bulundurdu. Sonra, bu cemaati evlere ayırdı. Beni, en iyi evden [yani âileden] dünyaya getirdi. İnsanların en iyisiyim. En iyi âiledenim. Kıyâmetde, herkes susduğu zaman, ben söyleyeceğim. Kimsenin kimıldiyamadığı vakte, onlara şefâ’at ediciyim. Kimsede ümmîd kalmadığı bir zamanda, onlara müjde vericiyim. O gün her iyilik, her dürlü yardım, her kapının anahtarı bendedir. Livâ-i hamd benim elimdedir. İnsanların en hayrlısı, en cömerdi, en iyisiyim. O gün emirimde binlerce hizmetçi vardır. Kıyâmet

günü, Peygamberlerin imâmı, hatîbi ve hepsine şefâ'at edici benim. Bunları öğrenmek için söyleyemiyorum). [Hakîkati bildiriyorum. Hakîkati bildirmek vazîfemdir. Bunları söylemezsem, vazîfemi yapmamış olurum] buyurdu. O olmasaydı "aleyhissalâtü vesselâm", Allahü teâlâ, hiçbirşeyi yaratmazdı. Rab olduğu, ma'bûd olduğu meydana çıkmazdı. Âdem "aleyhisselâm", su ile toprak arasında iken [yani çamuru yoğrulurken], O "aleyhisselâm" Peygamber idi. Fârisî beyt tercemesi:

Günâh işlese de, çekilmez hesâba,
böyle bir seyyidin izindeki kimse.

Bütün insanlığın seyyidi, en üstünü olan, böyle bir Peygambere "aleyhissalevâtü vettehiyyât" inanan, Onun yolunda giden kimse, elbette ümmetlerin en iyisi olur. Âl-i İmran sûresinin, (Siz ümmetlerin, din sâhiblerinin en hayırlısı, en iyisisiniz!) meâlindeki yüzonuncu âyeti bunlara müjdedir. Ona inanmayan, [Onu anlıyamayan, kendileri gibi sanan], insanların en kötüsüdür. Tövbe sûresinin, (Vahşî, kalbleri katı cahiller, sana inanmaz. Daha çok münâfikdılar) meâlindeki doksansekizinci âyeti bunları göstermektedir. Dünyanın bugünkü hâlinde, Onun sünnet-i seniyyesine [yani İslamiyete] uymakla şereflendirilenler, ne kadar bahtiyârdır. Onun dînine inanan, Ona ümmet olanın, az bir iyiliğine katkı sevâb verilir. Eshâb-ı Kef [yani Tarsusdaki mağarada bulunan yedi kişi] "rahmetullahi aleyhim ecma'in" bir güzel iş yapmakla, yüksek derecelere kavuştu. Bu işleri de, din düşmanları, her tarafı kapladığı vakt, kalblerindeki îmanı korumak için, başka yere hicret etmeleri idi. Bugün, Ona îman edip, az bir ibâdet yapmak, sanki düşman saldırıp, her tarafı kapladığı zamanda, askerın, az bir hareketinin çok kıymetli olmasına benzer. Sulh zamanında, askerın, bundan katkı fazla çalışması, böyle kıymetli olamaz.

Muhammed "aleyhisselâm", Allahü teâlânın mahbûbu olduğu için, Onun izinde giden, mahbûbluk derecesine yükselir. Çünkü, muhib [yani aşık], sevgilisinin ahlâkını, alâmetlerini kimde görürse, onu da sever. Ona uymayanların hâlini, bundan anlamalı! Fârisî beyt tercemesi:

Muhammed "aleyhisselâm", yüzü suyudur cihanın,
kapsınının toprağı olmyan, toprak altında kalsın!

Eshâb-ı Kef "rahmetullahi aleyhim ecma'in" gibi hicret edemiyen, bâtin yolu ile hicret etmeğe çalışmalıdır. Düşmanlar arasında bulunurken, gönülleri, onlardan ayrı, uzak olmalıdır. Allahü teâlâ, bu sûretle de, saadete kapıları açabilir. Nevruz günü [martın yirminci günü], geliyor. [Kâfirlerin, ateşe tapanların bayramı olan] o günlerde, ne karışıklık, ne kadar taşkınlık, şaşkınlık olduğunu biliyorsunuz. O karanlık günleri atlattıktan sonra, Allahü teâlâ nasîb ederse, sizinle görüşmek şerefine kavuşmağı ümmîd ediyorum. Nâzik başınızı ağrıtmamak için, mektubuma son veriyorum. Allahü teâlâ, kerîm olan babalarınızın yolundan ayırmasın! Size ve onlara kıyâmete kadar selâm olsun! Âmîn.

45

KIRKBEŞİNCİ MEKTUB

Bu mektub, yine nakîb seyyid şeyh Ferîde "rahmetullahi aleyh" yazılmıştır. Kendine teşekkür etmekde ve insanın muhtac yaratıldığını, Ramezan-ı şerîfi, orucu ve namazı bildirmektedir:

Allahü teâlâ sizi, çok kıymetli olan dedelerinizin yolundan ayırmasın! Sonu pişmanlık olan işlere karışdırmasın! Âmîn. Allahü teâlâyı sevenler, Allahü teâlâ ile berâberdir. Çünkü, hadîs-i şerîfde, (İnsan, sevdiği kimse ile berâberdir) buyuruldu. İnsanın aslı, ruhudur. Ruhun beden ile birleşmesi, Allahü teâlâ ile olmasına biraz mani' olmuştur. Bedenden ayrılıp, bu karanlık yerden kurtulunca, Rabbi ile berâber, Ona yakîn olur. Bunun için, (Ölüm, sevgiliyi sevgiliye kavuşduran bir köprüdür) buyuruldu. Ankebût sûresinin, (Allahü teâlâyı kavuşmak istiyene, o vakt, elbette gelmektedir) meâlindeki beşinci âyeti, Onun âşıklarına tesellî olmaktadır. Fakat, büyüklerin huzûru, sohbeti ile şereflenmiyen zavallıların hâli harâbdır. Büyüklerin ruhlarından istifâde edebilmek için de şartlar vardır. Herkes bu şartları yerine getiremez. Bütün nimetlerin sâhibi olan Allahü teâlâyı hamd olsun ki, bu korkunç hâdise ve başımıza gelen vahşîce hücumlar karşısında, kimsesi olmıyan bu fakirlerin imdâdına yine, din ve dünyanın efendisinin "sallallahü aleyhi ve sellem" Ehl-i beyti yetişmektedir. Bu sûretle büyüklerin yolu bozulmaktan kurtuldu. Feyzleri kesilmekden korundu. Evet, bu mubârek yol, memleketde gizli kalmış ve yolcuları, hemen yok gibi olmuşdu. Ehl-i beytin açdığı yol olduğundan, ta'mîrinin, temizlenmesinin de, Ehl-i beyt tarafından yapılması yakışırdı. Başkalarına ihtiyâc olmaması lâzım idi. Ehl-i beytin bu hizmetine şükr etmek, bu fakirlere lâzım olduğu gibi, bu devlete şükr etmek, onlara da lâzımdır. İnsanların, bâtını cem' etmesi [kalbini, ruhunu toparlayıp, Allahü teâlâdan başka, hiçbirşeye bağlanmaması] lâzım olduğu gibi, zâhirde birleşmek, yardımlaşmak da lâzımdır. Hattâ, bu topluluk, berâberlik, daha önce lâzımdır. Çünkü, bütün mahlûklar içinde, en muhtac olan insandır.

İnsanların, çok muhtac olmasına sebep, insanda herşey bulunduğu içindir. Bunun için, herşeyin muhtac olduklarının hepsi, insana lâzımdır. İnsan muhtac olduğu şeye bağlanır. O hâlde, insanların bağılılığı, başkalarının bağılılıklarından daha çoktur. Her bir bağılılık, insanı, Allahü teâlâdan uzaklaştırır. Bundan dolayı, Allahü teâlâdan en uzak olan, en mahrûm kalan mahlûk, insandır. Fârisî iki beyt tercemesi:

Mahlûkların en üstünü insandır,
yüksek makâmdan mahrûm da odur.
Eğer, toparlanıp, geri dönmezse,
ondan daha mahrûm, yokdur kimse.

Hâlbuki, insanın, her mahlûkdan, daha üstün olmasına sebep de, yine herşeyin, kendisinde bulunmasıdır. Herşeyi kendinde topladığı içindir ki, insanın aynası mükemmeldir. Bütün mahlûkların aynalarında görünenlerin hepsi, yalnız onun aynasında, bir arada görünmektedir. Bunun için de insan, mahlûkların en iyisi olmuştur. Mahlûkların en muhtacı, en mahrûmu, en kötüsü de, yine bu sebebden insandır. Bunun içindir ki, Muhammed "aleyhissalâtü vesselâm" gibi bir Peygamber insandır ve Ebû Cehl gibi bir mel'ûn da insandır.

Bu fakirlerin, bir araya toplanmasına, Allahü teâlânın sebep kıldığı, büyük nimet, şübhe yok ki, sizsiniz. Bâtınların cem'iyeti de, sizin sâyenizedir. Elbette, (Evlâd, babası gibi olur) müjdesine bakarak, bütün ümmîdler sizdedir.

Lutf ettiğiniz kıymetli mektub, bizleri mubârek Ramezan ayında şereflendirdi. Bunun için, bu büyük ayın üstünlüklerinden birkaç satır yazmak hâtırıma geldi:

Mubârek Ramezan ayı, çok şereflidir. Bu ayda yapılan, nâfile namaz, zikr, sadaka ve bütün nâfile ibâdetlere verilen sevâb, başka aylarda yapılan farzlar gibidir. Bu ayda yapılan bir farz, başka aylarda yapılan yetmiş farz gibidir. Bu ayda bir oruçluya iftâr verenin günâhları af olur. Cehennemden âzâd olur. O oruçlunun sevâbı kadar, ayrıca buna da sevâb verilir. O oruçlunun sevâbı hiç azalmaz. Bu ayda, emiri altında bulunanların, işlerini haffleten, onların ibâdet etmelerine kolaylık gösteren âmirler de af olur. Cehennemden âzâd olur. Ramezan-ı şerîf ayında, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", esîrleri âzâd eder, her istenilen şeyi verir. Bu ayda ibâdet ve iyi iş yapabilenlere, bütün sene bu işleri yapmak nasîb olur. Bu aya saygısızlık edenin, günâh işliyenin bütün senesi, günâh işlemekle geçer. [Bu ayı fırsat bilmelidir.] Elden geldiği kadar ibâdet etmelidir. Allahü teâlânın râzı olduğu işleri yapmalıdır. Bu ayı, âhireti kazanmak için fırsat bilmelidir. Kur'an-ı kerîm, Ramezanda indi. Kadr gecesi, bu aydadır. Ramezan-ı şerîfde, iftârı erken yapmak, sahûru geç yapmak sünnettir. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bu iki sünneti yapmağa çok önem verirdi. İftârda acele etmek ve sahûru geciktirmek, belki insanın aczini, yiyip içmeğe ve dolayısı ile herşeye muhtac olduğunu göstermektedir. İbâdet etmek de zâten bu demektir. Hurma ile iftâr etmek sünnettir. İftâr edince, (Zehebez-zama' vebtellet-il urûk ve sebet-el-ecr inşâallahü teâlâ) düâsını okumak, terâvîh kılmak ve hatm okumak mühim sünnettir.

Bu ayda, her gece, Cehenneme girmesi gereken, binlerce Müslüman af olur, âzâd olur. Bu ayda, Cennet kapıları açılır. Cehennem kapıları kapanır. Şeytanlar, zincirlere bağlanır. Rahmet kapıları açılır. Allahü teâlâ, bu mubârek ayda Onun şanına yakışacak, kulluk yapmağı ve Rabbimizin râzı olduğu, beğendiği yolda bulunmağı, hepimize nasîb eylesin! Âmîn.

[Oruc tutmak güç olan yerlerde, oruc tutanlara ve din düşmanlarının yalanlarına aldanmayıp, oruçlarını bozmıyanlara, daha çok sevâb verilir. Ramezan-ı şerîf ayı, islâm dîninin nâmûsudur. Âşikâre oruc yiyen, bu aya hurmet etmemiş olur. Bu aya hürmet etmeyen, İslamiyetin nâmûs perdesini yırtmış olur. Namaz kılmıyanın da, oruc tutması ve haramlardan kaçınması lâzımdır. Bunların orucu kabûl olur ve îmanları olduğu anlaşılır.]

DOKSANDÖRDÜNCÜ MEKTUB

Herkese önce lâzım olan şey, Ehl-i sünnet vel-cemaat âlimlerinin anladıklarına ve bildirdiklerine uygun olarak itikadı düzeltmektir. Cehennemden kurtulacağı bildirilen bir fırka, bu âlimlerin fırkasıdır. İmanı düzelttikden sonra, farzları, sünnetleri, vâcibleri, müstehabları ve haramı, halâli, mekruhu ve müştebehi, yani şübheli olan şeyleri öğrenmek ve bu fıkıh bilgilerine göre hareket etmek lâzımdır. Bu itikad ve amel iki kanadına kavuşunca, eğer Allahü teâlâ yardım eder, izn verirse, hakîkat âlemine uçulabilir. Bu iki kanat elde edilmeksizin, hakîkat âlemine uçulamaz.

Her insan, bir topluluktur. Varlıkta bulunan herşey insanda da vardır. Bu imkan âleminde bulunan herşeyin kendisi, vücûb âleminde bulunanların ise, sûretleri, benzerleri insanda bulunur. "Allahü teâlâ, Âdemi kendisi gibi yarattı" hadîs-i şerîfidir. Demek ki, vücûb mertebesinde yani, Allahü teâlâda ve sıfatlarında bulunanların, insanda birer sûreti, birer benzeri vardır. İnsanın kalbi de, böyle bir topluluktur. İnsanda bulunan herşey kalbde de vardır.

Bunun için, insanın kalbine (Hakikat-i câmi'a) denir. Mekanlı ve mekansız, maddeli ve maddesiz herşey kalbde bulunmaktadır. Kalbde, mekansız, maddesiz, herşey bulunduğu göre, Arşın ve Arş içinde bulunanların kalbdeki yeri ne kadarlık olabilir? Çünkü, Arş çok büyük ise de, maddeden yapılmıştır ve mahlûktur. Mekanı olan yani maddeden yapılmış olan birşey ne kadar geniş olursa olsun, mekansız olanın yanında çok küçük kalır.

Kalbin hastalıktan kurtulmasının, yani Hak teâlâdan başka şeylere bağlılığı kalmamasının alâmeti, işâreti, kalbin mâ'sivâyı büsbütün unutmaktır. Hiçbirşeyi hâtırlayamamasıdır. Birşeyi düşünmek için zorlansa, hiç düşünemez. Böyle bir kalbin herhangi bir şeye bağlılığı olamaz. Allah adamları, yani Vefiler "kaddesallahü teâlâ esrârehüm", kalbin bu hâline (Fenâ) demiştir. Bu yolda birinci adım budur. Sonsuz olan nûrların görünmesi ve ma'rifetlerin, hikmetlerin gelmesi, bu zaman başlar. Fenâyâ kavuşmadıkça, hiçbirşey ele geçemez. Fârisî beyt tercemesi:

Bir kimsede hâsıl olmazsa Fenâ,
Hak teâlâyâ yol bulamaz aslâ!

Ne büyük ni'mettir ki, yanınızda olanlar ve sevdikleriniz, bütün güçleri ile, Resûlullahın sünnetlerinden bir sünneti diriltmeğe çalışmaktadırlar ve bütün varlıkları ile, kötü ve beğenilmeyen bid'atlerden bir bid'ati yok etmeğe uğraşmaktadırlar. Sünnet ile bid'at, birbirlerinin zıddıdır, tersidir. Birinin bulunduğu yerde, ikincisi bulunamaz, gider. Birini diriltmek, ötekini yok etmektir. Sünneti diriltmek, bid'ati yok eder. Bid'ati diriltmek de, sünneti yok eder. İster hasene, yani güzel desinler, ister seyyie, çirkin desinler, her bid'at, sünneti yok eder. Belki, bir bakımdan güzel denilmiş olabilir. Hiçbir bid'atin kendisi güzel olamaz. Çünkü Allahü teâlâ, sünnetlerin hepsini beğenir. Sünnetlerin zıddı ise, şeytânın beğendiği şeylerdir. Bugün, bid'atler, her yere yayılmış olduğundan, bu sözümüz çok kimseye ağır gelir. Fakat, âhuretde, hangimizin doğru olduğunu anlayacaklardır. İşitdiğimiz göre, hazret-i Mehdî, hükûmet sürdüğü zaman, dîni yayarken ve sünneti diriltirken, bid'at işlemeğe alışmış olan Medînedeki âlim, bid'ati güzel sandığı ve ibâdet olarak yaptığı için, hazret-i Mehdînin emrlerine şaşarak, (Bu adam, bizim dînimizi yok etdi ve milletimizi öldürdü) diyecektir. Hazret-i Mehdî "rahmetullahi aleyh" bu âlimi öldürecek. Onun güzel sandığı bid'atin, kötü olduğunu bildirecektir. Bu, Allahü teâlânın ni'metidir. Dilediğine verir. Onun ihsânı çoktur. Size ve yanınızda olanlara selâm ederim. Çok unutkan oldum. Mektubunuzu kime verdiğimi hâtırlıyamiyorum. Süâllerinize cevâb veremediğim için afvınızı dilerim. Meyân şeyh Ahmed-i Garmelî, sevdiklerimizdendir. Size yakındır. Kendisine teveccüh buyurunuz!

Evet, yüz çeviren birçok kimsenin, ni'metler içinde yaşadığı görülüp, mahrûm kalmadıkları zan olunuyor ise de, bunlarda ni'met olarak görülenler, hakikatde azâb ve felâket tohumlarıdır. Mekk-i ilâhî ile, istidrâc olarak, yani Allahü teâlânın aldatarak, ni'met şeklinde gösterdiği musîbetlerdir. O kimseleri harâb etmek için ve daha ziyâde azıp, sapıtmaları içindir. Nitekim, Müminûn sûresinin ellialtıncı âyetinde meâlen, (Kâfirler, mal ve çok evlâd gibi dünyalıkları verdiğimiz için, kendilerine iyilik mi ediyoruz, yardım mı ediyoruz sanıyor. Peygamberime "sallallahü aleyhi ve sellem" inanmadıkları ve dîn-i islâmı beğenmedikleri için, onlara mükâfat mı ediyoruz, diyorlar? Hayır, öyle değildir. Aldanıyorlar. Bunların ni'met olmayıp, musîbet olduğunu anlamıyorlar) buyurulmuştur. O hâlde, Hak teâlâdan yüz çevirenlere verilen dünyalıklar, hep harâblıktır, felâketdir. [Şeker hastasına verilen tatlılar, helvalar gibidir. Onu bir ân evvel helâke sürükler.] Allahü teâlâ, bizleri, böyle olmakdan korusun! Vesselâm.

Allahü teâlânın emrlerini yapmak ve yasaklarından kaçmak lâzım olduğu gibi, insanların haklarını ödemek ve onlarla iyi geçinmek de lâzımdır. **(Allahü teâlânın emrlerini büyük bilmek ve Onun yarattıklarına acımak lâzımdır)** hadîs-i şerîfi, bu iki hakkı yerine getirmek lâzım olduğunu göstermektedir.

Bu iki hakdan yalnız birini gözetmek kusûr olur. Bir bütünün, bir parçası, onun hepsi demek değildir. Bundan anlaşılıyor ki, insanlardan gelen sıkıntılara dayanmak lâzımdır. Onlarla iyi geçinmek vâcibdir. Kızmak iyi olmaz. Sert davranmak yakışmaz.

176

YÜZYETMİŞALTINCI MEKTUB

Bu mektub, molla Muhammed Sıddîka yazılmıştır. Dakîkaları kıymetlendirmek lâzım olduğu bildirilmektedir:

Allahü teâlâyâ hamd olsun! Onun seçtiği kullarına selâm olsun! Hadîs-i şerîfde, (Bir kimsenin iyi Müslüman olduğu, lüzûmlu şeylerle uğraşıp, fâidesiz şeylerden uzaklaşması ile belli olur) buyuruldu. Bunun için, zamanları kıymetlendirmek lâzımdır. Böylece, fâidesiz, boş yere vakt öldürmekten kurtulmuş olursunuz. Şî'r, kasîde yani mevlid-i nebî okumağı başkalarına

bırakıp, sessizce, b atındaki nisbeti muh afaza etmeğe çalışmalıdır. Arkadaşların toplanmaları, b atının dağılmaması içindir. Öteden beriden konuşmak için değildir. Bunun için, bir köşeye çekilmeyip, birlikde bulunmağı beğenmişlerdir. B atının toparlanmasını, toplulukda aramışlardır. Gönül topluluğunu bozan toplantılardan kaçınmak lâzımdır. B atının topluluğunu bozmıyan herşey mub arekdir. Bozanlar ise, uğursuz ve bereketsizdirler. Öyle yaşamalıdır ki, yanında bulunanların b atınları toparlansın. Onları gönül dağınlığına düşürmemelidir. Kendini toparlamalı, konuşmamalıdır. Nutk çekecek, dedikodu yapacak zaman değildir. Fârisî mısra' tercemesi:

Ders verecek, keşş f tefsiri okuyacak zaman değil!

Vesselâm.

Gece gündüz dilimde salât-  selâm,

O mubârek ruhuna, ey Fahr-ul-en m!